

Naročnina mesečno
25 Din, za inozemstvo
40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

SCLOVENEK

Ček račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563; Zagreb št. 39.011; Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Blagoslovljene praznike

vsem naročnikom, bravcem,
dopisnikom in inserentom

Uredništvo in uprava

Kristus je vstal

V vsi temo današnjih dni je zopet posijala velikonočna luč: Lumen Christi. Nad vso bedo, vso zmedo, vse zlo se je razlila in kakor nad vodami vesoljnega potopa je zaorila pesem zmage dobrega nad zlim, življenja nad smrtjo, neba nad peklo — velikonočna pesem: »Zveličar naš je vstal iz groba, premagana je smrt, trohno — aleluja!« To je pesem zmagovalstva po največji in najpomembnejši bitki, ki se je in se bo kdaj bila na svetu. Ta pesem slavi Junaka, katerega rane pripovedujejo v vsej sili in stiski boja, pa se zdaj v poveljanju svetijo; Junaka, ki se je pomeril z grehom, smrtjo in satanom, Junaka luči, ki je premagal temo. »Smrt, kje je zdaj tvoje želo?« Kaj bi tiste, ki so Kristusovi in jim v srcu gori Njegova luč, še moglo plašiti? Aleluja!

Vedno znova se v zgodovini cerkve oglašajo ta aleluja. Kristus je umrl enkrat, a poslej ne umrje nikdar več. To cerkev ve in zato ima pravico, da tudi v najtežavnejših časih poje aleluja. Kolikokrat so že nasledniki velikega zbora, Poncija Pilata in Heroda poizkušali, da bi Kristusa še enkrat pribili na križ in zbrisali Njegov spomin na zemlji! Pregnali so ga v grob katakomb, pa glej: izšel je iz njega kakor zmagovalni kralj, kakor victor rex. Kakor v prvih časih krščanstva, tako je bilo tudi vedno poslej: Knez teme se je dvigal, zbrisal svoje trame, vedno znova je veljal velikotekdenski verz: Mors et vita duello conflixere — smrt in življenje sta se borila med seboj. Vedno znova pa je tudi prišel dan, ko je bil kamen iznad groba odvaljen in vedno znova se je s podvojeno silo napela proti nebu zmagovalna pesem vstajenja: Aleluja!

In položaj se je dejansko v dveh tisočletjih le malo izpremenil. Takrat, kakor poslej do danes, so stale proti Kristusu najmočnejše sile sveta in imele v rokah vsa sredstva oblasti, znanosti, umetnosti, napredka in kakor se še imenujejo vrednote tega sveta. Vedno je bilo tudi mnogo kristjanov podobnih prvim apostolom, ki so se zbal, postali malodušni in celo zbežali, se skrili in izgubili vsako upanje. A potem se je znova razleglo po zemlji čudovita beseda: Mir s teboj! Ne bojte se! Gospod je zopet tukaj. On pozna svoje, in Njegovi poznajo Njega. Gospod svoje cerkve ni pozabil. Bila je samo preizkušnja, samo dnevi teme, samo kos nove, težke bitke, toda zmago ima vedno v rokah On, ki jo je bil nekoč priboril, in v Njim vsak, ki sledi Njegovemu praporu. Prav ima torej cerkev, ko tudi v najtežjih časih poje aleluja. Kajti ravno vera v Vstalega ji daje moč, da nosi križ, težki, pa zmagovalni križ.

Z našo velikonočjo je kakor z dogajanjem v naravi. Tudi tu je večer boj, tudi tu vedno znova zagospodari zima. Potem mora vse zelenje in vse cvetje ustehtiti, vso krastoto zagrebati. A le za čas; potem se led razlomi, sneg skopni, potočki priteko na dan in mrtvi se ozirajo proti soncu z novimi, nedolžnimi očmi. Potem se vrnejo slavi, narava obhaja svoj praznik vstajenja: pomlad je zopet v deželi in sonce vsak dan v daljšem loku potuje preko neba. Potem se v ljudeh znova obudi zaupanje, potem zopet verujejo v luč, zimske skrbi so pozabljene, izkaže se, da so imeli prav tisti, ki so v temnih dnevih govorili: Sonce se povrne, zopet bo pomlad, iz smrti bo vzkliklo novo življenje. Tako je s cerkvijo, ki je globoko pogreznjena v ritem vsega živga. Nikdar ne pride čez njo noč, nikoli zapuščenost, v kateri ne bi vedela, da njen božji Ljubitelj misli nanjo, in ko je do smrti žalostna in se zdi, da mora pod udarci svojih sovražnikov umreti, vendarle pravi: Vem, da moj Odrašenik živi!

Kar velja za cerkev, velja pa tudi za posameznega vernika. V svoji notranjosti prinesemo na svet mnogovrsten nered, nagone, ki so nam za življenje nujno potrebni, ki pa se upirajo postavi duha, kateri gre gospodstvo nad našim čutenjem in hotenjem. Tudi tu je veliko teme in iti nam je skozi goste oblake, dokler nam slednjé jasno sonce ne ogreje srca. Ali ni naša mladost kakor vzpenjanje na strmo Božjo goro iz prepada in sotesk, ki jih pokriva gosta tema? Ali ni nam mladim, pa tudi starim ta strma, kamenita pot težka? Ali ne oklevamo, ali ne padamo na njej? Pa vendar — vsaj o velikonočnem času — zopet vstanemo in se z novim pogumom, z novimi silami napotimo dalje proti vrhu — proti Luči. Srečen, komur je treba ta boj med temo in lučjo izbojevati samo enkrat, srečen, za katerega vedno veljajo besede: »Nekoč ste bili tema, zdaj ste pa luč v Gospodu!« Drugim ostane le trnjeva, kamenita, pa nikdar zanesljiva pot iz teme v luč, v novo veliko noč, novo vstajenje, ki naj bi mu nikdar več ne sledila zabloda, pa dec v temo.

Kristus, sin večnega Očeta, je premagal temo in se iz boja s peklenskimi silami zmagovalno povrnil v Očetovo naročje. Njemu smo prisegli zvestobo, Vanj verujemo. Nerazdružljivo smo zvezani z Njim. Naj se vse ruši in podira krog nas, naj se zdi gorje in tema brezbrežna — mi vemo, da je Kristus premagal smrt in temo, da je njegovemu praporu zmaga vsikdar gotova. Ne more propasti ne posameznik ne narod, ki sledi temu praporu. Zato ne moremo nič boljše želeli ne poedincu ne našemu narodu in naši dragi jugoslovanski domovini, kakor da bi našim srcem vladal zmagovalni Kristus.

Vsem skupaj:

KRISTUS JE VSTAL!

Ali bodo rešili Čeljuskince?

Močan tajfun je razpršil gosto meglo — Upanje, da se bo letalom posrečilo pristati na ledeno ploščo

Vladivostok, 29. marca.

Sovjetska postaja v Habarovsku na Amurju je 27. t. m. sporočila preko Moskve, da se dviga tajfun, ki leti vzdolž severne Japonske in Kamčatskega polotoka v smeri na polotok Čuškovo. Tajfun, ki veje iz juga, bi mogel postati nevaren, če bi se temperatura dvignila toliko, da bi začela ledena plošča, na kateri se nahaja posadka »Čeljuskina«, pokati; tudi bi mogla sila viharja ploščo odgnati proti severu.

Temperatura — 10°C

V resnici so sporočile radio-postaje polotoka Wellena na skrajnem severu Čuškovo oziroma z rta Van Karen, da se je temperatura dvignila do 1°C Celzija pod ničlo. Obenem pa je tudi začelo gosto snežiti. Zato je slej ko prej nemogoče poskusiti rešiti polet z aeroplani in sam profesor Schmidt je z ledene plošče po radiu sporočil, da naj letala nikakor ne napravijo nobenega poskusa, dokler ne bodo atmosferske prilike vseskozi ugodne. 89 moških posadke je pripravilo na obsežni ledeni plošči gladko pristajališče, ki meri 450×150 m, in če ne bo tajfuna, ki bi letalo raztrgal, bo lahko tudi največje letalo pristalo na plošči brez velikih težav. Seveda velja to samo za slučaj, če bi previsoka temperatura ne povzročila razkola plošče.

18 letal pripravljenih

Medtem pa se zbira na severu od Ohotska do rta Van Karen cela eskadra letal. V kratkem bo zbranih na polotoku Čuškovo najmanj 18 letal. Na

samem rtu Van Karen se nahajajo štiri letala. Tri letala, ki jih vodijo Doronin, Vodopjanov in Golisev, se nahajajo v strašnih snežnih zametih v Ohotkem zalivu južno od Kamčatke. Pet letal, ki jih je izkrcala ladja »Smolensk« na rtu Oljutorski severno od Kamčatke, čaka, kdaj bodo podela naprej. Severno od rta Oljutorskega v Novomarijinskem v zalivu Anadir čakajo tri letala pod vodstvom pilotov Kaminina, Molotova in Pivensteina, da ob prvi ugodni priliki poletijo na rt Van Karen. V kratkem dospeta na obal Čuškovo dva velika ameriška aeroplana, ki ju je Rusija kupila in ki jih bosta vodila na vzletu od Aljaske ruska pilota. Končno se izve, da je junaški Ljapidevski po silno napornem delu popravil svoj veliki bimoto, da bo z njim lahko za silo poletel na rt Van Karen in tam izvršil končno reparaturo. To dejstvo je zato važno, ker je aparat Ljapidevskega edini, ki more v enem poletu rešiti 10 oseb.

Dve deklici posadke »Čeljuskina«, ki jih je bil Ljapidevski na svojem junaškem poletu vzel z ledene plošče na krov, se nahajata zdaj na polotoku Wellen in sta popolnoma zdravi. Ena se piše Valentina Buiko in je stara tri leta, druga pa je Katarina Vasiljeva, ki ima samo sedem mesecev.

Tudi ledolomci tekmujejo

Največji ruski ledolomilec »Krasin«, ki je te dni odpoval iz Leningrada in se je v Kielu s pomočjo nemških oblasti dobro založil z vsem potrebnim, je dospel v holandsko pristanišče Vlissingen, vendar pa na lico mesta ne bo pred 10. ma-

jem, ako bo šlo vse po sreči. Med tem se je odpravil iz Vladivostoka ledolomec »Sovjet«, na katerem se nahaja pilot Bernbaum z dvema malima letalom. Ker sta bila ledolomilca »Stalingrad« in »Smolensk« naletela na sibirski obali, severno od rta oziroma zaliva Oljutorskega na neprodorno ledeno bariero, je kapitan »Sovjeta« sklenil, da ne bo plul ob sibirski obali, ampak je usmeril svoj kurz na vzhod ob južni obali Aljaske, ki je prosta ledenega pasu in ob njej plul do otoka Sv. Lovrenca, od koder bo preplul Beringsko ožino in si skušal utreti pot do zaliva Previdnosti na Čuškem polotoku. Tam bodo Bernbaum in njegovi tovariši mantirali svoja letala in skušali ob prvi ugodni priliki poletiti na rt Van Karen.

Nebo se jasni!

Zadnji telegram iz Vladivostoka poroča, da je tajfun deloma razpršil gosto zaveso oblakov in megle ob polotoku Čuškovo, tako da se nadejajo, da bodo letala mogla kmalu poleteti na rt Van Karen, pred katerim idi posadka »Čeljuskina« na ledeni plošči. Kaminin, Molotov in Pivenštajn, ki so s svojimi tremi letali, kakor smo že poročali, v Novomarijinskem v Anadirkem zalivu, bodo poskusili že jutri poleteti proti severu. Istečasnoma poroča profesor Schmidt z ledene plošče, da se je ozračje zaradi viharja zjasnilo in da bi se mogel pristanek posrečiti.

Grozote nove fašistične „ustave“:

„Narod je golo orodje v rokah voditeljev“ Člani fašist. stranke so vojaki režima

Rim, 30. marca. b. V ministrstvu za korporacije so se danes končale priprave za spremembo zakona o organizaciji korporacijskih ustanov.

Nova fašistična ustava bo onemogočila obstanek svobodnih delavskih strokovnih organizacij in delavskih svetov. Sindikalne organizacije delavstva, kakor tudi vse strokovne organizacije intelektualcev, trgovcev, obrtnikov in industrijalcev so na ta način prišle v roke fašistične stranke. Stavke so prepovedane, prav tako tudi zapiranje tovarn od strani podjetnikov, če bi delodajalec skušal na ta način vrstiti na svoje osebe pritisk. S tem se je hotelo pokazati, kakor da fašizem zaščiti delavce, vendar je to demagoško sredstvo. Če delavci ne sme stavkati in če nima možnosti, da stavi svoje zahteve delodajalcem, potem nimajo delodajalci razloga za zapiranje svojih podjetij. Na ta način nastajajo nove fašistične organizacije, ki so organizirane po diktatu fašističnega vodstva. Delavske in delodajalske zveze bodo sicer še nadalje delovale, toda poleg njih se bodo organizirale korporativne ustanove. Odnos med strokovnimi in stanovskimi organizacijami bo določevalo ministrstvo za korporacije oziroma to ministrstvo ne bo samo kontroliralo njihovega delovanja, ampak direktno z njimi upravljalo posle, ker se imenujejo člani odborov sindikalnih zvez na predlog predsednika vlade.

V novih korporacijskih ustanovah bodo delodajalci in delavci skupaj z organi državne oblasti in fašistične stranke. Predsednik vlade Mussolini odreja kot voditelji fašistične stranke delovanje korporativnih ustanov in ima pri tem popolnoma svobodne roke. Sindikalne zveze in nove korporativne ustanove morajo vršiti v gospodarskem pogledu isto delo, kakor ga imajo v političnem življenju fašistična stranka in fašistična milica. Člani fašistične stranke so vojaki režima, milica je izbrana režimska garda. Na ta način bodo člani sindikatov določili producenti, korporativne ustanove bodo sredstvo za enotno vodstvo vseh produktivnih moči naroda.

Narod je po fašistični razlagi orodje v rokah voditeljev naroda. Pravica in dolžnost naroda je, da disciplinirano pomaga državnim voditeljem. Od voditeljev odvisi moč in veličina države.

Na tem temelju bo slonela nova fašistična državna ustava. Ta ureditev sicer dejansko deloma že obstoja, čeprav sta danes v Italiji v veljavi še parlament in monarhija. Izvršilna oblast je že danes nad zakonodajno. Toda parlament kot izraz narodne volje ne bo smel nadalje obstajati. V vladi je položaj predsednika vlade odrejen s posebnim zakonom, ki stavlja njegov delokrog v odnos na pram drugim članom vlade in sicer ga stavlja na

višjo ravni, tako da ima neomejeno oblast. Sedaj bo celo naziv predsednika vlade službeno splošno in se bo imenoval šef vlade.

Šef vlade odgovoren samo kralju

Pri izvajanju svoje politike je fašistična vlada neodvisna, samo šef vlade daje direktno svoja navodila posameznim ministrom. V kolikor delajo nekateri ministri na svojo roko, kar je bilo dosedaj nemogoče, jih bodo po novi ustavi kontrolirali poleg šefa vlade tudi člani vrhovnega foruma režima — velikega fašističnega sveta. Šef vlade ni odgovoren ne ministrskemu, niti velikemu fašističnemu svetu, kajti on ni samo predsednik obeh, ampak je s posebnim zakonom postavljen nad ministrskim svetom in nad velikim fašističnim svetom. Mussolini je odgovoren edino kralju, vendar je kraljeva prerogativa v taki državni ureditvi le formalnega značaja. To je torej stvarno stanje danes.

Fantazije nemškega imperijalizma

Nemčija s 120 milijoni

Dunajska „Reichspost“ o napadalnih načrtih narodnih socialistov

Dunaj, 30. marca. Z. Današnja »Reichspost«, ki je avstrijsko poluradno vladno glasilo, objavlja danes naravnost vznemirljiva poročila, ki jih je dobila, kot pravi, »od popolnoma zanesljive strani« in sicer od ljudi, ki so dalje časa živeli v intimnem društvu z nemškimi narodnimi socialisti in ki še danes igrajo vodilno vlogo v Hitlerjevi Nemčiji. Dotični gospodje so tako-le označili cilje narodnosocialistične znanje politike:

»Narodnemu socializmu v Nemčiji je usoda šest in pol milijonov Avstrijcev s svojo takojšnjo starodavno kulturo popolnoma brezpredmetna stvar. Hitlerizmu nikakor ne gre za revno Avstrijo, Nemčija jo potrebuje le za svojo izpadalno točko proti vzhodu. Naj bo Avstrija kjer hoče, Nemčija rabi ta vrata na vzhod in teh vrat se bo enkrat postavila, če je Avstrija to ljubo ali ne. Če ne bo šlo z dobro, pa s silo in če treba tudi z brutalno silo. Mi moramo na vsak način sprejeti v svoj program brutalnost, ker vrata za naš razmah proti vzhodu so za nas življenjske važnosti. Naš cilj leži na vzhodu. Nemčija mora zavladati na vsem ozemlju, ki ga namaka Donava, od izvirov na Bavarskem pa do Črnega morja. Če je za to potrebna vojna, bomo morali pač tudi sprejeti vojno. Kdaj pride tisti odločilni trenutek, ko bo treba nastopiti, ne vemo, o tem bo odločeval naš Führer, a mi se bližamo položaju, ki ga ne bodo mogle rešiti več nobene diplomatske zvijače.«

Nemški narod raste in se razvija. Njegove meje so zani preozke. On sanja o novih zmagah, zavojevanju in o novih zemljah. Na vzhodu čakajo ogromna ozemlja, kjer je dela za milijone nemških brezposelnih. Na poti leži Avstrija in to bo treba najprej potepati (zerstören). Po Avstriji pride na vrsto Češkoslovaška, ki bo kot zrel sad padla v naše roke. Madžarska bo dobila nazaj svoje stare meje in bo potegnili z nami; Rumunija pa se nam ne bo mogla upirati. Rumunija sploh ni nikak problem za nas.« Rumunska ozemlja, predvsem pa Besarabija, morajo postati zemlja za nemške naseljenke. Morda bo treba celo reči po Carigradu, da si zavaruje nova Nemčija rumunske posesti. Bolgarija bo dobila izhod na morje in bo pristopila takoj k nemškemu veleposredstvu.

»Reichspost« nadaljuje, da se mora samo v luči teh ciljev študirati nemška politika in da se

samo v tej perspektivi razume delovanje narodnega socializma. Kadar bo rešeno vzhodno vprašanje in bo Velika Nemčija štela 120 milijonov prebivalcev, potem bo napravila sunek proti atlantskemu cozi. To je treba vedeti, če hočemo razumeti zunanjo politiko narodnega socializma in njegov strupen boj proti Avstriji.

Na koncu pristavlja »Reichspost«, da bodo te podatke morda zavračali in zanikali, toda pristavlja, da so njene informacije izven vsakega dvoma in da razpolaga z dokazi, da je res tako

To ne gre!

Ljubljana, 30. marca.

Zadnji »Koroški Slovenec« nas je zopet presenetil kar s četrtstranskim inseratom v nemškem jeziku in v gotski pisavi o »treh Mädels Käte, Grete in Mimi«, ki zrejo skozi tri okna in ki hvalijo čistilna sredstva Ata Persil in Imi. Isti inserat smo zadnje čase večkrat zaporedoma brali v »Völkischer Beobachter«. Mi se naravnost čudimo, da sprejema glasilo slovenske narodne manjšine na Koroškem, ki je vendar namenjena slovenskim bravcem, inserate v nemški gotiki, o kateri naši ljudje pojma nimajo in proti kateri se voditelji koroških Slovencev tako bridko borijo v takih zvezih utrkoslivnih šolah. Kako naj pa razumejo slovenski bralci to »dvojezičnost« in kako naj si ustvarijo prepričanje, da imajo v svojem manjšinskem glasilu zagovornika slovenske kulturne samobitnosti!

Dunajska vremenska napoved. Pretežno jasno in toplo.

Gospodje!

Moderni vzorci blaga za spomladanske oblike so do speli. — Najugodnejši nakup oblik po meri je in ostane pri

DRAGO SCHWAB, LJUBLJANA

Rešite nas skrbi radi nog!

Vi boste za Veliko noč sigurno diskretno in elegantno oblečeni, ako si nabavite nogavice z gornjo varstveno znamko,

Italija in Podonavje

Dnevi rimskega novega pakta so — srečno ali nesrečno, kdo ve — za nami. Po dnevnih velikih napovedih in pričakovanjih, kaj vse bi mogli trije državniški skleniti na novi skupni konferenci v Rimu pod vodstvom Mussolinijevim, je vsekakor umestno čuti sodbu moči, ki kot Italijan, emigrant, pozna fašistiško politiko, notranjo in zunanjo, prav dobro, ker pozna od blizu Duceja samega. Gaetano Salvemini je v Evropi dokaj znana osebnost, ki je pred dvema letoma napisal vezanimiv portret Mussolinija-diplomata (Mussolini diplomate, Paris 1932) na podlagi dejstev in pisanj fašistične Italije.

Kdor je to delo proučil do dna, mora ostati ob Mussolinijevih političnih poletih in zaletih dokaj hladan in previden. Tako je tudi ob najnovejši, Salvemini bi rekel »improvizaciji« in »blufu«, ki je po dolgem pripravljanju zopet postavil v ospredje rimsko politiko z Ducejem na čelu. O pravem vsehpu Mussolinijeve najnovejše politike svet danes še dokaj realno misli. Še bolj bo v bližnji bodočnosti, ko bo sledila njegovi akciji pri-
vredna reakcija v Podonavju z Malo zvezo na čelu.

o Mussolinijevi diplomatski veličini in vprašanju »povratka Habsburžanov« piše Salvemini sledeče:

»Avstrija je morala služiti popolni obkolitvi Jugoslavije.«

V avstrijski republiki tvorijo danes katoliška duhovščina, kapitalisti in kinetski posestniki »buržoazni blok«, naprjen proti socialno demokratični stranki, ki ima večjo moč v mestih, zlasti na Dunaju. Organizacija Heimwehra si je izposodila pri Mussolinijevem fašizmu nasilne metode in teatralne nastope oboroženih čet. Fašistovski agent Migliorati je v letu 1924 del denarne podpore ne le nemškemu nacionalizmu, nego tudi avstrijskim fašistom. Zvezo je posredoval tajnik italijanske fašistične lige v Inomostu pod tujim imenom »Mar-rioc. Dospelo je najmanj šest denarnih pošiljatev v vsotah 15—18.000 šilingov. Potrebno je bilo pač mnogo denarja za pouk in plačo milicijom. Ime radiodarnega Maria ni bilo tu nič manj znano kakor v Budimpešti, je izpovedal Abel v Hitlerjevem procesu (München Post 5. febr. 1930). Berlinski »Vorwärts« 4. nov. 1927 izrečno potrjuje, da so Italijani oskrbovali avstrijske fašiste ne le z denarjem, nego tudi z orožjem ali bolj točno z manjericami, ki jih je bila Italija dobila iz zaloga nekdanje avstrijske vojske. »Deutscher Volkswirt« je tudi potrdil 5. nov. 1927, da so bile avstrijske fašistične organizacije plačevane z italijanskim denarjem in oborožene z italijanskim orožjem. Eden posredovalcev med italijanskimi in avstrijskimi fašisti je bil ravnatelj »Stajerske družbe za elektriko« g. Rintelen. Italijanskemu glavnemu stanu, pravi dalje revija, je bila potrebna za slučaj vojne z Jugoslavijo nadzorovalna moč nad Stajersko, ker bi z zasedbo Stajerske (kar bi naravno kršilo nevtralnost Avstrije) italijanska vojska zvela Jugoslovonom možnost, poslužiti se železniških zvez, s katerimi bi mogli vzdrževati obkrožanje z zapadnim zavezništvom. Perjudični list »Foglio d'Ordine«, v katerem odkazuje Duce vsak teden svojim črtnim srajcem, kaj naj o vsaki stvari mislijo, obkroža čisto s psovkanj »avstromarkizem« in zažene zmagoovit krič ob vsakem vsehpu Heimwehra.

Smola pa je s tem, da se razmere Italije in Avstrije zastrupljene radi vprašanja Južnega Tirola. Februarja 1928 so spravili trije poslanci na vprašanje pred dunajski parlament in zahtevali, naj se predloži Zvezi narodov. Kanceler Seipel, čigar zveze z avstrijskim fašističnim gibanjem so znane, je odklonil predlog, da naj bi se vprašanje spravilo na diplomatski tir in pred Zvezo narodov, izjavil pa je, da se Avstriji moralno ne morejo odreči skrbni za usodo svojih bratov v južnem Tirolu. V italijanski zbornici ni nade odgovoril Mussolini 3. marca, pozivajoč g. Seipela k redu, češ, da je Italija danes velika država. Avstrija pa le to, kar je. Omenil je, da bo zdaj govoril z zelo veliko hladnokrvnostjo, brez dvomja in zadnjic o tem predmetu, prihodnjic ne bo več govoril on, govorila bodo dejanja. Pričelo se je Italijanski tiranijo v južnem Tirolu da so smešne. Če bi se Zveza narodov hotela vplesti v labirint takozvanih manjšin, bi se iz njega ne izmotala več.

Sledeči mesec, v maju, je Duce imel ugodno priliko izpolniti to svojo grožnjo in prepustiti, da bi govorila dejanja. Ob obletnici vojne napovedi med Italijo in Avstrijo je dal italijanski konzulat v Inomostu razobesti italijansko zastavo v prostora vselega dogodkov. Nemški nacionalisti v mestu niso brez razloga našli, da je to dejanje neaktano, in so protestirali z burnimi manifestacijami pred konzulatom. Dva dijaka sta vdrila v hišo in odstranila zastavo. Mussolini ni k temu dogodku zani niti besedice, zadovoljil se je le s poročilom, da jim je policija zastavo odvzela in da so ga stisli poslavlili zopet na svoje mesto, da ji je skazala vojaško čast četrdeset vojakov in da so se uradniki konzulata pokazali pri oknih z vzkliki: »Živela Italija« in s fašističnim pozdravom, dočim je množica življala in tulila — v dostojni razdalji. Tudi tokrat je bil top njegovih groženj sprožen v čisti zrak.

Prekmalu nato so se italijansko-avstrijske razmere zboljšale. Italijanski dnevniki so objavili 2. julija 1928 uradno vest, da je g. Seipel izjavil Mussoliniju, da je Avstrija južnotirolsko vprašanje pojmla le kot notranje vprašanje Italije. V zameno za to ni Mussolini delal nikakih ovir mednarodnemu posojilu, ki ga je potrebovala Avstrija. Verjetno je, da se je tedaj razvila zveza med g. Seipлом in Mussolinijem: le-ta bo nadaljeval dati na široko svoje podpore avstrijskim fašistom, ki bodo pozabili na južni Tirol, čim bodo potrebovali denarja.

V aprilu 1929 je list »Foglio d'Ordine« pozdravil imenovanje g. Schoberja za kancelarja z ognjevitimi čestitkami. Pričetkom februarja 1930 je prišel g. Schober v Rim. Podpisal je bil prijateljski pakt med Italijo ter Avstrijo in italijanska vlada se je zavezala prispevati h graditvi vzvodne železnice, ki se ji je pripisovala ogromna strateška pomembnost proti Jugoslaviji. Ko so bili nato zastopniki Heimwehrov pozvani, naj bi se vdeležili vlade v Vaugoinovem kabinetu, zlasti pa dajalec denarnih zakladov knez Starhemberg, je pričel groziti avstrijski republiki pofašitenje. Kakšno zmoglost Italijanskega fašizma!

Ah ti upi so se kmalu izkazali prezgodnji. Avstrijski fašisti so bili razdeljeni v dva tabora, ki sta se medsebojno pobijala: eni so hrepeli za združitvijo z Nemčijo, drugi pa so delali za zopetno spojitve Avstrije in Ogrske pod suvereno oblastjo avstrijske (habsburške) hiše. Jeseni 1930 pa pokažejo splošno volitve, da je avstrijska socialdemokratska stranka ohranila svoje postojanje neokrnjeno. Istih meščanskih skupin, ki so bile negovale fašizem, se je polotilo neugodje in septembra 1931 je prišlo na Stajerskem do smešne propadlega puča. Toda notranji položaj Avstrije je ostal negotov.

Eno dejstvo pa je poslej gotovo: vlade Male zveze ne morejo nič več računati s solidarnostjo

italijanske vlade v tem slučaju, ko bi se morale upreti povrnitvi Habsburžanov na Ogrsko in v Avstrijo s pomočjo »Prebujenih Madžarov« in avstrijskih fašistov.

Italijanski fašisti so od l. 1927 kar goreli v posebnih ljubezni za Hrivate Radičeve stranke, ki so bili vedno najtrdovalnejši sovražniki Italije: v trenutku, ko so se le-ti pričeli boriti za žive in mrtve za odepitvev Hrvatske postali so Mussolini in njegovi prijatelji ljubitelji Hrvatov. Avstrija, Ogrska, Hrvatska, Slovenija so štirje biseri krone, ki jo hoče podariti Habsburžanom. Fašistiško časopisje govori sistematično o Jugoslaviji kot deželi, ki ji je odločno, da razpade v korist sosedov. Takšen je bil program Soninov v času svetovne vojne, podrl pa ga je grof Storza l. 1920, a zopet postavil Mussolini. Značilno znamenje za to usmerjenost italijanske diplomacije smo imeli v jeseni 1929, ko je bival Italijanski prestolonaslednik v Belgiji radi svoje zaroke s hčerko belgijskega kralja in ob tej priliki mislil, da mora obiskati bivšo avstrijsko cesarico Cito. Obisk, ki je bil vrnjen l. 1931.

Mož, ki se v tej gonji za zopetno vzpostavitev habsburškega cesarstva posebno odlikuje, je g. Coppola. (Coppola je eden najzgodnjih sodelavcev Mussolinijevih in publicistično zelo spreten razširjevalec Mussolinijevih idej. Pred kratkim smo čitali njegov članek v dunajski »Presche« o panslavistični nevarnosti, ki da jo mora novi rimski sporazum preprečiti.) Ta vzpostavitev, izjava on, bi nudila Italiji prednost, da postavi v Podonavju ječ proti slovanskemu pohodu na Adrijo, zavre predznake Male zveze in končno omogoči zopet zgraditi stari steber monarhistične misli, socialnega reda in politike v naši vzemirjeni Evropi, ki poka in razpada v anarhiji demokracije in v socialističnem razkroju (Politica, junija 1930 in sept. 1931).

V Angliji poveljuje to politiko časopisje lorda Rothermerja, v Franciji pa ima podpora monarhistov in nacionalistov, ki so ohranili še vedno dokaj vpliva v »karijeri«. Nič izrednega ne bi bilo, če bi končno tudi voditelji zunanje francoske politike pritegnili k sebi, kolikor se tiče ta program Avstrije in Ogrske, v goljufivem upanju, da bi vzpostavitev Habsburžanov preprečila združitve Avstrije z Nemčijo in da bi mogla habsburška Avstro-Ogrska francoski diplomaciji služiti za zaveznico proti Italiji in Nemčiji.

Težko je ugotoviti, kaj pričakuje Mussolini od teh spletk, ki se v uradnih razgovorih imenujejo

Odločne besede zoper italijanske intrige

Francija ostane zvesto na strani Jugoslavije

Pariz, 30. marca. AA. »Ere Nouvelle« prinaša članek pod naslovom »Položaj Jugoslavije v srednji Evropi«. V tem članku komentira nedavno izjavo zunanjega ministra Jevtiča v skupščini in senatu.

»Jugoslovanski zunanji minister Jevtič« izjavo list, »je imel zadnje dni dva pomembna govora o zunanji politiki svoje države. Prvi govor je imel pred podpisom rimskega protokola, drugega pa nekaj dni nato.«

Glavnik nato navaja temeljne misli Jevtičevega govora in ugotavlja, da se Francija sklada z jugoslovanskim stališčem v vprašanju avstrijske neodvisnosti in habsburške obnove. List hvali Jevtičeve besede o balkanskem paktu in njegovo stališče do rimskega protokola in pravi: »Tisti del govora g. Jevtiča, ki je namenjen proti rovarjenju zoper Jugoslavijo v inozemstvu, je prav posebnega pomena. Organizacija političnega terorizma ima v sosednjih državah uradno podporo, moralno in materialno. Takšne praktike o odnosih med narodi nasprotujejo temeljnemu pravilu mednarodnega javnega prava; takšnim praktikam v mednarodnem razmerju je namen vzdrževanje nevarnih ognjišč svetovnega požara.«

Glavnik nato nadaljuje: »Razni protesti zoper teroriste, ki so se skrivaj vtihovali v Jugoslavijo iz Italije in Madžarske, so odkrili, da uživajo teroristične tolpe v sosednjih državah neumljivo pomoč in zaščito in da žele s terorističnimi atentati v mednarodni javnosti zbuditi sodbu, da Jugoslavija ni sposobna za življenje.« List nato nadaljuje: »Kakor je rekel g. Jevtič, se je to rovarjenje razbilo ob čvrstem zidu neomajnega edinstva jugoslovanske države. Pri vsem tem je pa bilo dobro in koristno, da se je s tem zločinskim delom seznanila svetovna javnost, da bo tako lažje spoznala temne zarotnike zoper mir v Evropi. V svesti si svoje miroljubne in konstruktivne vloge, ki ji pripada po njenem položaju in po njenem pomenu v Evropi in na Balkanu, bo Jugoslavija hladnokrvno in brez obotavljanja nadaljevala svoje delo notranjega urejanja in mednarodnega sodelovanja.«

List poudarja, da je jugoslovanska zu-

»elementi konstruktivne politike«. Dejansko sledi dve smotra: prvi in najvažnejši je, da se o njem govori, drugi v tem, da »preprečuje kristalizacijo v evropskem položaju«, kakor to čisto ponavljajo razlagalci Mussolinijeve zunanje politike, ter v tem, da ostane Evropa v trajni negotovosti, kar Duceju pomore prej ali slej vloviti tu pa tam, kjerkoli že, kak vseh.

Mussolinijeva politika je politika improvizacij brez točnih ciljev. Vsaka improvizacija lahko pričakuje sijajne rezultate in jih tudi z vso gotovostjo pričakuje po obveznih slavospevih Italijanskega časopisja ter onega v starem in novem svetu, ki je plačano od vrstice. Rezultat Mussolinijevih improvizacij je običajno enak ničli. A po vsakem neuspehu ustvari Duce s svojo bujno častniškarsko domisljijo novo improvizacijo in jo požene v svet z namenom, da bi prejšnjo pozabili. Hoče li torej Mussolini prijateljstvo med povsem konsolidirano Romunijo in Ogrsko, Jugoslavijo in Rusijo, ali pa hoče, da se Besarabija vrne Rusiji, Dobruđa Bolgariji in Transilvaniji Madžarom? Ali resno namerava razdelitev Jugoslavije med Bolgarijo, Avstro-Ogrsko in Italijo ali pa bi mu zadoščalo, da se Belgrad odpove zavezništvu s Francijo in mu prepusti Albanijo? Ali je pretehtal posledice po povratku Habsburžanov na prestol avstro-ogrsko-hrvatske vladavine s 30 milijoni prebivalcev in s težkim proti Trstu? Na ta vprašanja je verjetno odgovoril z več ali manj donečimi frazami o nebeški hazardni igri, ki stavi vsakega političnega genija v preiskušnjo, in o lepoti nevarnega življenja sredi take premembe prilik izvanjnih in ujetih. Toda zelo dvonljivo je, če skoki »nevarnega življenja« prija organizmu velikega modernega naroda, in politika, spočeta od Duceja kot »hazardna igra«, se le prečesto izprevrže v borno politiko »blufu«.

Kaj naj dodamo k tej vsekakor zelo značilni in povsem pravilni ocenitvi Mussolinijeve zunanje, »vsehpu« prepolne politike? Naj ga li tudi mi z Dollfusom smatramo za »najgenialnejšega državnik« sodobne Evrope? So, ki tega niso mogli storiti nikoli in ne morejo tudi zdaj ne po najnovejšem rimskem paktu, pač pa sodijo, da Mussolini komaj sapo lovi ob sukanju vetrov, ki postajajo v Podonavju in Evropi sploh močnejši, kot je spretni vetrolovec Mussolini. Njegova barka ima vedno manj prostora za poljubno manevriranje v vodah evropske politike, ki je zadnja leta dobila že neke povsem jasne in stalne obrise. Mislimo, da se ne motimo, če trdimo, da za intrige proti Jugoslaviji, ki je Mussoliniju najbolj na poti od vsega početka, Mussoliniju kmalu ne bo preostalo prav nič — prostega zraka! Če bomo res in prav znali znotraj in zunaj utrjevati svoje pozicije — seveda.

njanja politika zmieraj temeljila na zdravih in plodovitih načelih. Svoj članek pa zaključuje Herriotov organ s temi besedami: »V teh kaotičnih in kalnih trenutkih v Evropi je zdravo, da se to spet ponovi, in sicer tako čvrsto, kakor je to storil g. Jevtič v jugoslovanskem parlamentu.«

Rim, 30. marca. b. Današnji listi pripisujejo veliko važnost razgovoru, ki so bili v Pragi med dr. Benešem in poljskim poslanikom. Trdijo, da so ob tej priliki razpravljali tudi o mednarodnih vprašanjih, posebno o zunanjih protokolih, ki so bili v Rimu podpisani med Italijo, Avstrijo in Madžarsko in ne samo o onih vprašanjih, ki so povzročila napetost v odnosih med Poljsko in Češko-slovaško.

Italija je dala denar za atentate

Pariz, 30. marca. (a). Mnogi pariški listi, so prinesli poročila o obsodbi Oreha in njegovih tovarišev. Priobčili so tudi Havasovo poročilo o zagrebških manifestacijah za Nj. Vel. kralja in demonstracijah zoper destruktivne akcije, ki se organizirajo v inozemstvu.

Nekateri listi, tako n. pr. »Petit Parisien«, so prinesli tudi Reuterjevo poročilo o zvezah med atentatorji in sosednjimi državami. Spet drugi listi so pa ponatisknili poročilo agencije »Sud-Est«, ki pravi, da je doganjeno, da se v inozemstvu pripravljajo atentatorji, ki se urijo v posebnih taboriščih. To poročilo je objavil tudi glavni socialistični organ »Populaire« pod naslovom: »Mussolinijeva vlada je dala denar za teroristično akcijo v Jugoslaviji.«

MIRIM KRALJICA ČOKOLADE

Specijalitete so:

MLEKITA — polnomlečna čokolada
KAVITA — mlečna s kavinim okusom
MASLITA — desertna čokolada brez primesti
GRENKITA — plemenita gorčica naravne čokolade.
Zapomnimo imena, da moremo zbrati po svojem okusu, ko kupujemo čokolado.

Rusko-japonska zveza?

Važna pogajanja za skupen naslop proti oboroževanju Nemčije

Pariz, 30. marca. b. Po informacijah iz diplomatskih krogov se vršijo pogajanja med sovjetskimi komisarji za zunanje zadeve in francoskim poslanikom o nadaljnjem razvoju sovjetsko-francoskih odnosov. Ne gre samo za vprašanje, pod katerimi pogoji bi postala sovjetska zveza stalna članica Sveta Društva narodov, temveč tudi o nadaljnji zgraditvi odnosov, ki so nastali po podpisu nenapadnega pakta, ker se sovjetska zveza znatno približuje o vprašanju razorožitve francoskemu stališču. Gre sedaj tudi za to, da se na je vprašanju ponovnega nemškega oboroževanja skupna platforma. Na francoski strani vlada prepričanje, da bo v tem vprašanju prišlo do sporazuma. Litvi-
nov posveča največjo pažnjo garancijskemu vprašanju, kakor tudi vprašanju skuenega nastopa vseh držav. Sovjeti pripisujejo tem razgovorom veliko

Potres v Romuniji

Bukarešta, 30. marca. (a). Rador poroča. Sredi okoli 22 so v vsej državi čutili potres. Njegov epicenter je bil po vsej priliki v Romuniji. V Bukarešti sami je potres napravil paniko v gledališčih in restoranih. Stara poslopja so se podrli, na dveh krajih je pa nastal tudi oganj. Seizmološki aparati so prenehali delovati. Zrtev ni.

Atentat v Bukarešti

Bukarešta, 30. marca. m. Včeraj popoldne je bil atentat na bivšega finančnega ministra Dinu Bratianu. Včeraj popoldne je odpotoval iz Bukarešte z avtomobilom v notranjost države. Neposredno pred vasjo Lacarest je neznan osebja iz zasede oddala več revolverjskih streliv na avtomobil. Strel so razbili stekla, Bratianu je ostal nepoškodovan. Atentator dosedaj še ni znan.

„Rdeča princezinja“

Dunaj, 30. marca. b. Kakor je vaš dopisnik naknadno zvedel, je sredi zaslisevala policija nekoliko ur vnukinjo cesarja Franca Jožefa, princesinjo Elizabeto Windischgrätzovo, edino hčerko princa Rudolfa in princezinje Stefanijske Belgijske, in sicer v zvezi z zadnjimi krvavimi dogodki v Avstriji. Princezinja Elizabeta, ki je na Dunaju znana pod imenom »rdeča princesinja«, živi v divjem zakonu z učiteljem Petznom, ki je bil socialno-demokratski narodni poslanec in podpredsednik spodnje-avstrijskega deželnega zbora in je bil 12. februarja aretiran skupno z ostalimi voditelji socialno-demokratske stranke. Sedaj se vodi proti njemu preiskava radi priprave vstaje veleizdaje. Ko je policija zaslisevala princezino, je bila v njeni vili Hitzingenu preiskava.

Razburkana Španija

Madrid, 30. marca. p. Španija se še ni pomirila. Zopet prihajajo poročila o novih nemirih. V Saragosi in Malagi so hoteli levičarske delavske organizacije proglasiti zopet splošno stavko, ki pa nima nobenega upanja na uspeh. V predmestjih obeh omenjenih mest je prišlo danes do krvavih spopadov med delavstvom in policijo, pri katerih je bilo mnogo policistov in demonstrantov ranjenih, ubit pa je bil tudi en mož mobilne garde. V Granadi je bil iz zasede ujeteljen en policist. V provinci Zamora so anarhisti položili v neki vaški cerkvi bombe, ki pa niso napravile nobene škode.

Kdo sme v Nemčiji študirati

Weimar, 30. marca. b. Türiški prosvetni minister je izjavil, da bo v najkrajšem času izšla na redbo, po kateri bodo samo oni abiturienti smeli nadaljevati študije na univerzi, ki jih bodo predlagale organizacije Hitlerjeve mladine in vodstvo napadalnih oddelkov narodno-socialistične stranke.

Kako bodo delali državni uradniki

Belgrad, 30. marca. m. V zvezi z novim razpisom o delovnem času v državnih uradih mialijo merodajni krogi te vprašanje v bodoče rešiti po potrebah službe in družinskih razmerah. Obstoja načrt, o katerem sedaj razmišljajo in po katerem naj bi se v bodoče delovni čas reguliral po tromesečjih in sicer za tromesečje marc, april in maj, bi se delalo po državnih uradih od 8—12 in od 15—19, v tromesečju junij, julij, avgust od pol 8—13.30, v tromesečju september, oktober in november od 8—12 in od 15—18 in končno v tromesečju, december, januar in februar od 8—14.

Heimwehrovske

Inomost, 30. marca. p. Danes se je moral pogovarjati pred tukajšnjim sodiščem pripadnik poljske policije Heimwehrovec Strehle, ker je v novembru lanskega leta ubil nemškega rajhovskega vojaka Schumacherja. Prišlo je namreč do obmejne incidenta, ker se je neka bavarska vojaška patrola smučarjev preveč približala nemški meji. Vendar je treba vpoštevati, da so bili nemški vojaši brez orožja in so nosili tudi smučarske obleke. V patroli sta bila dva podčastnika in 20 vojakov. Ubiti je bil podčastnik. Sodišče je, vpoštevajoč vse olajševalne okolnosti, obsojilo Strehleja na 2 meseca pogojno za 2 leti.

Češka-Bolgarija

Sofija, 30. marca. p. Danes sta v znanjem ministrstva bolgarski ministri predsednik in zunanji minister Mušanov ter češko-slovaški poslanec Maxa izmenjala ratifikacijske listine za bolgarsko-češko trgovsko in plovbeno pogodbo, ki bo stopila čez 14 dni v veljavo. — Danes je prišla v Sofijo madžarska delegacija za trgovinsko pogajanje z Grčijo. Čez nekaj dni odpotuje ta madžarska delegacija v Ankaro, da podpisuje madžarsko-turško trgovsko pogodbo, nato pa se vrne v Sofijo in bo nadaljevala pogajanja z Bolgarijo.

Belgrajske vesti

Belgrad, 30. marca. m. Pred tukajšnjim sodiščem je bil danes obsojen narodni poslanec Hadži Todir Dimitrijevič na denarno kazen 1200 Dm ali 20 dni zapora radi žalitve inšpektorja finančnega ministrstva Todorja Dimitrijeviča.

Belgrad, 30. marca. m. V nedeljo bo tukaj letal občni zbor društva za prirejanje vselejema in razstave v Belgradu. Odbor tega društva namerava prirediti prvi vselejem v Belgradu že to jesen.

Belgrad, 30. marca. m. Z nocojšnjim brozvalom bodo prišli v Belgrad mariborski mladi harmonikarji, ki bodo, kakor smo že poročali, priredili v Belgradu tri koncerte. Na velikonočni ponedeljek bodo odšli v Novi Sad, kjer bodo istotako priredili dva koncerta.

Belgrad, 30. marca. m. Finančni minister je bil odobril registrirani zadrugi »Kvase«, da lahko zgradi tovarno kvasa v Sevnici pod pogojem, da se prične z delom najdalje do 1. avgusta 1933. Ker pa tovarna v tem roku ni prišla z delom, je ta odlok razveljavljen.

Osebnosti

Belgrad, 30. marca. m. Iz 8. pol. skup. so napredovali v 7. pol. skup. sledeči učitelji: Karel Glaser v Rakotincih, Marija Grobeljnik v Cresovcih, Justina Habič v Storač, Vida Hirsman v Srednji vasi pri Bohinju, Anka Fantan na Jezerskem, Josip Golob pri Sv. Trojici v Slov. goricah, Vida Hribovšek v Motniku, Zora Stasič v Mariboru, Helena Skupil v Kočevju, Marija Seme v Jurkloštru, Milica Stupan v Mariboru, Viktor Knapič v Zalcu in Janko Knapič v Kapelah pri Brežicah.

Drobne vesti

Sofija, 30. marca. m. Danes popoldne je prišel semkaj pevski zbor »Stankovič« iz Belgrada, kateremu je bil prirejen na postaji priraden sprejem.

Sofija, 30. marca. m. Danes popoldne je prosvetni minister Bojadžijev podal pismo ostavke na svoj položaj. Prišlo bo verjetno do krize vlade, ki jo na vso moč sili vladna zemljedeljska grupa, ki misli, da bo v novem kabinetu dobila še enega člana.

Sofija, 30. marca. m. O priliki pretresa poročuna za notranje ministrstvo je zemljedeljski narodni poslanec Ivanov zahteval od vlade, naj takoj nastopi po zakonu o zaščiti države proti fašistični skupini, ki jo, kakor znano, organizira Cankov.

Štiridesetletnica „Danice“

Letos praznuje jug. kat. akd. društvo Danica 40 let svojega obstoja. Ob tej priložnosti nameravamo člani Danice privediti večjo slovesnost. Da seznamo slovensko javnost z delom, ki ga je izvršila JKAD Danica v 40. letih, smo se obrnili na slovenske kulturne delavce, njene bivše članke s prošnjo naj nam prispevajo članke. Prinašamo članek prof. Ivana Dolenc:

Pred 30 leti

Ko sem se pred 30 leti pripravljala za vstop v Danico, je to društvo baš slavilo svojo desetiško obletnico. Skoraj cela generacija nas torej loči od tistih časov. Kako je takrat vzgajala Danica svoje članke?

Pred vstopom v Danico nas je bila zbrana večja družba mladih kandidatov, pa nam je dober naš starejši prijatelj napovedal tole: »Bodite vedno pripravljene, da boste radi koraka, ki ga nameravate sedaj napraviti, prestali marsikako zapostavljanje. (Bilo je to ob času zveze narodnonapredne stranke z Nemci v bivšem kranjskem deželnem zboru.) Še danes sem mu za te besede hvaležen. Ne morebiti radi tega, da bi bil pričakoval od svojega takratnega koraka kake ugodnosti, ampak zato, ker mislim, da je to treba reči — vsakemu človeku takrat, ko je najvišji dan in si zbira daljo. Bodi pripravljen na vse, pa naj sije solnce ali te bije toča! Smatraj to kot neizogibnost v življenju, ne bodi mila jera, ne boj se za svojo samostojnost

tudi nekaj plačati! Če ne, boš tra, ki se zablje ob vsakem vetru!

Leta 1905. se je iz Danice in Zarje rodila Slovenska dijaška zveza. Njena naloga je bila predvsem tako zvano »narodno delo«: sodelovati v društvih, prirediti predavanja, igre, ustanovljati ljudske knjižnice, brigati se za rojake ob jezikovni meji itd. Jasno je, da dijak v tem oziru ne more nuditi bogve kaj. Lahko se pa pri tem dosti nauči. Misel, na kateri sloni dijaško »narodno delo«, je zdrava: dijak, narod ti omogoča študiranje, zato pa glej, da se mu boš oddolžil s svojim delom! Tudi svoje duševno premoženje upravljal socialno: deli ga bratski z drugimi! Delo ti bo odpiralo oko za ljudske potrebe in te ljudstvu približalo. V tebi bo raslo pravilno pojmovanje tvojega odnosa do naroda, ki ti bo prav prišlo povsod, kamor te bo zanesla usoda.

Iz iste miselnosti se je l. 1907. v Danici ustanovil (ali vsaj oživil) časnikarski odtsek. Njegova glavna naloga je bila v tem, da je vzgajal v akademskih sposobnostih, pisati poljudne članke iz svoje stroke. »Domoljub« je odstopil temu odtoku vsak teden cel stolpec prostora z naslovom »Izobrazba«. Dijaki so se navajali popularizirati za splošno zanimiva poglavja iz svojega študija. Če dodam, da je take prispevke Domoljub takrat bogato honoriral s tremi krajcarji za vrstico, mi ni treba posebej omenjati, da prispevkov za ta stolpec ni manjkalo.

Za »narodno delo« je bilo pa treba neke šole. To nalogo so vršili vsakoletni socialni tečaji na Sv.

Joštu, ki so se pričeli l. 1906 pod Krekovim vodstvom; nastopali so pa na njih vsakokrat tudi drugi predavatelji. O njih se je že dosti pisalo. Težko si je misliti lepši način skupnega življenja in dela mojmira z učenci, nego je bila ta gorska akademija. V tem oziru je bil nesporno predvojni dijaški rod srečnejši od današnjega. Imel je zvestega prijatelja »z državniškim umom in kraljevskim srcem«.

Precej časa smo izgubljali z društvom; morebiti bi bilo dostikrat bolje, da se niso kake debate na občnih zborih brezkončno vlekle daleč preko polnoči in da je ostalo več časa za šalo in smeh in druge pravice mladosti. A akademska društva so bila in so visoka šola demokracije in korektnosti v organizacijskem življenju. Mladina mora imeti priliko, kjer si meri mlade moči, telesno in duševno. In slednjič: društvo ti daje prijateljev, brez katerih ni življenja.

Ali je rodila vzgoja v Danici kaj sadov? Ali smo ostali v vseh razmerah zvesti sebi in bližnjemu in vsemu, čemur smo bili dolžni zvestobo? Odgovor na to vprašanje ni naša stvar, že radi tega ne, ker se nanaša na vrednote, ki se odtegujejo statistiki.

Te vrstice sem napisal kot izraz hvalečnosti za vse, kar mi je dala Danica. Mislim, da mora reči vsakdo, kdor je preživel akademika leta v Danici, da bi bilo brez Danice v njegovem življenju marsikaj drugače, glede česar — ne želimo, da bi bilo drugače. Zato pa ob štiridesetletnici: Danica, hvala ti in na mnoga leta!

Boji in življenje jeseniških kovinarjev

Kje so Jesenice? — Kratek pregled zgodovine jeseniških lužin — Racionalizacija

Jesenice leže pretežno na levem bregu Save v gorski zasedi, kjer se južna pobočja Karavank najbolj približujejo severovzhodnim odraščkom Julijskih Alp. Stisnjen so, da komaj dihaajo, a njihovo hropenje, utrip jeseniškega srca, jeseniških železaren, odmeva daleč čez gorenske ravnine in vse gorske velikane od Stola do Triglava, od Golice do Črne prsti in se morda razgublja ob tajinstvenem šumenju gozdov obširne Pokljuke, morda ob romantičnem zvonjenju čred na planinskih pašnikih.

Že na Javorniku te pozdravijo tovarniški dimniki, takoj se ti pa pokažejo tudi dimniki jeseniške tovarne. Deset minut od postaje po Prešernovi in Prosvetni cesti prideš na Lučmanov trg, pred glavno pisarno tovarne. Prehitevajo te kolesarji in pešci, nekateri od teh nesoč v rokah kanglice. Na »ših« gredo. Tuleče se oglašajo parna pišča. Dve je ura. Delavstvo se vsipuje iz tovarne. Srečuješ po dva, tri, štiri. Vsi hite domov. Ista slika se ponavlja zvečer ob desetih, zjutraj ob šestih, popoldne in v popoldne ob starih. To so Jesenice. Brez tovarne bi Jesenice ne bile Jesenice. 2400 kovinarjev zaposluje tovarna na Jesenicah in Javorniku. Od teh kovinarjev pa živi posredno ves kot od Kranja, Bohinja in Rateč.

Cesto mimo Jesenic je gradil že Julij Cezar leta 57 pred Kristusom. Skoro v rimsko dobo posega brez dvoma tudi početek železarstva v teh krajih. Prvotno so bile Fužine na Planini pri Sv. Križu nad Jesenicami. Omenja jih svoboslovsko pismo z dne 24. avgusta 1381. Dovoljenje za postavitev Fužin na Jesenicah je bilo izdano leta 1538. Prvotni ustanovitelji Fužin okoli Jesenic so bili Italijani. Prvi se omenja Bernard Buccellini leta 1526. Za Buccellinijem je prevzel Fužine leta 1700 Jernej Garzon. Od Garzonijev je kupil Fužine Valentin Ruard leta 1766 za 60.000 gld. Od Ruardov je Kranjska obrtna družba prevzela Fužine leta 1868. Ta je železarsko obrt preustrojila po najnovejših sistemih in postavila sedanji tovarni na Jesenicah in Javorniku. Večina delnic KID je bilo do povojne dobe v nemških rokah, po vojni do leta 1929 pa so bili glavni delničarji Italijani. Takrat pa je postal večinski delničar Avgust Westen.

Z racionalizacijo se je pričelo pred osmimi leti. Tovarna ima štiri martinovke. Dve navadno obratujeta, dve sta pa v popravilu. Vsaka peč predela v 6-7 urah 30 ton železa. To železo se nato predeluje v valjarnah na Jesenicah in Javorniku v najrazličnejše blago. V zadnjih letih je bil na Jesenicah postavljen tudi obrat za pridobivanje kislina in za izdelovanje cevi, na Javorniku pa obrat za izdelovanje fine vroče valjane pločevine izpod 1 mm.

Jubilej domačega obrtnika

Dne 1. aprila obhaja 25 letnico obstoja tovarna peč in štedilnikov Anton Kovčič v Rožni dolini. Iz skromnih začetkov se je podjete razvilo v lepo tovarno, ki zaposluje samo domače moči in ni odpuščilo niti v najbolj kritičnih časih niti enega delavca. Lepa poteza lastnika tovarne je tudi, da rad podpira reveže, kar je zlasti v današnjih težkih časih vse hvale vredno.

Želimo lastniku tovarne še nadaljni napredek in mu k jubileju prav lepo čestitamo.

Tip jeseniškega kovinarja — Njegovo kulturno in gospodarsko udejstvovanje — Strokovne organizacije

Govoriti o tipu jeseniškega kovinarja, ni lahko. Jesenice so kraj, kjer tvorijo nad polovico prebivalstva priseljenci zadnjih 30 let. Vendar se na splošno lahko reče, da v jeseniškem kovinarju prevladuje gorenska kri, gorenska žilavost in odpornost. Kako pa naj bi drugače zdržal pri težavnem delu in neznošni vročini? Da kulturno prednjači morda vsej deželi, dokazujejo številna kulturna društva. Da obstojajo na Jesenicah tri kompletne godbe na pihala, več orkestrrov, trije veliki gledališki odri, razna pevška društva itd., je zasluga jeseniškega kovinarja. To je dejstvo, pa če tudi kdo drugače misli. Daj Upamo si celo trditi: Brez jeseniškega kovinarja ni jeseniške kulture!

Tudi na lastne gospodarske ustanove je pričel jeseniški kovinar zgodaj misliti. Pri tem mu je dal oporo in pogum nepozabni apostol slovenskega naroda in pobornik proletariata, dr. Janez Evangelist Krek. Leta 1897 je bilo ustanovljeno I. delavsko konsumno društvo, ki ima danes na Jesenicah dve

veliki prodajalni, podružnici pa na Javorniku in Bledu. Tudi konsumno društvo za Slovenijo ima tu dve prodajalni. Obstojajo tukaj tudi tri zadržne gostilne. Tudi jeseniško zadržništvo brez jeseniškega kovinarja ne pomeni nič.

Krona in temelj kulturnemu in gospodarskemu udejstvovanju pa mora biti strokovna organizacija. Tudi to je zanesel na Jesenice dr. Janez Ev. Krek. Že davno se je pojavilo krščansko socialistično gibanje in leta 1904 je bilo ustanovljeno Strokovno društvo delavcev KID s sedežem na Savi. Danes obstojajo sicer tri strokovne organizacije. Razne medsebojne borbe večkrat niso izostale, a kadar je šlo za kruh, so se navadno sporazumele in enotno nastopale. Enotno nastopajo tudi v sedanjih borbah, o katerih »Slovenec« večkrat poroča.

Obstojata še velik odstotek neorganiziranih, vendar večina je v organizacijah. Vsi in vsakdo mora biti v organizaciji, kajti le disciplinirani masi je možno doseči uspehe. Vse se mora graditi iz strokovne organizacije, ki mora biti prva. To naj vedo tudi tisti, ki niso kovinarji in ki jih ne mori uglasiti ropot strojev, ki ne vdihavajo vroče soparice in z dimom in prahom pomešane zraka.

Jeseniški kovinar živi kot ves proletarijat v neprestani borbi za obstanek. Danes ne ve, kaj ga čaka jutri, jutri ne bo vedel, kaj ga čaka popotrišnjem. Velika večina jeseniškega delavstva je tudi verna, čeravno mnogi tega ne kažejo na zunaj.

Sedaj, ko na Jesenicah trajajo borbe, želimo delavstvu uspeha, pri vsem pa naj mu pomaga Bog!

Velika noč med leškimi rudarji

Prevalje, 26. marca.

Če v Prevaljah zaviješ na levo, na tako zvano Leško cesto, prideš v samotni jarek. Le toliko je prostora v njem, da po njem vodi cesta in teče potok. Zgoraj nad cesto vodi leška železnica. Lokomotiva je včasih veselo piskala ter vozila vozčke, napolnjene s premogom. Danes pa stoji. Na rovu Franciška, kjer sedaj delajo ter iščejo premog, je bil nekak delavski center; tu je prej včasih delavstva kar mrgolelo, na Franciški se je delalo s polno paro. Malo proč od Franciške je bila pralnica, a danes je ta pralnica že deloma podrt, te pralnica v Prevaljah je še pred mesecem obratovala. Tudi ta danes stoji. Rov Franciška je svojčas bruhal na dan ogromne množine premoga. Bil je izboren premog, saj je slovel daleč naokoli kot najboljši.

Pridemo do rova Barbara. Tudi tu se je delalo pred 50 leti, potem je bil rov opuščel; leta 1926 zopet obnovljen, toda samo za šest let, ker je zmanjkalo premoga. Danes je zaprt tudi rov Barbara.

Na Lešah smo; fantje postajajo v gručah, brezposelni so. Iz oči družinskih očetov gleda mrka trpkost, otrokom, ki še ne vedo, kaj je kriza, sije iz obraza beda, lačni so, a nobeden ne ve, zakaj nimajo jesti. Žene tuhtajo, kaj bodo dale v lonec, glavne hrane, krompirja, je že marsikje zmanjkalo. Pred letom dni, ko se je še obratovalo na rovu Gustav, je že šlo, čeprav so zaslužili rudarji-kopači po 32 Din na ših, učne moči po 28 Din, vozači po 24 Din, ženske in drugi pa le po 20 do 22 Din. A danes se tega borpnega zaslužka ni več. Od Leš proti Kotljam je vse polno rovov, saj je še skoroda vsak deseti rudar imel svoj rov. Na rovu Bučelovo so sami delavci začeli kopati in

iskati premog. Našli so ga in ga sami prodajali ravnateljstvu na Prevalje.

Povprašam družinskega očeta, kako in kaj. Pa pravi: »Ja, slaba, slaba; tistih 16, ki še delamo na Franciški, še ti bomo morali iti s trebuhom za kruhom, ako se premog ne najde. Iz jame pridemo popolnoma premočeni, ker po »sohtu« kar lije, potem slab zrak, ozka jama, pa delaj v globočino; saj jih imamo že 83 metrov. Le malo, malo je upanja, da bo premog, le strokovnjaki pravijo, da bo.«

Obrtniki, kolikor jih je še na Lešah, so na robu propada, prav tako trgovci. Prejšnja leta je bilo vsako nedeljo zvečer, celo tudi ponoči, čuti od gostilne veselo fantovsko petje; a danes tega ni več. Delavci nima denarja.

Kakšna bo torej velika noč leškega rudarja? Ali bodo imela leška dekleta na glavi nove pisane rute, ko bodo nesla h blagoslovu velikonočno jag-nje? Ali bo imel postavni leški fant novo obleko za veliko noč? Ali bo družinski oče mogel reči: »Hvala Bogu, v konzumu imamo vse plačano.« Ali bo skrbna družinska mati mogla še kaj potic napeči, da bodo vsi siti, kakor prejšnja leta o veliki noči?

Da, ubogo leško ljudstvo si bo morda vse te stvari mislilo ter gledalo nazaj v srečne čase, ko je še bilo vsega dovolj. Le v rudnik Franciško se še obračajo oči ter vprašujejo vsakega rudarja, ki pride iz njega, ali bo premog ali ne. Ako ga ne bo, kaj potem? Ko je bilo premoga dovolj, so delavci imeli delo, kmet je dajal jamski les. Veliko kmetov je imelo dela, ko so vozili premog.

In ko bodo drugo leto o veliki noči zopet zagoreli kresovi po naših hribih ter zapeli leški zvonovi: »Kristus je vstal!«, tedaj naj zapoje tudi leškemu rudarju — a Bog daj še prej — veselo Ale-lujo!

O cerkvenem ropu v Rušah

Ruše, 30. maja.

Vlom v ruško cerkev bo kmalu pojasnjen. Veliko se je o vlovu govorilo in pisalo, pa marsikaj je bilo samo domneva. Resnično je, da sta se v četrtek dne 1. marca pripeljala s koroškega kolodvora v Ruše dva še precej lepo obločena mlada moža. Skoraj dve uri sta popivala v Smidhoferjevi gostilni in potem šla na pokopališče, kjer sta si ogledala grobove. Zvečer ju je videl delavec iz Lobnice pri kapeli, pa ker je mislil, da sta kamnoseka in popravljata nagrobni kamen, se ni briga za nju. Ob 6 zvečer sta prišla v Ruše in postopala okrog cerkve, prišla tudi v cerkev in si ogledala altare. V cerkvi so bile ob 7 zvečer za prvi petek liturgije, pridiga in blagoslov. Takrat sta videla lično goličeno monštranco, ki je bila še le lani nanovo pozlačena. Ko je ob 8 cerkovnik zaklepal cerkev, je videl pod korom mladega moža, ta pa je takoj odhitel iz cerkve, drugega ni našel nobenega v cerkvi. Zjutraj pa so bila manjša vrata odprla in blizu vrat je ležalo železno orodje, s katerim je bil odprt in prazen, monštrance ni bilo nikjer, ne obhajalne patene, tudi Najsvetejšega ni bilo nikjer, tat je vse odnesel. Sum je seveda padel na neznanca tuja.

V soboto je bil pogreb in ko je po pogrebu duhovnik stopil v kapelo, je videl, da je tudi tu

bilo vlomljeno skozi okno, tat je odprl tabernakelj, ki pa je bil prazen, prebrskal vse omare, pa ni našel drugega ko bakren kotliček za blagoslovljeno vodo in cinast krožnik za umivanje rok pri sv. maši. Vsa škoda, ki jo je napravil vlomilec v cerkvi in kapeli, znaša okrog 4000 Din, ves njegov dobiček pri vlamu pa kvečjemu 300 Din; kajti monštranca in krožnik sta bila sicer lepo pozlačena, pa iz medij, le delo in pozlačenje staneta krog 3000 Din. Zato je bil vlomilec nad uspehom svojega vlama očividno razočaran in zelo nevoljen, vrgl je dele monštrance v Betnavi v vodo, kjer so jih našli čez nekaj dni. O tem so listi pravilno pisali.

Ne vjema se pa z resnico, kar se je pisalo o vlomilec v Slov. Bistrici. Zadnji terek so bile priče iz Ruš, ki so videli neznanca postopajo v Rušah, poklicane k sodniji. Sodnik jim je pokazal štiri vlomilce, med njimi tudi nekega Č., pa ne ne njegovega sojetnika S. priče niso pripoznale, pač pa so takoj spoznale zadnja dva jetnika in potrdile, da sta »pobožna ruška domarja«. Sta pa to Čag. Otmar in Škr. Ernest. Še le v iči se je doznalo, da sta v zvezi z ruškim vlovom. Sojetnik ju je slisal, kakor sta se pogovarjala o svojem ponesrečenem vlovu v Rušah, in je potem izdal skrivnost. Seveda tajita vsako zvezo s tem vlovom, toda upamo da se bo posrečilo sodišču pojasniti vso zadevo.

Schicht
RADION
pere sam!

10.000
kuhinjskih
briselj

opere gospodinja v svojih zakonskih letih. Koliko truda ima že samo s perilom za družino — kako naporno je bilo mencanje in otepajanje, ko je morala biti ure in ure sklonjena nad pralnim čebrom!

Zdaj si gospodinja dela lahko olajša in varuje svoje moči... s Schichtovim Radionom. Zakaj Radion pere sam.

Tako lahko je zdaj to:

- zvečer se perilo namoči,
- drugo jutro se Schichtov Radion v mrzli vodi raztopi, v raztopini pa se potem kuha perilo vsaj 15 minut,
- nato se perilo izpere najpoprej v topli, potem v mrzli vodi, dokler ni voda čista... in perilo je oprano!

Brez mencanja, brez otepajanja prizaneseljivo in hitro kakor sneg belo perilo s Schichtovim Radionom.

Ne muči se!

Uzemi

SCHICHTOV
RADION

Zopet ponarejen denar

Šmarje pri Jelšah, 29. marca. Pred približno enim tednom smo poročali, da je bil v nekem uradu v tukajšnji okolici oddan ponarejen kovanec za 50 Din, ki je popolnoma podoban pravemu.

Danes pa je bil najden zopet tak falzifikat med denarjem tukajšnjega okrajnega cestnega odbora; ta ga je menda dobil na tukajšnji pošti. Novi falzifikat se od pravega na zunaj popolnoma nič ne loči, ker je izdelan zelo fino. Pozna se pa, da ni pravi, če ga vržeš na trdo podlago, ker zelo malo zazveni. Najbrž je iz svinca in poseben, Vendar pa ima skoraj malo močnejši zven kot prvi falzifikat.

Vsak naj bo torej previden pri sprejemanju kovanege denarja. Ker ga na pr. v gornjem primeru ni mogoče na zunaj ločiti od pravega denarja, zato je pač treba vsak novec vreči na trdo podlago, da se ugotovi, kako zazveni. Sicer bo to pri večjih vsotah zamudno, a vsekakor potrebno, da ne bo človek po nedolžnem oškodovan.

— Pri motnjah prebave, želodčnih bolečinah zgagi, slabosti, glavobolu, migljanju oči, razdraženih živcev, n. spanju, oslabelosti, nevolji do dela povzroči naravna »Franz Joselova« grenčica odprto telo in olajša krvni obtok.

Uradna merjenja beograjske univerze

kažejo,
da

Tesla

ŽARNICA

troši toliko struje, kolikor je na njej zapisano. Sporedna merjenja inozemskih
kvalitetnih žarnic kažejo, da ne trošijo manj.

Kupujte

domače

Tesla

žarnice

Liubljanske vesti:

Potreba infekcijske bolnišnice

Ljubljana, 30. marca.

Vprašanje nove bolnišnice za nalezljive bolezni v Ljubljani vedno bolj dozoreva. Po zakonu o zatiranju nalezljivih bolezni je mestna občina, kakor posnemamo iz pravkar izdelanega poročila mestnega fizika, dolžna do prihodnjega leta zgraditi svojo bolnišnico za nalezljive bolezni. O tej zadevi je bilo prejšnja leta že več anket pri banski upravi in državnem higienskem zavodu. Te ankete so prišle do spoznanja, da se mora v Ljubljani zgraditi infekcijska bolnišnica za mestno in za širšo okolico, ki naj sega do Trebnjega, Ribnice, Cerknice, Rakke, na vso Gorenjsko in po vsem Zassavu do Zidanega mosta. Najbližja druga infekcijska bolnišnica bi bila torej v Novem mestu. V tej primeru veliki in moderno opremljeni infekcijski bolnišnici bi bili sprejeti bolniki iz vsakega okoliša. Bolnike bi dovažala avtomobilska kolona drž. hig. zavoda.

Splošno je znano, da sedanji infekcijski paviljon splošne bolnišnice ne ustreza vsem zahtevam modernega ustroja takega oddelka. Bolnikov, ki jih mora ta oddelk sprejemati, je toliko, da se čudimo, kako more ta oddelk nemoteno delovati. Stara izolirna mestna občina za glavnim kolodvorom, ki je bila določena za izolacijo bolnih za kolero, je bila zidana po načelih epidemiološke znanosti prejšnjega stoletja in ti danes ne ustrezajo več modernim izsledkom. Za infekcijsko bolnišnico je to poslopje sedaj popolnoma nerabno ter se že več let uporablja v druge namene. Dosedanji paviljon v bolnišnici pa je tudi premajhen in nima primernih prostorov za izolacijo onih, ki so le sumljivo bolni. Zato se večkrat dogaja, da se osumljeni bolnik okuži šele, ko pride na oddelk. Ozdravljeni bolniki so v isti sobi z nevarno bolnimi. Ko pa se vrne domov, okužijo brate, sestre ali sošolce. To velja zlasti za škrlatinko in davico, ki sta najbolj pogostni sedanji nalezljivi bolezni, zlasti ker ogrožajo mladino.

Ne kaže pa, da bi mestna občina sama gradila lastno infekcijsko bolnišnico. Samo mestna bolnišnica bi bila premajhna. Za redno poslovanje bolnišnice je potreben kader zdravnikov in strokovnega osebja, ki mora biti na razpolago v vsakem

primeru in ki je nastavljeno tudi tedaj, ko je bolnišnica prazna. Zato bi bilo potrebno, da se spozna mesto občina in večje podeželske občine, kakor kranjska, škofjeloška, radovljanska, vrhnjska in druge, posebej pa še banovina za zgraditev take bolnišnice. Do konca l. 1935. mora namreč taka bolnišnica v Ljubljani že stati.

Infekcijske bolezni kljub modernim serumom in modernim postopkom pri nas nikakor ne nazadujejo, temveč celo rastejo. Širjenje davice je lani zavzelo v mestu in na deželi že strašen obseg. Širijo se škrlatinka, razne tifuzne bolezni in griža. K sreči nimamo nevarnejših epidemičnih bolezni, kakor kolere. Ni pa izključeno, da jo dobimo v primeru kakšnih katastrof, recimo vojne. V Ljubljani okoliščini pa se je pojavila že malarija, namreč tista, ki se jo ljudje doma nalezijo in je ne prenesejo, kakor n. pr. vojaki iz južnih krajev. Zanimivo je pa, da lani ni bila po steklini v Ljubljani okužena nobena oseba.

— Hitri računar. Dober in zanesljiv pripomoček za hitro in točen preračun obresti, diskontov, provizij, popustov, doklad, kalkulacij, dalje za različna množenja in razdelitve letnih obresti, najemnin, plač po mesecih in letih. Uredil in sestavil Lovro Novak, Ljubljana 1932. Hitri računar je sestavljen iz samih računskih ključev. Vsak ključ je tiskan na posebni strani in natančno označen, za kateri odstotek je uporabljen. Z uspehom ga bodo torej rabili vsi oni, ki imajo opraviti s sestavo ali kontrolo računov. To so državni, mestni oziroma občinski uradniki, trgovci, banke in hranilnice in tudi privatniki, ki imajo večkrat opravila z raznimi obračuni. S pomočjo »Hitrega računarja« bo vsakdo, tudi ob največjem hrupu z lahkoto hitro in točno izvršil ali prekontroliral vsako računsko postavko. Treba mu je kratke vaje s tem, da nekajkrat predela vse navedene praktične primere. Ko bo enkrat poznal sestavo in način računov tega »Računarja« do vseh podrobnosti, ti ne bodo delali razni računski izvečki bank in hranilnic, trgovske bilance, diskonti in obresti nikakih pregledov. Določeno bo izvršilo v najkrajšem času točno in brez dolgega preračunavanja. Knjiga obsega 253 strani in stane nevezana 60 Din. Naročijo jo v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Župnija sv. Cirila in Metoda — Bežigrad. V nedeljo ob 6 zjutraj slovesne molitve, nato procesija, ki gre po Dunajski cesti, Bežigrad, Pleteršnikovi in Livarski ulici.

KINO KODELJEVO Tel. 31-62

V nedeljo in ponedeljek ob 3., 5., 7. in 9.

Pesem o sreči

Her. E. Groh

V torek ob 8. uri:

Ženitovanjski posrednik

Siegfried Arno

Med Vstajenjem madjarska opereta

Praznik Kristusovega Vstajenja je med največjimi prazniki vesoljnega krščanskega sveta. Zato se na te dni Gospodovega trpljenja, smrti in vstajenja ljudstvo, katero živi s svojo Cerkvijo, pripravljajo s postom, molitvijo in očiščenjem. Tako delajo krščanski ljudje po mestih in po deželi. In doslej smo bili vajeni, da so celo taki, ki se ne smatrajo za žive ude Kristusove cerkve, krščansko bogoslužje in navade krščanskega ljudstva pustili nemotene in so jih spoštovali.

Zato pa moramo odločno ugovarjati novi navadi, katera naj bi se uvedla med krščansko ljudstvo. Ko se bodo po ljubljanskih ulicah še vile procesije Vstajenja in se bodo v cerkvah še opravljale slovesne pobožnosti, pa v tem času namerava kino Matica prirediti proslavo madjarske operete »Czily«. Na veliko soboto zvečer! Torej mesto k procesiji naj bi ljudje šli k madjarski opereti, kjer naj namesto velikonočnega petja poslušajo madjarske kuplete in tisto, kar bistveno spada k takemu blagu!

Moramo ugovarjati proti temu in prašati: Ali res ni nikogar več, ki bi znal in mogel do povedati, kaj se med katoliškim narodom za katoliške praznike spodobi in kaj se ne spodobi?

Zobni atelje

† Aloizija Balca
(Rožna ulica, pri Sv. Jakobu)

prevzame po praznikih

Dr. Josip Muster

specijalist za ustne in zobne bolezni

K razpravi o tihotapstvu s kožuhovinami

Izjava upravnika carinarnice g. Mijuškovića

K svojemu poročilu o tej zadevi smo prejeli tole pismo:

»V interesu resnice in pravičnosti prosim, da bi objavili v Vašem cenj. dnevniku naslednje:

Nahajajoč se na rednem odmoru izven Ljubljane, nisem bil pravočasno obveščen o terminu obravnave pri tuk. sodišču v zadevi obtožbe proti dvema carin. uradnikoma. Prišedši slučajno dne 29. t. m. v Ljubljano sem se takoj podal na sodišče in prisostvoval drugemu delu obravnave.

Že ob tej priliki sem po odvetniku g. dr. Krivicu popravil vtis izjave g. Valentina Fortiča, kakor jo je podal Vaš dopisnik pod naslovom »Senzacionalno odkritje«, in sicer, da sem jaz osebo skušal »zatušati afero«.

Pripominjam ob tej priliki takoli se sledeče: Prav bi bilo, da bi bil Vaš dopisnik priobčil v omenjenem članku tudi izjavo ene glavnih prič obtožbe, policijskega organa g. Kosmine, katero je dal pred sodiščem, in sicer to, da sem jih jaz takoj pozval, naj o tihotapstvu sestavijo pismeno poročilo in mi jo obenem z zaplenjenim blagom predajo v nadaljnjo uradno poslovanje.

Jaz sem namreč takoli uvidel, da organi, ki so hoteli izvršiti zaplenbo blaga v trgovini Ivanke Šmalc, niso seznanjeni s predpisi carinskega zakona in postopka, po katerih se v takih slučajih jaz imam prvenstveno ravnati in se tudi po svojih najboljših močeh ravnam.

Se posebej bom pred sodiščem dokazal javnosti, oziroma g. Fortiču, kako in koliko sem jaz hotel in mogel zadevo »zatušati« — dotlej pa naj potrpi.

Zahvaljujem se Vašemu ugl. listu na tej priobčitvi in beležim z odličnim spoštovanjem

Mirko B. Mijušković,

fin. svetnik, v d. upravnika carinarnice.

V Ljubljani, 30. marca 1934.

Za pomlad

perilo v najnovejših vzorcih in nogavice. Velika izbira posteljne in namizne perila. Cenjenemu občinstvu se vljudno priporoča

HEDVIKA ŠARC - LJUBLJANA
Selenburgova ulica 5

© Akademiki se uvrstimo v procesiji v stolnici (danes ob 16) za prvo četo vojakov. Udeležite se procesije v čim večjem številu!

© Proslava sv. Janeza Bosca v Unionu dne 14. aprila ob 20 in pontifikalno sv. mašo nadškofa dr. Jegliča na Rakovniku, kateri bo asistiral kardinal Hlond, bo oddajala ljubljanska radijska oddajna postaja.

© Velikonočne podpore revežem. Včeraj smo poročali o podporah, ki jih deli mestni socialni urad za velikonočne praznike revnim družinam in brezposelnim. Skupno je dobilo do včeraj, ko je bilo razdeljevanje zaključeno, v tem tednu okoli 600 prosilcev različne podpore, največ v obliki nakazil v živilih, nekaj tudi v obleki in obutvi, prav malo pa v gotovini. Skupno je mestni socialni urad prejel za veliki teden 20 tisoč Din od mestne občine in nekaj tudi iz pomožne akcije, da razdeli med potrebne družine. Samci so dobili čez praznike nakazila za hrano v Ljudski kuhinji.

Vsem dolžnikom in upnikom!

Za vse ureditve obveznosti na strani upnikov in dolžnikov je ustanovljena

„Zaščita“ r. z. o. z. v Ljubljani, Masarykova c. 14/II

Na stotine članov!

Pristopite še Vi!

© Velik dovoz živil. V velikem tednu je bil v Ljubljano rekorden dovoz živil. Mestni dohodstveni urad sicer še nima točnih podatkov o dovozu, ker jih zaključuje ob koncu vsakega meseca, vendar pa je po poročilih linijskih uradov uvozila ta teden Ljubljana rekordno množino jaje (na trgu so po 24 za 10 Din, torej cenejša kakor po 0.50 Din), južnega sadja, zlasti pomaranč, živine in mesa, posebno prekajenega, zelenjave in nepričakovano veliko količino vina. Za praznike se je Ljubljana dobro založila z žili. Za Ljubljano je tudi nenavadno velik dovoz rib. Kljub velikemu dovozu pa so se ribe povprečno podražile v tem tednu za 4 do 8 Din pri kg.

© Izletnikom k Sv. Katarini! Na velikonočni ponedeljek bo ob desetih pri Sv. Katarini orglana sv. maša s kratkim govorom. Daroval jo bo g. dr. Blatnik, duhovnik Salezijanskega mladinskega doma s Kodeljevega. — Samo ob skrajno slabem vremenu cerkvenega opravila ne bo.

© Novo društvo v Trnovem, Kr. banska uprava Dravske banovine v Ljubljani je z odlokom z dne 27. februarja No. 2037 odobrila pravila društva »Trnovski odere«. Ustanovni občni zbor tega društva bo v torek 3. aprila ob 20 v dvorani »Zadružnega doma« v Karunovi 14. Ob tej priliki se bodo sprjemali tudi novi člani in članice. Vse, ki so pripravljene posvečati se z nesebično ljubeznijo in požrtvovalnostjo ljudsko-prosvetnemu delu potom gledališkega odra, vabimo, da se novemu društvu priključijo. — Pripravljali odbor.

Najlepša kolekcija novih, modernih pomladnih plaščev v vseh cenah od Din 360* naprej v damski konfekciji

AULIN - Ljubljana - Kongresni trg 5

© Policijska uprava opozarja lastnike blagaj in gotovine na veliko nevarnost vlovov, ki se v Ljubljani redno dogajajo, kadar sta dva praznika skupaj. Policija sama ne more nadzorovati vseh prostorov, kjer se blagajne nahajajo ter tudi ne more vedeti, kaj se dogaja v notranjosti prostorov, zato napravi lasiriki zelo pametno, ako primerno zavarujejo blagajne, recimo, da jih spavijo v varne prostore ali poskrbe za zanesljivo nadzorstvo, tako, da v torek ne bo razočaranj.

© Racija pred prazniki. Že ves teden policija temeljito čisti mesto raznih ljudi, ki postajajo po mestu, brez cilja, krova in dela. Med številnimi brezposelnimi je tudi precej prijateljev tuje lastnine in pa nasilnih beračev. Da bodo Ljubljani kolikor toliko varni, je policija poskrbela, da bodo vsi sumljivi brezposelni, torej navadni delomržeži, za praznike izgnani iz mesta. Poštenim brezposelnim nihče nfi noče. Pri večrajšnji raciji je policija prejela okoli 40 raznih ljudi, ki jih bo večino izgnala iz mesta.

Din 12* - 6X9 cm 8 posnetkov
26° Sch. Februar 1936

Drogerija GREGORIČ, dr. z o. z., Ljubljana
Prešernova ulica 5

© Resno svarilo policije. Ljubljanska policija je bila opozorjena, da nekateri otroci grajskih prebivalcev vale radi kamne z višin in rušijo skale na sprehajalce, zlasti na one, ki hodijo po poti iz Studentovske ulice ali z malih šanc na Karlovsko cesto. Otroci s tem ne ogrožajo samo življenja posameznikov, temveč delajo tudi ogromno škodo mestni občini, ki mora plačevati za obnovitvena dela velike zneske. Nobeni opomini mestnih paznikov ne zaležejo nič, zato se je policijska uprava odločila, da bo najstrožje postopala proti krivcem, oziroma starišem takih otrok. Take nepoboljšljive družine namerava policija kratkoma izgnati iz mestnih stanovanj. Družine, ki jih to tiče, naj torej same poskrbe, da se taki primeri ne bodo več ponavljali, in naj jim bo to opozorilo resno svarilo. Uprava policije bo odslej pošiljala na Grad svoje stražnike, oblečene v civilno obleko, ki bodo pazili na take primere in krivce seveda prijeli. Torej pozor!

Dr. Ciril Cirman, Ljubljana
Beethovnova ul. 15

ne ordinira do 15. maja

radi študijskega potovanja v inozemstvo

© Neutemeljen sum. Nedavno je bilo med policijskimi vestmi navedeno, da je bil v neko tatinsko zadevo zapleten tudi Jovo Dokič. Sodišče je Dokiča sedaj opustilo, ker se je izkazalo, da je nedolžen.

© Na Rožnik! Jutri se, kakor po navadi, zberemo v gostilni na Rožniku. Tam bomo tudi tako postreženi, kakor smo bili v prejšnjih, dobrih časih.

© Dunajsko pranje, svetlokanje, šimenc, Kolodvorska 8.

Resen trud ljubljanskega tramvaja

Ljubljana, 1. aprila.

Na proračunski seji ljubljanskega občinskega sveta smo izvedeli, da ljubljanski tramvaj nič kaj dobro ne stoji in da ima celo izgubo. Največ mora Maloželzniska družba plačevati za električni tok. Zato je upravni odbor začel premišljevat, ali ne bi mogel dobiti cenejšo gonilno silo, kakor je elektrika. Nabavil si je manjšo lokomotivo, ki se da kuriti z drvmi. Kakor je pokazala preizkušnja, so za to lokomotivo na primernejša izanska drva, ki so danes, ko jih naši izanci nikakor ne morejo spraviti v denar, najcenejša. Za Veliko noč se je vršila prva poskusna vožnja. Za to priliko je Maloželzniska družba naročila iz Afrike ogromna jajca, katerih vsako tehtalo do 120 kg. Ta jajca je družba darovala za pirhe svojim uslužbencem. Na naši sliki vidimo novo lokomotivo, ki pelje naročena jajca s kolodvora v staro remizo, kjer so jih velikodušno razdelili med uslužbence.

Zakaj zapravljate brez potrebe?

Oglejte si cene in kvalitete dežnikov in nogavic v prodajalnah tovarne

VIDMAR * LJUBLJANA
PRED SKOFIJO 19 in PRESERNOVA ULICA 26

Sem in tja po Zagrebu

Popoln uspeh sv. misijona

Še enkrat o misijonu. Med začetkom in koncem je komaj primera. Začetek je bil skromen in vse do srede misijona je bilo tako, da nismo bili zadovoljni. Potem se je pa prelomilo. Vse bolj in bolj se je cerkev polnila za govore, vse več in več je bilo spovedovanja, tako da je v nedeljo za skupno sveto obhajilo vsa, polna cerkev pristopila k božji mizi, tako da je upravičena trditev, da je naš misijon uspel popolnoma. O resničnem sadu misijona priča spovednica in njeno pričevanje ravno najbolj upravičuje sodbu, da je bil misijon zares uspešen. Za zaključek misijona so navale k Sv. Katarini tolike množice, da je bila nabita cerkev prav v vseh kotih, da so mnogi prisostvovali le skozi vrata. Tako napolnjena ta cerkev menda še ni bila nikoli, pa tudi pesem ni še nikoli tako silno donela v njej kot ta dan, ko se je množica med petjem litanih priporočala Mariji, da ohranja v srcih sadove svetega misijona, da otaja tudi tiste, pri katerih je misijon opravil šele začetno delo. Navdušenje je bilo v resnici nepopisno.

Doživeli smo, kako je človek v globini resnično kristjan, da je božja resnica res kakor ostra puščica, ki mora zadeti. Je pa P. Ša-

velj tudi strelec za to. Za mnoge je bil misijon čas vstajenja.

Videli smo pa tudi to, da našim ljudem mati le ni zastoj sadila božje resnice v otroško srce. Res je moderna nesnaga mnogega oskrnila, a božje resnice docela izmaličiti le ni mogla, tako da se je mogle te dni zopet predramiti in z elementarno silo planiti na dan. Ko je bila v petek zvečer sprava, tedaj se je tuja neverna navlaka kar odluščila, ta večer je bil prelom, ko je vera mladih dni zmagala nad predsodki, ki si jih je izmislilo moderno brezverstvo. Vsa cerkev je gorko plakala ob spoznanju, kako grdo nevaležni smo bili Bogu, kako nevedni njegove božje ljubezni.

Silna je bila cvetna nedelja v Zagrebu. Silna pod vtisom misijona, ko so bile zjutraj vsepovsod spovednice brez konca oblegane popoldne pa je spet bila veličastna manifestacija, procesija, ki je nesla Kamenito Marijo iz stolnice nazaj v Kamenita vrata, v kateri je stopalo gotovo čez deset tisoč ljudi, ki je vrgla na ulico gotovo 50.000 glavno možico, ki je na trgu Sv. Marka trikrat naglas izpovedala vero v Kristusa Boga.

Tako, da je končen vtis, ki ga je pustil misijon za seboj le nadvse tolažil, a prav posebno smo zadovoljni s sadom, ki ga je donesl naš slovenski misijon.

Naj bo na tem mestu tudi izrečena najtoplejša zahvala vseh zagrebških Slovencev misijonarjem: preč. gg. P. Šavljju in P. Gracariju, ki sta z nedosegljivo požrtvovalnostjo in potpežljivostjo skoro moč in dan delila božjo besedo v spovednici in s prižnice.

Enako velja naša hvaležnost očetom Salezijancem, ki so tako požrtvovalno pomagali v spovednici.

Pa še ena zahvala naj bo izrečena: za gostoljubje, ki sta ga naša misijonarja uživala v teh dneh, in ne bomo pozabili hvaležnosti!

Trdoglavost in lenoba sta dve slabi svoisti.

Mnogo bi se dalo popraviti, če ljudje ne bi bili leni in trdoglavi. Tudi Vi ste taki! Vi dobro veste, da je Radenska slatina izvanredna pijača in zdravilna, da leči mnogo bolezni, dokler niso zastarele, pa vendar še do danes niste poslali Vašega naslova, da bi Vam mogli poslati cenik za dobavo slatine, obširno brošuro o njej in kopališki prospekt. Vse to dobite brezplačno. Ne bodite apatični in še danes pišite na naslov: Kopališče in zdravilišče Slatina Radenci, Slovenija.

50letnica Mengeške godbe

Mengeš, 30. marca.

8. julija t. l. bo proslavila Mengeška godba srečanje z Abrahamom. Prav je, da se ob tej priliki spomnimo vseh neprilik in zaprek, ki jih je moralo to naše društvo premagati.

Ko je Bog ustvarjal našo zemljo, ni varčeval z lepoto. Pri delitvi je rekel: »V teh krajih bodo živeli veseli ljudje in njih jezik bo zvenel kakor pesem.« Resnično v naših lepih krajih naseljeni ljudje, ki ob vsaki priliki kažejo veselje nad življenjem, kjerkoli je to mogoče. To svoje veselje pa izražajo še bolj z gojitvijo glasbe. Ni je skoraj vasi, kjer ne bi posamezniki skušali razgibati ljudstva za gojitev glasbe. To je bilo tudi za naše društvo gonilna sila. Ljubezen do glasbe je premagovala vse neprilike, ki so ovirale pot navzgor in je krepko družila posameznike v celoto. Ta ljubezen je bila tudi vzrok, da so mladeniči žrtvovali čas za učenje glasbe. Bili so to fantje krepke volje in polni idealov.

Ustanovil je Mengeško godbo Degischer Bernard, ki so ga valovi življenja zanesli v Mengeš iz daljne Tirolske. Mladeniška leta svojega življenja je preživel v Mengšu. Bil je mož, ki je ljubil glasbo nad vse, ni se ustrašil nobenih neprilik in je položil temeljni kamen za ustanovitev našega društva. Zbral je poleg sebe idealne mladeniče, ki so bili voljni žrtvovati vse, da premagajo neprilike, ki se porajajo ob priliki ustanovitve vsakega društva. Lahko si predstavljamo kako hudo je bilo ob ustanovitvi. Mladeniči so mislili, da bodo takoj, ko

bodo prejeli instrumente, lahko zasvirali, toda bili so razočarani. Težka je bila naloga ustanovitelja, da je v stritih srcih znal zbuditi zopet ljubezen in veselje. Vodstvo je bilo v dobrih rokah, Degischer je očetovski skrbel za godbenike in je znal zbuditi ljubezen tam, kjer se mu je zdelo to potrebno. Mladeniči so preživeli mnogo večerov v godbeni šoli in so se kmalu izvežbali v dobre godbenike. Težak udarec pa je doživela Mengeška godba, ko je bil iz gospodarskih vzrokov Degischer Bernhart prisiljen izseliti se iz Mengša. Sreča pa je bila, da se je prav takrat priselil v Mengeš njegov bratranec Degischer Franc, ki je vzljubil godbo kakor njegov prednik.

Leta so vzgojila dobre godbenike, ki so premagovali vse zapreke. Ko so si vzgojili dober naraščaj, so se umaknili iz aktivnega delovanja, ostali pa so še naprej največji podporniki in prijatelji naše godbe. Mnogi od ustanoviteljev so se že preselili v večnost, nekaj pa jih še živi in te vidimo na sliki.

Da dostojno proslavimo petdesetletnico godbe, se je osnoval pripravljalni odbor, v katerem so poleg društvenih dobrotnikov še osebe, ki ljubijo godbo in so voljni prispevati mal obulub za proslavitev redke proslave. Pripravljalni odbor že deluje in bo pripravil vse potrebno, da bo Mengeš tem lepše sprejel došle goste. Upamo, da bodo ob petdesetletnici počastili našega slavljence s svojo udeležbo tudi številne godbe po naši širni domovini, da bo vzvalovila v zvokih zbranih godb.

Še živeči prvi člani godbe s sliko ustanovitelja Bernarda Degischerja.

Dr. P. Roman Tominec O. F. M.:

Adieu, mon petit abbe!

V srcu novega Rima stoji ponosna palača Borghese. Štirindvetdeset granitnih stebrov medsebojno v lokih zvezanih nosi arkade, kjer se nahaja dragocena zbirka umetnin. Poleg ostalih visi tam Tiziana Vecellija slavna slika: Nebeška in zemeljska ljubezen. Kdor jo je videl, bo razumel kako je tam naslikana uganka človeškega srca.

Še tako preprosto življenje ima v sebi nekaj tajnastvenega, nekaj, kar bo ostalo prikrito in nerazrešeno do konca dni. Prav zato me tako zelo gane, če kdo izmed velikih mojstrov besede in srca zajame droben del ene same človeške usode v svoje živo srce in ga od tam pošlje v svet, da nešteta srca vnovič in postoteren dožive isto blaženost, isto bolečino, isto radost in isti ljubi smehljaj v stotisocih odtokih.

Med temi mojstri so mi že leta in leta posebno ljubi: Theodor Fontane s svojo »Effie Briest«, Stefan Zweig s svojim »Pismom neznanke« in John Galsworthy s svojo »Sago o Forsythih«.

Ko je Maarten Maartens bral sloveče delo Teodorja Fontane Effie Briest, ki je tako zelo človeška mojstrovina čisto svoje vrste pa vendar brez one tolažljive mirnosti, ki jo daje človeku nauk katoliške vere o božjem usmiljenju in odpuščanju, ker je pisatelj bil pač protestant, se mu je vzbudila misel, da napiše sam podobno zgodbo človeškega srca vendar obzaren poleg sijaja umetnine še s toploto onstranske gloriole. Tako je nastalo delo, ki ga nene-

homa berem, polno življenjske modrosti, njegova »Eva«.

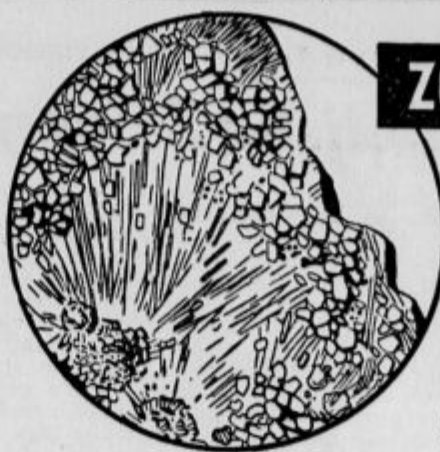
Ko sem te dni prebral ponovno tretji del Galsworthyjeve Sage o Forsythih, me je ljubezen male Fleur do Jona in vsa tista bolečina in radost tako prevzela, da sem nekaj dni razmišljal, kje sem podobno zgodbo doživel ali bral. Snoči, pozno v večer, sem se začel jasno spomniti velikega četrtka 1926.

Bilo je v Strasbourgu prav na Veliki četrtek v katedrali MONASTERIUM BEATAE MARIAE VIRGINIS. Bil je prekrasen dan. Jasno nebo v najčistejši sinjini in razgled na izbrano lepe obrise staroslavne katedrale, delo mojstra Ervina, me je navdalo s čisto posebnim občutjem. Ugodje, ki nam ga da lepa stvar, se je stopnjevalo spričo jasnega dne polnega sonca v neko prijetno omamo. Tako sem došel do stranskega portala na desni strani, tam, kjer so tako živo upodobljene petere nespametne device in poleg njih izkušnjavec in na drugi strani petero modrih devic z ženinom. Na potovanju človek, ki ima odprte oči, začuda jasno vidi in zre stotero stvari, ki v enoličnosti dneva kar izginejo in utonejo. Tako sem tisti dan postal priča tragedije dveh src, čisto po slučajju, morda je bil edini vzrok le to, da sem imel na sebi redovno obleko. V katedrali se je pravkar vršilo slovesno opravilo velikega četrtka. Bilo je že po obhajilu. Skozi rozeto nad glavnim portalom je posevalo sonce in delalo, že tako prekrasne lobe, spone, kapitele in mostove gotškega stebriča, še lepše in opojnejše. Stal sem na levi strani ne daleč od vhoda, naslonjen na steber, tako da sem videl škofa in bogato asistenco. Videl tudi tisto rahlo valovanje mno-

žice, ki ima ob gotovih dneh nek poseben pri-zvok. Tedaj sem opazil, da sta prišla skozi isti portal dva mlada človeka. Po vsem videzu sem sodil, da je on morda dvajsetleten, prejkone študent, ona za spoznanje mlajša in zelo izbrano oblečena. Prišla sta v cerkev z neko, rekli bi, naglico, ki jima ni bila povsem primerna, zakaj obema se je poznalo, da imata za seboj skrbno vzgojo. Tedaj je on obrnil obraz in uzrl sem tako čist in lep profil, kakor že dolgo ne; izredno lepo čelo je dajalo obrazu skorodno nekaj aristokratskega v prvotnem pomenu besede. Ustnice lepo zaokrožene, posute s tistim prvim mahom doraščajočega fanta, ki jim dela že malce prijatelje možem, malce tudi vznemirja drobna dekliška srca. V očeh sem opazil tisti trenutek, ko se je obrnil proti deklici neizrečeno otožnost in poleg nekega oboževanja, tih odpor, ki si ga pa nisem mogel razložiti. Rekel je deklici nekaj besedi. Razumel sem le besede »ich kann nicht...« in še »du mußt mich ver-stehen...« radi čuma množice sta govorila v polglasnem šepetanju. Od leve strani je tedaj prišel majhen deček in se zaletel vprav med-nja. Tedaj sem imel priliko opazovati njo samo: bila je srednje postave, preje visoka, ko nizka in obraz tak, ki človeku zlepa ne uide iz spomi-na. Na glavi je imela bel baret, kakor so bili tedaj na francoskem ž. močno v modi. Oči niso mogel videti, ker je bila od luči ob-njena, nosila je temnosiv plašč, ki ga je imela odve-tega, tako da se je videla črna zametna obl-ka s belim paževskim ovratnikom. Priznati moram, da mi je ob tej sliki teh dveh mladih ljudi re-velo neko toplo občutje. Tedaj mu je ona rekla nekako trmasto in z zamračenim obrazom fran-

cosko: »Moj ljubi, ti moraš.« Da bi bil tedaj odšel iz cerkve ali šel za množico proti stran-skemu oltarju, bi ne zvedel naslednje trage-dije. Opazil sem tisti trenutek, kako ga je ona trdo prišla za roko in hotela z njim oditi. Njemu je bilo brati na obrazu, da ta hip strašno trpi. Pokleknil je, hotel je iti za njo, tedaj pa, ko se je obrnil, me zagleda slonečega ob stebri, se obrne proti meni in tiho zašepeta: »Sprechen Sie deutsch?« Ko sem zavzel pritrdil, me po-prosi s tisto nepopisno in nedopovedljivo inten-zivnostjo, ki človeka primora, da postane v hipu ves pozoren. Taki hipi so v življenju redki. Stopila sva proti portalu in tedaj zopet vidim njo, ki je slonela v levi za gotiskim stebrom in krčevito ihtela. Brez besede sem ustavil korak ob mladem fantu in ga začuden pogledal, isti pogled kot prej, poln neke nezasišane volje, me je potegnil za njim in stopil sem preko por-tala. Tam ni bilo nobenega človeka, obstala sva kar na stopnicah pod kipi petero modrih devic, resno so držale svoje svetilke, resen in lep je bil izraz na tistih peterih licih, ko se odprav-ljajo, da gredo po ženina.

Mladenič se je uprl z desnico na steber in beseda mu je tekla živo z nenavadno ostrino izraza, nad vsem pa je plaval silno ganotje duše. »Pater, videli ste, da ona gospodična tam v cerkvi joče. Ne smete misliti, da sem bil z njo surov, da sem ji storil krivico, da sem ji storil kaj hudega, ne. Ali pa sem ji morda res storil največje zlo. Prav tega ne vem, in to me tako strašno muči, ko ji ne znam povedati, kako je to z menoj. Veste, poznava se že eno leto in pol. Ona študira na akademiji, jaz sem prvo leto na univerzi. Zelo sva se ljubila. Ničesar ni med

ZOBNI KAMEN

se zdaj
lahko
odpravi! -

PRAVI ZNANOST

Ne samo mehaničnim potom, ampak prav preprosto na ta način, da si zobe redno čistite s Sargovim Kalodontom. Zakaj to je edina zobna krema pri nas, ki ima v sebi znanstveno priznani sulforicinov oleat po dr. Bräunlichu, ki odpravi zobni kamen in ki prepreči, da se ne naredi drug.

Sulforicinov oleat razkroji organske sestavine, ki spajajo zobni kamen in ga pritirajo na zobe. Njegova spojina se razrahlja, da se odkruši in več ne naredi.

SARGOV

KALODONT

Proti zobnemu kamnu

Kam bomo potovali in romali?

Potovanja in romanja, če so dobro pripravljena, lepo organizirana, nudijo slehernemu udeležniku obilo izobražbe bodisi verske kakor tudi splošno prosvetne. Tovrstno izobraževanje je kljub morebitnim izdatkom še najcenejše. Zato ni čuda, da se je v zadnjem času začelo veliko zanimanje za razna družabna potovanja med Slovenci. Eno glavnih letošnjih romanj bo romanje v Lurd pod pokroviteljstvom ljubljanskega knezoškofa dr. Gregorija Rožmana. Odhod iz Ljubljane je določen na 10. julija in se odpeljejo romarji z brzovlakom do Milana, kjer si ogledajo mesto, prenočijo pa že v Genovi. Naslednji dan jih pelje pot po laški in francoski revijeri mimo Nizze v Marseilles, kjer prenočijo in obiščejo tudi znamenito božjo pot Notre Dame de la Garde. V Lurd prispeje 13. julija in ostanejo v Lurdu do 16. Iz Lurda vodi pot v Lyon, od tu z avtobusom v Ars na grob arškega župnika, zvečer pa so že v Paray le Monialu, kjer bodo položili na oltar Srca Jezusovega tretjo zlato knjigo slovenskih družin. Vračajo se čez Grenoble v Turin, kjer prenočijo. Nato se vrnejo v Ljubljano. Stroški: to je vožnja III. razreda brzovlaka, prehrana, stanovanje v dobrih znašnih hotelih, avtobusi znašajo 3600 Din. Priglasje sprejema Romarski odsek, Miklošičeva cesta 7, Ljubljana, do 1. junija, ko je treba plačati tudi vsoto 1800 Din.

Binkoštno romanje k blaženi Hemi v Krko (Gurk) na Koroško bo 20. in 21. maja. Spodobi se, da ob 1000 letnici, odkar je bila ustanovljena krška župnija, k čemur je največ pripomogla blažena Hema, tudi Slovenci iz Jugoslavije pohitimo na njen grob, saj je veliko število krasnih cerkva tudi na našem Dolenjskem (št. Rupert), katerih dobrotnica je bila blažena Hema. Obnova se je prošnja, da bi ta slovenska rojkinja bila čimprej proglašena za svetnico. Vljudno vabimo p. t. občinstvo, da se tega izleta in romanja v čim večjem številu udeleži. Obenem bo podana prilika, da si ogledamo Celovec in obiščemo tudi Gospo Sveto. Potni list bo skupen in bodo znašali vsi stroški, t. j. vožnja od Ljubljane do Krke III. razreda osebnega vlaka in izdatki za skupni potni list in vizum 175 Din. Prijaviti in plačati potnino je treba do 25. aprila pri Romarskem odseku, Miklošičeva cesta 7.

Tristo letnica pasijonskih iger v Oberammergau bo gotovo tega ali onega prijatelja verskih iger napotila letos v ta zgodovinski kraj, kjer se bo slavila 300 letnica obljube zopet z vpriporitvijo pasijona. Glavne vloge so v dobrih rokah, zato bo tudi potek iger zanimiv. Sodeluje okrog 800 oseb pri igri, petju in godbi. Skupina 15 oseb od-potuje iz Ljubljane 28. junija ter si ogleda med potjo vzhodni del Koroške in prenočuje v Salzkammergut. Naslednji dan obišče Salzburg, Königssee, München. 30. junij je določen za ogledovanje Münchena, naslednji dan 1. julija prisostvujejo pasijonskim igram ter se vrnejo zvečer v Garmisch Partenkirchen. Naslednji dan se vračajo čez Inomost nazaj proti domu. Celokupni izdatki so pro-računani na 1700 Din. Na razpolago je še nekaj mest, zato naj udeleženci sporoče svoje naslove do 1. junija na Romarski odsek, Miklošičeva 7. V počitnicah je predvi-dena še ena skupina. Tudi za to dobite v omenjeni pisarni pojasnilo.

IX. Višarsko romanje s posebnim vlakom se vrši 4. in 5. avgusta po istem sporedu kakor doslej. Stroški za to potovanje je pro-računano na 80 Din, t. j. vožnja od Ljubljane do Zabnice in nazaj ter izdatki za skupni potni list in vizum. Priglasje za to potovanje sprejema Romarski odsek do 1. julija.

Udeležite se natečaja „Agfa-Box-Kamera 24“

Prečitajte naš oglas

Krško

»Slovenec« se prodaja odslej tudi v trgovini g. Milana Tuma v Krškem. Somišljeniki, se-gajte po njem!

TRGOVINA GRADBENEGA MATERIJALA

obstoječa 40 let, z velikim letnim prometom, se radi smrtnega slučaja takoj
proda pod zelo ugodnimi pogoji. Vprašati: Cagarić, Zagreb, Maksimirska c. 51

Pismo iz Belgrada

Cerkev združuje katoliške Slovence

Zadnjič smo načeli vprašanje belgrajskih župnij. Prva župnija je bila Kristusa Kralja v Ruskoli ulici.

Drugo župnijo so ustanovili francoski asumpcionisti na Kotežu Neimarju. Imenuje se župnija Blažene Device Marije. Zgradili so tudi lično cerkvico. Drugo župnijo so ustanovili bosanski frančiškani v Bregalniški ulici ter so jo posvetili sv. Antonu. Načrte za njihovo cerkev je napravil sloveči slovenski arhitekt g. Josip Plečnik. Cerkev je sedaj v sirovem stanju dograjena in je umetnina prve vrste. Tako je bilo preskrbljeno v dušnem oziru za katolike, ki so bili naseljeni ali v samem Belgradu ali pa vsaj v njegovih bližnjih predmestjih.

Samim sebi so pa ostali prepuščeni oni socialno najnižji stoječi ljudje, ki si služijo svoj kruh od danes do jutri in ki se zadovolje s stanovanjem tudi v kakšni kolibi. To je bilo naše delavstvo, to so bili naši fantje in možje, zaposleni po raznih tovarnah, predvsem pa na vlačileh Rečne plovilne, ki imajo svoje pristanišče za tovarne ladje v bližini tkzv. Ciganskega otoka (Ada Ciganlija, kjer so sedaj veliki zaporji za politične kaznjence). Tem zapuščenim, bednim, ponizanim in razžaljenim so prihiteli na pomoč slovenski lazaristi ter so si zgradili na Čukarici prijazen domček v cerkvico sv. Cirila in Metoda, ki te že od daleč pozdravi s svojo slovensko domačostjo. O, kdo vas ne pozna, vseh dobrih duš, ki delite mir in uтехo vsem bednim in tolažbe in pomoči potrebnim, vi dobri ljudje gg. Plantarič (sedaj je katehet na belgrajskih ljudskih šolah) in dr. Zdešar in Tumpelj in Mav, ki je tudi svojo pesem prinesel na ta prijazni griček, ki pa vendar krije v sebi toliko gorja in žalosti.

In sredi mesta se je končno ustanovila še peta kat. župnija sv. Petra, ki jo vodijo oo. Družbe Jezusove, ki so si sedaj tudi po dolgotrajnem sporu z belgrajsko mestno občino zgradili tudi novo cerkev, v kateri je prostora za 1000 ljudi.

Torej pet katoliških župnij. In v vseh teh župnijah žive Slovenci, ki pa vendar najraje pridejo v cerkev Krista Kralja, na katero so se že navadili in kamor so preje tudi vedno zahajali. Zato je tudi več ali manj združeno versko življenje belgrajskih katoliških Slovencev v tej cerkvi. Katoliške Slovence imamo v tej cerkvi vsako nedeljo in praznik, in to že od leta 1927 dalje, prvo sveto mašo s pridigo ob pol šestih, popoldne ob šestih pa slovenske večernice tudi s pridigo in litanijami, sedaj v postnem času pa s Križevim potom. Vse to opravlja g. Tomaž Ulaga. Priznati moramo, to je čisto naša, čisto slovenska sveta maša, in to so čisto naše slovenske večernice. Od vsega početka so prihajala redno k tej sveti maši predvsem naša dekleta, druga inteligenca k njej ni prihajala radi zgodnje ure. Sedaj je nastal v tem pogledu pravi preokret. Cerkev je že precej časa sem pri naših mašah skoro nabito polna. To niso naša dekleta, katerim je v prvi vrsti namenjena ta maša, ker morajo pozneje na delo, to so dijaki, dijakinje, to so uradniki in ljudje, ki jih drugje nikjer ni videti. Je pač vse drugače, če človek čuje božjo besedo v svojem materinskem jeziku, moli Boga po naše, v jeziku, ki smo ga prejeli od svojih mater. Ne veste vi tega, ki imate vse to doma, kaj se to pravi, slišati v cerkvi božjo besedo v slovenskem jeziku. Človek se čuti kakor doma, kakor velika družina, ki jo molitev, cerkev še tesneje druži. Zato ni nobena žrtev prevelika, zato ni nobena ura prerana. Ljudje, ki morda po cele tedne ne čujejo slovenske besede, pridejo vsi žejni in lačni in vsrkavajo božjo besedo v slovenskem jeziku v svoje duše in sreča kot božji blagoslov. O tem so se lahko prepričali vsi oni, ki so že pridigali pri naši slovenski maši. Imeli smo v svoji sredi že visoke cerkvene gospode, omenjamo samo prevzimana slovenska vladika gg. dr. Rožmana in Tomažiča in g. Finžgarja, našega

kolednika. In ti ljudje so za vsako dobro besedico tako hvaležni.

Res, s to mašo smo prestavili semkaj košček domačega kraja, ki nam je vsem tako svet in drag. Z molitvijo in slovensko cerkveno pesmijo, s katero so povzdignile slovensko sveto mašo naše dobre, dobre usmiljenke! Naj vam povrne Bog vse to, kar dajete za naš življenjski in naše sirote in tudi tebi, naš Ferdinand, ki že osem let brezplačno ogrijaš pri slovenskih mašah. Mi smo pač revni in vam povrniti tega ne moremo.

Se bolj polna je pa cerkev pri večernicah. Zopet kratka slovenska pridiga in sedaj v postnem času namesto litanij sv. križev pot in vmes tista čudovito lepa in naša »O pridite, stvarci. Ne poje samo zbor na koru, vsa cerkev se strne, zlije v mogočen spev in spremlja duhovnika od postaje do postaje. O, da bi videli, to so večernice, kakor doma, kakor po naših slovenskih cerkvah. In po večernicah še kratak pomenek in nato se vse razbeži na delo in živi v pričakovanju na prihodnjo nedeljo.

Tako je versko življenje belgrajskih Slovencev, onih Slovencev, ki se svoje vere ne sramujejo, ki je ne nosijo na prodaj, onih Slovencev, ki jim je najsvetejši spomin na naše matere, ki so nas po slovensko učile moliti Boga in ljubiti svoj narod in domovino.

Pri slovenski maši in slovenskih večernicah pa nikdar ne vidimo onih Slovencev, ki imajo drugače vse polno skrbi in očitkov, kako je za takajšnje Slovence v verskem oziru premalo preskrbljeno. Ni jih ne pri naši maši, ni jih pa tudi ne pri »diplomatski« ob pol dvanajstih. Pač pa se prikažejo pri uradnih mašah, ko je treba pokazati, kakšen frak in cilindri ima tak katoličan.

Kmetie — dolžniki!

Pravilne zaščite Vaših gospodarskih interesov in uraditve dolgov ni brez

„Zaščite“ r. z. z. o. z. v Ljubljani

Mašarykova cesta 14/II

Vsak kmečki dolжник mora postati njen član!

Kaj pravite?

Neki javni notar je podpisal to-le: »Overovim na podlagi mojega overovljenega zapisnika« itd.

Drugi javni notar je to listino prejel ter je pisal prvemu to-le pismo: »Prejel sem Tvoje overovilo št. 66/1934. Čudim se, da nekateri notari ne znajo slovensčine. Med te spada tudi Ti. Jaz namreč ne overjujem na podlagi mojega overovljenega zapisnika, ampak na podlagi svojega. Prav bo, če boš tudi Ti tako delal. V nadi, da boš, Te prijazno pozdravljam.«

Na to pismo je drugi notar dobil od prvega ta-le odgovor: »... na podlagi mojega« ali »... na podlagi svojega« — Ne razburjaj se, svet se ne bo podrl. Pravilno je oboje, boljše pa moje. Prisrčno Te pozdravljam z željo, da bi imel toliko dela in skrbi s pisarnjo, da bi Ti bilo vseeno, ali kdo piše mojega ali svojega. Jaz ga žalibog nimam toliko. Tvoj...«

Mi pa od svoje strani (ne od naše), ki smo to-le dobili v roke, si najpogostneje predznamenimo omeniti, da je drugi notar imel prav in ne prvi. Pač pa ima prvi notar prav, ko misli, da se svet zaradi tega, ali on zna pravilno slovensko ali ne, ne bo podrl. Veliko dela v notarski pisarni pomeni veliko zaslužka. Med denarji pa je že marsikdo pozabil na ljubo slovenščino. In gospod prvi notar — žal — ni ne prvi in ne zadnji, ki je v »delu in skrbeh« na njo pozabil. Pa je zato vseeno ne bo konec.

Osebnosti

— Izpit za pooblaščenca civ. arhitekta so napravili pri ministru za gradbe v Belgradu gg. akad. dipl. arhitekti Ivo Spincič, Jože Mesar in Josip Sivec, vsi iz Ljubljane. Čestitamo!

— Pri poštni direkciji v Ljubljani sta napravila uradniški izpit gđc. Fischinger Zorana in g. Rožman Matko, oba p. t. pripravnika glavne pošte v Ljubljani, prva s prav dobrim, drugi z dobrim uspehom.

— Imenovan je za vršilca dolžnosti šefa vojne delegacije pri ravnateljstvu drž. železnice v Subotici pehotni polkovnik Linus Decanev.

— Upokojena sta nižji godbenik I. razr. 40. pešpolka Adolf Krusič in višji godbenik III. razr. 2. pešpolka Vladimir Božič.

— Preveden je za zvanika 3. položajne skupine uradniški pripravnik Peter Plafčar.

— Izpit so napravili za čin rez. sanitetnega podporočnika kaplari-dijaki dr. Alfonz Kunst, dr. Pero Budmani, dr. Viktor Gros, dr. Hinko

znate take povesti, kaj naj storim? Zavzdihnil je in si pokrkl z roko oči. Nič več ne vem, koliko časa sva stala tam na stopnicah; tedaj sem začutil, da naju nekdo gleda, ozrl sem se in za hrbtom je stala ona, Selysette, devetnajstletna, s sledovi solz v očeh, vsa ljubka kakor plahta ptička, beli ovratnik nad črno pačevsko obleko je dajal njenemu obrazu še poseben čar. Mladi mož je strmel na to čudo mladosti, nežnosti in ganljive lepote — in vsemu temu mora dati slovo? Kako naj? In tedaj se je zgodilo nekaj meni nerazumljivega, začutil sem, da me je tedaj vsega spreletela zana, med nas tri je stopilo nekaj božjega, zakaj to dekle, ki je preje tako strastno zasepatelo: »Ti moraš...« je sedaj ljubo stopilo k fantu, ga pobožalo po lasih in rekla: »Če je tako, da ne moreš drugače pa: adieu, mon petit abbé, in je odšla z rahlim poklonom glave mimno mene v vedrino pomladnega dneva s korakom, ki je bil zaeno ves negotov in omahljiv in zaeno ves neke nedopovedljive veličine.

Ker sem bil tako nepričakovano priča te tragedije, se mi vedno znova vriva misel, ki jo je podal tako mojstrsko Tiziano Vecelli v svoji sliki »nebeška in zemeljska ljubezen«: Da je vse začuda skrivnostno, nepojmljivo, zamotano in bridko, do opojnosti sladko in šele v večnosti enkrat odmotano. Premajhno je to človeško srce za uganke, kakor so Fontanejeva Effie, Maartensova Eva in Galsworthyjeva Fleur in njen Jon in še

— ADIEU, MON PETIT ABBE...«

Če vzrok ti je znan, ne boš dolgo bolan.

To je glavno pravilo zdravlilne umetnosti, temu se pa pridružuje pogovor: »Če bolezen se pojavi, povprašaj najprej, kaj žledec pravi«, kajti kakor pričajo tisočletna opazovanja, je žledec največkrat izhodišče tudi takih bolezenskih pojavov, ki so za nevede oko videti brez vsakih zvez z žledcem.

Končno pa ne more biti vsakdo poučen o postanku vseh boleznih in torej ne more vsakdo vedeti, da nastanejo n. pr. tudi mozolji in mnoge druge kožne bolezni zaradi pomanjkljivega delovanja žledeca in črev, ravno tako kot imajo nasprotni pojavi, kakor hujšanje, debeljenje skoro vedno vzrok v nerednem delovanju prebavnih organov.

Tudi neredno kroženje krvi, ki povzroča toliko obolenj, se skoro vedno nanaša na bolan žledec in črevesje, kakor tudi bledica, slabost, slabokrvnost, nespečnost, prerano staranje itd., ker vse to je v zvezi s krvjo, kri pa je življenjska. Samo zdrav žledec in zdravi prebavni organi lahko proizvajajo in ženejo zdravo kri po telesu.

Tudi poapnenje žil in starostna onemoglost imata svoj vzrok v pomanjkljivem kroženju krvi. Zaradi tega je dolžnost bolnih kakor tudi zdravih, starih in mladih, čistiti prebavne organe tako, kakor se mora čistiti vsak stroj, če hočete, da redno deluje.

In če nastopijo motnje, kakor: pomanjkanje teka, beli jezik, slab okus, slab duh iz ust, nerazpoloženje, kolcanje, zgaga, glavobol, zlata žila, hipna slabost, motnje v jetrih, vranici in ledvicah, slabo čiščenje ali celo zaprtje, potem nikar ne oklevajte, temveč telo dobro prečistite s priznanim sredstvom Planinka čajem Bahovec, ki je sestavljen večinoma iz najboljših planinskih zdravilnih zelišč. Zahtevajte pa v lekarnah izrečno Planinka čaj Bahovec, ki se ne prodaja odprto, temveč samo v zaprtih in plombiranih paketih po 20 Din in z napisom proizvajalca: Lekarna Mr. L. Bahovec, Ljubljana, Kongresni trg.

(Ogl. reg. Sp. br. 1349, 6. VII. 1932).

Halparn in dr. Hugo Velker; za čin rez. topniškega podporočnika kaplar-dijak Ludvik Salmič; za akt. veterinarskega pomočnika IV. razr. vet. narednik-vodnik III. razr. Anton Pezelj; za čin akt. inž. podporočnika narednik Marijan Mehel in za čin akt. peh. podporočnika narednik Marko Vučan.

Koledar

Sobota, 31. marca: Velika sobota. Benjamin, mučenec. Opoldne preneha post. Ta mesec je dan zrastle od 10 ur 54 minut na 12 ur 30 minut. Ščip ob 2.15. Herschel napoveduje sneg in viharne vreme.

Nedelja, 1. aprila: Velika noč. Vstajenje Gospodovo. Hugo, škof; Venancij, škof mučenec. — Ta mesec zraste od 12 ur 34 minut za 1 uro 30 minut na 14 ur in 4 minute.

Ponedeljek, 2. aprila: Velikonočni ponedeljek. Francišek Pavlanski, Leopold.

Torek, 3. aprila: Rihard, škof; Hionija, devica-mučenica.

Novi grobovi

† V sanatoriju Leonišče v Ljubljani je umrla 30. marca uršulinka M. Viktorija Chromy v 63. letu starosti in v 39. letu redovnih obljub. Jezus, ki je naše vstajenje in življenje, jo je popeljal iz bridkosti velikega tedna v slavo večnega poveljanja. Pogreb bo v soboto ob 17 iz uršulinskega samostana v Ljubljani. Naj počiva v miru!

† Ljubljana. V splošni bolnišnici je po hudem trpljenju podlegel težki bolezni g. Ivan Kern, vpokojeni vodja fin. kontrole v Kranju. Vse svoje vzgledno življenje je točen kot ura in marljiv kot mravlja, je odšel po zasluženo plačilo. Pokopali so ga na veliki petek na pokopališču pri sv. Križu. Možu poštenjaku blag spomin.

Poslednjič Vas opozarjamo na Priložnostni fotografski cenik

brezplačno v

Drogeriji GREGORIČ, dr. z o. z., Ljubljana

Prešernova ulica 5

Ostale vesti

— Umeščenje novega stolnega prošta Ignacija Nadraha in stolnega dekana ljubljanskega dr. Franciška Kimovca bo v ljubljanski stolnici na veliko noč ponedeljek 2. aprila t. l. in sicer ob pol 10. Običajna pridiga zato odpade. Po umeščenju bo slovesna zahvalna pesem, nato pontifikalna maša novega prošta.

— Zaključek Zadrzne šole v Ljubljani. V torek, 27. t. m., se je izvršil slovesen zaključek letošnjega zadrzne tečaja na Drž. dvor. trgovski šoli v Ljubljani Ravnatelj g. Jos. Gogala je pozdravil zastopnika kr. banske uprave g. inž. Jelačina in zastopnika Zveze slov. zadrug v Ljubljani g. tajnika Schauerja za ter podčrtaval važnost Zadrzne šole, katere namen je, izobraziti kmetijske fante in može za sposobne zadrzne delavce. Nato je podal nekaj statističnih podatkov. Zadrzna šola se je tek. š. l. pričela dne 16. oktobra 1933 in je trajala do 27. marca 1934. V šolo je vstopilo 39 udeležnikov, od katerih sta dva izstopila. Udeležniki so bili iz 14 različnih srezov dravske banovine, dva sta bila iz slovenskega ozemlja Italije, eden pa iz Avstrije. Tečajniki so dosegli naslednje učne uspehe: 5 jih je prešlo izpričevala z odličnim uspehom, 12 s prav dobrim, 13 z dobrim in 3 z zadostnim uspehom. Štirje tečajniki so dobili nezadostno oceno. — Po nagovoru g. ravnatelja se je vršil pregledni izpit iz vseh predmetov, da so gg. zastopniki dobili vpogled v obsežno delo, ki se izvrši v zadrzni šoli in da so spoznali, v kolikor so si udeležniki prisvojili predelano snov. Tečajniki so odgovarjali prav dobro. Po izpitu je g. Schauer čestital g. ravnatelju in vsem gg. predavateljem k izbornim uspehom, za hvalil se je za njihov trud in prosil, da tudi v bodoče tako požrtvovalno delajo na polju izobraževanja zadrznih delavcev. Tečajnikom pa je čestital k njihovim uspehom in jih je pohvalil, ker so tako pridno sodelovali in si nabrali toliko znanja. G. ravnatelj se je zahvalil za častitke in prosil gg. delegate, naj po njih zastopane korporacije ohranijo tudi v nadalje zadrzni šoli svojo moralno in materialno pomoč. Povdarjal je, da je potreba zadrznih delavcev še vedno velika, ker od dosedanjih absolventov zadrzne šole (skupno jih je dovršilo šolo 568), pride komaj po en absolvent na dve občini dravske banovine. Zato je nadaljno delovanje zadrzne šole nujno potrebno. Vsaka zadruga bi morala imeti temeljito zadržno izobraženo ljudi v svojih odborih. Tako izobrazbo nudi edino zadrzna šola, ki je vsled tega za naše gospodarske razmere nujno potrebna. Zato je izrazil g. ravnatelj prošnjo, naj bi Zadrzna zveza in Zveza slov. zadrug, ki sta v tekočem letu finansirali zadržno šolo in plačali prva 18.346 Din, druga pa 9329 Din, tudi v prihodnjem letu in še dalje nudili finančno pomoč, da bo zadrzna šola nadaljevala svoje izobraževalno delo. S pozivom, naj udeležniki dobro in plodno uporabijo svoje znanje pri zadrugah svojega domačega okoliša in naj ohranijo v svojih središnih bodrilne besede o državljanski zavesti in državljanskem ponosu ter jih širijo v narodu, je g. ravnatelj zaključil letošnji zadrzni tečaj.

— Še o občinskih dobaviteljih. Iz Kamnika nam pišejo: Vprašanje občinskih dobaviteljev je vzbudilo zadnje čase veliko pozornost zlasti med trgovci in obrtniki na deželi, ker vedo, kako strogo se tolmači določba o občinskih dobaviteljih v novem občinskem zakonu. Banska uprava v Ljubljani je z odločbo z dne 5. marca razrešila občinskega odbornika g. Karla Gregorčiča, zidarskega mojstra v Mengšu, na podlagi §§ 129 in 28-4 z motivacijo, da je v zadnjih letih, zlasti po letu 1929 in 1932, vršil vsa dela za občino Mengeš. Kakor doznavamo, se je g. Gregorčič pritožil zoper odločbo banske uprave na upravno sodišče v Celju, ki bo moralo s tem rešiti važno načelno vprašanje, o katerem smo dozdaj večinoma še vedno v dvomu. Predvsem se bo moralo ugotoviti, ali velja določba o občinskih dobaviteljih šele od termina, ko je stopil novi zakon o občinah v veljavo, ali pa velja tudi za nazaj in so potem vsi občinski dobavitelji iz časa pred sprejetjem novega občinskega zakona izključeni kot občinski odborniki. Tako tolmačenje določbe bo seveda vodilo v čudno stanje in bodo morali biti na deželi razrešeni kot občinski odborniki skoraj vsi obrtniki in trgovci, saj menda ni na deželi obrtnika in trgovca, ki ne bi v zadnjih 15 letih dobavil kake malenkosti občini.

Pomladne plašče

od 250 Din

dalje nudi v veliki izbi in najnovejših krojih tvrdka

Fran Lukič

Ljubljana, Stritarjeva ulica

— Veliko romanje na Trsat, združeno z brezplačnim izletom z ladjo po morju na otok Krk, bo tudi letos o Binkošti. Kdor se namerava tega romanja udeležiti, naj se takoj prijavi, ker se prijave zaključijo že 8. aprila. Za podaljšanje prijavnega roka je sicer zaproseno, vendar ni nič gotovega, da bo odobreno. — Podrobna pojasnila v romarskem listu »Preporode« dobli vsakdo brezplačno, če sporoči svoj naslov po dopisnici na naslov: »Sveta vojska«, Ljubljana, Tyrševa (Dunajska) cesta št. 17.

— Zdravniška zbornica za dravsko banovino v Ljubljani ima svoje uradne prostore v Dalmatinovi ulici 10-II. Uradne ure so vsak delavnik od pol 17 do pol 18 (razen ob sobotah).

Popravlil V članek Pot k Bogu v današnji velikoni, prilogi, str. 13, se je vrnilo nekaj napak, ki kvarijo smisel. V 2. stolpcu, vrsti 5. (od spodaj) beri mo jo mesto svojo, v 3. stolpcu, vrsti 10. beri tega: mesto takega, v 4. stolpcu, vrsti 8, beri Benussijem mesto Renussijem.

— Pri lenivosti črev, boleznih na jetrih in žolču, odebelelosti, protinu, kataru v žledcu in črevih, oteklini notranjosti debelega črevesa, obolenju zadnjega črevesa odstranjanja naravna »Franz-Josef« grenčica naglo vsako zastajanje v organih spodnjega dela telesa in to brez bolečin. Dolgoletne izkušnje v bolnišnicah dokazujejo, da raba »Franz-Josef« vode izbornu urejuje delovanje črev.

— V prilogi Službenih novih št. 73 od 29. marca t. l. je objavljen »Finančni zakon za 1934-35 leto« in »Pravilnik o jugoslovanskem zavodu za izvoz opijaa.

— V Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine št. 25 od 28. t. m. je objavljen »Razglas o občinskih davščinah in o izvajanju občinskega proračuna in proračunske naredba mestne občine Maribor za l. 1934«, dalje »Pravilnik o pobiranju gradbenih taks v mestni občini mariborski«, »Opozorilo glede zaščitnih naprav za stroje«, »Objave banske uprave o pobiranju občinskih trošarin v letu 1934 in »Odločba o izpremembi statuta Delavske zbornice v Ljubljani«.

ZOBNI ATELJE

BORIS JEREB

dentist-tehnik

ordinira od 8 do 12 in od 2 do 6 ure

ob sob. tah in nedeljah samo dopoldne

DOL. LOGATEC - BRUD 17

— Podpirajmo domačo proizvodnjo! Od strokovnjaka smo prejeli sledeči dopis: Ko sem bral v nedeljskem »Slovenecu« članek o brusnih kamnih, v katerem se omenjajo kamnolomi brusnega peščenjaka v Bergumu v Italiji, sem se spomnil, da imamo take kamnolome tudi pri nas pri Rogatcu, kjer je razvita cela brusna industrija. Tu izdelujejo bruse v različnih velikostih do par metrov v premeru. Dalje se izdelujejo brusi in zlasti osle iz peščenjaka, ki se nahajajo pri Stangi blizu Litije. Pred par leti so jih oddajali tudi ljubljanskim trgovcem. V obeh slučajih je italogo dobro ter je v mnogih ozirih boljše ko blagajansko ali nemško in ima poleg tega to prednost, da je neprimerno cenejša. Brez dvoma je še več mest v Sloveniji, kjer se nahaja dober brusni kamen, pa nam ni znano. Kdor bi vedel še za kako drugo nahajališče, se naproša, naj to naznani Mineraloškemu inštitutu univerze v Ljubljani in pošlje o priliki kak vzorec kamna. Vedeti moramo, kaj imamo v domovini, da ne bomo kupovali dragih tujih izdelkov. P. J.

Bivšičite si tako zabavajte!

Pred vsako jedjo, zlasti pa pred kosilom in večerjo

kozarec

rogaške slatine,

ki zboljša tek, gasi žejo in utrja zdravje!

Dobra je, okusna in poceni.

nama, kar bi to ljubezen omadeževalo, le neka senca, neka negotovost že od početka bedi v meni ali jaz ji imena ne vem. Odkar sem pa zadnjič videl, prav v tej cerkvi, dva novoposvečena duhovnika, me je prevzelo tako strahno hrepenenje, da bi šel za njima, da neprestano vidim pred seboj tista dva, toda ljubka mlada obraza. Njen obraz sem v nešteti sanjah videl in ga ljubkoval, toda sedaj je vse zastrto, je vse megleno pred menoj in ona mi očita, da je ne ljubim, da jo varam in da ji delam krivico. In jaz vem, da jo ljubim, samo ono, glejte, je silnejše v meni, me vsega prevzema, me kliče in vabi neprestano in če se še tako odmikam, v meni raste. Vi to morda veste, kako je to, ko ste sami duhovnik. Videli ste jo, mojo Selysette, kako je ljubka in jo poznate, kako je poleg tega tudi dobra, bi še bolj razumeli, kako se v meni vse trga. Ne smete biti nejevoljni, da vam to, tuje, povem. Toda prav ta hip, čutim, se mora odločiti brezpopojno. Sla sva v cerkev, ker je to za naju dan posebno ljubih spominov. Misliha sva, da bo ta razdvojenost šla od naju, toda glejte, že vonj kadila me vsega omami, da sem kakor bolan. Že v cerkvi sem se hotel ločiti od nje, pa me ni pustila, ona je rekla, da sem njen in da njen ostanem in da je to le eden mojih prividov, ki se sprelete in razblinijo. In jaz vem, da je to drugače, povejte mi, pater, ali sem res storil hudo, krivico in zlo? Ali naj se vrnem, ali naj jo pustim in odidem za tistima dvema obrazoma, ki neprestano slieta pred menoj. Duhovnik ste in vo-

Položnice

dobe v današnji številki »Slovenca« oni p. n. poštni naročniki, ki jim je z dnem 31. marca potekla naročnina ali imajo še kaj zastanka za prejšnje mesece. Vljudo prosimo vse prizade, da se poslužijo položnice takoj v prvih dneh po praznikih, da bo mogoče zagotoviti redno prejetje lista. — Pri tej priliki ponovno opozarjamo, da imajo pravico do »Slovenčeve« smrtno-nezgodne podpore samo oni p. n. naročniki, ki imajo naročnino plačano vedno vsaj en mesec ozir. pol leta naprej. — Položnico prejmo danes tudi naročniki nedeljske izdaje. Oni p. n. naročniki, ki bi položnice trenutno ne potrebovali, naj jo shranijo za prihodnje plačilo ali pridobe z njo novega naročnika.

Krekov spomenik

Za Krekov spomenik se je doslej nabralo 13.500 Din. Letos praznujemo 40 letnico, odkar je začel Janez Ev. Krek orati ledino na socialnem, gospodarskem in prosvetnem polju med slovenskim narodom. 40 letnica ne sme iti mimo nas brez vsakega odmeva. Slovenski delavec, slovenski kmet pa tudi inteligent je dolžan spomniti se ob tej priliki velikega moža. Najlepše pa se bomo oddolžili temu možu, če mu čimprej postavimo viden spomenik v beli Ljubljani, ki naj bi bil posvečen njegovi najlepši potezi značaja: za druge smo, ne zase. Naj dobi ta krščanski idealizem čimprej dostojen spomenik. Spomnite se torej s kakršnimkolim darom 40 letnice Krekovega delovanja. Vse darove sprejema Odbor za Krekov spomenik, Miklošičeva cesta 7 ali pa Zadržna zveza, Dunajska cesta 38, Ljubljana. Kdor daruje vsaj 50 Din, dobi brezplačno Krekov socializem.

★ Za generalnega vizitatorja in komisarja slovenske frančiškanske provincije sv. Križa je imenovan dr. P. Teofil Harapin, bivši provincial zagrebške provincije, sedaj univerzitetni profesor na frančiškanskem vseučilišču sv. Antona v Rimu.

Sedaj na spomlad v
Rogaško slatino.
zdravilišče želodca, črev, žolčnega kamna itd. Tu najdejo bolni svoje zdravje, zdravi pa prijeten oddih. 20 dnevna popolna penzija velja v času od 1. maja do 15. junija Din 1000— in Din 1200—. Prospekte in cenik: Zdravilišče in pisarne Putnika.

— Zborovanje Slomškove družbe. Dne 4. aprila bo zborovala Slomškova družba v unionski beli dvorani. Na to zborovanje ponovno opozarjamo člane in članice ter prijatelje Slomških idej. Spored: 1. Ob 9 sv. maša v frančiškanski cerkvi. 2. Ob 10 otvoritev zborovanja s predavanjem vseučiliškega profesorja dr. A. Gosarja: »Stanovska ideja in ureditev družbe«. Po tem predavanju predavanje šol. upravitelja P. Korna: »Naša šola v službi narodne vzgoje«. Po obeh predavanjih debata. 3. Slučajnosti. K udeležbi vabi odbor.

— Pojasnilo. V članku ob 50 letnici g. vseuč. prof. dr. inž. Miroslava Kasala smo omenili tudi načrt za železniški most v Zidanem mostu. G. profesor nas je naprosil, naj bi pojasnili, da je pri zgradbi res aktivno sodeloval ter je zlasti konstruiral montažne, tehniško zanimivo izvršene odre, toda načrt sam so izvršili inženjerji ljubljanskega železniškega ravnanstva.

— Nova telefonska postaja. Pri poštnem in brezjavnem uradu na Trojanah se je otvorila nova telefonska postaja. S tem je temu kraju, ki je zelo oddaljen od prometnih središč, zelo ustreženo. Posebno korist bodo pa imeli trgovci, ker jim bo večkrat prihranjena pot v Ljubljano, ker jim bo telefonski razgovor nadomestil marsikateri osebni obisk.

Dentosan zobna pasta
in prašek se uporablja z najboljšim uspehom
Zaloga Drogerija Gregorič
dr. z o. z., Ljubljana, Prešernova 5

— Telefonski promet. Prometno ministrstvo je dovolilo, da se otvori telefonski promet na progi Ljubljana—Trst (5.40 zl. fr.) in Zgornja Poljskava—Gradec ter Dunaj (2.70 oz. 3.45 zl. fr.). Znesek v oklepajih je pristojbina za tri minutni telefonski pogovor.

— Županova jama na Taboru je odprta od Velike noči vsako nedeljo in praznik. Izstopna postaja Grosuplje. Oglejte si podzemsko krasoto!

— Banovinska kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu priredi v ponedeljek, dne 9. aprila od 8. ure zjutraj do 17. ure popoldne živinorejski tečaj. Na tečaju se bo razpravljalo o krmljenju živine, o boleznih in zdravljenju živine, o snagi pri živini in o ocenjevanju živine. Vabimo živinorejce, da se udeležijo tečaja v čim večjem številu.

Gospodinjsko-kuharski tečaji

Celodnevni, popoldanski, večerni in nedeljski. Začetek 4. aprila 1934. Pojasnila se dobe na Dr. Krekovi gospodinjski šoli, Ljubljana VII. Telefon 30-94.

— Dubrovnik poln tužcev. Sezona v Dubrovniku se je že pričela in je mesto že polno tujih letoviščarjev. Te dni je prispela v Dubrovnik s parnikom »Kumanovo« skupina 105 Francozov.

— Saanska koza za naše kraje. V okolici Ljubljane in po nekaterih manjših industrijskih krajih Slovenije se je pričela uvajati nova švicarska saanska koza, ki jo zaradi njene visoke mlečnosti kmetijski strokovnjaki zelo hvalijo. Saanska koza je namreč zelo primerna za delavske družine, zlasti za take z lastno hišo. Dokazano je, da krma za pet koz mlekarice znaša prav toliko, kakor za eno molzno kravo, količina dobljenega mleka pa je znatno višja. Povprečno daje vsaka taka koza po 4 litre mleka na dan, nekatere seveda manj, druge pa tudi 4 l in še več. Mleko je okusno in zelo maščobno. Koza nima rog ter ni za pašo, temveč se mora gojiti v hlevu. V Zagrebu so take molzne koe po 900 do 1000 Din in jih manjši posestniki zelo kupujejo. Še bolj ko za Hrvaško, je taka koza primerna za naše kraje.

Zahtevajte Gaglova vrtna semena!

— Pred dvema mesecema je bil proglašen za mrtvega, sedaj pa aretiran. V Sarajevu je svoječasno zbudila precej prahu afera glede požara gozda Osoje pri vasi Rudogu, radi česar sta bila aretirana bivši tamkajšnji župan Sava Sešilje in zagrebški lesni trgovec Stevo Gavrilović. Ta dva sta bila osumljena, da sta iz koristoljublja zažgala gozd. Vendar pa se je kmalu pojavil sum tudi zopar skladiščnika Nikolo Jokića, ki je bil tam zaposlen. Vendar ga niso mogli najti. Ugotovili so le, da je Jokić dan pred požarom prinesel v gozd dve kanti petroleja. Jokića je sodišče proglašilo za mrtvega, misleč, da je pri požaru prišel ob življenje. Kljub temu pa je ob enem za njim izdalo tiralico in so ga sedaj po dveh mesecih našli in zaprli. Jokić zanika vsako krivdo pri požaru.

— Goljufiji družabniki. Bivši ravnatelj belgrajske Posestniške banke Tomislav Novak, trgovec Gojko Bota in trgovski agent Moša Alkalaj so pred nekaj meseci ustanovili v Belgradu Trgovsko prometno komanditno društvo. Uredili so si tudi krasno pisarno, v katero pa razen upnikov ni bilo nikogar. — Pred kratkim je prišel v Belgrad iz Dalmacije dr. Ante Matijević, da najde za svojega brata Miroslava, akademika, primerno zaposlitev. Naletel je na zgoraj omenjeno »komanditno« družbo, kjer so ga vsi trije direktorji ljubeznivo sprejeli in takoj vzeli v službo njegovega brata za skladiščnika. Za kavecijo je moral položiti 2000 Din, ki so jih direktorji takoj potrošili. Miroslav je že drugi dan nastopil službo, toda ker skladišča sploh ni bilo, je sedel v pisarni brez dela in kadil cigarete. Po nekaj dnevih je pisal bratu, da je podjetje skrajno sumljivo, naka je brat takoj prišel v Belgrad in zahteval »kavecijo nazaj. Toda gospodje direktorji so ga znali pregovoriti tako, da so ga povsem prepričali o veliki rentabilnosti njihovega podjetja in ga pripravili celo do tega, da je kot družabnik pristopil z 10.000 Din. Toda nekaj dni zatem so upniki družbe zarubili opravo pisarne, naka je dr. Matijević, ki je naposled le spregledal, da je nasel, vložil tožbo. Vse tri direktorje so zaprli.

— Šmarnice. V aprilu bodo izšle pri Družbi sv. Mohorja Šmarnice župnika Andreja Pirca iz Podčetrčka. Vsak govor je zase celota. Za člane stanejo vezane z rdečo obrezo 20 Din, za nečlane 28 Din, z zlato obrezo 30 Din, za nečlane 40 Din.

— Majnik poje. Štiri Marijine pesmi za mešani zbor z orglami. Zložil dr. Fr. Ks. Lukman. Niso omedle ali celo solzavo čustvene, ampak zdrava plemenita glasba. — Partitura s spremljevanjem orgel stane za ude 9 Din, za neude 12 Din, vsi štirje glasovi za ude 3 Din, za neude 4 Din. Izšle bodo takoj po Veliki noči pri Družbi sv. Mohorja v Celju.

DOBRNA

Za srčne, živčne in ženske bolezni, počitka potrebne!
Do 30. junija in od 1. septembra do 30. oktobra 20 dnevno zdravljenje za pavšalno ceno
Din 1 200— (oziroma Din 1.380—)
(avto, soba, hrana, kopeli, zdravnik, taksa in davki). — Prospekti na zahtevo.

— Fingiral je vlom na pošto in ukradel 78 jurjev. Poštno ravnateljstvo v Novem Sadu je poslalo te dni v Lapovo denarno pošiljko 78.000 Din. Pošiljka je prispela v Lapovo okrog polnoči. Tam jo je prevzel poštni zvanjenik Milija Petrović. Ni pa vreče, v kateri je bil denar, pustil v kolodvorskem safeju, kakor bi moral, nego jo je odnesel na pošto in jo položil na tla poleg okna. Poštno poslopje je oddaljeno od kolodvora 600 metrov in je ograjeno z visokim zidom. Petrović je nato stal nekaj časa na pošti, naka je s svojim pomočnikom odšel zopet na kolodvor, da bi prevzel pošto brzovlaka. Predno je odšel, je zaklenil vsa vrata. Na kolodvoru sta skupno prevzemala pošto, nato pa je Petrović odšel nazaj na pošto in pustil svojega pomočnika na kolodvoru samega. Čez nekaj časa pa prileti neki kolporter in sporoči pomočniku, naj se požuri na pošto, ker je Petrović našel vsa vrata nasilno odprta. Pomočnik je brž tekel tja in res našel vrata nasilno odprta. Notri je bilo vse razmetano in vreče z 78.000 Din ni bilo več. Petrović je pripovedoval, da je našel vrata s silo odprta, naka se mu je takoj zbudil sum, da nekaj ni v redu. Obvestili so orožnike, ki so takoj pričeli s preiskavo. Kaj lahko so ugotovili, da v poslopje ni mogoče drugače priti kakor skozi vrata, ta pa niso bila nasilno odprta. Sum je padel na Petrovića. Ta je spočetka tajil krivdo, naposled pa je priznal, da je ukradel denar in ga izročil svoji ženi, ki ga je zakopala na vrtu. Tam so orožniki res našli ves denar.

— Publicitas-katalog. Ravnokar je izšel katalog jugoslovanskih časopisov z vsemi v postev prihajajočimi podatki. Na tej jubilejni izdaji se opazi, koliko vsestranskega truda je žrtvoval naš domači oglasni biro. Interesent najde v tem časopisnem katalogu prav vse, kar mu je potrebno znati za pravilno sestavo reklame. Katalog je res standard-delo naše stvarjalni sile in bo vsakomur najboljše služil. Razpošljava ga založnica »Publicitas«, d. d. Zagreb, Illica 9, s podružnico v Belgradu, Kralja Milana 10.

— Sedemnajsti zvezek Ivana Cankarja Zbranih spisov, ki je izšel za veliko noč pri Novi založbi v Ljubljani, prinaša poleg krajših črtic trije znameniti, prav osebnih deli Iv. Cankarja: Milan in Milena, Moja življenje in Grešnik Lenart. Vsa tri dela izširno obravnava izredno aktualen in globok zajet uredniški uvod. S to knjigo smo dobili eno najznamenitejših in zadnjih poglavlji celotnega Cankarjevega dela. Najlepše darilo za veliko noč!

— Tovarni čoln je odnesla Sava ob zadnji povodnji. Kdor ga je vjel, naj sporoči proti nagradi: g. Mavec Anton, Tomačevo, p. Moste pri Ljubljani.

— Za svoj denar kupujte prvovrstno blago! Vedno in povsod zahtevajte Radensko Slatino!

Voščilo za velikonočne praznike:

Vsem zagrebškimi Slovincem in Slovenkam, odjemalcem »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba« želim veselo velikonočne praznike!

Jože Tomše,
prodajalec »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba«
Tržnica — Sv. Roka cerkev.

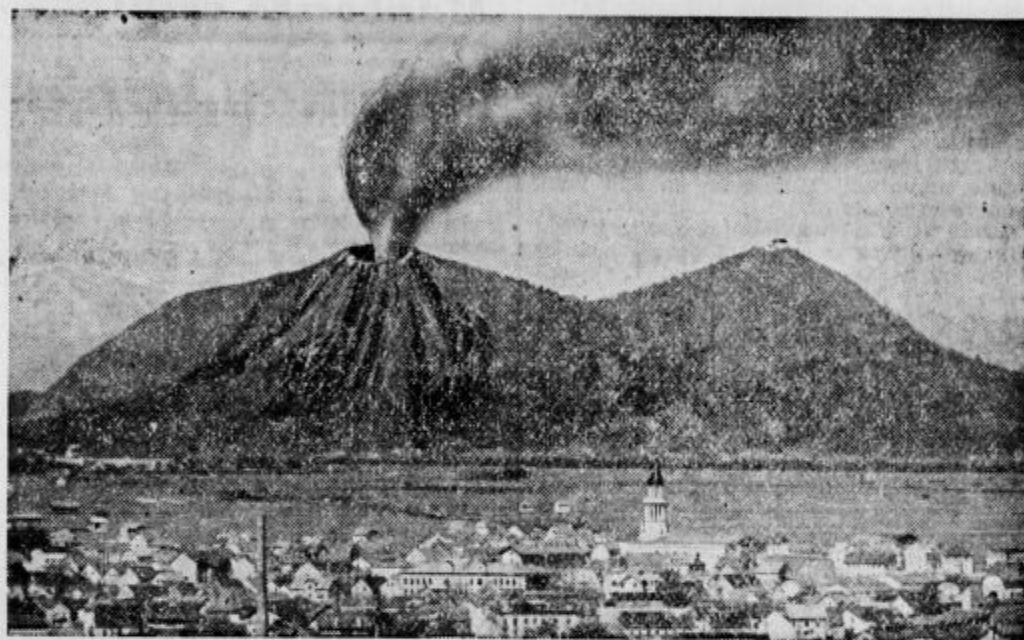
Najrajši imam

težko delo!

ČISTILKA VIM ČISTI VSE!

Najnovejši slovenski ognienik

Ljubljana, 1. aprila.

Med geologi in prirodoslovci se je po zadnjih izsledkih znanosti vedno bolj uveljavljalo prepričanje, da je Šmarna gora ugasel ognjenik. Prvi je opozoril na to znanstveni svet zagrebški univerzitetni profesor in odlični geolog, g. dr. M. Potegović, ki je izračunal, da je v diluvialni dobi hkrati s silnimi tektonskimi gibanji in prelomi v Ljubljanski kotlini začel bruhati ognjenik, naša sedanja Šmarna gora. Po njegovem mnenju je najprej nastala Šmarna gora, naka je ognjenik za več desetisoč let ugasnil. Po nekaj desetisoč letih pa se je odprlo novo žrelo na zahodnem pobočju Šmarne gore, naka je začel bruhati ognjenik s podvojeno silo, tako da je nastala v kratkem Grmada, kakršna je danes. Erupcije ognjenika so bile vprav silne, tako da je takrat najbrž Sava spremenila svoj tok v dolžini več kilometrov. Iz neznanih razlogov pa je nato ognjenik ugasnil. Mnenje odličnega strokovnjaka je potrdil tudi naš ameriški rojak, profesor na Columbia univerzi, g. dr. Durka, ki pa je bil prepričan, da je ognjenik za vedno ugasnil.

— Zakaj v Rimske toplice? Ker je to slovito radioaktivno termalno kopališče ogljikove kisline, poznano v zdravniških krogih kot izvanredno uspešno tudi za težke služaje revmatizma, išiasa, ženskih bolezni, pomanjkanje teka, poapnenja žil itd. in je bivanje tamkaj zelo poceni, zlasti odkar so uvedli pavšalne kure v glavni sezoni. Rimske toplice imajo tudi divno 38 m dolgo plavalnico na prostem stanovanjske prostore s centralno kurjavo in tekočo vodo. Obširne prospekte pošlje na zahtevo brezplačno uprava kopališča.

Sirop Famel

sredstvo proti kašlju se prodaja
sedaj v vseh lekarnah v mail
steklen cah poleg poznanih
velikin steklenic

Odobreno pod br. 125 od 8. II. 1934

— Mesečnik — Rejee malih živali. Današnja stiska je poglata večje število pridnih delavnihi moči iz tovarni in delavnice, ki ostajajo brez dela in zaslužka. Nekaj teh je tako srečnih, da so si v času boljše konjunktore preskrbeli skromne domove z nekaj zemljišča, da pridelajo zelenjavo zase in ostanke porabijo za reje malih živali. Reja malih živali pa mora v teh skrbih polnih dneh biti tudi donosna. Taka navodila pa daje zgoraj omenjena revija, ki prinaša strokovne članke o reji perutnine, kuncov, koz, golobov, ptic in drugih malih živali. List je poln poučne in zabavne vsebine, zato ga vsem, ki hočejo od reje živali imeti uspeh, najtopleje priporočamo. Revija izhaja mesečno na 16 straneh. Uredništvo in uprava pa je v Senkovem turnu p. Vodice. Celotna naročnina 30 dinarjev. Poštno čekovni račun 11.763.

Izbruh

Davi pa se je v zgodnjih jutranjih urah med strašnim bobnenjem odprlo vrh Grmade strašno žrelo, kakor da bi kdo presekal greben. Očividci pripovedujejo, da je ob prvi eksploziji švignil plamen z Grmade več sto metrov visoko, naka je začel ognjenik na Grmadi na novo bruhati. Iz ogromnih oblakov dima, ki se vale iz na novo nastalega žrela, dežuje pepel, po zapadnem pobočju Grmade pa teče ogromna reka lave nekoliko nad Tacnom v Savo. Ob razbeležavi lavi Sava kar povreva in strašno cvrčanje kipeče vode je čuti do Šiške in Ježice. Smrtnih žrtev sicer erupcija ni zahtevala, uničila pa je nekaj gospodarskih poslopij. Strokovnjaki, znanstveniki in reševalci so se takoj po prvih vesteh odpravili na kraj nesreče in ugotovljeno je, da je med lavo in pepelom najti precej zlatih zrn, kar potrjuje domnevo, da je pod Grmado bogata zlata žila. V kratkem bo poseben konzorcijski začel iskati ležišča zlata rude in prepričani smo, da bo vsaj nekaj sreče v nesreči in da napočijo Slovincem zlati časi.

— »Mojsferski izpit«, priročnik kandidatom iz izpitne snovi, je pravkar izšel. Naročila sprejema: »Ljubljanska založba«, Ljubljana Podrožnik V.-40.

— Ali je treba, da se gospodinja muči? Koliko olajšav ima dandanes že gospodinja v mestu in na kmetih: živalne stroje v hiši, štedilnike v kuhinji, v pravilnici pa še vedno tiste srednjeveške priprave; mencač, krtačo in perilnik! Ali je zgornje vprašanje še upravičeno? Ne! Nobeni gospodinjini ni treba dandanes tožiti, da jo križ boli in da ima izjedene roke, odkar imamo samodejni Schietov Radion za to, da peremo brez truda. Z njim si gospodinja prihrani težavno delo in si obvaruje perilo.

— Pri hemeroidalni bolezni, zagatenju, natrganih črevih, abcesih, sečnem pritisku odebelelih jetrih, bolečinah v križu, tesnobi v prsih, hudem srčnem utripanju, napadih omotice prinaša uporaba naravne »Franz Josefove« grentice vedno prijetno olajšanje, čisto tudi popolno ozdravljenje.

— »Zivalea«, glasilo društva rejcev malih živali za Dravsko banovino v Ljubljani, številka 1.—2. je te dni izšla. Vsebinska lista je prav poučna in upamo, da bodo naši rejci malih živali z listom prav zadovoljni. Uredništvo in uprava je v Ljubljani, Cesta na Rožnik 47. List urejuje: L. Paljk. Letna članarina je 36 Din. List je zvest svetovalec in vodnik v vseh stvareh, ki zadevajo reje malih živali. Vsakdo, ki redi kunce perutnino, golobe, ptice, koe itd. bo našel v listu nekaj, kar bo s pridom uporabljal pri reji svojih živali.

— Adresar industrije, obrti, trgovine, bankarstva, zadružništva in drugih ustanov ter tujkoprometnih industrij, ki ga je pravkar zelo pregledno urejenega za dravsko banovino izdal Jugoslovanski industrijski gospodarski kompas, se naroča pismeno pri redakciji: Jugoslovanski industrijski gospodarski kompas, Ljubljana-Moste, Pohlinova 3. — Cena 120 Din.

— Pozor! Različne ostanke raznovrstnega blaga, jako ugodno lahko kupite v novem Bazarju Ivanka Strukelj, Ljubljana, Kopitarjeva 1.

Naše tiskarstvo propada

Sprejeli smo od »Društva tiskarstvenih in »Zveze grafičnih delavcev Jugoslavije«:

Govor senatorja g. dr. Valentina Rožiča

na 17. seji senata ob priliki proračunske debate v prosvetnem ministrstvu 24. marca 1934.

Dovolite gospodje senatorji, da se dotaknem še drugega predmeta, o katerem nameravam govoriti, to je o krizi privatnih tiskaren.

Naše tiskarstvo je na robu propada. Vsa tiskarska podjetja so skoro po večini pasivna — podjetja za podjetjem v stečaju. Vsi tega sem se oglašal k besedi, da opozorim vse merodajne činitele, pa težak položaj, v katerem se nahaja ta obrt. Kaj je temu vzrok? Mislim, da nam ne more biti vseeno gospodarska propad našega tiskarskega industrije, ker je s tem ozko vezana tudi kulturna stran, saj so ravno tiskarne tiste, ki same izdajajo ali podpirajo v največji meri izdajanje knjig, časopisov, revij itd.

Res je, da državni činitelji tej obrti niso posvečali dovolj pažnje. Mi vidimo, da se je začelo z nekako mrzlično hitrostjo ustanavljati pri vseh mogočih državnih uradih nove tiskarne brez kake stvarne potrebe, na škodo državnih financ. S tem se upropščajo privatna podjetja. Pravi razlogi za ustanovitve teh tiskaren torej niso bili v državnem interesu. Tako je nastalo preko 45 državnih tiskaren, v katere se je investiralo velikanske milijone, dočim pa privatna podjetja, v kateri se je vložilo ogromno narodnega premoženja, propadajo dan za dnem, ravno po krivdi merodajnih činiteljev.

Mi vemo, da mora imeti država za razna svoja zaupna dela državno tiskarno, kartografski zavod in pa vojno tiskarno. Nikakor pa ne gre, da se ustanavljajo preko števila državne tiskarne, kjerkoli kdo to želi, ter od vzemajo privatnim podjetjem še to malo dela, ki ga še imajo. Kar pa še niso odvzele in osvojile državne tiskarne, pa so pobrale banovinske tiskarne, ki so se ustanovile in prevzele privatnim tiskarnam še ono delo, kar ga je še ostalo.

Morda bi se v opravičilo za vse to hotelo povdarjati, da se hoče s tem doseči nekako štednja pri državnem proračunu. Toda namesto tega so nastale velike obremenitve in škoda za državo, ker vsa ta podjetja ne plačujejo nobenih javnih dajatev — davkov itd., ne plačujejo nobene najemnine za lokale, nobene carine na uvoz carskih predmetov iz inozemstva, ne računna se investiran kapital, brezplačni dovoz in odvoz itd.

Večina teh tiskaren je brez strokovnega vodstva in brez poznanja prave kalkulacije, ker vpoštevajo vseh teh javnih dajatev, katerih so oproščene. Cene tiskovin pa državnih tiskarnah ne pokrivajo dostikrat niti izdatkov za material ter je vsled tega jasno, da morajo delati z gubo. Privatne tiskarne imajo velike izdatke, dela pa skoro nobene, ker jim vse to odvezamejo državne tiskarne. So to osebito dve tiskarni in sicer v Sarajevu tiskarna državnih železnic in kaznilnica v Stari Gradiski.

Ce pomislimo, da se je celo v kaznilnici naredila tiskarna, kjer delajo kaznenci od ranega jutra do pozne noči, kako naj potem podjetje, ki plačuje vse mogoče visoke davščine in svoje delavstvo — konkurira taki kaznilniški tiskarni? Ravno pred dnevi je govoril na obrtnem zborovanju avstrijski minister sledeče besede: »Država, ki dela na tem, da vrši monopolizacijo obrti, je grobokop sama sebi, ker je gotovo, če bo privitala trgovina, obrt in industrija, bode imela koristi od tega tudi država.«

Da vidite pravo sliko, v kakem stanju se nahaja tiskarstvo v naši državi vsled težke gospodarske krize na eni strani, na drugi strani pa vsled velike konkurence državnih tiskaren. Mi imamo danes preko 50 grafičnega delavstva brezposelnega. V letu 1933. pa je delavska organizacija za svoje brezposelno delavstvo izplačala preko 8 milijonov Din podpor.

Država je pričela celo z monopolizacijo šolskih zvezkov, računov, not itd. Predvidena pa je že tudi monopolizacija šolskih knjig. Gospoda, ta pot ni prava. Če pogledamo samo šolske zvezke, vidimo, da so ti zvezki po kvaliteti veliko slabši in dražji kot so bili privatni ter da naši otroci dostikrat ne morejo pisati po cele tedne nobenih šolskih nalog, ker ne dobe pravočasno zvezkov. Sedaj se odvezamo privatnim tiskarnam tudi računi in razne note, potem pa pridejo na vrsto še — šolske knjige. Kakšno delo naj še ostane potem našemu obrtniku-tiskarju?

Mi vidimo danes glavne vzroke, kateri so dovedli naše tiskarstvo v tako kritičen položaj poleg težke gospodarske krize, ki je prizadela tiskarstvo — v nenormalno velikem številu državnih in samoupravnih tiskaren.

Na področju Belgrada obratujejo sledeče državne tiskarne: 1. Vojna akademija, 2. državna tiskarna, 3. vojno-geografski zavod, 4. državna rečna plovilnica, 5. markarnica, 6. intendantska akademija, 7. druga moška gimnazija, 8. ministstvo javnih del, 9. ministstvo financ, 10. generalna direkcija državnih železnic, 11. poštna hranilnica, 12. centralni higijenski zavod, 13. vojna akademija, 14. dom mladoletnih, 15. dom osirotele dece, 16. srednja tehniška šola, 17. tiskarna Narodne banke, 18. tehniška fakulteta, 19. komanda mornarice, 20. dom slepih (invalidski dom), 21. kaznilniška tiskarna v Mitrovici.

Na področju Ljubljane: 1. poštna tiskarna, 2. železniška direkcija, 3. čekovni urad, 4. kaznilnica v Mariboru.

Na področju Sarajeva: 1. državna ti-

Mariborske vesti:

V pomanjkanju obnemogel in umrl

Maribor, 30. marca.

V četrtek ponoči je naletel v Kamniškem dolu župan in gostilničar g. Lovrenčič iz Kamnice na grozotno najdbo. V potoku je našel mrljca, že otoplega in mrzlega. Truplo je ležalo v strugi, tako da so se noge namakale v vodi, drugi del pa je bil na suhem. V ustih in v pesteh, ki jih je krčevito stiskal, je imel blato in listje.

V mrtvecu je najditelj spoznal 56 letnega Antona Ledernika iz Kamnice pri Mariboru. Pokojnik je živel v veliki revščini in bedi. Nazadnje je

□ Razstava Maleševih slik ostane odprta do 5. aprila vsak dan od 9 do mraka. Občinstvo si bo ogledalo z ogledom umetniških obzorje na polju slovenske upodabljajoče umetnosti, obenem pa nudilo našemu mlademu slikarju zaslužen moralno in gnotno podporo.

□ Mali harmonikarji, ki so tako uspešno nastopili v Ljubljani in Celju, odpotujejo danes pod vodstvom gospe Ravnikove in dirigenta prof. Viktorja Schweigerja v Belgrad, kjer bodo nastopili za Veliko noč na samostojnem koncertu.

□ Denarni zavodi bodo danes na Veliko soboto ves dan zaprti. Poslovati prično v torek.

□ Uspehi kontrole. Uvedba kontrole mleka pri prekupeh, ki ga uvažajo v mesto ter oddajajo naravnost strankam, je že rodila dobre uspehe. Nedostaki, ki jih je skrajna kontrola pri vsakem drugem uvozniku našla, so sedaj že izginili. Pa še drugo posledico ima mlečna akcija v Mariboru. Kmetovalci v oddaljeni okolici so mleko podražili

— Pri bolečinah v želodcu in črekih ter prebavilih navaja uporaba naravne »Franz-Josef« grenčice prebavila k rednemu delovanju in s tem olajša prehod hranil v kri. Zdravniška strokovna mnenja podpirajo, da se je pokazala »Franz-Josef« voda posebno koristno pri ljudeh, ki se premalo gibljejo.

skarna, 2. železniška direkcija, 3. poštna hranilnica, 4. kaznilnica v Zenici.

Na področju Subotice: 1. direkcija državnih železnic.

Na področju Zagreba: 1. Zaklada tiskare Narodnih novina, 2. tiskarna voj. okruha, 3. knjigovodnica državnih železnic, 4. tiskarna čekovnega urada, 5. higijenski zavod, 6. knjigovodnica kaznilnice v Lepoglavi, 7. tiskarna kaznilnice v Stari Gradiski, 8. državno vzgajališče-Glina.

Na področju Splita: 1. državna tiskarna na Cetinju, 2. tiskarna vojne mornarice-Sibenik, 3. tiskarna arsenalu v Tivatu, 4. tiskarna vojne mornarice-Gruž.

Banovinske tiskarne: 1. Novi Sad, 2. Skopje, 3. Ljubljana.

Vsa ta podjetja so ustanovljena z namenom, da odvezamejo vsa državna kakor tudi privatna dela z najbolj umazano konkurenco.

Na podlagi gori iznešenih dejstev smatram za potrebno, da zaprosim gospoda ministra:

1. da se vsa ta državna podjetja likvidirajo razen državne tiskarne, markarnice, kartografskega zavoda in vojne tiskarne.

2. da se prepreči vsako novo ustanavljanje ali povečanje starih državnih tiskaren.

3. da se ustavi prevzemanje privatnih poslov in konkuriranje privatnim podjetjem, a vsa državna dela naj se oddajo potom javnih licitacij,

4. isto tako pa naj se preneha z monopolizacijo raznih tiskovin kakor tudi šolskih knjig.

še obolel in sicer mu je telo začelo otekati. Radi tega so ga minuli ponedeljek odpravili v mariborsko bolnišnico, kjer ga pa niso sprejeli. Reče je zopet odtaival proti domu, med potjo pa je v noči najbrž zašel ter ga je zadela smrt radi splošne oslabelosti in morda tudi lakote.

Položaj, v katerem je truplo ležalo, dokazuje, da je bil smrtni boj hud, v samotni daleč proč od ljudi, ki bi mu morda vsaj olajšali zadnjo uro. Zapušča ženo in tri otroke, ki so pa že odrasli. Pokojnikova smrt je vzbudila v Kamnici in okolici splošno sočutje z nesrečno usodo bednega človeka.

ter zahtevajo od prekupcev višjo ceno, kakor so jo dosedaj plačevali.

□ Smetanova ulica na prodaj, tako je svojčas sklenil občinski svet na proračunski seji. Občina bi prodala 8 stanovanjskih objektov. Za te hiše je bilo dokaj zanimanja, vendar pa je zaveda nekam zastala. Sedaj so se pojavili zopet novi kupci in sicer namerava neka skupina staviti občini tozadevno ponudbo.

□ Avtomobile zopet priglajajo. Cela vrsta avtomobilistov, ki so lani v znak protesta proti zvišanju taksam odjavili svoje avtomobile, je sedaj vozila s 1. aprilom zopet prijavila. Dvojno ugodnost so dosegli s svojo protestno akcijo: taksa je ostala na dosedanj višini in prihranili so si davek in druge izdatke za prvo četrtletje, ker bodo plačali pristojbine šele od aprila naprej.

□ Tržni red je že v svojem prvem delu izdelan. Tržni nadzorstvo bo kmalu končalo tudi drugi del, naker se bo razdelil na vpogled v poštave prihajajočim združenjem in korporacijam, da izreče svoje mnenje. Z novim tržnim redom se bo izvršila popolna pregrupacija na trgu ter preuredile tarife, ki se pa ne bodo zvišale.

□ Dva otroka pod avtobusom. V Tattenbachovi ulici je prišlo v četrtek popoldne do pretresujočega prizora: proti Glavnemu trgu je peljala neka ženska dva mala otroka v vozičku. Sli je po sredini ceste. Ko je privozil nasproti avtobus, se je ženska skušala v zadnjem trenutku izogniti, pri tem pa je zavila z vozičkom tako naglo, da se je voziček zvrnil ter sta se oba otroka zatrkjala naravnost pred avtobus. Ljudem je zastala kri, ko je šofer nategnil vse zavore s polno močjo ter avtobus res ustavil tik pred telesci otrok. V tem trenutku pa je privozila po Tattenbachovi ulici na kolesu neka gospa. Ob pogledu na usoden prizor je izgubila razsodnost ter zapeljala še ona proti avtobusu. Predno pa je trčila v vozilo, se je prevrnila tako nesrečno, da je padla s kolesom vred po otrocih ter sta oba malčka dobila občutne poškodbe. Radi duhaprisotnosti šoferja sta ušla surli pod kolesi avtobusa.

□ Vznemirjeni brezposelni. Velika vznemirjenost je nastala v vrstah onih brezposelnih, ki so dobili delo pri pomožni akciji, ker so se razširile vesti, da bodo z aprilom vsi odpuščeni. Na mero-dajnem mestu smo dobili zagotovilo, da se bo izvršil ves lani načrtan program javnih del iz sredstev pomožne akcije. Novih delavcev ne bodo sicer več sprejemali, dosedanj pa ne bodo tako kmalu odpuščeni. Odpust se bo izvršil postopoma in sicer najprej pri onih, ki so že naidle zaposleni. Pri javnih delih je sedaj zaposlenih 200 ljudi iz sredstev pomožne akcije.

□ Usodna nepredvidnost. Nevarno se je opekla z bencinom v Krčevini št. 6 službenica 18 letna sobarica Milica Kavčič. Dekle je zjutraj kurila peč, ker pa ni hotelo goreti, je vtila na plamen bencin iz steklenice. Komaj pa je prišel bencin v stik z ognjem, že so bušili plameni iz peči, vnel se je bencin v steklenici in eksplodiral. V hipu so plameni objeli dekleta kakor živo baklo. Dobila je nevarne opekline po vsem telesu. Telefonično so bili poklicani na pomoč reševalci, ki so opečeno revno nemudoma prepeljali v bolnišnico.

□ Dobra srea. Za revnega 80 letnega starčka je daroval neimenovani dobrotnik v naši upravi 50 Din, da mu pripravi vesele praznike. Bog plačaj. — Priporočamo reveža še mariborskim dobrim srcem.

□ Prvič v zgodovini Maribora izide »Veliki adresar za mesto Maribor in širšo okolico« z okoli 55.000 adresami. Noben Mariborčan, nobena trdka ne sme manjkati, zato se požurite z naročili in informacijami pri Tiskovni založbi r. z. o. z. v Mariboru, Grencirjeva 20, telefon 29.70.

□ Vsi kupujemo in prodajamo v Grajski stari-narni, ker tam je najbolje.

□ Vinotč Makovec otvorjen. Vinski dol — Maribor.

□ Naznanjamo cenjenemu občinstvu, da sem otvorila trgovino s klobuki v Vetrinski ulici 3. Ljorger Elizabeta.

Sezona se pričinja 1. maja.

1400 Din Vas stane 20 dnevno zdravljenje v Radenci (maj, junij, september) stanovanje, hrana (dijetna ali navadna), kopanje, dva zdravniška pregleda (Röntgen, analiza seči), vključno vse takse. Posebno važno za bolezni srea, ledvic, želodca, jeter, kamenčkov, pri zaostajanju sečne kisline i. t. d. Zahtevajte kopalniške prospekte! Slatina Radenci, Slovenija.

□ Mestni načelnik dr. Lipold se je včeraj povrnil z dopusta ter danes zopet prevzame županske posle od podnačelnika R. Golouha, ki ga je za časa odsotnosti zastopal.

□ Licitacija stojnje. Svoječasno je sklenil mestni svet, da se bo izvršila licitacijska oddaja nekaterih stojnic na Glavnem trgu, ki so na najugodnejšem prostoru. V poštev pridejo tu tri stojnice pri vhodu Gosposke na Glavni trg. Za to licitacijo vlada med branjeveci in drugimi interesi izredno zanimanje, vendar pa se še dosedaj ni razpisala.

□ Vagonarska kolonija raste. Lani se je gradila zasilno-stanovanjska hiša v Metelkovi, da bi se rešili žalostne vagonarske kolonije pri Dajnkovi barakah. 32 strank se je vselilo v novo poslopje, v vagonarski koloniji se pa to niti ni poznalo. Pričela je celo naraščati; zadnje dni so postavili zopet nekaj vagonov in treba bo še novih, da se lahko spravi vsa revščina pod streho. V nekatere vagone so prišle družine, ki so se morale izseliti iz hlevov, ki jih tovarna Ehrlich izpreminja v tekstilni obrat, v druge pa se vseljujejo železničarji, ki jih deložira direkcija iz dosedanjih stanovanj v koloniji. — Skupno je sedaj zasedenih 29 vagonov. Prostor, določen za vagonarsko naselbino, je sedaj že ves zaseden, poleg ležečega zemljišča pa ni mogoče dobiti več v najem.

Celje

□ Novo znanstveno delo vladnega svetnika gosp. Lileka. Znani zgodovinar, vladni svetnik g. Lilek je kljub svoji visoki starosti še vedno zelo delaven. Danes izide v samozaložbi najnovejšo njegovo delo, ki bo gotovo vzbudilo precej zanimanja. Naslov tej znameniti knjigi je: Vorschläge zur Lösung der deutsch-österreichischen Anschlussfrage und zur Befriedigung der Deutschen und Slaven.

□ Za veliki komunistični proces, ki se bo začel, kakor smo že poročali, v torek dne 3. aprila t. l. pri celjskem okrožnem sodišču, se bodo izdajale vstopnice, nekar opozarjamo vse, ki žele prisostvovati tej razpravi.

□ Tat koles pod ključem. V četrtek okrog četrta na 4 popoldne je ukradel 22 letni Simon S. iz veže hiše št. 24 v Prešernovi ulici radiotehniku gosp. Dobrotinšku Antonu v Celju 1200 Din vredno moško kolo in se odpeljal z njim po Ljubljanski cesti. Domači so o tem takoj obvestili stražnika, ki se je s kolesom odpeljal za možakarjem in ga dohitel. Kolo je bilo vrnilo lastniku, mladega tatu so pa izročili v zapore okrožnega sodišča.

□ Mirno razpoloženje vlada, kakor dosedaj ni bila navada, na veliki te en v Celju. Dočim je bilo prejšnje dni na trgu pravega vsake vrste, je bilo opaziti včeraj že začetek praznikov. Tudi cene raznim tržnim stvarim so zadnje dni malo poskočile. Pri jutranjih opravilih je cerkev polna vernikov. Žal, da ni v Celju popoldanski jutranji, katere so bile pred leti odpravljene. Upamo pa, da bo v bodoče ustrezno splošni želji občinstva in da se bo ta obred velikega tedna zopet vpeljal.

□ Vesele velikonočne praznike želi svojim cenjenim odjemalcem Josip Jagodič, Celje.

□ Zanesljiva kaljiva semena, vrtna in poljska, pri trvdki Anton Fazarin, Celje.

Pluj

V mlaki krvi. Na javni cesti so našli v Moravskem vrhu 26 letnega posestnikaovega sina Ludovika Zmavca iz Derbetincev, ležečega v mlaki krvi. Domači, ki so bili o tem obveščeni, so nezvestnega ranjenca prepeljali v plujsko bolnišnico, kjer pa je poškodbam podlegel, ne da bi se bil zavelel. Sodna oblast je odredila obdukcijo trupla, pri kateri je komisija ugotovila absolutno smrtonosno udarce na glavi, ki so mu bili povzročeni z motiko. Ostrina motike mu je razbila lobanjo in se zarila globoko v možgane in jih razmrčvarila. Zanimivo je pri tem dejstvu, da je brat pokojnega, Franc Zmavc, bil lanske leto na isti dan, t. i. 26. marca 1933 ubit pred cerkvijo pri Sv. Andražu v Slov. goricih.

□ Smrtina kosa. V Hlaponcih pri Polensaku je umrla Roza Segula, žena veleposelnika. Dosegla je starost 58 let. — V plujski bolnišnici sta umrla Stefka Unuk, 12 letna hčerka dninarja iz Budine in Anton Goljač, posestnik v Mihovcih pri Cirkovcih, star 48 let. Zapušča ženo in 8 nepreskrbljenih otrok. Naj v miru počivajot!

Sv. Marijeta niže Ptuj

Nedavno je tukajšnja kmetijsko nadaljevalna šola zaključila dveletni tečaj. Oblast sta zastopala okrajni šolski nadzornik g. Jožef Gorup in okrajni kmetijski referent g. Slavko Zorčič. Iz Ormoža je prispeel živinodržavnik g. Josko Nardin. Polnoštevno je bil zastopan šolski odbor tukajšnje kmetijske nadaljevalne šole, bila sta tudi predstavnika občine in cerkve. Šola je uspešno dovršila 33 fantov, dočim jih je tudi precej odpadlo. Fantje so prednašali samostojne referate iz kmetijskih panog, ki so jim najbolj ugajale. Poleg teoretičnih predavanj je šola izvrševala razna praktična dela: poskuse z umetnimi gnojili, cepenje in škropljenje sadnega drevja, praktično uporabo občinske mape, kopunjenje itd. Praktično delo se bo nadaljevalo tudi v bodoče, kakor bodo pač pokazale potrebe. Šola si želi raznih priprav pri prvi pomoči pri živini ter instrumente za kopunjenje. Ako šola ni dosegla drugega uspeha, je dala vsaj zanimanje in temelji, na katerem bodo kot bodoči gospodarji lahko marsikaj preokrenili, spopolnili ter z razumom obdelovali svojo drago grudo.

Laško

Župnijo Sv. Lenart nad Laškim je dobil g. Karel Lampert, dosedaj župnik v Razboru pri Slov. Gradcu. Instalacija bo na velikonočni ponedeljek ob 10 v Sv. Lenartu. Čestitamo!

Tekstilna tovarna »Lava« v Laškem že obratuje nekaj časa in ima svoje izdelke že v izložbah v laških trgovinah po zelo zmernih cenah. Podjetnemu lastniku g. Gerkmanu moramo le častitati, želeč mu čimvečjega razmaha.

Zivinski in kramarji sejm na vel. četrtek je bil nenavadno mrtev, brez živinskih kupcev, zato so tudi kramarji prišli skoraj zastoj v Laško.

Odgovori na vprašanje:

Kako spraviti ljudi do kruha?

XXIV.

Najprvo treba ugotoviti za vse sloje ekstenčni minimum in maksimum, potem pa:

1. Vsak delazmožen človek mora delati! Denjanske podpore so poniževalne, ker rodijo delomrznost, lažnjivce in hudodelce.

2. Kje dobiti dela? V naši Jugoslaviji čakajo na izvršitev ogromna javna dela kakor: železnice, ceste, pristanišča, vodovodi, regulacije rek, hudournikov itd. Dobra prometna sredstva so dobičkanosni blagoslov za državo.

3. Kje dobiti kapital za javna dela? Ustanovi naj se posebna državna blagajna, v katero naj pride: a) vsa imovina, ki je naložena v inozemstvu, ta naj se zapleni, brez ožira. Izvzeta je le gotovina v dokazano trgovske in obrtne namene; b) vsa gotovina, ki presega ekstenčni maksimum posameznika, ki je naložena v tuzemstvu v denarnih zavodih, ali pa se skriva doma. — Država naj izda za zaplenjene vsote bone in sicer: Pod točko a) brezobrestne, pod točko b) 2%, ki se bodo izplačali, kadar se uredijo državne finance. Ves denar naj se v določenem času žigosa. Nežigosani denar nima po določenem času nobene vrednosti več.

4. Vsak državni, banovinski in zasebni uslužbenec, brez razlike, se mora odpovedati službi, ako njegovo imetje presega ekstenčni maksimum. Vse javne službe naj bodo dobro plačane in stroge. — Iz tega razloga naj se strogo gleda že pri sprejemu v šole, zlasti na višje šole, da se sprejemajo le vseskozi res odlični dijaki in kandidati, to je taki, ki so resni, značajni in zmogljivi, da si pri svojem študiju pomagajo s svojo glavo in razumom, ne pa s premoženjem in protekcijo. Le tako bomo imeli res zanesljive uslužbence in javne delavce, ki bodo vsestransko kos svojim strokam in nalogam. Tako bodo tudi državna kakor privatna podjetja vedela, zakaj jih plačajo. Kazen za vsako nezvestoto, korupcijo ali terorizem v službi naj bo odpust iz službe.

5. Davčna politika naj se revidira. Nepo-

sredni davki kmetov, obrtnikov in malih trgovcev naj se primerno znižajo. Posredni davki, kakor trošarina na vsakdanje življenjske potreščine, na gradbeni material za neluksurjozne stavbe, naj se odpravijo; one na alkoholne pijače do skrajnosti povišajo! Vpelje naj se nov občutni davek na luksuz, bodisi vozila, obleko, stavbe, nepotrebne ali celo potratne zabave itd.

Vsak človek naj bo oblečen po svojem stanu in potrebi, kar je več, je luksuz. Aka se bo tako uredilo, kakor sem navedel, sem prepričan, da bo zadosti dela, zadosti denarja in zadosti kruha, tudi za malega človeka in siromaka. — I. M.

XXV.

Besede »kriza« se poslužujejo največ izkoriščevalci ubožnega ljudstva, ki v takih razmerah komodno živijo in jim je kriza prav zaželjena.

Kdo si upa trditi, da je splošna nadprodukcija, ko pa v resnici 90% ljudi strada in se komaj še za silo oblači?

Dela ni, kljub temu, da se že vse podira in smo tudi deset let že zaostali, bodisi gospodarstvu ali tehniki.

Poudarja se vedno, da ni denarja, toda znano je, da so milijonske vloge šle v druge države.

Gospodarstvo naj se usmeri po objektivnosti in poštenju, delo bo treba plačati le po vrednosti, ne prevelike razlike v plačah, ker tudi priprosti človek rad živi kakor kdo drugi. S tem bodo ljudje dobili veselje do dela, zaupanje do delodajalca, in delo si bo vsak sam našel, če bo zaslužil, da bo lahko zmerno živel.

Uprava naj si pridobi splošnega zaupanja, ker to je neobhodno potrebno. Kriza je danes le duševna, če se odpravi duševno, bo gospodarska sama zginila.

Kakršno je gospodarstvo, take so razmere — M. K.

Dr. Peter Ketter

OB JAKOBOVEM STUDENCU*

Nepozabni so spomini, ki jih vzbujajo v meni Jakobov studenci. Naša mala studijska karavana se je mudila na tem častitljivem mestu dne 1. oktobra 1925. Pravkar smo bili v Nablu obiskali velikega duhovnika zadnjega drobenega ostanka samaritanskega plemena in si ogledali bomo svetišče male verske občine. Mimo groba egiptovskega Jožeta smo dospeli do nedograjenega grške bazilike, katere kripti obdaja vodnjak. Skopati ga je bil dal nekdo oče Jakob, da bi bil tako glede vode za ljudi in živino neodvisen od sihejskega kralja. Dolgo pa se dragocene posesti ni bil mogel radevati, kajti zaradi njegove hčere Dine se je zgrnila nadenj in njegove velike žalosti. Šla je bila obiskat tamkajšnje prebivalke, pa je postala ob tej priložnosti nebrzdane strasti kraljevega sina. Še večjo žalost je prizadelo sihejskemu prebivalstvu maščevanje njenih bratov (Gen. 34). Vodnjak pa se je ohranil, ko je Jakob odrinil na jug v Hebron.

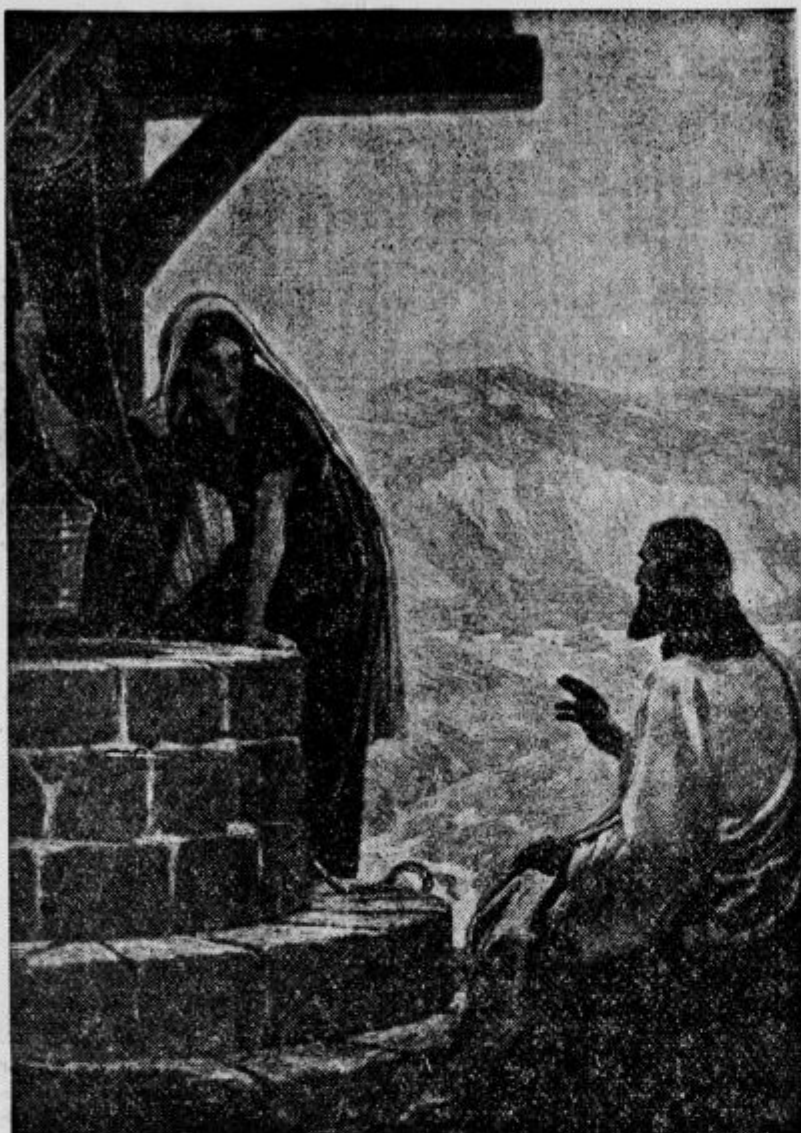
Vendar ni bil ta mnogotisoletni spomin na žensko krivdo in moško maščevanje iz Stare zaveze, ki nas je tako zelo prevzemal, marveč tisto srečanje božjega Odrašenika z zablodelo žensko dušo ob tem studencu, ki predstavlja v opisu Janezovega evangelija eno najznačilnejših poglavij za vprašanje: »Kristus in žene«. Grški duhovnik je privezal na vrh vedre in mi rad prepustil veselje, da sem sam zajel vodo. Dvaintrideset metrov globoko sem moral spustiti vedro, preden je zadelo ob vodno površino in je kratek potegljaj pokazal, da se je napolnilo. Ko sem ga potem z vitlom vlekel kvišku, sem na lastnih lakhtah občutil, kaj je menila Samaritanka, ko je rekla Jezusu: »Gospod, saj nimaš s čim zajeti in vodnjak je globok.«

Pritrdili smo tri sveče na pločevinast pokrov, ga polagoma spuščali v globino do vodne površine in si v svitu sveč ogledali stene vodnjaka. »Živa voda«, to je prava studenčnica, se zbira tu doli, ne pa kalna kapnica. Hvaležno smo posedli na rob vodnjaka, kakor je nekoč božji Odrašenik »kar se del«, prišedši semkaj iz Judeje, da bi si odpočil, dočim so odšli njegovi učenci v bližnje mesto, da bi tam nakupili živil. Eden izmed nas je naglas prebral četrto poglavje Janezovega evangelija. Tedaj je nastala globoka tišina, kajti vsi smo opis tako silno neodoljivo doživljali, kakor da bi bila doba vmesnih 19 stoletij izginila in bi bila za nas živa resnica, kar se je bilo zgodilo tukaj v prvem letu Jezusovega javnega dela.

Ko je Jezus v opoldanski uri sedel tamkaj, je prišla od Siharja sem proti vodnjaku Samaritanka. Vrč na njenih ramah ali glavi je izdajal namen njenega prihoda, dasi ni bila običajna ura, ko so ženske prihajale po vodo. Pa morebiti si je izbrala ženo prav to tibo uro, da bi se ob vodnjaku pri vratih ne sešla s množico, ki se je izpodtikala ob njenem življenju. Trudnega popotnika ob robu vodnjaka je po njegovem oblačilu takoj spoznala za judovskega rabija in se ni prav nič zmenila zanj. Tudi tujec je molče opazoval, kako je privezala vrč, ga spustila v vodnjak, polnega potegnila kvišku in hotela s svojim, na jutrotem tako dragoceno tovorom zopet oditi. Šele tedaj je tujec prekinil molk in kratko prosil: »Daj mi piti.« To se nam zdi docela naravno in ob sebi umevno, pa za to ženo nikakor ni bilo. Ta prošnja je bila nekaj nenavadnega, ne samo zaradi dednega sovraštva med obema bratskima plemenima Judov in Samaritanov, marveč tudi zaradi globokega zaničevanja, ki ga je kazal vsak židovski rabi nasproti vsakemu ženski v javnosti. Odtod začuden vprašanje ogorčene: »Kako, da ti mene prosiš piti, ko si Jud, jaz pa Samaritanka?«

Jezus je vzbudil v ženi radovednost in jo pripravljal do besede. To je bil njegov namen. Prosil jo je za majhno uslugo in s tem v njej odstranil zapreko, ker so njegove besede razodevale človeško zaupanje v naravno dobrotljivost. Na njeno vprašanje ni odgovoril. Saj ji je morala že njegova prošnja sama povedati, da ne kot mož in rabi in ne kot Jud ne misli tako o ženi, kakor njegovi pokolnici tovariši in rojaki. Skoraj neopazno, a tem bolj učinkovito je obrnil zanimanje s političnega poprišča na osebno in religiozno: »Ko bi poznala dar božji in kdo je, ki ti ti žive vode.« Neprimerljiva tenkočutnost za odpiranje duš je v teh Jezusovih besedah. Odrašenik ve, da žena po svojem bistvu ne misli abstraktno kakor možki, marveč je vedno usmerjena na osebnostno. Zato ravna nasproti njej povsem drugače kakor n. pr. nasproti pismouku Nikodemu, ki je vaju na razbirajoče mišljenje.

Jezusove besede, ki so namigavale na neko veliko skrivnost, a jo obenem zagrinjale, so izsilile v ženi nehote spoštovanje. Če je bila še pravkar

nekam prezirljivo govorila o čudnem »Judu«, začena sedaj svoj drugi odgovor že z vpludnim naslovom »gospod«. Vendar ostane pri skrivnostni tujčeve osebnosti: »Gospod, saj nimaš s čim zajeti in vodnjak je globok; odkod imaš torej živo vodo? Si mar ti večji ko naš oče Jakob, ki nam je ta vodnjak dal in je pil iz njega sam in njegovi sinovi in njegova živina?« Iz ženinih besed zveni kakor rahel opomin rabiju, naj bo skromnejši. Kdor meni, da more dati boljšo vodo, kakor jo daje oče Jakob studenec, pač ne ve, kako globoko izvira in kako slastna je.

Jezus ostane pri tej predstavi, vendar pa stopnjuje izjave o svoji osebi in svojih darovih v nadzemsko. »Jezus ji odgovori: Vsak, kdor pije od te vode, bo spet žejen; kdorkoli pa bo pil od vode, ki mu jo bom dal, postala v njem studenec vode, tekoče v večno življenje.« Vlogi sta po teh nekaj stvkih zamenjani. Proseči, žejni popotnik, za katerega je pomenil požirek osvežujoče vode veliko dobroto, je zdaj tisti, ki daje in obljublja neslutene vrednote. To je zopet mojstrski prijem božjega dušnega vodnika. Ko je vzbudil zanimanje in zaupanje, pove, da ima in more dati nekaj dragocenega. Saj nič ne more bolj ohromiti bučnega se zaupanja, kakor voditeljeva negotovost, njegov čut lastne manjvrednosti.

Samaritanka še vedno ne sluti pravega smisla Jezusovih besed. Saj bi bilo zanjo že velika dobrota, če bi prejela naravno vodo tako nenavadnih svojstev. Zato prosi skoraj otročje verno: »Gospod, daj mi te vode, da ne bom žejna in ne bom hodila semkaj zajemat.«

Zdaj je duša toliko pripravljena, da more Jezus neopričakovano obrniti besedo in kreniti proti pravemu cilju svojega pogovora. Žena sama zdaj velikega Neznanca nečesa prosi. Jezus odgovori z novo prošnjo, vendar tako, da z njo bolj zahteva kakor prosi: »Pojd, pokliči svojega moža in pridi semkaj.« Žena odgovori kar se da kratko, vendar pošteno: »Nimam moža.« Ali je zvenelo pikro ali odbijajoče ali izbegavače: »To ne spada semkaj; to je moja osebna zadeva.« Ali pa se je javil v glasu čut sramu? Tega ne vemo. Na vsak način je bilo v besedah kos poštene izpovedi. Jezus jo je prijel za besedo, toda s toliko nežnostjo in prizanesljivostjo, a hkrati s tolikim dostojanstvom in visokostjo, da njegove resne besede upognjenega trsta niso povsem zlomile, marveč ga dvignile. Jezus sam izpove krivdo zašle duše, izpopolnjuje njen odgovor: »Prav si rekla: 'Nimam moža'; zakaj pet mož si imela in tisti, ki ga imaš sedaj, ni tvoj mož; to si prav povedala.«

To je moralo zadeti v živo. Kako je prišla Samaritanka do toliko zakonov, ne zremo. Zenino priznanje, da ji je Jezus »vse povedal«, kar je storila, kaže, da njenih prvih štirih zakonov najbrže ni razgledala smrt njenih mož, temveč, da je bila dobila od njih razproščeno pismo po lastni krivdi. Ker je bilo razmerje, v katerem je živela sedaj, nedovoljeno, je moral biti eden izmed prejšnjih zakonov še pravnoveljavnen.

Ali bo žena, ki je bila tako do dna razkrinkana, osramočena ali užaljena odšla? Ne, njeno zaupanje se celo poveča. Saj si mora z vedno večjim začudenjem priznati, da ji vidi tujec na dno duše in ve, da je uboga grešnica. Kljub temu jo je prosil za uslugo in ni ponosno tesneje ovil svojega plašča, da se ga zavrzemka ne bi kako dotaknila. Obljubil ji je celo čudotvorno vodo, če bi ga zanjo prosila. Ni je nagnal z lažnivko, ko mu je dejala,

da nima moža, ni je kot nevredne Jakobove hčere zapodil od svelega studenca. Zdi se, da čuti celo spoštovanje do nečesa v njej, česar sedaj sama ni več spoštovala: do človeka kot božjega stvora. V tem najglobljem kotičku njene duše se je sedaj začel buditi sluh za božji glas. Ta, ki sedi pred njo, ni kakor drugi Judje, prihajati mora od Boga: »Gospod, vidim, da si prerok. Naši očeti so molili Boga na tej gori, a vi pravite, da je v Jeruzalemu kraj, kjer ga je treba moliti.«

Ali se ni hotela žena s temi besedami na spreten način izogniti tako kočljivemu predmetu divjega zakona? Ves dogodek kaže, da bi bila taka razlaga napačna. Inače bi bil Jezus pač vztrajal pri moralnem vprašanju. A namesto tega je takoj prešel na sproščeno bogoslužno vprašanje. Samaritanka je bila za takratne razmere izredno bistra, v verskih stvareh podkovana žena.

Gora, ki jo je imela v mislih, je bila sveta gora njenega naroda — gora Garizim. Ob njenem vznožju se nahajajo Jakobov studenec. Na njenem vrhu je stal samaritanski tempelj, ki so ga Judje pod Hyrkanom I. porušili. Toda do današnjega dne obhajajo Samaritani na Garizimu svoje verske slovesnosti. Judom je bil središče verskega življenja tempelj v Jeruzalemu. To so bile nacionalna omejene oblike božjega češčenja. To mora biti posej drugače: Boga je treba moliti v notranjosti, v duhu. Zunanji bogoslužni oblikam se mora prilagati tudi vse človekovo mišljenje. Oblika in vsebina bogoslužja se morata skladati z božjim bistvom in božjo voljo. To je hotel Jezus pojasniti ženi, ko ji je na njeno vprašanje odgovoril: »Veruj mi, žena, da pride ura, ko ne boste molili Očeta ne na tej gori ne v Jeruzalemu. Vi molite, česar ne poznate; mi molimo, kar poznamo, kajti zveličanje prihaja od Judov. Pride pa ura in je že zdaj, ko bodo pravi molilci molili Očeta v duhu in resnici. Zakaj tudi Oče hoče takih molilcev. Bog je duh in kateri ga molijo, ga morajo moliti v duhu in resnici.«

To so bila razodetja božjega Učenika, tako globoka, kakor jih je bil dotlej le redko podal. Da jih je razodel grešni ženi, jim daje še poseben pomen. »Odkar je tekel studenec v Jakobovem vodnjaku, še ni bil nikdar noben prerok od njegovemu robu govoril o verskih stvareh s kako žensko. Tisti dan je bilo ženstvo proglašeno kot zrelo za verska vprašanja.« (Kardinal Faulhaber.)

Pa še veličastnejše samorazodetje zaključijo to večno znameniti dvogovor ob Jakobovem studencu. Jezusove besede o pravem božjem češčenju in o »uri, ki je že prišla«, so ženin misli ob sebi obrnile na Mesijo ali Taheba, kakor so ga imenovali Samaritani. Od njega so pričakovali oznanila o

božjih skrivnostih in njegovih zveličavnih namelih. Zato odvrne žena: »Vem, da pride Mesija, ki se imenuje Kristus; ko pride on, nam bo oznanil vse.« V ponižni zavesti svojega nezadostnega spoznanja izraža svoje verno upanje, da bo bodoči Mesija z obiljem svoje božje luči razsvetlil sedanjo neprodno temo. Njena duša je torej pripravljena, da sprejme vso resnico. Zato Jezus odvrne kopreno in ji razodene vso skrivnost svoje osebnosti: »Jaz sem, ki govorim s teboj.« Tako naravnost in določeno se Kristus ni bil še nikomur razodel.

Z izredno pisateljsko spretnostjo in dramatičnim občutjem podaja evangelist dvogovor in ga privede do vsika napetosti, zdaj pa neha in pripomi: »V tem so prišli njegovi učenci in se čudili, da je govoril z žensko. Vendar ni nobeden rekel: 'Kaj hočeš ali kaj govoriš z njo?'« To je bilo židovsko zaničevanje žene v nasprotju s Kristusovim spoštovanjem do žene. Za učence je to že kar trda preizkušnja, da se njihov Učenik tako malo zmeni za navado in običaj. Vendar jim neki svet strah brani, da bi se obrnili nanj z radovednimi vprašanji. Nad prizorom je morala biti razlita sveta veličina.

Samaritanki so pa prišli učenci ravno prav. Kaj čuda, če po takem razodetju docela pozabi, po kaj je bila prišla k studencu: »Žena je popustila vrč, šla v mesto in pravila ljudem: 'Pridite, poglejte človeka, ki mi je povedal vse, kar sem storila; ali ni on Kristus?'« Kar vidimo jo, kako hiti po potu in vsa zasopljena ustavlja ljudi. Njeno vprašanje: »Ali ni to Mesija?« ne izraža njenega lastnega dvoma. Zase je prepričana, a pozna ljudi in ve, da njenim besedam ne bi verjeli; naj torej gredo in se sami prepričajo. In njeno navdušenje je imelo toliko moč, da »so šli iz mesta in prišli k njemu.«

Dva dni je ostal Jezus na prošnjo Samaritanov v Siharju in sejal svoj nauk v ta dobro pripravljena srca. Zetev je bila obilnejša kakor v Judeji, dasi je bil storil tam toliko čudežev: »In še mnogo več jih je verovalo vanj zaradi njegove besede; in ženi so govorili: 'Ne verujemo več zaradi tvojega pripovedovanja, zakaj sami smo ga slišali, in vemo, da je on resnično Zveličar sveta.«

Usmiljena ljubezen in ganljiva Jezusova vnema za pridobitev te posamezne duše je vernike pracerke ob ur krivavih preganjanj tešila in krepila. Zato najdemo prizor ob Jakobovem studencu med najstarejšimi vpodobitvami krščanskega ženskega dostojanstva v rimskih katakombah. Za časa preganjanj je bila Samaritanka zgled pogumnim ženam. Cerkev jo časti kot svetnico.

VSTAJENJE NA GOMILAH

NAGROBNI NAPISI

Očetu:

Zvon — je zbudil se v zvoniku,
ko si večno ti zaspal.
Grob — je kričnil v nemem kriku:
vstal je — prvi cvet iz tal.

Materi:

Sinu dala si življenje,
ki je bilo tvoja smrt.
Kristus tvoje bo vstajenje,
ko zacvete večni vrt.

Bratu:

Srečen si med jasne svate
šel iz temnih bolečin.
Brata nimam. V mislih nate,
brat mi bodi vsak trpin.

Sestri:

Polno sladkega nasmeha
videl sem te zadnjikrat.
Onkraj groba se ne neha:
biti sestra, biti brat.

Prijatelju:

Dan je moj ko v tesnih vratih
v gluhi noči glasen ključ;
grob je tvoj ko v žarkih zlatih
v tihem domu sončna tuč.

Mašniku:

Pozdrav od vsake svete maše
prihaja v grob iz cerkve naše;
iz večne luči sije žar:
Tvoj grob postal je tih oltar.

Učitelju:

Pod večnim soncem ni ga veka,
pod milim nebom ni človeka,
da tvojih ukov zbriše sled;
odmev je božjih nam besed.

Vsakemu:

Zvezda se utrne,
zapusti nebo;
duša se povrne,
dvigne si telo.

Umetniku:

Nad temne sence, tesne zmote
k izviru Luči in Dobrote
ozarjen orel si se vzpel:
Resnica tvoj je dom in del.

Otroku:

Očevala so te nebesa
v lepoti duše in telesa;
in preden si zagledal svet,
zacvetel si v nebeški cvet.

Starčku:

Sejal ljubezen si med brati,
ljubezen žanješ v žetvi zlati;
pretesen bil bi slednji grob
za tvoj premnogi polni snop.

Poljedelcu:

Kaj je bilo truda
tvojega z menoj;
spavaj — poje gruda —
tih objem je moj.

Pastirju:

Po planinah hodi
s čredo drug pastir;
hitri čas ga vodi
k tebi — v grobni mir.

Pevcu:

Pevce vsak utihne,
prava pesem ne;
pevec njen izdihne,
pesem ne umre.

Vrtnarju:

Lepše ne pomladi
videl še nikdar,
kot goji v ogradi
večni jo vrtnar.

* Iz knjige: Christus und die Frauen, Düsseldorf 1933. Verbandsverlag weiblicher Vereine.

F. S. Stok.

Trst

Fantazija ob svetem Justu

Na griču sv. Justa vlada zvišeni, naravnost akropolski mir. Ritem zgodovine, ki se nevdružno poganja iz večnosti v večnost, je razstavljal to kulise, simbole življenja sive preteklosti. Na vrh je postavil krono gradu, poden je stisnil kakor v zavetje katedralo svetega Justa ki s pohlevnostjo ukroče živali obrača svoje eno-oko čelo k morju. Redkokje je na svetu starina postavljena s tako stvarno pomembnostjo kakor ta. Njena idealna kubična stvarnost raste iz zemlje in položaja z neprekosljo enostavnostjo, da se zdi kakor proizvod organske rasti, kjer je po starosti majše poganjalo naravno iz časovno starejšega, to pa je ob mlajšem ostalo kot nujna odmrta predhodnica. Tu sem resnično odmaknjen vsakdanjemu hlastavemu bivanju, čist svet praoblik me obdaja, katerega abstraktna resničnost me blaži in dviga nad vsakdanjost. Čutim, kako sem po tem okolju dvignjen iz reke življenja na zvišeni stališče, odkoder miho in modro motrim in vidim in razumem več, kakor vsakdanje neuvodno kapanje trenutkov v večnosti brezno. Ko odzdravljam podzavna velikega svetilnika nad Barkovljami, se sam sebi zdim svetilnik, katerega luč seva v kaos in noč, kjer sluti pohod nevidnih armad in v dihanju daljav lovi šepetanje sfing svetovnih ugank.

Akropolsko zvišenemu miru tega položaja se vedno bolj vdajam, spajam se z njim, z eno-okom fasade svetega Justa se vpija moje oko v daljave, tekmuje s prodornostjo luči svetilnikov, se lovi na zlatem blešku jadrnih peruti, ki se, kakor metulja krila, poigravajo na obzorju v smeri prazemlje lagune. Opojeno od srebrnih in zlatih motil, ki se motajo v tkivu brezmejnega morskogladine, se lovi od nestalne lagune k skalnim bregovom ob Devinu in Nabrežini in popraša po strmih bregovih plezajoče brajda, kako jim kaj letos sokovi kipijo v brstje in silijo v cvetje. Tavajoče in težko, kakor čebela s pasje, se vrača nazaj, kjer se vase zazrem in v sanje pogrežen uživam predhoditi ta svet.

Vse vase in iz sebe v okrožju me svet zavzet stojim pod svetim Justom, kakor svetilnik, čigar luč skuša vse dalje, vse kroge objeti, v vse megle in slutnje prodreti. V opajajoči akropolski tišini in čistosti prestvarnih oblik te okolice čutim, kako raste ob meni nema, orjaska senca, pred katero sem kakor igrača. Nevidni nekdo rituje roko pred se in deklamira z jeklenim ritmom podzigačnega glasu:

«Oh al bel mar di Trieste, a i poggi, a gli cimmi volate co' l'nuovo anno antichi versi italiani. Ne'rai del sol, che San Petronio imporpora, volate di San Giusto sovra i romani ruderi, salutate nel golfo Giustinopoli»

gemma de l'Istria e il verde porto e il leon di Muggia.
salutate il divin riso de l'Adria
fin dove Pola i templi ostenta a Roma e a Cesare, poi presso l'urna ove ancor tra' due popoli
Winckelmann guarda araldo de l'Italia e de la gloria.
in faccia a lo stranier, che armato accampasi su 'l nostro soil. cantate: Italia, Italia, Italia —

Jekleni ritem njegovih besed je kakor od večnosti, s čudno samoumevnostjo se ureja v svet praoblik, ki naju obdajajo, in zveni kar sam naprej ter zaliva moje uho, ki je že vse oglušeno od te deklamacije. Vsi moji čuti zapadajo čudni motnjavi, le moje oko je bistro, kakor orlovo in živi in bedi —

Sam ob ogromni senci deklamatorja G. Carducci stojim pred sv. Justom vse zajet od njegovega zanosnega ritma, potopljen v sproščajočo veličino tišine, in iznad morja in od vseh bregov se zlika k meni odmev zmagovalnih fanfar, ki pojo: Italia, Italia, Italia —

In naenkrat sem sam, kakor nadstvarno stvaren in po volji prestavljam svoje stališče z griča Sv. Justa na breg na Opčini in nazaj in zrem v obližje sfinge tržaškega mesta in domem ob Sv. Justu kakor na Opčini, skladen odgovor: Ogromno gledališče!

Veliko gledališče se zdi Trst, če ga gledaš od Opčine z višin, ki ga v lepem, trdnem loku zapirajo proti vzhodu in severu. Pozornica tega gledališča je morje in sega v neskončnost, nič je ne omejuje, v njeni neskončnosti ne vidiš priprav za predstave, ki se bližajo. Orkestra te pozornice je na Trgu Edinosti, ki je s treh strani bogato arhitektonsko zaprta, s četrto pa se odpira k pozornici, morju. Po vzpetinah so v polkrogu zavzeli sedeže gledavci, hiše, ki se goste k orkestri in pozornici, iz dolin in z brd pa se bližajo nova in nova nešteta krdele. Nad orkestro je zavzel najodličnejši prostor na griču Sv. Justa gospodar mesta, ki se je z gradom utrdil na njem, v njegovo varstvo pa se je stisnil škofovski eveti Just. Gledavci in gospodar so nepremično uprti z očmi na pozornico, kjer se dan in noč menjavajo prizori in večno prihajajo in odhajajo igravci, kakor v življenja neskončnem kalejdoskopu. Neskončna otožnost vlada nad pozorniščem. Velike vrteče se očči svetilnika, ki je zavzel prostor na skrajni desnici, prodirajo skozi megle in noči in povečujejo zagotnost položaja.

Koliko hrepenenja in pričakovanja je izraženo v tem nemem strmenju!

Poleg te prodirljive otožnosti, ki veje iz strmenja gledavcev, kakor iz usodne neoblikovnosti neizmerne pozornice, pa je vodivni učinek, ki ga doživljamo, ugnetočiji močnejši ritem Carduccijeve deklamacije, ki jo z zanosom ponavlja gospodar mesta in sveti Just sin facia a lo stranier. In od vseh strani se zlika k meni, topi vsak drugi glas in zmagovalno prepeva odmev te deklamacije: Italia, Italia Italia!

Pogledam okrog in naenkrat razumem ne- navadni položaj: Izza robov gledališke stavbe se radovedno, segavo in veselo dvigajo glave nepoklicanih gledavcev, ki silijo že vsepovsod preko roba s stolpi-vodniki na Kontoveljo pa do Nabrežine, na Katinari in na Opčini in sledeč obnašanju gospodarjev tudi sami ne odmaknejo svojih pogledov nad pozornico.

Tako stojim pred svetim Justom in se vtpeljam v zmagovalnem ritmu Carduccijeve deklamacije. Tudi moja pozornost je vsa nad pozornico, nad morjem; stojim, strdim predse in ngibam z drugimi vred v daljave. Zavzet sem lepote pozorišča, a v duhu vseeno trpim in gledam drugam in vem, da stojim za zidovi tega ogromnega gledališča strnjena četa mojih ljudi,

vsa med skalje zavita, vsa v zemljo uprta: njih znoj trto gnoji, iz njega ta trta grozdje plodi, figa zori, mandelj in breskev cveti; iz vina se iskri, ki ga pijesh kot kri, da so ti iskre oči. Moj rod se tam vbadu od Devina čez Dabrežino, Zgonik, Sv. Križ, Prosek in Opčino, pa do Katinare in dalje. Moj rod odgovarja deklamaciji pred svetim Justom s himno dela; moj rod tam služi zemlji, jo grebe iz grude, rastlinje goji, marmor in drugo skalje odkopava, zida in vstvarja. Ko da sem prodl do virov stvaritve, se zdi, ko sem med njimi na Zgoniku in v drugih seliščih, kjer je doma prvobitna kubična stvarnost, kjer roko kamenarja občutje sili do prvih poskusov plastičnih oblikovanj, kjer benečanski San Salvatore uči staviti loke in ureja stavni sestav z renesansko jasnostjo. Od morja čez Kras pa do Cerknice in še čez se je moj rod njegove mere poslužil. Tu ga gledam sedaj, kako dela, se vbadu, se v vstvarjanju dviga; grozdje, smokve in vino pridelu, kamenje koplje iz zemlje in večer si svoj z vinom in petjem sladi.

Tiha, neulovljiva otožnost plava nad pozornico, vse se je ujelo vanjo in ne more z očmi od nje. Kljub temu pa čutim tiho, neizraženo napetost v ozračju nad gledališčem-mestom, ki se vse tesneje zateka k orkestri, da ujame besedo deklamatorja in se tesno stiska pod grad in sili k njemu po bregu, podobno kupu ovac, ki so se z glavami stisnile v nerazločno gružo.

Ta čudna napetost pa se zdi, da se vsak trenutek lahko sproži s treskom in sploši to ovčje krdele, da bo završalo po njem kakor med perjadjo, če šine nad njo iz zraka ptič lovec, hlastajoč za svojim plenom.

Ko se dvignem z duhom nad položaj tega mesta in ga razgledam od kopna in od morskih poti, razumem, da je nujno to elektrizirano ozračje, kajti na kopnem, na morju in v zraku preže na to gnezdo sile, ki so strašne, kadar zdijajo: zidovje gledališkega oboda le na videz zapira ta mali svet tržaškega mesta, le na videz je pozornica odprta samo proti morju, kajti roji igravcev stoje pripravljeni za nastop za vsemi temi varnimi zidovji in v zraku se skriva pripravljena apokaliptična vojska. Gospodar mesta, ki je zavzel najodličnejše mesto nad orkestro, se je v svojem gnezdu dobro utrdil in čaka in motri daljave nad morjem. Gledališče, v katerem živi, pa je samo na videz svet zase, varno gnezdo obseeno med sinje nebo in plavo morje. V resnici pa sega prav do njegovih zidov kršna celina, katere mera proti vzhodu se kosa z največjimi na svetu. Kakor reka razlit sega preko nje do bregov Tihega morja, preko nepreglednih planjav in neprehodnih vrhov tisti, ki na Kontoveljo, Opčini, Katinari in drugje radovedno pogleduje v gledališče in z gledavci vred preko njega daleč nad plavo morje. Čudna napetost: Tu gospodar, ki je prišel preko morja in si utrdil svojo posest, kolikor je že narava ni ločila od neskončne celine za njo in sedaj v varnem zavetju deklamira svoje zmagovalje, — tam mravljišča ljudi, ki grebejo v skalo in prst, da vzgoje cvetje in trto, pridelajo olje in vino in čakajo, da se vrne Martin Krpan s cesarskega Dunaja, kamor je odšel reševati cesarjevo čast, ali da vstane iz Istre orjak Veli Jože, ki se mu duh še ni probudil v spoznanje svoje moči.

Čudno mesto je ta Trst. Kljub navidez enostavno jasnemu položaju v naravnem gledališču svojega zemljišča je skrajno nepregledno, nima pravega mestno gradbenega središča, tu pa tam se izgublja v doline, pleza na bregove, najbolj pa je še zvesto vodstvu členitve morskoga brega. Kup selišč, ki jih pravzaprav samo morje, ta izredna pozornica, veže. Edini arhitektonski red je namenoma in smotno narejen pod sedežem gospodarja, hribom sv. Justa, na Trgu Edinosti, ki se aristokratsko zapira proti svoji okolici, vse svoje srce pa je široko, odprlo morju. Je to eden tistih edinstvenih trgov, kakršnih je malo na svetu, po svoje so- roden Trgu sv. Petra v Rimu, ki se je prav tako aristokratsko ugneznil in široko razmahnil sredi miserae plebis svoje okolice. Vzhodna stran tržaškega Trga Edinosti ne nosi zastojne imena »zastore«, ker je v resnici samo krašča pregrada, ki naj zakrije pogled na manj mikavno ozadje starega mesta in je pravzaprav res le stena s prehodi iz sveta tržaške vsakdanjosti, to je kričave in prepirljive sosednosti italijanskih mest v veliko življenje in svet.

Na vsakdanji dan, ki jih je mnogo v povojnem Trstu, je to mesto nekam tiho, zdi se, da v nemi pozornosti ždi, ko da nečesa čaka, ko da na kaj preži ali da se nečesa boji. Tiha melanholija plava nad njim od Nabrežine preko Sv. Križa, preko Proseka in Kontovelje, preko Opčino do Katinare, najgloblja pa je pod gradom na griču pred katedralo sv. Justa. V rumenkasto jadro na obzorju, ki se zdi, da je ukradko kos solnčnega zlata, je uprto oko in se ziblje z njim podobno metulju nad brezobličnimi, v neskončnost se izgublajočimi vodami, obvisi na srebrnem krilu galeba, pa spremi v pristan in ven ladjo, ki s tuljenjem za trenutek iz sna prebudi dremajočo okolico.

Kadar pa se vojska iz zraka zbudi, kadar apokaliptični roj konjenikov zdrči preko graja in v grozi, da pomete vse gledališče in ga izprazni v morje, kadar ta burja z nevzdržnim zaletom iz sarmatskih daljin plane med zidove dremajočega mesta, takrat vse zatrepče, previdno obstane, tipajoč za oporo v strahu ali bo držal ta zid, v bojazni, da se je Veli Jože prebudil in s pestmi preko zida zagrozil roj kralja Matjaza.

Kot zvesti zavezniki apokaliptičnega roja Burje se takoj za njo dvignejo sredi alane pozornice njemu v pomoč grivasti žrebeci valov in se z naskokom na breg zaženo. Naskok za naskokom sledi v trdem ritmu nepremagljive nujnosti, naval za navalom čez ozidje drči v gledališče: oba sta trdno odločena —

Taki dnevi žive kot simbol izrednega položaja tega elementarnega gledališča. Stalno se menja prizor: enkrat je ljudski naval, ki se zažene čez morje v to gnezdo, da si posest utrdi, drugič je ljudski naval od severa in vzhoda, ki si do morja želi; enkrat vetrovi od severovzhoda, drugič valovi z morja — kako se zdržiš, v tem gledališču je bil najprej svetli Just gospodar, njegov škof tudi svetni glavar. Potem je njegovo samostojnost zasenčil naval s preko morja in da se ubrani patronata Vene- etije, je Trst prostovoljno izbral l. 1382 zaščito

Za spomladansko zdravljenje

čistjenje krvi in pri slabi prebavi uporabljajte znani PLANINKA-ČAJ BAHOVEC. Pristen je le, če nosi:

1. zaščitni žig, — 2. ime proizvajalca: Apoteka Mr. Bahovec, Ljubljana, — 3. paket mora biti vezan in plombiran.

Torej za spomladansko zdravljenje samo pravi:

„PLANINKA-ČAJ-BAHOVEC“ iz Ljubljane.

Reg. pod Sp. br. 76 od 5. 11. 1932

vladarjev Avstrije, ki so ga izgradili v svetovno trgovsko pozorišče. Danes je sv. Just zopet zasenčen od kril beneškega leva. Zvest je ostal že skozi dvatisoč let svoji naravni vlogi, da je neprestano igrača nasprotujočih si sil zemljepisnega položaja, borbe zemlje in morja in vojev ljudi. Borba elementov nad njim se ponavlja v skoro rednih ritmičnih presledkih, — kakšna je zakonitost v doživljanju ljudstev, kdo ve?

Problem pa stoji in je jasen in nespremenjen od 2000 let, kolikor daleč pač naše oko jasneje prodira v davnino. In vem, da bo ostal, kakor je dan, dokler se človeštvo popolnoma in iz dna ne prerodi, — mogoče večno: Trst bo veliko gledališče, na katerega pozornici se bodo še naprej kalejdoskopično menjavali prizori od najvišarnejših elementarnih pojavov do mirnih v srebru morja in zlatu solca okopanih dni, polnih rahle melanholije. Radovedneži za robom gledališke zgradbe bodo še naprej uporno čakali dneva, ko se Veli Jože prebudi v zavetju svoje moči, sv. Just pa bo zvesto čuval tako romanstvo. Učoda te

zemlje je, da bo za brdi kakor doslej zorelo trpko vino teran, mesto pa bo podobno velikemu amfiteatru, čakalo vsak dan znova novih igravcev, da ožive pozornico in odigrajo nov nastop v tržaški zgodovini.

Ko se dan nagiba k večeru, ko je v solncu laguna pri Ogleju kakor površno skiciran zemljevid, ko si zlatorumena jadra poigravajo po obzorju, ko se brda za Trstom v zadnjem solncu lepša in mikavnejša, brajda izrazitejša za vid kakor čez dan, se poslavljam od svetega Justa, da me čez par ur zopet objame celinski hlad.

Carduccijeva senca je narasla v ogromnost in se raztegnila nazaj po bregovih med Opčino in Katinaro; enostavno nčinkoviti deklamator ne ponehuje, še bolj vsedopovedujoče postaja njegovo pripovedovanje polno ognja vroče krvi; z rahlo nagnjeno glavo ga potrpežljivo poslušajo Justa, martire e santo di Trieste —

Moje srce pa se je stisnilo v boji in je kot Krist na Katinari padlo pod težo križa usodne zavesti.

Velikonočna procesija na konjih

Neenavaden, v naši ožji domovini gotovo edin tak običaj, je bil velikonočni obhod, takozvana »konjska procesija«, ki se je vršil pretekla stoletja v župniji sv. Petra v Komendi pri Kamniku. Nepoznani so viri, ki bi govorili o početku in namenu tega versko narodnega običaja, pač pa se sklepa, da

V prvi vrsti so se tega obhoda udeleževali razen Komenčanov posestniki konj iz smleške, kriške in velesovske gosposčine. To so bili prebivalci tostran Save in podnožja Šmarne gore, Vodčani, Senčurjani, Cerkliani in Mengršani ter še drugi tja gor do iztoka Kamniške Bistrice v Savo. Prihajali

spada njegov nastanek daleč nazaj v srednji vek. V Komendi je bil red sv. Janeza, kasneje imenovan Malteški red, katerega dolžnosti so bile, pomagati zatiranim, streči bolnim in se bojevati proti sovražniku krščanstva, Turku! Ze ob koncu križarskih vojsk so imeli Maltežani tukaj svojo posest. V listini iz l. 1256 se že omenjuje: »Hisa reda sv. Janeza iz Jeruzalema, pri sv. Petru.« V drugi listini l. 1298 pa brat: »Fra Werneher, komendator pri sv. Petru« ki je bil istočasno komendator na Polzeli, v Savinjski dolini. (Listini v Malteškem arhivu na Dunaju.)

Precej obširno poroča Valvasor o tem obhodu v VIII. knj., str. 785 in XI. knj., str. 439, kjer je slika. Opis za naše jezdece ni nič kaj laskav, tudi slika ni nič kaj prikupljiva. Piše pa: Na čelu tega obhoda je zidila dva zastavonoša, njima sledi duhovnik z Najsvetejšim, enako na konju, potem pa stotine kmetov, vsi na konjih. Tako jezdijo, daleč naokoli. Čitajo se vsi štirje evangeliji, v smeri vseh štirih delov sveta. Med drugim pripoveduje, da se obhodniki vselej pripravljajo za čast zastavonoša. Pri evangelijih se pa drenjajo in rijejo, eden preko drugega naprej, tako, da je veselje gledati, kako zdaj ta, zdaj oni, pade raz konja in poljubi mater zemljo. Navadno se tak slučaj ne zgodi nalašč, pač pa vsled neizvežbanosti konja kakor jezdeca. Taki vaški konjeniki pač ni vzeti za zlo, da ni izvežbanu.

Po ustnem izročilu in nekaterih zapiskih so se zbrali obhodniki že zelo zgodaj pred cerkvijo sv. Petra, kajti prva maša je bila že ob štirih v nekdanji kapeli zunaj cerkve. Tako nato je krenil dolg sprevod po dva konjenika skupaj proti vzhodu čez vasico »Gorac«, prebrel potok (Tunjico) in se ustavil v podnožju griča, na katerem stoji grad Križ pri cerkvi sv. Pavla. Navzoči duhovnik je blagoslovil prinesena velikonočna jedila. Od tu je krenil obhod prav do meje kamniške župnije, nato pa zavl proti jugu na Drnovo, ravnino, ki leži med Mengškim, Kamnikom in Honcem. Ako se prvi blagoslov ni vršil na Gori, vršil se je sredi Kriškega polja pri kapeli na Drnovem. Sedaj so se obrnili naši konjeniki proti jnozapadu in so jezdili do cerkve v Suhadolah.

Tu je služil duhovnik, na še sedaj ohranjenem oltarju zunaj cerkve sv. mašo, blagoslovil velikonočna jedila in izvršil drugi blagoslov, ako ni bil izvršen že pri preje imenovani kriški kapeli.

Se bolj proti zapadu je krenil prvi obhod, na pol poti v Vodice, se zaobrnil proti severozapadu in na sever, kjer se je na skrajni meji domače in cerkljanske fare, na idilni višini Gorčice, izvršil tretji blagoslov. Sedaj so se jezdeci zaobrnil in hiteli zopet proti vzhodu čez vas Klane proti Komendi, da se udeležijo četrtega blagoslova, ki je bil na polju, ne daleč od komendske cerkve. Nato je bila zunaj cerkve slovesna sv. maša z zalvalno pesmijo.

Kakor pove cerkveni obrednik iz l. 1734, se je čital evangelij v domačem jeziku. Stari ljudje so rekli, da je ta obhod naredil tako dolgo pot, kakor je iz Ljubljane v Komendo. Če bi bilo to tudi malo preširano, z vsem bogoslužjem je zavzel gotovo toliko časa, kakor pešpotnik v Ljubljano.

pa so celo Dolinci od Save Bohinjske s svojimi konji.

To poročilo nam pa potrjuje dejstvo, da so še do leta 1870 prihajali leto za letom trije ali štirje postavni mošje iz Bohinja na veliko noč v Komendo. Tu so prenočili, velikonočni ponedeljek opravili svoje pobožnosti in odšli nazaj.

Imel pa je ta obhod za naše prednike še drug važen gospodarski pomen. Ze Valvasor ve povedati, ko opisuje Smleško planjavo (Flödniker Boden), da se tam vzgajajo konji, katere kupujejo Italijani. Isto ve povedati, ko omenja Cerklje, o imenitnem kobilarstvu, ki donaha kmetovalcem za prodajo konje v Italijo marsikateri tolar in zlatnik. Zato prav lahko verujemo pripovedovalcem, da se je po končani procesiji, pričel prav živahen sejem za konje, ki so jih kupel potem cele trope vodili proti Skofji Loki v Italijo. Iz tega pa tudi sledi domneva, da so Maltežani res zasnovali ta pohod, da bi s tem navajali svoje podložne k tem večjemu redu in pokorščini v boju. Imeli so mogoče tudi ozire na prospeh konjereje v vojne namene in sledujoči se prospeh svoje naselbine in njenih namenov.

Koder se zbirajo ljudje, tudi nerednosti niso izključene. Tudi v Komendi je bilo tako. Prišlo je kdaj pa kdaj ob tej priliki do pretepot. Zato so oblasti v drugi polovici osemnajstega stoletja pričele delovati na to, da se ta konjeniški obhod zatne. Ze Marija Terezija ga je z odlokom 19. aprila 1777 prepovedala. Toda Komendčani in njih župnik Andrej Pogačnik se niso dali kar tako ugnati, prosili so, da se naredba prekliche. Odgovor je prišel šele leta 1782, v katerem arhidjakon gorenjski baron Tauferer na podlagi odloka deželnega glavarstva z dne 19. januarja t. l. grozi z dopisom 26. marca t. l., da odstavi župnika ali kateregakoli duhovnika, ki bi se predzrnil obhajati procesijo na veliko noč, hodisi s sv. zakramentom ali brez njega. (Listina v žup. arhivu.)

Komendski farani so menda o veliki noči l. 1812 že dobro vedeli, da francoska vojska po- jema, zato so prav brezskrbno ponovili to procesijo na veliko noč, če tudi brez duhovnika in sv. zakramenta. Komendski župnik je bil kljub temu osumljen, da je z njimi soglašal ali jih celo nagovarjal. Francoski komisar v Mekinjah, Mull, je poslal orožnike, da župnika aretirajo. Župnik Anton Muhovec pa je pobegnil na Stajersko pod avstrijsko oblast. Ljudje so župnika zelo radi imeli, zato se je grozno nad komisarjem Mullijem jezili in to tem bolj, ker so ga po večini poznali: bil je zaročenec hčero graščinskega najemnika Kavčiča.

Ko je nekoč prišel v Komendo na obisk, je privrelo mnogo ljudi pred grad. Hoteli so s komisarjem, ki jim je odgnal dobrega župnika obračunati. Množica je oblezala grad celo noč. Šele prihodnji dan se je Mullij posrečilo, da je pobegnil z nekim podložnim kmetom, ki ga je odpeljal skrivaj v gnojnem košu v Kamnik.

Do potresa l. 1895 je bil še cerkveni shod na velikonočni ponedeljek kot edini spomin na ta obhod. Od potresa sem tudi tega shoda ni več in ga nadomestuje spominna potresna procesija. A. M.

Pomladanska narava nas vabi

Zakaj potujemo?

Zakaj potujemo? I, predvsem pač zato, da se razvedrilo in okrepimo. Gotovo, tudi zato; a to je že posledica, ne cilj. Prvotni namen, da se mudimo v naravi, je pa mnogo globlji.

Človek se pogreze v naravo zato, da se v njem odpro zapahi najgloblji ječ, v katere vsakdanjost zaklepa našo človečnost. Morebiti ravno naš čas zopet razume to umetnost potovanja in se vsaj nekateri ne odpravljajo v naravo zgolj zato, da zadoste telesnosti in se le površno razvedre. Kaj pa mestni ljudje vemo o naravi? Zrak vdihavamo, a ga ne doživljamo. Kaj vemo o snovanju narave, njenih menah in večni istosti? Komaj da opazimo te neprijetnosti; da ni sonca ali je prevroče, da preveč dežuje ali da je suša in prah. Človek pa ostane okrnjen v svojem bistvu, če ne uresniči obeh skrajnih možnosti: da se udeležuje vsega naravnega in je v polni meri naravno bitje — na drugi strani pa se povzpjenja nad vse naravno v veličastje duševnih višin. Človek ostane v svojem bistvu nepopoln, če običaji v vsakdanji sredi, namesto, da bi na ta način razvil svoje življenje do skrajnih napetosti.

Iz te vsakdanje srede ga more potegniti predvsem pogled v prar naravo. So pokrajine, v katerih se čuti človek vsemu začetku posebno blizu; pokrajine, ki so še docela neukročene, ki se upirajo vsakemu poseganju človeške roke v njihovo kraljestvo; pokrajine, v katerih na čuden, dotlej neznan način doživljamo sicer tako znane naravne pojave kakor so sonce, veter, oblaki, takorekč v njihovi nezastrti prabistnosti; pokrajine, ki žive svojo lastno orjaško, brezbržno usodo, v katerih človek nikdar ne more biti gospodovalec, v katerih ne more biti nikdar domač. To so predvsem visoke gore.

Če se vzpenjamo polagoma iz ravani v ukletu območje teh gor, nam je, kakor da bi se prvič zavedli, kaj je to pravzaprav: zrak. Tu je zrak skoroda nekaj telesnega, prijemljivega; tu ga doživljamo kot snov. Vprašujemo se: Kaj pa je to, kaj ti tako silno prijemlje čelo, kaj udara vate v kratkih, strumskih sunkih, da se začenja kri v tebi prelivati s pravo naslodo? Tako nam je, kakor da bi pili zrak z jezikom, ga mogli griziti z zobmi. Zrak se nam javlja v vsej svoji sili, ki je v nižavah nikdar nismo občutili. Smrekovi gozdovi — to so njegova domačija; s toplim, sladkim obiljem lije iz njih na potnika. Gorski vrhovi, večno beli, ledeno zeleni — to so drugi vir, iz katerega prejema zrak svojo trpko moč. Točno ločiš mejo, do kamor sega vonjivi smrečji dih. Potem pride sveže hladen sunek; ta, to dobro veš, prihaja od drugod — iz višine, ki je čista, grozeče čista, ki ne dopušča v svojem območju niti pisanega življenja rastlinja. To je zrak, ki se ne da primerjati z omedlenim ozračjem, to je pramoč, ki proži človeku velike, preproste duri narave. V tem zraku spiš brez sanj in ko se jutraj umiješ v mrzli, tudi gorski vodi, se ti zdi, da si se že tudi nahanil. V tem zraku postaja vedno bolj legak, lebdeč takorekč v zraku, čim više se dvigaš; v višini petnajsto, dvatisoč metrov ne čutiš več nobenega napora, udje igraje opravljajo svoj posel, pot se izpreminja v srečo, v dar, ko se pogled razteza do vedno prostranejših obzorij. Utrujenost? Tu je ne čutiš, pa najsi si že hodil pet ur. V mogočnih utripih se odpira srce temu močnemu, nedotaknjenemu višinskemu življenju in ga zajema vase. Pradaven, izginol čut se obuja v somračno slutnjo o bajnih božanstvih, ki domujejo na nebotičnih višinah belih gorskih vrhov.

Med najslavesnejše redkosti spadajo izviri deročih gorskih voda. Ob njih se čutiš za korak bliže neprodornim temam stvaritelnega dogajanja. Kakor ima duša svoje slovesne, zadnje notranjosti in mirne višine, tako ima tudi narava svoje najskritejše, najskrivnostnejše prostore. — Po nezanesljivem kršju, tik nad prepadi nas je vodila pot uro za uro. In slednjič, glej: ledenik, tam, kjer pošilja svoj razrastek v dolino. Le malo še, in že ga je zajelo večerno sonce. Zeleno se blešči kakor brušen dragulj, vdolan v sivo skalovje. Nedosegljiv leži pred nami. Zdi se nam, da razločimo vsako gubo, vsak prag na njem, da vidimo natančno, kje je trden in neokrnjen, kje razrahljan. Nikjer pa ne vidimo sledi človeške stopinje. Le pogled se ga od daleč dotika. — In zdaj, glej: tam kjer je skalna globel najožja, kjer je videti v ledu par razpok, meži iz neke odprine pod ledeno skorjo kalnobelo, ozko, kakor droban sneg. To je izvir veletoka, ki nosi kasneje ljudi in tovore, neštete čolne in mogočne ladje. Kaj se dogaja v notranjosti temnega rova, iz katerega priteka snežnica, je človeškim očem skrito. Ne izvor, marveč samo mesto, kjer vode prihajajo na dan, je vidno. Čisto, hladno, močno veje sem od ledenika, povsem drugače, ka-

kor če se okrenemo nazaj in nam zaveje nasproti po smrekovi smoli. Velicina in nedostopnost zastirata pogled na porod veletoka.

Oblaki — kaj nam mar zanje v vsakdanjosti, ko nas docela zavzemajo skrbi in delo. Komaj, da jih kdaj le opazimo. V visokih gorah jih doživljamo kakor posebna bitja. Njihova oblika, njihova veličina se ostro loči od skalovja, mimo katerega počasi potujejo, neodoljiva živa slika so v okviru blesteče belega snega in višnjavega neba. Nikoli pa človeka to dejstvo: oblak, ne prevzame tako, kakor če dež izpreminja gore v deželo duhov. Največji strah za potnika: dež v visokem gorovju! Toda hkrati tudi svojevrstno doživetje: narava je kakor začarana, to je simfonija oblakov, vsemočno gospodstvo vlažnih hlapov. Svet postane iznenada tako tesan: nikjer nenegega razgleda, povsod zadeva pogled na stene oblakov. Nebo visi tako nizko. Oblaki se vale in gnetejo po strminah nizdol. Med temnimi smrekami se opletajo meglene cunje. Po skalovju se plazijo bele pare. Gorski greben se izgublja v sivi nedolčnosti. Zrak, prostranost, prost razgled, kje ste! Štiska ti grudi, čutiš se vkljenenega v ječi.

Pesem koroške vigradi

Znamenita je dežela Koroška po svojem zunanjem licu, pa tudi po utripanju svojega srca in po vonju svoje duše, kadar se blišče nebotične gore od Obirja in Košute do Dobrača in Grlice nad Osojskim jezerom v lesku in blesku zimskega solca, kadar Drava zamolklo ječi, kadar koroška jezera: Klopinsko, Baško, Hodiško, Vrbsko pokojno spijo pod ledom, tako debelim in močnim, da po njem slovenski jezeran brez skrbi lahko vozi na saneh svoje pridelke v mesto. Znamenita sta zima in rod naš v tej deželi, ko se ledeno božično noč iz tisoč src in duš zadoni prastara domača pesem »Pastirca na polju...« Neka melanholija, ki jo povzroča tragična usoda potomcev nekdanj tako slavni svobodnih prednikov, je razlita po njenih planinah in dolinah, po njenih mestih, trgih in vaseh, se kakor jezenska potlesnica od sive cerkve sv. Primoža in Felicijana na Otoku vleče proti Gospe sveti, dokler se pred vojvodskim prestolom ne zgosti v glasen klic in krik.

Se znamenitejši sta koroška vigradi in njena pesem.

Sredi dežele se dviga gora sv. Urha, nekdanji Mons Carantanus, Koroška gora. Ne le z nje in z njenega podnožnega Gosposvetskega polja, s Krnskega grada, z Magdalenske gore in z narodnostnega mejnika, z gore sv. Krištofa, tudi z nižjih strmih obronkov Stola, Obirja in Dobrača je skopnel sneg, visoko gori do (srednjeveškega) Svetega brda, do Kurostava, do Ostrovice, do Trušenj, Vovber in Djekš ž zelenijo logi in šume, borovje, smrekovje, macesnovje in bukovje, že rumenijo od zlatie in kalužnic travniki in pašniki okoli Vrbskega jezera, na opučenih vinogradnih terasah pod Kumprškim gradom, pri sv. Juriju na Vinogradih, okoli lesene cerkvice sv. Primoža v Vinarjah blizu Klopinskega jezera, pa tudi v skritem kotičku sv. Ožbeje nad Bistrico v Rožu.

¹ Svetlo brdo in Kurostav sta srednjeveški, listinsko dokazani imeni severno od St. Váda na Koroškem.

Vrbsko jezero

Don Boskovo poslanstvo

Danes je don Bosko deležen najvišje časti, ki jo more svet podeliti človeku. Nad nas vse je povzdignjen in nam vsem postavljen za vzornika, vodnika in pomočnika. Najvišja avtoriteta na zemlji ga s nezmotljivo besedo proglašja za človeka-svetnika in nebesa potrjujejo to slovesno sodbo.

Don Bosko je velikan med svetniki, mejnik v zgodovini in učitelj narodov: tako se je slovesno izrazil o njem sv. oče. Zgodovinar, ki v dvajsetih debelih knjigah popisuje potek tega bogatega življenja in navaja le suha dejstva brez komentarjev, vzlikla ves zavzet: »Le toliko njegovega bogastva smo zajeli, kolikor Amerike je odkril Kolumbo!« — Delo, ki mu je don Bosko oče, je eno največjih svetovnih podjetij: dvanaest takih mož in svet bi spreminil svoje obličje!

Katero je don Boskovo poslanstvo? Kaj nam ima don Bosko povedati? Nam Slovencem. Ko je med nami že tako domač, kot so domači sv. Frančišek, Anton, Terezika, Marija Pomočnica!

Don Bosko ni ekstremist, ni nasilen in zaletel: nikjer ne deli, povsod gleda le na to, kako bi družil, kako bi rešil. Kadar odgovor ne bi imel odmeva, pusti, naj kuzli lajajo na mesec: don Bosko ljubeznivo molči. Iz polemike izloči vedno vse, kar bi bilo žgoče, trdo, pretirano, apokaliptično. Pač pa vnese v polemiko ton ljubeznivosti in popustljivosti, ki vleče srca nasprotnikov: v le-teh gleda vedno samo duše, ki jih želi pripeljati h Kristusu.

Don Bosko ni idealist. Eno glavnih načel mu je: Boljše je uničilo že mnogo dobrega.

Zna potrpeti in se zadovoljiti, le obstati ne zna. »Ko bi bil hotel koj spočetka iz oratorija izločiti vse nedostatke, bi imel danes le en in primeroma majhen zavod. Tako jih je pa sto in tisoč — in brez onih nedostatkov.« Lepa beseda je tudi: »Ne uničujte tega, kar je dobro, da bi tako preprečili zlo, ki se ga drži.« Praktično je načelo: »Ne odtegujte se, temveč vmešavajte se!«

Don Bosko je poln človek. In kar naš brat. Poln ljubeznivosti, poln dovornosti, dovzetan za vsako šalo in kljub vsemu delu še vedno dostopen vsakomur v največjem miru in z največjo prevdarnostjo.

Zato je mladino kar opajal. Zato so mesta, kot Rim in Pariz, kar norela za tem človekom. Ni poznal poze in ni bil nikdar visok. Črna je napiti pri mizi, znal si je privoščiti skodelico črne kave, znal je zabavati družbo: a vedno je bil ves duhovniški in vedno je vodil. S preprosto ljubeznivostjo in odkritosrčno domčnostjo je osvajal svet. Brez strahu je vsepovsod delil darove vere: ministrom in kraljem prav tako prepovedi in naravno kot neznanu, ki ga je srečal, ali dečku, ki se mu je prvi približal. »Duhovnik premore sile dosti, če zna z ljubeznivostjo družiti pogumnost.«

V bistvu ne daje don Bosko nobenih koncesij, drugod jih daje brez najmanjšega pridržka. Duhovnik vedno in povsod, vedno in povsod s papežem. Sicer pa prijatelj z vsemi in do vseh odkritosrčno dober, napram oblasti spoštljiv in vdan še tedaj, kadar je zoper nas in zoper Boga. Don Bosko išče mostove, don Bosko skuša vedno družiti ljubezen do Boga in domovine, do konkretne oblike domovine, ki jo Previdnost tisti trenutek podaja.

V kratkem času gorski hudourniki silno narastejo, prestopijo bregove in se razlijejo po okolnem ozemlju; ob ovirah se voda besno zaganja kvišku in se meče s podnebno vodo. Hlapovi in slapovi v divjem vrvežu vstajajo in padajo, vse se meša v blaznem plesu sredi neprodorne sivine.

Višek in razplet tega kozmičnega plesa nastopi, ko se megle raztrgajo in so zopet vidni posamezni oblaki. Brezbarvna plast hlapov postaja tanjša, pod njo se zaznavajo obrisi, zopet si moremo predstavljati, da je svet še kaj drugače kakor to blede, vlažno vrenje. Skoraj črni vstajajo gozdovi v svoji mračni zmagovitosti. Iz smrek se kadi. Oblaki se zopet dvigajo na svoja mesta; konec je njihovega samosilja. Zemlja je zopet človeška.

Ali tako doživljanje narave ni več kakor zgolj plitko razvedrilo, globlje kakor zgolj lepočutno sanjarenje? To se pravi spoznavati se z naravo v njeni močni, nedotaknjeni neposrednosti. Če se kdaj tako povsem prepustimo naravi in do dna izkusimo moč zraka, vode in oblakov, imamo od tega mnogo več, kakor če v naravi iščemo le sami sebe. To nas na poseben način osvobodi in osveži do zadnjih globin, čutimo se otroke v materinem naročju, varne sredi elementov.

Je še le prišel v deželo,

ga je že vse veselo,
tičice v grmovju,
kukovce v bukovji.
Rumene rožice cveto,
se svetega Sent-Jurija veseló.

V izvotljenih čerih in pečeh, v nedvisnih stelah, okoli grebenov, šiljastih rogčev, stolpov, igel in zobov v Grlovcu, v Košuti, v Vrtači tuli, besni in rolni jug, topel vihar, ki zrahlja in zmehta zadnje verige trdovratne zime; velikanski skladi snega, ledu in skalovja drve nizdol, v Borovljah, Podljubeljem, v Selah, v Podnu in v Slovenem Plajpergu dobro vedo, kaj to pomeni, ko čujejo votlo, zamolklo, grozeče grmenje in bobnenje. Plazovi, zimskih spon osvobodjeni, se trgajo, besnijo v svojem uničevanju in razdevanju, zaripajo pašnike, odnašajo gozdove, kopljejo grob bežeči divjadi. Strašna je ta pesem, a veličastna.

Bog obvari vašo živino,
vaše krave, vaše vole,
vaše konje, vaše svinje,
vaše kure, vašo teleta,
pa naša lepa dekleta,
Miši noj grille naj zlodej vzame.

S tem voščilom, s to pobožno željo se spreheja, malo meneč se za nevarne plazove v visokih gorah, sveti Sent-Jurij, zelen in rumen kakor pisana livada in vigradi, po dolini, od vasi do vasi, od hiše do hiše, pa trka in kliče. Ne traja dolgo, pa je obiskal tudi že vse, celo one na visokih Rutah, v Podgorjah, v Brodih, ob Beli, ob Suhi, ob Bistrici in Borovnici. Do kamor pa še ni utegnil, tam ga nestrpno pričakujejo, pa se tolažijo:

Bojo prišle drobne tičice
na zeleno drevjice,
ju, ju, ju, ju,
da bi jih skoraj slišal' bou!

Ko jih čujejo tudi že Rutarjani, Podgorjani in Brojani, kakor jih že več tednov čujejo in poslušajo

Sisačka mineralna voda
Zdravi vse bolezni: revmatične, srčne, krvnih stanj, poapnenja žil, prevelik krvni pritisk, ženske in živčne bolezni, skrofuloze, tele ne slabost in slabokrvnost, golo, katere dihalnih organov ter astmo, bolezen prebavnih organov in žolčnih kanalov. SISAČKA MINERALNA VODA Z VINOM NE POTEMNI.

ob Zilji, v Rožu, v Poljah in v Podjuni, ko cveto ne le kurjice, violice in trobentice, temveč začno tudi že poganjati solzice, Marijini čevljički in dišeči masovnjak¹, ko začne brsteti v grmovju, v gori in v gozdu, tedaj odmevajo zeleni logi, pokojna jezera, široke šume in sive, strme skale v deželi koroški od milodoneče, odkritosrčno veselje in radost, zadovoljstvo, intimno povezanost slovenske duše z rodno grudo razodevajoče pesmi.

Jaz pa žavosten, žavosten
biti kna mo,
mojha vesela kraj
bo le tam pod zamlo.

Za vigradi pa pojo te drobne tičice,
ti štinglci, cajzelci inoj senice,
med njimi pa poje veselo kuku:
Saj je Buah stvaru štaku.

Juhe, vigradi začenja se,
juhe, začne zeleneti vse,
juhe, tičice veseli glas,
juhe, je vesem kratek čas.

Po travničah pa rastejo te bele sovzice,
Po hribah noj gorah te vinske trtice;
pa pokaže svojo rožico vsako drcou:
Saj je Buah stvaru štaku.

Gospa sveta

V to veselo pesem zazvone zvonovi; Gospo-sveti začne, za njim doné vsi ostali v vseh župnih cerkvah in v podružnicah, v vseh kapelicah, tudi v najbolj skriti kapelici »žonirjac Izidorja v Svečah, da oznanijo vstajenja dan, Veliko noč. Cuteče srce utriplje in plemenita duša drhti tudi v pesmi koroških zvonov. Orgle iz cerkve sv. Primoža in Felicijana na Otoku so prodali v Gospo sveto. Ko jih na ladji peljejo proti Porečam, domači cerkveni zvonovi od žalosti začno sami od sebe zvoniti. Ko pa postavijo orgle na kopno in jih odpeljejo v Gospo sveto, tega veliki zvon ne more preboleti; od same žalosti se vrže skoz lino v jezero in se v njem potopi.

Otočani, ostali jezerjani, pa tudi drugi okoličani so kaj močno žalovali po velikem zvonu in njegovem milem zvonjenju. Dolgo si niso vedeli pomagati. Naposled pošljejo na morje po potapljača, ki naj jim poišče v globinah jezera in dvigne iz njih veliki zvon. Kmalu se mu to posreči, toda hitro se vrne z žalostno novico. Veliki zvon visi nad alnim prepadom v jezerskih globinah med dvema skalama. Na njem sedi strašen morski pes in ga straži, tako da velikega zvona proti njegovi lastni volji nihče ne more dvigniti. Veliki zvon pa pravi, da se hoče vrniti v zvonišče med svoje tovariše le, ako pripeljejo prej od Gospe svete v cerkev nazaj prodane orgle. Tako se je tudi zgodilo in veliki zvon v starodavni cerkvi sv. Primoža in Felicijana že več kot tisoč let naznanja s svojo milo pesmijo koroško vigradi in veliki dan vstajenja.

S takšno dušo in s takšnim srcem se ujema pesem koroške vigradi s pesmijo njenih velikonočnih zvonov. V obojni pesem žarijo rdeči zublji pomladanskih kresov, ko ob mraku na velikonočno soboto od njih do bližnje cerkvice ali kapelice v sprevedih med molitvijo in pesmijo sijejo v kolo-barjih daleč na okoli vidne goreče plamenice. Drugo jutro vidiš ob koncu njive slovenskega oratarja, od skrbi, dela in starosti nekoliko sključenega; poleg njega sine z vrčem in s križci iz vrbovine. Na vsakem koncu njive zasadiš križec, se prekriža in križec zalijeta z blagoslovljeno vodo. Zvečer sedijo domači in sosedje za pogrnjeno, dobro obloženo mizo. Modrujejo. Domači hruševci ali jabolčniki jih razgrujejo. Zadoni stara koroška pesem o vigradi in o vstajenju: »Prišla je Velika noč, vse se veseli...« pa tudi ona:

Dežela Koroška najbolj se glasi,
ma mošteja dosti noj Boga časti.

Dr. Fr. Korotanski.

- ¹ V Púalah pomeni Celovško polje.
- ² Kurjica = črna teloh.
- ³ Solzica = šmarnica.
- ⁴ Masovnjak = dišeči volčin.

Slovenske družine vstajenje

Prof. dr. H. M.: **Malo otrok — veliko skrbi**

Vprašanje: malo ali veliko otrok, ni novo in prihaja, menja se povdarek, vedno znova na dnevni red. Bili so časi, ko so veljali številni otroci v družini za božji blagoslov. To je bilo v letih cvetočega razvoja. Potem je postalo drugače. Širil se je nazor, da je število otrok postranska stvar. Odločilna je zgolj kakovost otrok. To je pa mogoče mnogo bolj zagotoviti, če je treba skrbeti samo za malo otrok, ki pa morajo biti vsekakor nadarjeni. Ta misel tudi danes še ni premagana, čeprav se vse stori, da bi se ljudje prepričali v vrednosti otroškega obilja. Te vrstice imajo namen pokazati, v kako tesni zvezi je število otrok s kakovostjo otrok in kako pomeni ravno majhno število otrok velike skrbi za njihovo kakovost.

Kakovost naraščaja je bistveno odvisna od biološke dediščine prednikov, rod mora biti zdrav. Dedno bolni otroci pomenjajo po naravi sami skrb in breme. Zato sem vedno zahteval, da naj se sinovi in hčere dedno zdravih družin ženijo in može v enakih družinah, ne pa v družinah, ki so dedno obremenjene. Ta evgenična previdnost obvaruje zakonice pred najhujšimi skrbmi zaradi kakovosti otrok. Vendar ta previdnost sama od sebe še ni vse in se utegne zgoditi, da prizadeva tudi dedno zdrav otrok staršem velike skrbi.

Na prvi pogled bi se zdelo, da večja skrb, ki so jo deležni posamezni otroci v družinah s malo otroci, zmanjšuje število takih otrok, ki bi povzročali staršem posebne skrbi. V resnici pa temu ni tako.

To takoj spoznamo, če se ozremo na zdravje otrok.

Velika zgodovina organizmov nas uči, kako oslabi odporna sila povsod tam, kjer se izključi naravni izbor. Posebno velja to za človeško družbo. Kakor kultura jemlje ljudem odporno silo, tako narašča število tistih, ki nimajo v sebi dovolj moči, da bi se obranili vplivov sovražne okolice.

Taisto načelo deluje tudi v družinah. Odporne sile, ki so lastne otrokom po zdravem dednem ustroju, ob pretirani skrbi za otroke nimajo možnosti, da bi se v toliko meri uveljavile, kakor bi bilo za ohranitev in utrjevanje zdravja potrebno. Matere, ki imajo samo enega otroka, varujejo svojega ljubljence pred vsakim vetrčkom, da mu ne bi škodil. Hite k zdravniku, če n. pr. opazijo, da se mu pogreša na kolenu premika, in se kar ne dajo pomiriti, če šegavi zdravnik pripomni, da se zaradi tega ni treba vznemirjati, morebiti naj otrok spi po kupico mleka več na dan! S tem, da zavarujejo otroka pred vsako vremensko izpremembo, onesposobijo otroka, da bi bil kos vremenskim izpremembam. Taki otroci so kljub vsemu varstvu vedno preblajeni. In če potem kdaj nanese slučaj, je bil otrok le nezaščiten izpostavljen v vremenca, se utegne oslabiljenega organizma lotiti nevarna bolezen, po kateri se otrok ne more več opomesti.

Kar velja za otrokovo zdravje, velja še v večji meri o njegovem duševnem obliko-

vanju. Otroci, ki nimajo bratov ne sestra, postanejo pod preveliko obilico vzgojnih vplivov narobe vzgojeni, razvajeni. To so sebičneži in samopašniki. Če bi bilo v družini več otrok, bi se vzgojni vpliv staršev porazdelil. Otroku bi ostala neka mera prostora za samovzgojo, ki je naravnost odločilna za bodoče življenje, kjer je vse odvisno od notranjega mišljenja.

Vpliv bratov in sestra zahteva vrhu tega znatno mero prilagodljivosti, kar zelo pospešuje premagovanje sebičnosti. V občevarstvu za brati in sestrami nauči otroka lastna izkušnja, kako važno je, da nikdar nikomur ne stori, česar ne mara, da bi mu drugi storili. Trudil se bo, da bo nasprotno drugim tako dober, kakor bi sam rad, da bi bili drugi nasprotni njemu.

Jean Paul je nekoč izgovoril modro besedo, da se na njivo ne sme neprestano sipati seme. Inače nastane iz nje pač kaša, ne pa žitno polje. Ravno tako tudi ura ne more iti, če jo neprestano navijamo. Kajti dokler jo navijamo, stoji.

Dejansko je vedno nadziranje otrok, večni opomini in nasveti nekaj docela neznosnega. Spominjam se nekega dogodka v učnem zavodu, v katerem sem sodeloval pri oskrbovanju mladih ljudi. Neki večer, ko je že vse spalo, sem naletel pred učilnico na dva dijaka, ki sta se grozovito pretepala. Ostal sem v ozadju, dokler nista končala. Par dni nato sem ju zopet srečal. Vprašal sem ju, če se vsak večer bijeta. Odgovor se je glasil: »Oprostite, toda v zavodu je ta ura edina, ko nas ne stražijo!« Obema sem iz vsega srca pritrdil in veselo mislil na dom, kjer sem imel sredi velikega krkla bratov in sestra vedno obilo prilike, da sem naganjal norčije. Treba je pustiti ljudi rasti in odraščati od njih le tisto, kar jim je v resnici nevarno. Zato mi je rekla moja mati, ko sem zapuščal domačo hišo: »Fant, delaj kar hočeš, samo greha ne.« Za to modrost sem ji vedno hvaležen.

Nedvomno so pa tudi družine s številnimi otroci, kjer je vzgoja izredno otežkočena. Take družine sem preje nekoč imenoval nenaravne veldružine. Nastajajo tako, da se obuja otrok za otrokom brez ozira na veliko odgovornost, ki jo nalaga vsak posamezen otrok, brez ozira na vprašanja, kako naj se otroci prehranijo in vzgajajo. Zamejajo se tudi življenjski zakoni, kakor n. pr. zakon o naravnih prehrani dojenčev, s čimer se prekračuje število otrok preko naravne meje. V teh družinah najdemo le prevečkrat otroke, ki so nastali iz lahkomiselne, nedopustne brezskrbnosti in prizadevajo staršem hude skrbi. Tako si podajata roko prekomerno številna in nenaravna pritlikavska družina, ki omejuje število otrok s kršitvijo bioloških in etičnih zakonov.

Ideal je dedno zdrava, naravi zvesta naravna družina. Kajti po skrbnih statističnih dognanjih združuje taka družina najboljšo kakovost s količino, ki je za nego in vzgojo otrok najbolj pravna in zagotavlja hkrati bodočnost naroda.

Usodna doba

Zunanje sile niso strle še nobenega naroda, niti narodica, ki je bil v svojem stržnu čvrst in rašč. To prevažno dejstvo nam izpričuje zgodovina Judov, Ircev in poleg drugih tudi naših bratov Srbov. Navzlic vsem sovražnim silam so se ti narodi ohranili in celo pomnožili, da so krepkejši in pomembnejši kakor kadarkoli poprej. Ista učiteljica življenja, zgodovina, nam pripoveduje tudi o velikih in močnejših narodih, ki so zginili o svetovnega pozorišča, ne zavoljo zunanjih sovražnikov, pač pa radi notranjega propadanja, trohnenja življenjskega stržena, gnjenja ali usihanja življenjskih korenin.

Kakšna bodočnost se obeta nam Slovenem z življenjslovne vidika? Kaj se da razbrati že danes iz usodnih knjig, kakor pravijo statističnim ugotovitvam glede števila vsakoletnih porodov in smrtnih primerov v našem narodu?

Rožnato gledanje v našo bodočnost ni več umestno; splošno prepričanje, vera v klen, nenačeti življenjski moči našega naroda ni več utemeljeno v dejanskih podatkih, rodovitnost namreč peša, umrljivost ostaja na približno isti višini, prirastek torej, ki je bil itak že picel, se še manjša. Naš narod ne izumira še, a zavoljo pillega prirastka in nujnih izgub (izseljevanja) dobiva ključno podobo mladega človeka, ki nastaja v rasti.

V prvih povojnih letih se je zdelo, da nam je napočila doba razmaha, v zadnjem desetletju pa nas usodne knjige prepričujejo o prezgodnjem ostarevanju našega narodnega drevesa.

O vzrokih nepovoljnega uspevanja je bilo že nekaj razprav v naši javnosti. Tudi pri nas ni neznana bela kuga, ki ogroža celo velike narode, tudi pri nas se vrši protinarnavno in nenravno omejevanje porodov, ne toliko zavoljo družinskih ali gmočnih stisk, kakor iz ozirov osebnega lagodja in proračunane sebičnosti. Kvarni zgledi gmočno preskrbljenih ljudi ustvarjajo tudi med nami zlosrečno miselnost, da otrok ni več, kakor je bil do nedavnih časov, veselje in blagoslov, marveč breme in nesreča. To miselnost goji in izkorišča neka podla in brezsrčna kapitalistična svojati, ki pod krinko zdravstvene prosvete duševno ruje in izžema gmočno tudi pri nas čezdalje širše plasti našega naroda. Navzlic veljavnim zakonom, ki so glede teh zadev čisto smotni, so takšno zastrupljanje in izkoriščanje pri nas širi skorajda javno in nemoteno...

Poleg tega črva, ki gloje na koreniki našega narodnega drevesa, se pojavlja v zadnjih letih trohnoba v stržnu in sicer v obliki spolnih kug. Dočim so bile te vrste bolezni v prejšnjih dobah med nami bolj redke in po zanesljivih poročilih iz drugih evropskih držav drugod pojemajo, naraščajo pri nas v zadnjih letih spolne okužbe naravnost strahotno! Kajpada je točno številčno ugotavljanje tako kočljivih obolenj

v obče nemogoče, vendar so podatki, ki so dosegljivi po nujni razmer, kar žalostni!

Podrobno poročilo o teh ugotovitvah in primerjalne razpredelnice o našem »napredovanju v račni smeri« ne spadajo semkaj. Omenjam le nekaj splošnih dejstev. Tako izkazuje precej obsežna bolniška zavarovalnica porast spolno kužnih obolenj za preteklo leto za več ko 100% v primeri s prejšnjim letom. Velik zavod izkazuje za zadnje (statistično obdelano) leto dnevnih oskrbnih zavoljo jetike blizu 16 tisoč, za spolne bolezni pa skoraj 14 tisoč. (Pripomniti moram, da se spolni okuženci javljajo bolne samo v sili in da se dajo zdraviti v navadnih primerih ambulantno in ne prejemajo hranarine.) V bolnišnici je iskalo pomoči zavoljo spolnih bolezni l. 1914 komaj 79 bolnikov, l. 1919 pa 492, v l. 1932 celo 616!

Da spolno okuženje resno ogroža naše narodno zdravje, nam priča nedavno sprejeti zakon o pobišanju spolnih bolezni, dasi imamo že od poprej zakon o pobišanju nalezljivih bolezni, kamor spadajo tudi spolna okuženja. Dobra namena ne moremo in ne maramo odrekati pobudnikom naše zdravstvene zakonodaje, smo pa nekoliko v dvomih o uspešnosti zakona o pobišanju spolnih kug. Ker se spolna razbrzdavnost, ki je glavni vzrok spolnemu kuženju, ne da odpraviti niti omejiti ne z zdravstveno prosveto, ne z upravnimi sredstvi. Ne da bi omalovaževali to državno prizadevanje, menimo, da je treba globlje zagrabiti vprašanje, ki je odločilne važnosti za naše »biti ali ne biti«, in sicer v tisti globlini javne zavesti in osebne vesti, kamor ne sega nobena zunanja oblast ali sila.

Razsodnemu opazovalcu je jasen naš nevarni položaj in razvidna negotova bodočnost našega naroda. Če je in hoče ostati veren sin svojemu ogroženemu narodu, mu takšno spoznanje samo po sebi kaže pravi in edino rešilni izhod iz kočljivega stanja v čvrsto življenje. Spolno izživljanje, ki je svojska pravica vsakogar, ni zgolj osebna in zasebna zadeva, marveč zadeva, ki bistveno vpliva na širšo celokupnost, družino in narod. Družina in narod sta prirodno dani in človeku nujni občestvi, usoda posameznika je odvisna od usode teh prirodnih življenjskih skupnosti. Iz te vezanosti sledi obveznost, da tudi posameznik usmerja svoje spolno izživljanje po vidikih, ki so primerni uspevanju družine in naroda, ali jim vsaj ne nasprotujejo.

To je življenjski zakon, ki se ne da kršiti brez kazni. Usodna je zmošta vseh lahkoživcev, ki menijo, da smejo dolevati svoj polni sli poljubno, brez ozira na družabne vidike. Varajo se vsi, ki menijo, da jim zdravstvena prosveta in tehnična premenotenost prepreči in pozdravi osebne škode njihove razbrzdavnosti in pohotnosti. Kdor krši življenjske zakone, se mu življenje samo neizprosno kaznuje, in sicer v primerih spol-

ne nenravnosti, če ne že s spolnimi boleznimi, pa kasneje z drugimi, posebno živčnimi in duševnimi. Priroda se ne da varati, prevaran in kaznovan je vsakdo, kdor jo poskuša varati; poleg krivca samega je kaznovana tudi ožja ali širša njegova družba, ker ni znala ali hotela takšnega nepridiprava izločiti. Kazen je: bolehanje in predčasno odmiranje družbe.

Ta nevesela ugotavljanja in razglabljanja, sloneča na zdravniških izkustvih in izhajajoča iz življenjslovskih vidikov, nujno zahtevajo vodilna načela za življenje, načela, ki se tako čudovito strinjajo z načeli krščanstva. Kako resničen in vsekoli veljaven je izrek globokega krščanskega misleca pred podludrim tisočletjem: Človeška duša je po naravi krščanska!

V vseh zmedah sedanjega časa ohranja varno življenjsko smer z lahkoto oni, ki živi v luči krščanske vere; vso budo prenaša in vse stiske zmaga, oni, ki si stalno črpa nove moči iz neusahljivih virov krščanstva. Naš narod očitno peša v koreninah in deblu, ker se je dohrsen njegov del odtujil krščanskemu mišljenju in odpovedal krščan-

Velikonočno veselje v družini

Vsaka nedelja, ki je prvi dan tedna, proslavlja veliko noč: najbolj pa velika nedelja, ki je kraljica vseh nedelj. To je po vsej imenitnosti prvi dan tedna in leta. Ob velikih praznikih, zlasti ob veliki noči, se naša duša globlje zaveda svojega naravnega krščanstva. Nobena znanost in zgovornost ne opiše, kaj izžareva v takih dneh duša na vse, kar vidi in sliši okrog sebe. Velikonočni zvonovi ji drugače pojo kakor božični; cerkev in altar sta na praznik vstajenja veličastnejša ko v drugih praznikih. Orglje na koro povzdigujejo svoj glas z izredno močjo in topioto. Svete pesmi se prilagajo sreč kakor ptice, ki se vračajo v pomladni log. Ohleke in obrabi, vse je praznično, kamor pogledaš. Otroci pirhujejo z rožnimi kosaricami; srečen hodiš mimo njih, kot da srečavaš angele. Materino oko je še vse svetlo in čisto od zadnje solze in pozornosti gleda, kdaj in odkod se vrnejo njeni, nikdar pozabljeni in vedno pričakovani. Žulji na očeh roki se lahko pordevajo od muke in teže večerajšnega dneva. Hlapec postaja v svetlih škornjih na voglu hiše, zroč na belo cesto in želeč, da ostane bela in lepa, kajti jutri pojde domov na pirhe. Dekla si pomeja novo židano ruto, katere blesk se bo tako lepo podal v svetli cerkvi. Hiše z jasnimi okoli pokojno strme druga v drugo, kakor da so se šele prvič zagledale, vse v lepem redu in liku Dovolj za pero, toda za oko še ni dovolj! Ne, nihče nam ne more povedati, kaj izžareva duša na praznik vstajenja!

Kdor je videl in slišal samo to veliko noč, še ni okusil najlepše velikonočne radosti. Stopiti bi moral v okajeno leseno koč, kjer je vdova zbrala svojo deco pri belo pogrnjeni mizi. Pri mesarju si je izprosila kos suhega mesa in pri sosedu je dobila mero bele moke in zdaj je z otroki velikonočno jagnje. »Kako čudovita je naša mati!« misli negotni otroci in gledajo vanjo s široko razprostrtimi lici in očmi. »Kaj vse more narediti naša mati! Tak kruh in take dobre reči!« Zadovoljna jim prigravljajo vdoma: »Otroci, le jejte! Pa glejte, da mi prta ne pomazate! Je še spomin na mojo rajno mater. Oh! takrat je bila velikokrat velika noč!« Tež dvodi bi morali pogledati v oči, tej deci bi se moral potopiti v obraz, da bi mogel umeti velikonočno vest: »Ker pa od veselja se niso verjeli in so se čudili, jim je rekel: Imate tu kaj jesti?« Čujte! To je vesel velikonočni pozdrav za vse nesrečne in siromašne: »Imate tu kaj jesti?« Kdor je v siromakih in sirotah slišal ta klic in kdor je storil, kar je zapisano v apostoli: »Dali so mu kos pečene ribe in sat medu«, ta je okusil najlepše velikonočno veselje.

Vendar to še ni popolno velikonočno veselje! Pogled, iznad postelje se je sklonil bolnik in se je s kosčeniimi rokami naslonil na okno. Odpreti ga mora, vsaj na pol ga mora odpreti, da bo jasno slišal velikonočno pesem veselih zvonov. Stoli bi se moral videti, pa rosi pogled tega ne pripusti. Takole morda, kakor danes ta žejna duša, je stala Marija zunaj pri grobu in jokala. Ko je jokala, se je sklonila v grob... Velikonočna pesem olajša človeku misel na smrt in grob. Velikonočna vest je resnica in tolažba. Trpljenje in povijanje Gospodovo prinaša pogum in pomoč. Ne! grob ni grozen, saj se ob grobu vrši temeljni čudež in dokaz naše vere. Veselo je, če poveličujejo Vstajenje tisti, ki gredo čez pomladni vrt; še veselje je, če se z Vstajenjem tolažijo oni, ki gredo v dnevi stiske in tuge svojemu bližnjemu grobu naproti. Pa tudi to še ni popolno velikonočno veselje!

V kratkih in pretresljivih lepih, dveh, poglavjih nam evangelisti sporočajo zgodovinske dogodke o Gospodovem vstajenju. Pa v nobeni vrsti se z nobenim stavkom in z nobeno besedo ne omenja kakšna bridka misel ali grenka mrznja do Kristusovih sovražnikov. Gospod se je poveljal z novim junastvom. Kristus, zmagovalce smrti in groba, hoče poslej v miru živeti s svetom, celo z onim svetom, ki ga je križal. To je popolno in nepopisno velikonočno veselje. Kdor more največjejo sovražstvo v nasprotje postaviti največjo ljubezen, ta je premagal svet. Smrt Gospodova je bila za mnoge pot h pokori in vstajenju. Kristus jih je pridobil s svojim velikim molkom in odpuščanjem. V tem je bilo najpopolnejše velikonočno veselje učenec, da jih je Mojster ob svojem vstajenju navdal z duhom miru, ljubezni in odpuščanja. »Delajte dobro tem, ki vas sovražijo, in molite za tiste, ki vas preganjajo in obrekujejo...« (Mt: 5, 44) Kdor se masčuje, s tem le sankcionira krivico. Kdor se masčuje, dela sam to, kar na drugih obsoja. Ljubezen je edina krepost, ki se še v nebesih udeležuje. »Močna ko smrt je ljubezen.« Kdor se je povzpnil in rešil do te vseodpuščajoče ljubezni, ni zastoj poslušal velikonočne pesmi, on je s svojim Odrašenikom res vstal,

KLOBUKE v najnovejših pomladanskih barvah in oblikah, ter razne športne čepice nudi po nizkih cenah

Sprejemajo se popravila
Solidna postrežba

MIRKO BOGATAJ
trgovina klobukov in čepice
LJUBLJANA, STARI TRG 14

skemu življenju. Ko bi vsak naš mladi mož prinesel v zakon neomadeževanost, kakor pričakuje od svoje neveste deviško nedotaknjenost, bi že v eni človeški dobi izginile vse spolne kuge med nami; ko bi vsi naši zakonci sklepali zakon in živeli v njem po krščanskih načelih, bi bilo bele kuge med nami konec, čvrsto bi vzbrstelo naše narodno drevo navzlic zunanjim težavam in stiskam. Ne-krščanska je miselnost, ki išče povsod in vselej osebno ugodje; globokoverni kristjan ve, da zmaga v življenju oni, ki zna potrpeti in se žrtvovati v prid drugim.

Vsem onim, ki jim je usoda našega tako raztepenega naroda srčna zadeva, veljaj to postno razmišljanje kot velikonočni pozdrav in pobuda, kje zastavljamo svoje prizadevanje, da bomo kot narodno občestvo vredni in sposobni naloge, ki nam je očitno namenjena v širšem občestvu.

Dr. A. B.

ker je to storil, kar je bilo treba storiti takoj »prvi dan tedna« — velikonočnega.

O veliki noči prav posebno čutimo, da naše srce ni ustvarjeno za masčevanje, jezo, sovraštvo, zlobnost, ljubosumnost, nevoščljivost in sebičnost. Vse to zastruplja srce in ubija dušo in telo. Ljubezen vnema ljubezen in sovraštvo vzbuja sovraštvo. Ljubezen je dih življenja in vstajenja, sovraštvo je duh smrti in trohno.

Otroke gledamo, kako se zbirajo v grupah in kako si izbirajo deček dečka in deklica deklico, da poidejo skupno za velikonočnim sprevedom. Slabše oblečen učenec je do desetkrat poskušal srečo med svojimi tovariši, pa ni mogel najti nobenega druga. Ni se hudoval. Nazadnje se je pridružil zadnji dvojici; zadnja dva dečka sta ga, čeprav lepo oblečena, vzela v svojo sredo, ker je bil manjši med njima. Velikonočni otroci nas uče, kako se pride do pravega velikonočnega miru in veselja. Vsi gremo v nekem pogledu za dolgim, neprestanim velikonočnim sprevedom, ki mu načeljuje Gospod življenja in vstajenja. Vseeno je, v kateri vrsti smo; vseeno je, kateri so naši sopotniki, samo, da bi se vsi uverili: »da je Jezus Kristus, Sin božji, in da bi po verli imeli življenje v njegovem imenu« (Jan: 21, 31). To bi bil velik in vesel prvi dan tedna!

Sveto leto - leto svetnikov

V kroniki svetega leta zavzemajo po posebnem nečrtu božje Previdnosti prav poseben obseg proglasitve izbranih cvetov katoliške cerkve za blažene, odnosno za svetnike. Morebiti nobeno leto cerkvene zgodovine ne izkazuje toliko sadov odrešenja.

Dne 1. aprila lani je bila proglašena za blaženo ustanoviteljica sestra Dobra Paštrija: Marija Evfracija Pelletier; dne 7. maja Vincencija Gerosa, soustanoviteljica sestra Ljubezni; dne 14. maja mistična cvetka Gemma Galgani; 22. maja za čast božjo plamteči Jožef Pignatelli D. J.; 29. maja čast. s. Katarina Labouré, kateri je Marija izročila »čudodelno svetinjo«. Na binkočno nedeljo je bil proglašen za svetnika bl. Andrej Hubert Fournet, ustanovitelj hčera križa (Andrejeve sestre); dne 8. decembra pa je prešla čast oltariev lurske pastirice Bernadette Soubirous. Dne 14. jan. 1934 je bila proglašena za svetnico ustanoviteljica sestra Ljubezni, ljubezniva bl. Ivana Antida Thouré. Potem je sledila vrsta proglasitev za blažene: dne 28. januarja trije misijonarji iz Jezusove družbe, ki so prešli kri za vero: Rok Gonzalez di Santa Cruz, Alfonz Rodriguez in Janez del Castillo; dne 25. februarja španski nadškof in redovni ustanovitelj Anton Marija Claref (umrl leta 1870).

Stroga preiskava, ki jo izvrši cerkev o vsakem primeru, ko naj se kdo proglasi blaženim ali svetnikom, je bila končana še o več drugih slučajih. Tako je in bo papež še v prihodnjih dneh nezmotljivo proglasil še več blaženih, odnosno svetnikov in svet oznanil, da so ti Kristusovi bojovníki po heroičnem čednostnem življenju in po posmrtnih čudežih izpričali, da žive v nebesih kot božji prijatelji in naši priprošnjiki in da se smemo nanje obračati z molitvami. Tako je bila dne 4. marca proglašena za svetnico bl. Marija Mihaela Najsvetejšega Zakramenta, španska redovna ustanoviteljica, ki je umrla 1865, dne 11. marca pa bl. vdova in pozneje soustanoviteljica reda Ludovika pl. Marillae (umrla 1660). Dne 19. marca so bili vpisani v kanon (album) svetnikov ali kanonizirani piaristovski duhovnik bl. Pompilij Marija Pirrotti (umrl 1754), svetni duhovnik in ustanovitelj »Malega doma božje Previdnosti« v Turinu bl. Jožef Benedikt Cottolengo, katerega ustanova je danes stara 100 let in obsega 13.000 oskrbovancev, dasi nima drugih dohodkov kakor mile darove, ki jih vsak dan sproti pošilja božja Previdnost — je torej trajen čudež; slednjič bosa karmeličanka Terezija Margareta Redj Najsvetejšega srea Jezusovega (umrla 1870).

Še ena kanonizacija se izvrši v tekočem svetem letu, na katero se bodo zgrnili v Rim stotisoči iz vseh delov sveta, tako da bo š. Petrova stolnica zanje premajhna: Bl. Don Bosco (1. aprila).

Na binkočno nedeljo bo poseben praznik za nemške katoličane, saj bo tedaj proglašen za svetnika preprost bavarski kmet-sin in kapucinski junak Janez Biernsdorfer — brat Konrad.

Ključavničarstvo radi bolezni prodam
Naslov v upravi Slovenca — 3506

Pot k Bogu

Iz razgovora z univ. profesorjem dr. Vebrom ob izidu njegove „Knjige o Bogu“

Rad bi tolikih in tako različnih mnenj in polemik spisov, ki so se zadnja leta širili o Vebrovih znanstvenih poti k Bogu, smo se obrnili ob njegovi poslednji knjigi, ki pomeni nekak vrh poti, k avtorju samemu, da nam pojasni, odkod in kam merijo vsa ta javna mnenja, koliko so pravična ali nepravična. In še: kakšna je bila dejansko njegova filozofska in svetovno-nazorna pot; ali je bila ravna ali vijugasta, nujna ali slu-

Vseuč. prof. dr. Fr. Veber

hajna. V čem se razlikuje njegov dokaz o Bogu od dokazov dosedanjih bogoslovcev in filozofov. Skratka: kako je naš veliki filozof Veber doživel sebe in čas, v katerem živi. Gospod profesor nam je odgovarjal mirno in stvarno. Njegova izjavljanja nam bodo odkrila vso njegovo osebnost, ki se je notranje oblikovala celih dvajset let — od študijske dobe do danes — posebej tam, kjer ga vidimo čistega znanstvenika, ki neodvisno od dnevnih malenkostnih nesoglasij gradi svoj znanstveni sistem zmerom le na podlagi resnice, po kateri končno dospo do vladarja vseh zunanjih in notranjih svetov — Boga.

Ob knjigi, ki bo prinesla nove poglede v našo bogoskopsko znanost, me zanima, kako sodi domovina o Vašem dosedanem delu in v kakšnem razmerju ste Vi do teh sodb.

O tem Vam lahko odgovorjam, ker se je zagnel o meni cel skupek različnih sodb. Eni vidijo v meni še danes glasila neke neživljenjske »predmetne teorije«, ki sem jo — pravilo, samo prenesel iz Gradca v Ljubljano. Drugi govore o nekem usodnem notranjem »življenjskem preobratu«, ki da mi je skalt pogled pravega znanstvenika in me vrge v objem samega čustvenega motrenja sveta in življenja. Tako sem se končno srečno znašel med dvema nasprotnima tabo-roma, ki sta edina sama v tem, da oba govorita o »krivih potih moje filozofije«: prvi mi očita, zakaj vstrajam na takih potih, drugi, zakaj sem zašel na taka pota. Zato me tudi nič ne preseneča, češ, da me naša javnost celo kulturno politično kaj dobro pozna. A žal moram ugotoviti, da je tudi to poznanje prav malo utemeljeno; lomi se namreč na starih, političnem razlikovanju med »liberalcem« in »klerikalcem«. So pa še tretji, ki vsako mojo filozofijo že vnaprej odklanjajo in ki zato tudi mojemu delu ne morejo pripisovati značaja koristnega prispevanja.

Kako naj odgovorim tem nekritičnim sodnikom! Prvim svetujem, naj si predmetno teorijo tudi sami v resnici ogledajo, zakaj razen jasnih in določenih misli bodo dobili pogled še v ničnost »kritike«, ki samo jemlje in nič ne daje. Drugim, ki vidijo v mojih poslednjih spisih nekaj čustvenega življenjskega preobrata: Mar so moji spisi dobili kar hipoma obliko nekih »liričnih« izpovedi? Rad bi videl pravca, ki bi trdil, da je v (tej poslednji) knjigi našel čustva in želje, a ne dejstev in misli! Kajpada govorim v knjigi tudi o čustvih in četrto poglavje je celo v celoti posvečeno čustvovanju. Toda čustva so tu zgolj predmet, a ne vodilo mojega raziskovanja. Morda pa komu ni prav, da dajem človeku posebno mesto v stvarstvu in da si drznem celo govoriti o Bogu. Da, to delam, toda glavno vprašanje je le, ali delam to znanstveno. Povsem nepošteno pa je, tako delo le zato že vnaprej sumničati, ker je še človeku in Bogu namenjeno. Ali je morda znanost že vnaprej dana naloga, da izenačuje človeka z živaljo in izključuje vero v Boga? Če bi bilo to tako, bi se morala vsa dosedanja zgodovina človeške misli postaviti na glavo... In kaj naj odvrem poslednjim, ki že vnaprej izrekajo prezirne sodbe o najboljših filozofskih delih, ne da bi si jih bili sami ogledali? Nič!

Doživljam pa, gospod urednik, kljub vsemu temu veliko veselje, ki mi ga pripravlja mladina. So to moji dobri slušatelji, ki me vsega poznajo in mi tudi tam sledijo, kjer ne morejo pričakovati nobenih hipnih koristi. Ti vidijo, kako jim svojih misli ne vsiljujem in kako nasprotno od njih pričakujem, naj se s svojimi mladimi silami mojim mislim upro, ako je v njih kaj neresničnega in življenja nezmogočnega. Ti vidijo, kako je naše življenje v seminarju in pri predavanjih le stremenje po goli resnici in kako si, od tega stremjenja zlasti, obetamo še dvojne: Odkritostresnosti do samega sebe in pravičnosti do bližnjega. In vidim,

kako sam raste ob tej mladini in kako ta raste ob meni. Zlasti pa mi to notranje dozorevanje mladine krepi upanje, da bo ta dala domovini še mnogo več, kakor ji vsi moremo in moramo dati!

Vaša pot do »Knjige o Bogu«? Kako ste jo doživeli?

Kali za to knjigo najde bravec že v mojem spisu »Znanost in vera« (TZ, 1923), zlasti pa v poznějšíh »Idejnih temeljih slovanskega agrarizma« (KM, 1927). Se določene sem se približal ideji Boga v razpravah »Problem predstavnosti produkcije« (ZDHV, 1928) in »Emocionalna struktura osebnosti« (LZ, 1928). Svoja predzadnja spisa »Filozofija« (JK, 1930) in »Sveti Avguštin« (JK, 1931), pa bi že lahko nazval: idejni in kulturno-zgodovinski osnutek za miselno vsebino poslednje knjige »O Bogu«. S to navedbo del hočem samo poudariti, da sem dospel do »Knjige o Bogu« po sami interni poti znanstvenega razmišljanja, nikakor pa ne po kakršnihkoli vna- njih dogodkih življenja. To vam morem potrditi s sledečo iskreno izjavo: Kakor me nimam da sem dospel do svojih misli po poti same resnice, tako sem pripravljen te misli, in sicer v celoti, zavreči, ako bi to postala zopet zahteva same resnice, kateri edini je tudi ta knjiga namenjena. Ne oziram se ne na levo ne na desno, ne krivim se navzgor in ne napihujem se navzdol; ne mam priznanje in ne straši me zavračanje; tudi v tej knjigi priznavam samo vidik resnice in tudi bravec naj samo s tega vidika moje misli sprejema ali odklanja. Ob taki usmerjenosti tudi teža časa izgine. Kaj bomo rekli o znanosti, ki bi bila vsa zgolj v službi umazane trenutne sedanjosti? Mar ni taka sedanjost v razvoju človeštva to, kar je v življenju posameznika samo trenutno doživetje? Meni je znanost mnogo več, zlasti pa od nje pričakujem, da gleda pravično nazaj in prodorno naprej.

V kakšnem razmerju so Vaši dokazi z dosedanjimi teološkimi dokazi o Bogu?

Odkrito povem, da bi na to vprašanje ne mogel dati povsem določenega odgovora. Pač so mi znani dosedaj dokazi za bivanje božje in v vsakem teh dokazov najdem tudi pomembne in upoštevne vredne misli. Toliko je moje gledanje nazaj pravično. Toda na drugi strani hodim sam mimo teh dokazov in ti dokazi moje poti do Boga ne objamejo ne posamično ne v celoti. In na tej točki se morda vendar zopet vrača tudi pomen vsakokratne dobe v človeškem razvoju. Že v knjigi je prilično povedano, da skoro ni stoletja, v katerem ne bi bili nastopili izraziti borec za priznanje Boga. S tem je tudi že rečeno, da podobno ni stoletja, v katerem bi ne bili nastopili tudi več ali manj izraziti nasprotniki božje misli: celo srednji vek in brez takih nasprotnikov. Vprav zato ima ideja Boga še svojo posebno zgodovino. Medtem ko se druga vprašanja v znanstvu zmerom dokončno obravnavajo in se kaj redko zgodi, da bi se kesneje znova od začetka pretresala, pa je vprašanje Boga večno sveže in mlado, tako sveže in mlado, da se mu vsak čas znova približuje, vprav kakor da bi bilo prvič postavljeno. Tudi moja knjiga naj bi bila samo poseben dokument časa, v katerem živimo. Res, da se zdi, da naš čas ideji Boga in filozofiji ni posebno naklonjen. Toda tudi jaz spadam v ta čas in se celo veselim, da mi je dano v tem času živeti. In če sem se vprav v takem idejnem vzdušju odločil za misel o Bogu, sem s tem pokazal še dvojne: prvič, svojo vero, da bo tudi tokrat — kakor se je doslej zmerom zgodilo v velikih valovanih zgodovine — končna zmaga na strani filozofije; in drugič, svoje prepričanje, da smo samo mi filozofi krivi, ako je ta zmaga zgolj še pesem daljše bodočnosti. Za svojo osebo sem, tako mislim, storil svojo dolžnost: ohranil sem globoke misli naših pradedov in tem sem dal obliko, kakor je lahko tudi naša doba umeval in sprejme...

Ali bo Vaša knjiga vsebovala poleg omejenih čistih misli o Bogu tudi kaj praktičnih vidikov za življenje sodobnega človeka?

Da, Vam je morda znano, da se v zadnjem času bavim tudi z mislimi o zadržnem gibanju. Odkrito vam povem, da me k takemu razmišljanju ne bi mogel pritegniti niti moj prijatelj dr. Benko, dasiravno me je vprav on prvi povabil k sodelovanju pri »Zadrugarju«. K temu me je pritegnilo pred vsem globoko prepričanje o dejanski resnici Boga. Zakaj? Zadržništvo je ona gospodarska misel, katere edina vidj v gospodarstvu zgolj sredstvo za višje in izvenprirodne smotre človeškega življenja: v človeku pa vidi pravo osebo bitnost, ki more biti samo namen, a nikoli ne sredstvo. Zatorej gre samo zadržna misel posledno mimo skrajnega gospodarskega kapitalizma na eni in mimo enako skrajnega gospodarskega kolektivizma na drugi strani. Kapitalizem pripisuje namreč tako dostojanstvo zgolj nekaterim izvoljenecem, ki pa žive tem bolj samo po načelu brutalne sile, kolektivizem pa tako izvenprirodno dostojanstvo človeka kratkoma na vsej erti briše. Edino zadržna misel priznava človeku posebno osebo mesto v stvarstvu in ima samo ta namen, da uveljavi to mesto človeka tudi v gospodarskem pogledu. Tako mesto človeka pa je možno le na podlagi odločnega priznanja Boga: zakaj le v tem primeru moremo smatrati človeka za pravega vmesno bitnost, ki je na eni strani sama kos prirodne stvarstva, na drugi pa edina izkustvena podoba Boga. Tako, vidite, si zadržništva ne morem misliti brez priznanja Boga. Moja »Knjiga o Bogu« utrjuje omejeno posebno mesto človeka, v knjigi »Idejni temelji zadržnega gibanja«, ki jo bo izdala Učiteljska tiskarna, pa bom razvil celotno teorijo zadržnega gospodarstva. Ta teorija bo izpopolnila tudi svojo knjigo o agrarizmu: zadržna misel vodi po kmečko in kmečka zadržno in obe te misli sta v gospodarstvu to, kar je božja misel v znanstvu.

All so pljučne bolezni ozdravljive?

S tem važnim vprašanjem se bavijo vsi, ki trpe na astmi, katarju pljučnih vršičkov, sastarelem kašlju, zasluženju, dolgotrajni hripavosti in hripi, pa do sedaj še niso našli zdravila. Vsi taki bolniki dobe od nas

popolnoma brezplačno knjigo s slikami,

ki jo je spisal dr. med. Guttman, bivši šef-zdravnik zavoda za finzenkuro, o temi »All so pljučne bolezni ozdravljive«. Da omogočimo vsakemu bolniku spoznati njegovo bolezen, smo se odločili v interesu splošnega blaga, odpustiti to knjigo vsakemu zastonj in poštne prosto. Napisati je samo dopisnico (frankirano z Din 175) s točnim naslovom: **PUHMANN & Co., BERLIN 615 Muggelstrasse Nr. 23-25 a.**

Odobreno od ministrstva socialne politike, sanitetsko odeljenje S. Br. 2416 od 12. XII. 1933

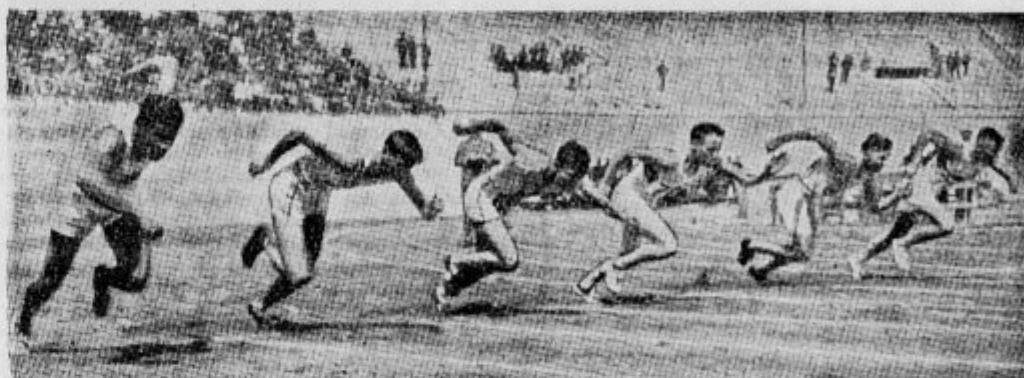
Šlišim, da se zanimajo za Vašo knjigo, dasiravno še ni izšla*), že tuji založniki.

Da, belgrajski Kohn in neka večja italijanska založba. Do Kohna sem prišel po pomembnem srbskem mislecu Branislavu Petronijeviću, na katerega more biti — mimogrede rečeno — srbski svet v resnici ponosen. Ta me je namreč, ko je zvedel za mojo knjigo, napotil h Kohnu, kateri bi rad izdal srbski prevod takega dela. In v resnici je bil Geza Kohn načelno takoj za to misel ter me prosil, naj mu knjigo takoj po izidu pošljem ter hkrati imenujem prevajalca. — Z italijanske strani pa me je obvestil neki moj bivši slušatelj, da se zanima za mojo knjigo (bržkone je on opozoril nanjo) neka

*) »Knjiga o Bogu« je izšla sredi velikega tedna v založbi Mohorjeve knjižnice, z gosp. profesorjem pa smo se razgovarjali nekaj dni prej. (Str. I XII+452. Stane broš. 81 Din. — z. 93 Din.)

večja italijanska založnica, ki bi se rada takoj pogajala z menoj. Seveda ji bom na razpolago, kakor hitro bo knjiga zunaj. Pri- znati pa vam moram, da bi mi bila italijan- ska izdaja knjige tudi osebno ljuba in sloer radi posebnih vezi, ki so me svoj čas spajale z nepozabnim učiteljem in življenjskim pri- jateljem Viktorjem Benussi-jem, profesorjem eksperimentalne psihologije. Spominjam se namreč, kako mi je ta mož ob neki priliki, ko sem najmanj mislil na Boga, pač pa sem bil zatopljen v sama podrobna razmišljanja, rekel sledeče besede: Weberlein, sie dürfen nicht allzu dogmatisch in die Zukunft blicken. Ich versichere Sie nämlich, daß nicht 20 Jahre vergehen werden und ein Buch vom Weber erscheinen wird, das den Haupt zweck haben wird, das Dasein Gottes zu beweisen. Takrat sem se preširno zasmejal, zdaj — po dvajsetih letih — pa vidim, da so njegove besede postale resnica. In naj še pripomnim, da je bil pokojni Benussi pač najvrednejši zastopnik svoje nacije in je mene Slovenca ljubil kakor svojega mlajšega brata. — bič.

Lahka atletika — kraljica sportov

Start za tek na 100 m

Malo čuden naslov, pa je že tako. — Zato zavzemajo v olimpijskem programu naš lahko- atletske točke najvažnejše mesto in tudi največji čas jim je odmerjen med vsemi sportnimi pano- gami, ki so na dnevnem redu vsakokratnih olim- pijskih iger. Je pa tudi toliko izbire v lahki atle- tiki, kakor morda v nobeni drugi sportni panogi. Prav vse imamo: teke, mete in skoke. Torej same take telesne vaje, ki jih človek tudi v svojem vsakdanjem življenju potrebuje. Neglede nato so pa to telesne vaje, ki so poleg plavanja in smu- čanja najbolj zdrave in najbolj vsestranske. Zelo važno je dalje dejstvo, da more prav vsakdo najti v lahki atletiki primernih vaj za razgibanje: fant

Skok v višino

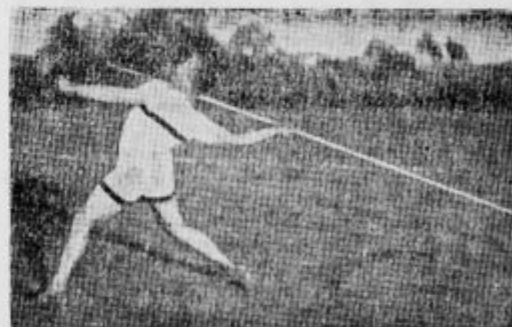
ali dekle, mož ali žena, otrok ali starejši človek. Izbire več kot dovolj. Pravzaprav gojimo lahko atletiko vsi podzvestno sicer in brez ozira na sport- no stran, toda gojimo jo le. Morda bo kdo trdil, da to ni res. Takoj bom dokazal, da je tako. Na- vadna hoja tudi spada h lahki atletiki. Ker pa prav vsi hodimo, zatorej se urimo v neki panogi lahke atletike, ki je tem izdatnejša, čim hitreje hodimo. Večkrat v življenju se človeku zgodi, da mora teči ali preskočiti kak jarek, potok, zapreko. Kaj bi na pr. ti dal včasih, ko bi mogel malo hitreje teči, malo bolje skočiti. In ob takih pri- likah šele človek spozna kakšen slabšič je, kako bi mu bile potrebne telesne vaje. Pa se izgovarja na starost, nesposobnost, pomanjkanje časa in ne vem kaj še vse. Vsi ti izgovori v največjih slu- čajih ne drže. Na starost se ne smemo izgovar- jati, ko pa je dokazano, da človek lahko do naj- višje starostne dobe goji sport. Nasprotno je res, da oni, ki pametno goji telesne vaje, dočaka »visoko starost. Sicer pa je človek toliko star, kolikor se sam starega počuti. Šlišal sem prav mlade fante, ki so trdili, da so že »stari«, na drugi strani pa poznani možje s 50 leti in več, ki so tako mlade- niško čili, da bi jih v resnici marsikaj 25letni fant zavidal za njihovo mladostno svežost in raz- položeno. Kake uspehe na polju telesne kulture imajo mnogi 50, 60 letni in starejši možje, ve le oni, ki jih je že videl. Bil sem na mnogih med- narodnih tekmah in zelo pogosto so bili slučajni, ko sta oče in sin nastopala v tekmi za barve svojega društva. Najbolj sem se čudil na mednarodnih tekmah v Antverpnu 58 letnemu vodji francoske tekmovalne vrste, ki je zelo težko vajo na bradlji izvedel tako odlično kot najbolj izvežbani mlad tekmovalcec. To navajam samo zato, da bodo da- našnji sportniki vedeli, da se dajo tudi v poznih letih dosegati uspehi, da si vzamejo take sportnike za zgled, in da si enkrat za vselej zapomnijo, da starost ne more in ne sme biti ovira za gojitev telesnih vaj.

Kaj pa nesposobnost? Kdor je telesno šibak, je še prav posebno potreben telesnih vaj. Saj imajo telesne vaje vendar namen, da krepijo naše zdrav- je, moč in da ohranijo telo prožno in odporno do najkrajnejših mej človeškega življenja. In ravno lahka atletika nudi primerne vaje v precejšnji iz- biri. Kar se časa tiče, pa mislim, da se da v vseh poklicih vsaj po dve uri na teden odtrgati za svoje zdravje. Če imamo časa za vse mogoče stvari, ki so morda zdravju celo škodljive, mislim, da bomo vsaj toliko uvideli in bomo tudi za svoje zdravje nekaj žrtvovali. Torej v tem pogledu nikakor ne bi smelo biti ovire. Drugih ovir pa pri vadbi lah- ke atletike tudi ni. Posebne opreme ni treba in torej tudi prav nobenih stroškov, na katere bi se

mogli izgovarjati. Tudi prostor ni nobena ovira: Če gojimo lahko atletiko kot telesno vajo, je pač vseeno ali tečemo, skačemo in mečemo na lepo urejenem igrišču ali v gozdu. Nasprotno, v gozdu je še bolj zdrav in primerno. Seveda, če gojimo lahko atletiko tudi zato, da potem tekmujejo, potem je prvi pogoj za uspeh pravilno in dobro urejeno igrišče, odnosno tekališče.

Smučanje se je v zadnjem času tako razširilo pri nas, da bi smeli skoraj trditi, da je postal naš narodni sport. Toda na žalost so pri nas tako kratke in neugodne zime, da more nepremožen sportnik — katerih je velikanska večina — največ dva meseca v letu smučati. Ostali čas pa preživi ogromna masa teh smučarjev v sportnem brezdelju. Tekmovalci že tu pa tam še gojijo kake druge te- lesne vaje tekom letne dobe, večina smučarjev se pa — kakor rečeno — ne bavi z nobenim sportom v tej dobi. Plavajo že še, toda to je vse premalo. Kdor hoče, da bo pozimi takoj v formi in kdor hoče imeti od smučanja res kak užitek, ta naj se v lastnem interesu oprime poleti lahke atletike. To je zlasti za naš nežni spol nujno potrebno. Smu- čarji naj z lahko atletiko izpopolnijo dolgo vrzel od ene do druge zime.

Kljub temu, da pri nas vsa zadnja leta ni bilo pravega razumevanja za to panogo telesnih vaj, so naši fantje dosegali take uspehe doma in v inozemstvu, da smo lahko ponosni na našo lahko-

Metalec kopja

atletiko. Majhen je bil kader teh borcev, zato pa tem bolj žilav. Njihovi lanskoletni uspehi na bal- kanski olimpijadi v Atenah so taki, kakršnih do- slej še ni dosegla nobena druga sportna panoga iz naše države. Lansko leto se je poživila še dekliska lahka atletika in upati je, da bo odsej lepo na- predovala in se širila. Naloga obeh vodstev, mo- škega kakor ženskega pa je, da dvigneta kvaliteto, zlasti pa kvantiteto naših atletin in atletov. In to ne samo v svojih klubskih vrstah, temveč je treba ustanavljati nove klube, ki se bodo bavili specijelno z lahko atletiko, pri obstoječih klubih, ki jo še nimajo, pa bi jo bilo takoj uvesti. Kajti na dosednji način ne bomo nikamor prišli. Le iz velikega števila klubov in iz velikega števila atle- tov, bomo lahko izbrali reprezentance, ki nas bo- do dostojno zastopale na mednarodnih tekmah in olimpijadah. To sicer ni najvažnejši moment, ven- dar za ugled naše lahke atletike in naše države pa velikega pomena. In končno še to: oprimo se lahke atletike, najlepše in najprimernejše sportne panoge v poletni dobi in kmalu bomo spoznali zakaj se imenuje ta panoga telesnih vaj: kraljica vseh sportov.

I. K—er.

Pred nakupom si ogledajte veliko raz- stavo otroških in igračnih vozčkov, stolic, holenderjev, malih dvokoles, triciklov, kva- nih strojev, motorjev in dvokoles v prostorih domače tovarne »TRIBUNA« P. Batjel, Ljubljana, Karlovska 4. Najnižje cene! — Osmik teden.

Jugoslovanske državne železnice

Organizacija

Po svetovni vojni je naša država prevzela železniške proge treh držav in sicer: proge prejšnje kraljevine Srbije, Avstrije in Ogrske. Prva in glavna dolžnost železniške uprave je bila unifikacija službe in službenih predpisov, da bi se na ta način odstranile vse kolizije pokrajinskih zakonov, ki so ostali v veljavi tudi še po vojni in kljub temu, da se je že takoj v začetku osnovalo posebno železniško ministristvo. Pod to ministristvo sta spadali poleg železnice še upravi: rečna plovidba po mednarodnih rekah in po rekah, kanalih in jezerih v notranjosti države ter uprava pomorstva na jadranskem morju.

Kot temeljno izhodišče za sistematično organizacijo celokupne železniške službe in službenih odnosov, ki so v neposredni zvezi s prometom in osebjem, se je sprejel 1. novembra 1923. leta zakon o državnem prometnem osebjem. Na osnovi tega zakona je izšla 30. marca 1927 tudi nova uredba o organizaciji ministristva prometa in prometne službe, ki je zamenjala prejšnje uredebe od 25. februarja 1919 in 21. maja 1921.

V duhu imenovanega zakona in uredb se je izvršila tudi razdelitev prometnih ustanov. Minister prometa vodi celokupno nadzorstvo nad železnico, rečnim in pomorskim prometom. On ima skrbeti za razvoj prometa bodisi posredno ali neposredno. V samem ministristvu obstoji (poleg pomočnika ministra) prometno-gospodarski odbor, tarifski odbor in strokovni svet.

Tekom leta 1930. so se izvršile v organizaciji prometnega ministristva važne spremembe. V sestavo tega ministristva je prišla uprava pošte in glasovoda ter uprava za graditev novih železnice. Prva je prišla iz prejšnjega samostojnega ministristva pošte in glasovoda, druga pa se je odvojila iz ministristva za javna dela. V l. 1930. so bili izdelani sledeči načrti: zakon o organizaciji prometnega ministristva (kateri naloga je točno določiti pristojnosti); uredba o organizaciji službe (detajlna razmejitev pristojnosti) in zakon o državnem prometnem osebjem v zvezi z novim uradniškim zakonom ter zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o državnem prometnem osebjem od 23. junija 1930. Poleg tega zakona sta bila v tem letu sprejeta še dva nova važna zakona in to: a) zakon o železniški imovini (28. II. 1930) in zakon o železnica javnega prometa (23. 6. 1930). Leta 1931 je stopil v veljavo zakon o državnem prometnem osebjem, katerega odredbe se znatno razlikujejo od prejšnjih. Dalje moramo omeniti še: zakon o spremembi navedbe ministristva prometa od 30. maja 1932 o zavarovanju prometnega osebjem za slučaj bolezni in nezgode, uredba o zmanjšanju osebnega dodatka od 19. 9. 1931, zakon o prodaji državne zgradbe belgrajske železniške direkcije in o uporabi denarja, dobljenega iz te prodaje, zakon o začasni spremembi čl. 6 zakona o železniški imovini v eksploataciji prometnega ministristva, pravilnik o uradniškem pokojninskem zakladu (izdan na osnovi § 139 zak. o urad.) in pravilnik o prevajanju brezposelnih delavcev (na osnovi § 101 zakona o zaščiti delavcev kakor tudi navodila za izvrševanje tega pravilnika. Poleg teh najvažnejših pravnih osnov bi bilo omeniti še dodatke k finančnim zakonom v posameznih prov. let. v kolikor se nanašajo na to službo.

Osebe

S povečevanjem prometa se je naravno tudi povečavalo število osebja in s tem tudi osebni izdatki. Ker se je organizacija statistične službe jugoslovanskih železnice začela šele l. 1924, uprava ne razpolaga s točnimi podatki iz let od 1918 do 1922. Zato bomo tudi mi navedli uradne podatke, ki jih je uprava objavila glede stanja osebja od leta 1925 dalje. Po uradnih podatkih se je število celokupnega osebja (uradnikov, delavcev in dnevičarjev) gibalo takole:

Leto	Število	Oseb. izdatki (v Din)
1925	68.493	
1926	69.958	
1927	70.473	
1928	78.863	1.274.851.571
1929	75.635	1.360.058.796
1930	76.951	1.437.609.659
1931	76.058	1.446.934.343
1932	71.953	1.284.046.356

(za leto 1933 nimamo še uradnih podatkov, ker je pravkar izšla šele statistika iz l. 1932).

Osebni izdatki so znašali v odstotkih napram celokupnim izdatkom: leta 1928 49,31%, 1929 50,59%, 1930 52,61%, 1931 56,91%, 1932 62%.

Zanimivo je pogledati višino tega odstotka v drugih državah. Tako n. pr. znaša: na Ogrskem 66,5%, v Grčiji 66,2%, v Franciji 65,3%, v Nemčiji 68,9%, v Belgiji 61,1%, v Holandiji 73,6% itd.

Na 1 km dolžine proge pride v naši državi 8 uslužbenecov, v Romuniji 9, v Avstriji 15, v Italiji 9, na Českoslovaškem 18,2, v Franciji 10,2, v Nemčiji 13,2 itd.

Proge

V letih 1918—1928 so bile dograjene sledeče proge, ki so se začele graditi pred vojno:

normalne: Vrhovine—Gospic—Gračac—Krnin; Bos. Brod—Bihać; Topčider—Mala Gracna—Požarevac; Knjaževac—Crveni Krst.

Začete po vojni l. 1929: Prokuplje—Pločnik; Doljevac—Pristina; Kragujevac—Kraljevo; Veleš—Štip—Kočane; Ormož—Ljutomer—Murska Sobota; Doljevac—Prokuplje; Sremska Rača—Savska obala; Titel—Orlovat; spojna proga pri Zagrebu; trijanci pri Indijji; l. 1930: Krapina—Rogatec 19,4 km; Trebinje—Lastva; Pločnik—Kuršumlija;

ozkotirne: Čačak—Gornji Milanovac—Ugrinovci—Lajkovac; Bos. Rača—Bijelina—Ugljenik; Paraćin—Stalač; Užice—Vardiste; Crnja—Klarija; Belgrad—Obrenovac; Uvac—Priboji; Kičevo—Ohrid; Skoplje—Djeneral Hanzi; Plavica—Podgorica.

Skupno je bilo od l. 1918—1928 danih v promet na novo: normalnotirnih prog 547,1 km ozkotirnih prog 0,76 261,4 km, ozkotirnih prog 0,60 140,3 km. Skupaj 948,8 km.

V letu 1929 in 1930 so se izvedla številna izboljšanja prog in drugih objektov. Dalje je bilo predanih na novo v promet 44,5 km prog v tem letu. V letu 1931 se je predalo na novo v promet 214,505 km prog, med njimi najvažnejša normalnotirna proga: Kraljevo—Kos. Mitrovica (132,404 km), Kos. Mitrovica—Raška (64,350 km), Lopatica—Raška (51,417 km). Važna je bila v tem letu v promet dana proga normalnega tira: Prilep—Bitolj (44,258 kilometrov), Škrljevo—Bakar—Pristanišče (10,145 kilometrov). Poleg teh normalnotirnih prog je bilo otvorenih več ozkotirnih prog in to: Lastva—Bileća (24,388 km), Čukarica—Belgrad in Sarajevo—Dubrovnik.

Po stanju 31. decembra 1932 je bilo v eksploataciji glavnega ravnateljstva državnih železnice skupno 9361 km prog, a ako računamo k temu proge v eksploataciji javnih in privatnih ustanov, katerih proge so otvorene za javni promet, dobimo 10.235 km prog.

Razmerje med potrebami graditve in zahtevami posameznih pokrajin, za nas ni važno. — Od celokupne mreže odpade na ravnateljstvo: Belgrad 2261 km, Ljubljana 1148 km, Sarajevo 1441 km, Subotica 1921 km.

Promet

Pri primerjanju rezultatov eksploatacije naših železnice v letih 1925—1929, vidimo, da je bilo leto 1929 rekordno. V znanosti v eksploataciji železnice, kakor tudi v statistični vedi, se smatrata dva koeficienta kot barometer železniške eksploatacije. Prvi je tako zvani eksploatacijski koeficient, t. j. razmerje med izdatki in dohodki, a drugi je razmerje števila brutotonskih kilometrov vlakov, namenjenih za prevoz blaga, napram številu netotonskih kilometrov, prevoženih z blagom in režijskimi pošilkami.

Eksploatacijski koeficient je bil pri nas:

l. 1925	l. 1926	l. 1927	l. 1928	l. 1929
114,06	109,96	114,32	105,27	100,30
	l. 1930	l. 1931		
	102,90	106,74		

(Za leto 1932 in 1933 nimamo še uradnih podatkov, ker se izdaja pri nas železniška statistika z enoletno zamudo radi tehničnih težkoč.)

Promet delimo: v potniški, prtljažni in blagovni. Najboljša in najpopolnejša slika prometa se nam pokaže, ako celoten promet porazdelimo na petera pokrajinska ravnateljstva, in sicer po povprečnih odstotkih zadnjih 8 let. Po teh odstotkih vidimo, da je prišlo na posamezna ravnateljstva:

a) Potniškega prometa: (ozkotirne) od tega je prišlo na vsak kilometer proge v posameznih ravnateljstvih potnikov

Belgrad	15,5%	2150
Zagreb	1,2%	1400
Ljubljana	1,3%	2500
Sarajevo	79,4%	3250
Subotica	2,6%	2200

(Sarajevska direkcija ima vlake s I., II., III. in IV. razredom.)

b) Potniški promet: (normalnotirne) odpade na ravnateljstva od tega je prišlo na vsak kilometer proge v posameznih ravnateljstvih potnikov

Belgrad	20,0%	3841
Zagreb	29,1%	4948
Ljubljana	28,1%	8990
Sarajevo	—	—
Subotica	22,8%	4334

c) Prtljažni promet: (normalno- in ozkotirne) odpade na ravnateljstva

Belgrad	21,0%	—
Zagreb	22,5%	—
Ljubljana	20,1%	—
Sarajevo	13,6%	—
Subotica	22,8%	—

d) Blagovni promet: (normalnotirne) na vsak kilometer proge prevoženih ton

Belgrad	20,8%	1610
Zagreb	32,6%	2202
Ljubljana	32,2%	4150
Sarajevo	3,2%	13771
Subotica	11,2%	1121

1 V sarajevskem ravnateljstvu je 1,9 km normalnotirne proge.

e) Blagovni promet: (ozkotirne) na vsak kilometer proge prevoženih ton

Belgrad	21,7%	1334
Zagreb	0,4%	224
Ljubljana	1,6%	1949
Sarajevo	74,7%	1284
Subotica	1,6%	506

Prometni dohodki

Glavno ravnateljstvo državnih železnice ni izdajalo statističnih podatkov o dohodkih v posameznih prometih vse do meseca julija 1929. leta, to je do časa centralizacije kontrolne službe (pod ministrom dr. Korošcem). Od tedaj naprej datirajo točni podatki dohodkov iz posameznih prometov.

Iz teh podatkov je razvidno, da so imele naše železnice baš v letu 1929 največ dohodkov in da je bila prosperiteta in konjunktura v tem času na visoki. Natančnejše podatke nam pokaže spodnja tabela celokupnih definitivnih čistih prometnih dohodkov.

I. G.

Aprilsko nebo — Težnost

Sredi južnega neba sijejo zvezde Velikega leva s svetlim Kraljičem. Na njegovi desnici segata Dvojčka v Rimsko cesto, pod njima pa sameva Prokijon v Malem psu. Proti zahodu se vrstijo stari znanci zimskih noči: Veliki pes, Orion in Bik. Ni jih še premagala zarja zahajajočega Sonca; vendar pa nevdružno hite v njen objem, pokorni zakonem večno enakega plesa zvezdnatega neba.

Na levi od Velikega leva, nad vzhodom, stoje zvezde Voljara, razvrščene v obliki rogovile. Vrh spodnjega roga je označen z Draguljem (Gemma) v nizu Severnega venca. Pod Voljarjem in deloma pod Levom so razmetane zvezde Device v svetlikajočim se Klasom. Nad njim žari premičnica Jupiter z mirnim, močnim sijajem.

Veliki voz bo kmalu zavzel najvišjo lego na nebu. V pozni večerni uri pa pogleda bela Vega v Liri izza severovzhodnega dela obzorja. Desno od nje se dviga velikan Herkul. Nekje med njim in Liro je mesto, kamor hiti Sonce z Zemljo, s planeti in drugimi telesi, ki se mu pokoravajo po zakonu težnosti. Na zahodnem delu severnega neba zahaja Andromeda in Perzej. Nekoliko višje jima sledi Kočijaž s Kozico. Kaslopeja pa hiti svoji najnižji legi nasproti.

Merkur doseže 2. aprila največji razstoj od Sonca. V naših krajih ga bomo le stežka opazili z golim očesom.

V tem večjem sijaju pa sveti Venera kot Danica. V največjem razstoju je 16. aprila. Tedaj je skoraj na polovico osvetljena, ekozi daljnogled jo vidimo v kraju.

Jupiter sveti na vzhodnem delu nočnega neba v Devici, blizu Klasa. 8. aprila je Zemlja med njim in Soncem; viden je vso noč.

Saturn v Vodnarju se prikazuje v zarji vzhajajočega Sonca.

Marta še vedno ne vidimo; 14. aprila je onkraj Sonca.

Luna obišče 9. t. m. Saturna, 10. pa Venero. Za nekatere kraje Zemlje se skrije Danica za Luno. Ob zori 16. aprila pokrije pojemačja Luna Gostosevce v Biku in 28. pred ščipom, se sestane še z Jupiterom.

Težnost in gibanje. Kogar ne uspava enakomerna menjava dneva in noči, toplih in mrzlih letnih časov, tistemu, ki se redna sprememba osvetljenega lica zemeljske apremlevalke ne zdi nekaj vsakdanjega, samo po sebi umevnega,

stavijo naštetji pojavi težko uganko: Kje je vzrok teh gibanj, kakšne so sile, ki ženejo Sonce, Luno in premičnice po njihovih potih?

Vsa gibanja na nebu, »prava« in »navidezna« moremo izvajati iz enega samega zakona. To je zakon splošne težnosti ali gravitacije. Dolga je bila pot do njega. Veliko znanja si je moral človek nabrati, mnogo rodov je moralo orati ledino, preden je misel, porojena kot spaček v sivi davnini, zavzela pravo obliko v enem umu, v eni glavi mislečega človeka. Kajti nikjer in nikoli ne nastopi kar znenada nobeno veliko spoznanje. Vsaki ideji je treba utrditi in izgladiti pot, dokler ne stoji pred nami v vsej čistoči in popolnosti.

Isaac Newton (1643—1727) je tisti mož, ki je uklenil gibanja nebesnih teles v en sam stavek, v en sam zakon. Po vsej pravici uvrščamo Newtona med velikane človeškega duha. To njegovo delo je dobesedno vesoljnega pomena. Dognano je, da velja zakon težnosti povsod v svetovnem prostoru, da se sleherni zvezda, sleherni kosček snovi po njem ravna.

Po tem zakonu deluje med telesi neka sila, »težnost«, ki jih skuša združiti ali vsaj zblížiti. Radi jasnosti si mislimo le dvoje teles, plavajočih po praznini. Telesi se privlačujeta, skušata zmanjšati medsebojno razdaljo. Čim bliže sta si, tem večja je njuna želja po združitvi. Obe telesi delujeta z isto silo ena na drugo. V zrak vržen kamen privlači Zemljo z enako silo kakor Zemlja kamen. Radi velikanske množine snovi, iz katere je Zemlja zgrajena, se more le kamen pomakniti (pasti) k Zemlji in ne narobe. Čim več snovi imata telesi, tem večja je med njima privlačna sila. Luna, premnogokrat večja od našega kamna, vpliva v precejšnji meri na gibanje Zemlje.

Mogoče bo kdo pomislil: Zakaj me ne privlači poslopja, mimo katerih me pelje pot? Zakaj me ne privlači mnogo večji hrib ali venec gorek velikanov? Zakon težnosti mi pove, da so te sile veliko preslabe; ne moremo jih zaznati brez posebnih pripomočkov. Dognali so jih z občutljivimi pripravami. Na podnožju večjih gora so ugotovili odmik svinčnice iz njene navpične lege, ki bi jo morala zavzeti, če bi ne bilo nepravilnosti zemeljske površja.

Zakaj ne pade Luna na Zemljo in Zemlja na Sonce? Zakaj se vse zvezde, vsa snov v vesolju ne združi v eno samo telo? Poševno v zrak vržen

Zakaj se pri pranju jezite?

Res, mnogo muke je, predno je perilo oprano. Toda odkar ima Vaš trgovec na zalogi »PERION« pralni prašek, si delo lahko olajšate. »PERION« je brez klora in Vašemu perilu ne škoduje in ga opere brez truda.

kamen mi odgovori na to vprašanje. Čim večja je sila, s katero ga vržem, tem dalje od mene pade na tla. Morem si misliti hrusta, ki zažene kamen s tako močjo, da ne pade več na Zemljo! Enostaven račun pove, da mora imeti kamen v tem primeru začetno hitrost vsaj 11 kilometrov na sekundo. Kamen poriša tedaj pot okoli Zemlje in naš hrust bi koncem koncev zadel samega sebe v — hrbet!

Pravokotno gibanje, ali do neke meje poševno na smer težnosti v zvezi s hitrostjo, ki mora presegati določeno mero, preprečuje združitev teles radi privlačke. Telesi ne treščita skupaj, radi gibanja se izmikata usodnemu dogodku.

Vemo, da je v vesolju vse v gibanju. Nobena zvezda ne miruje, vsaka brzi z večjo ali manjšo hitrostjo skozi svetovni prostor. Čeprav privlači v saka zvezda vse ostale in obratno, ne padejo ena na drugo, ker jim njihove hitrosti ne dopuščajo.

Ozrimo se le na Zemljo. V trenutku, ko bi obstala na poti okoli Sonca, bi pričela padati nanj. Radi svoje hitrosti — 30 km na sekundo — pa se izmika sončnemu objemu. Označena hitrost zadostuje, da poriša okoli Sonca malenkostno splošten krog. Če bi bila njena hitrost manjša, bi bil tir bolj splošten in Zemlja bi šla v večji bližini mimo Sonca. Pri določeni hitrosti bi ne mogla mimo njega, ker bi zadela vanj! Obratno, pri večji hitrosti od sedanje, bi Zemlja tudi porisala podolgovat krog — elipso — ampak od Sonca bi se oddaljevala. Čim bolj bi rastla povprečna hitrost, v tem večji razdalji bi se zasukal njen tir nazaj proti Soncu. Ko bi pa dosegla brzino nad 42 km na sekundo, bi se ne vrnila več. S to hitrostjo bi premagala privlačnost Sonca in za vedno odhitela v neznane kraje vesolja. Podobno je z Luno, premičnicami in v vsemi telesi osončja. Tudi močnejši sestavi dveh in več sonc (sozvezdja), ki jih vidimo na nebu, se ravna po enakih zakonih.

Ista sila — težnost — vlada v vsem prostoru. V zvezi z gibanjem da prelepo sliko ubranosti v njem.

»Z Matevžem je pa slabo,« je dejal Gričar svoji ženi ko je prišel domov, »ves denar je zgubil in polovico njegovih prijateljev ga je že zapustilo.«

»Kaj pa druga polovica?« ga je vprašala radovedna žena.

»Ta še ne ve, da je ob denar.«

★

»Tale vaš sinko pa vedno čita, gotovo ga žepa po učenosti.«

»Da, žepo ima od očeta, drugo pa od mene.«

Celokupni definitivni čisti prometni dohodki

Leto	Januar	Februar	Marec	April	Maj	Junij	Julij	Avgust	September	Oktober	November	December
1929	—	—	—	—	—	—	228,892.230'52	248,150.801'26	261,685.812'72	282,313.222'64	246,577.464'04	223,521.585'01
1930	190,155.653'41	172,641.790'30	200,523.602'45	217,813.528'08	217,390.924'16	210,207.446'30	219,450.811'73	238,508.522'18	250,413.397'49	258,088.626'83	218,740.212'96	178,039.836'28
1931	155,328.279'03	145,190.105'33	164,608.407'24	185,997.765'86	199,499.455'08	193,465.199'53	199,677.786'61	221,534.577'04	218,673'362'57	203,219.768'44	193,347.380'06	163,929.035'49
1932	131,340.016'54	123,488.418'63	142,396.415'31	154,695.090'09	171,995.639'62	151,194.399'11	148,223.393'03	179,335.300'20	174,156.669'26	187,431.759'43	177,672.065'89	153,661.297'02
1933	123,183.932'63	118,838.101'10	138,637.468'44	135,138.316'56	157,639.559'20	150,820.280'41	160,509.439'98	168,460.621'72	193,313.405'60	195,675.520'34	168,491.994'01	še ni podatkov

Kakor je iz teh podatkov razvidno, so dohodki iz prometa začeli po letu 1930 prvič naraščati v mesecu juliju lanskega leta, ali, so v avgustu zopet padli ter se dvignili v mesecih septembru in oktobru a so v mesecu novembru zopet padli. Iz tega sledi, da promet še ni stabiliziran in da ni gotova bodočnost.

Od prometnih dohodkov najvažnejši so za nas proizvodni (tranzitni) promet, ki obsegajo gros vseh inozemskih blagovnih dohodkov.

Primerjava resničnih dohodkov s proračuni predvidenih dohodkov v posameznih proračunskih letih bi nam dala popolnoma jasn odgovor na vprašanje uravnovešanja proračunskega leta 1933/34, ako pri tem niti ne jemljemo v obzir avtarkične politike evropskih držav v sedanjosti in tendence še rigoroznejše izvedbe samozadovoljenja v bližnji bodočnosti.

Joža Vovk:

Velikonočno jutro

V ranem, pozlačenem jutru
angel stopil je na svet
in je dvignil roke k solncu.
Pa so žarki zagoreli,
zemlja spečo so objeli,
hišam pozlatili okna
in svonove zazibali
in so v mlada polja pali.

Vse je mlado, vse veselo,
vse zbujeno v žarko luč.
Zvon mogočno pesem lije,
drobna ptica mu pripeva,
oj, še roža, ki sameva,
hrepenete dviga cvet.
Pesem se razlega v polje
in ob gozdu, čuj, odmeva,
vseposvobod se pesem vzbuja:
Aleluja, aleluja, aleluja...

Mihec in velikonočna jajca

Uganka za Veliko noč

Na kozarček brinjevečka
potovka stopila
je v žganjarno, jajčka pa
zmaaj je pustila

Mihec brž h košari — smuk!
Jaje za pirhe rdeče
si nabere poln klobuk.
Ves žari od sreče...

Da tatvine grde te
mihce ne opazi,
brž klobuk na vrh glave! —
in se proč odpazi.

Proti domu žvižgajoč
uzumovič koraka.
Kdo mu pa nasproti gre?
Jož, učitelj Sraka! — — —

Halo, otroci!

Istuhtajte kakšen zanimiv in zabaven konec za četrtro sliko, ki jo prinesemo prihodnjo nedeljo.

Razpisujemo pet nagrad: dve knjigi in tri druga lepa darila za najbolj posročene rešitve, druge dobre rešitve pa bomo objavili.

Rešitve pošljite nazkasneje do četrtega, dne 5. aprila na naslov: Kotičkov striček, uredništvo »Slovenec« v Ljubljani. Rešitve, ki jih dobim pozneje, ne bom mogel upoštevati, ker zaključim otroško stran že vsak petek dopoldne.

Morda ne veš,

da so v Afriki ptice, ki imajo ogromne kljune, ki pa so skoraj brez vsake teže, da je treba 12 cm snega, da je enak 1 cm dežja, da so na Slovaškem izkopali pettisoletno staro kosti, ki so bile uporabljane kot drsalke,

VSO SREČO IN RADOST ZA VELIKO NOČ

želi svojim mladim prijateljem
KOTIČKOV STRIČEK.

B. N.:

Kraljiček v pirhu

Nekoč zdavnaj je živel kralj Nosan, ki je imel smešno majhnega sina. Ime mu je bilo kraljiček Miček. A kakor je bil majhen, je tehtal vendarle svojih 70 kil. Bil je namreč silno debelušast. In veste, zakaj je bil Miček tako debel? Zato, ker je bil neizmerno požrešen. Jedel je od jutra do večera in še pozno v noč.

Takole so se pogovarjali dvorjani o njem:
»Kraljiček Miček je utelešena sladkosnednost!«

»In požrešnost!« je pristavil drugi.

»In tako strašno majhen je, nič ne raste,« je hitel zatrjevati tretji.

»Zato mu pa trebušček bolj raste!« je zaključil četrti.

Kraljica je s skrbjo motrila pritlikavo postavico svojega sinka. Nekoč je potožila svojo bol kralju. Rekla je: »Kraljiček se mi zdi takšen kakor jajce.«

Kralj Nosan je zagodrnjal: »To ni moja krivda! Krivi so tega oni, ki Mička čez mero pitajo.«

Kraljica se je razhudila: »To ni res! Dobro veš, kako vestno pazim pri mizi na to, da Miček ne vzame preveč na svoj krožnik.«

Kralj Nosan je skomignil z ramo: »Bogve, kako je s to rečjo. Treba bo bolj paziti na sladkosnedeža. Kuharju bom naročil, naj kraljička odslej več ne pušča v kaščo.«

Ukaz je bil izdan. Kraljičku je bilo poslednjega strogo prepovedano prestopiti prag dišeče shrambe.

Toda kraljiček se je malo menil za to prepoved. Kadarkoli se je prvi kuhar, ki je imel ukaz kraljička ne puščati v kaščo, le za trenutek odstranil iz kuhinje, že je bil Miček sredi dobrot, ki jih je skrivala bogata kraljevska shramba. Tam je vse prebrskal in le najboljše reči je privoščil svojemu trebuščku. A tega najboljšega je bilo vedno zelo, zelo veliko. S tem svojim početjem pa je spravljal sicer dobrega in potrpežljivega kuharja v nemajhno jezo. Gotovo razumete, otroci, kaj je dobrega moža tako jezilo. Pomislite, kaj bi rekla vaša mamica, če bi najokusnejša jedila tako grdo razdejal, kakor je to delal naš kraljiček. Odščipnil je kjer je mogel košček ali dva, packal in lizal, da je bilo grdo videti...

Tako so tekli dnevi. Kraljičkov trebušček je postajal vedno debelejši. Približal se je najlepši praznik v letu, Velika noč — vstajenje Gospodovo. Kako je bil kraljiček vesel tega praznika, je težko povedati; toda ne radi vstajenja Gospodovega, temveč radi dobrih jedi, ki jih pripravljajo ljudje za ta praznik. Kraljiček Miček je od vsega najrajši jedel pirhe. Dobil jih je dovolj, če ne še preveč, toda požeruh, kakršen je bil, je menil, da je to za njega mnogo premalo. In je sklenil: »V kaščo pojdem.«

In res se je ob prvi priliki splazil v kaščo. Stikal je okoli in slednjič izvohal velikansko posodo, ki je bila do vrha napolnjena s pirhi. Toda posoda je stala visoko gori na polici. Pa si je kraljiček znal pomagati. Pristavil je stol in še enega ter se vzpel nanj. Stopil je na prste in tako se mu je nazadnje vendar posrečilo, da je z rokami dosegel posodo s pirhi. Napolnil si je s pirhi vse žepne svoje svilene obleke. Toda požrešnost je požrešnost — ima večje oči kot usta. Kraljičku to še vedno ni bilo dovolj; hotel je še in še. Pa je polegnil posodo tako nerodno in nesrečno, da je z grozovitim hrúšcem in trušcem padla na tla. Vsi pirhi, ki so jih sami izbrani umetniki poslali, so se razbili. Lahko si mislimo, da v takem stanju niso bili več za kraljevsko mizo.

Vsak drugi otrok bi se v takem položaju prestrašil in bi mu bilo žal. Toda naš Miček ni ob pogledu na potolčene pirhe občutil nobenega kesanja. Zagrabil jih je, kolikor je le mogel nositi in se prihlujeno splazil iz kašče.

Ko je kuhar odprl vrata od kašče, so mu klecnile noge od velikega razburjenja. »Kaj takega!« je zakričal z obupanim glasom. »Vse razbito, vse na tleh...« Solze so mu stopile v oči in iz oči padale na strta jajca. »To ni storil nihče drugi kot Miček,« je obupno zajčal. »Bog naj ga kaznuje za požrešnost!«

In Bog je Mička res kaznoval in to na sila čuden način. Stal je Miček, stal, nič hudega sluteč na vrhu zelenega hriba in ročno spravljal ukradene pirhe v svoj nenasični želodček. Nenadoma pa je — o groza! — začutil, da se okoli njegovega okroglega telesa dela jajčna lupina...

»Jož, prejoj, kaj je to? Mama, mama!« je zakričal ves prestrašen.

Lupina je postajala vedno večja in še preden bi Miček utegnil naštet do sedem, je bil že ves pokrit od nog do glave.

»Na pomoč! Na pomoč!«, je obupno kričal in brcal po svoji temni ječi. Toda jajčna lupina je bila tako močna in trdna, da je niti s čevlji ni mogel prebiti. Ker pa se je le preveč premetaval po lupini, se je jajce slednjič prevrnilo in se strkljalo po hribu nizdol. Trkljalo se je daleč, daleč — prav do obale sinjega

morja. Če bi se ne ustavilo v grmu, ki je rasel na obali, bi se strkljalo v morje in bi ubogi kraljičev gotovo našel smrt v šumečih valovih. Toda dobri Bog tega ni hotel, zato je naredil tako, da se je jajce zapletlo v grmovje. Sploh se je zdelo dobremu Bogu, da je požrešni Miček svojo kazen že prestal in da je prišel čas, ko ga je treba osvoboditi jajčne lupine. Poklical je svojega angela in mu dejal:

»Pojdi na svet in odreši kraljička, ki je za kazen zaprt v jajčni lupini!«

Angel se je poslušno priklonil in odletel na svet. Na morski obali je zagledal veliko, veliko jajce, kajti Miček je rasel in lupina je rastla z njim. Angel si ga je natovoril in odnesel v bližino nekega kraljevskega gradu. Tu ga je položil v travo, vzel v roke čopič in barve in naslikal na lupino čudovito lepe slike.

»Pisane barve tega jajca bodo privabile ljudi — in kraljevič bo rešen,« tako je mislil dobri angel, ki mu je bilo žal razbiti tako lepo poslikano lupino in s tem uničiti svoj umotvor. Ta angel je bil namreč nebeški umetnik in znano je, da so vsi umetniki zaljubljeni v svoja dela. Zato se je leteč v nebesa še dolgo, dolgo oziral nazaj in občudoval svojo prelepo pisanico...

Kmalu na to je prišla mimo pirha kraljična Mična, edina hči mogočnega kralja Dobrohoti. Nemalo se je začudila, a obenem tudi razveselila, ko je ugledala tako krasen piruh. »O čudo božje, kako je velik!« je vzkliznila in ploskala z rokami. Piruh je bil večji od nje. »Gotovo mi je dobri očka pripravil to veselje,« je menila.

Tako govoreč se je približala pirhu in udarila narahlo po njem. Toda im se je njena roka dotaknila jajčne lupine, je ta kar sprhnela pred njenimi očmi — in na mestu, kjer je še pravkar ležal piruh, je stal neznan zlatolas kraljevič. Bil je tako lep, da se ji je zdelo, da ni s tega sveta. Vedeti morate namreč, otroci, da je bil kraljiček v jajčni lupini več let in da je medtem zrastel. Vsa njegova prejšnja debelost je izginila. Kako bi tudi ne — saj revček ni imel kaj jesti.

Kraljični Mični je vitki kraljeviču zelo ugajal, a tudi Mičku je bila lepa kraljična na vso moč všeč. Še istega dne jo je zasnubil pri njenem očetu, kralju Dobrohotu, kateremu je tudi opisal svojo žalostno usodo. — Kralj Dobrohot je poznal njegovega očeta. Bilo mu je znano, kako žaluje s vojo ženo-kraljico za izgubljenim sinom. Svetoval mu je, naj se nemudoma vrne domov in šele potem, ko potožijo starše, naj pride po nevesto. Kraljiček Miček je ustregel Dobrohotovi želji in se napotil proti domu.

Vesolja, ki je zavladovala na dvoru kralja Nosana, ko se je vrnil izgubljeni sin, nikakor ni mogoče opisati. Oče je takoj dal dovoljenje za ženitev. Miček je že naslednjega dne na iskren vrancu odpeketal po nevesto in njene starše — in so potem pridedili gostijo, tako razkošno in imenitno, da je takšne še od vas niti v sanjah nihče ni videl, kamoli v resnici!

Listnica Kotičkovega strička

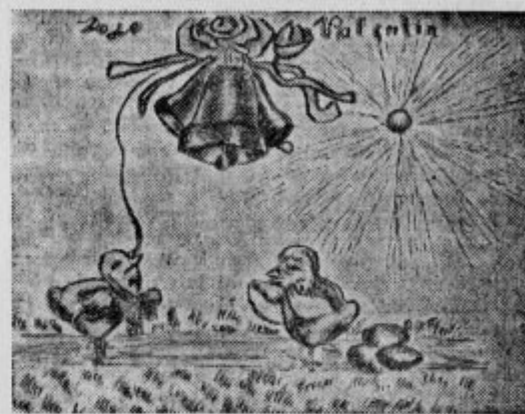
Nadaljevanje pravljice »V deželi Narobesvet« prinesemo zaradi pomanjkanja prostora prihodnjo nedeljo.

*

M. Trpinček, katere pesem »Moja mamica« je bila objavljena prejšnjo nedeljo v »Mladem Slovenecu«, naj sporoči svoj naslov.

*

Piscu nepodpisanega pisma, kateremu se v ostalem zahvaljujem za dobrohotno opozorilo, prav tako dobrohotno priporočam, naj si pomen »sporne« besede ogleda v Bradačevem slovensko-nemškem slovarju. Razlaga je povsem preprosta. Beseda se je pri nas že tako udomačila, da jo bo težko iztrgati. In se mi to tudi potrebno ne zdi. Morda je v svoji ožji domovini res imela ost, katero ji pripisujete, pri nas pa je to ost popolnoma izgubila. Strah je torej odveč.

Mlada greda
Pesem gluhonemega dečka

Velika noč!
Zvonovi pozvanjajo,
radost oznanjajo...
A v meni — turobna tihota
in neozdravljiva gluhota!
Ne slišim zvonov brnečih,
ne slišim pesmi zvonečih;
vsi bližnji in daljni glasovi
pogreznjeni zame so v strašno temo.

A kljub vsej gluhoti
in večni tihoti —
sem tudi vesel.

V šoli sem: molim in berem,
rišem in pišem
prav kakor ti.
Da, res! Jaz rišem!
Sliko poglej —
ali ni lepa, juhej?!

To žalostno-veselo velikonočno pesem in ljubko sliko, ki je v originalu lepo poslikana z barvastimi svinčniki, je poslal Kotičkovemu stričku mladi umetnik — Valentin Poje, učenec V. razreda gluhonemnice. Deček je gluh in nem, kakor vam pesem sama pove, pa zna zato — s srcem zapeti, ker z glasom ne more... Lepo ga pozdravlja Kotičkov striček.

Danes

Danes vsi smo dobre volje:
fantje in dekleta.
Vsa ožarjena od solnca
so nam mlada leta,

Danes nič ne tožimo,
danes nič ne vekamo;
pomaranče lupimo,
rdeče pirhe sekamo...

Rešitev izpolnjevalke: Mati poje

Na mestih, kjer ležijo črtice, morajo stati te-le besede (rime): pozvanjajo — stoji — nasteljejo — meni — nebo — nebesih,

Rešitev čudnih ugank

1. Nobeden ne koraka, ker nimata nog; lezeta.
 2. Osel je zato, ker se piše Osel.
 3. Pod streho moker je — jezik.
 4. Sploh ne znata peti, ampak mukata in meketata.
 5. Pajek in muha nimata zob.
 6. Balon.
 7. Budilka.
 8. Ni mogoče napraviti ne muhe iz slona ne slona iz muhe; kvečjem slona iz muhe — z jezikom.
 9. Luna.
- Pravilnih rešitev je bilo samo 34. Za nagrado sta bila izžrebana: Sonja Simončič, učenka III. razreda v Ljubljani, Gosposka ulica 10, in Metod Vovk, učenec (?) razreda v Čeknjici pri Podnartu.

Ni tako težko postati solastnik velike zadružne blagovne trvdke
Pristopi k I. delavskemu konzumnemu društvu v Ljubljani in ideal najcenejšega lastnega nabavnega vira bo uresničen

Slovenski delavec v boju za kruh

Vrednost dela in njegova zaščita

Delo je danes edini vir dohodkov za delavca. Toda žalostno dejstvo je, da delodajalci ne plačujejo delavcu dovolj za njegovo storitev, ki jo napravi s svojim delom. Zato mu je potrebna pomoč in varstvo strokovnih organizacij in države. Zaščiteno mora biti delavstvo že v času dobre gospodarske konjunktura, še bolj pa v času krize, ko skuša kapital svojo nova bremena in nove dolžnosti, ki so prišla v krizo, prevladati na njegova ramena. Toda same strokovne organizacije ne bi dosti opravile, če zaradi tega ne, ker so prvič prešibke, drugič je delavstvo še vedno premalo zavodno in tretjič, ker se danes bore s čisto posebnimi težavami, ki so nastale v slednjišnji gospodarske krize. Predvsem je poklicana in dolžna država, ki ima danes edina moč, da delavca in nameščenca zaščiti in jima zavaruje zaslužek.

Za naše razmere bi bila zaščita dela in življenja naših delavcev, nameščenecv in njihovih svojcev nujno potrebna v teh pravicah:

1. Zavarovanje minimalnih plač.
2. Uvedba splošnega starostnega in obveznega brezposelnega zavarovanja.
3. Zaščita delavskih in nameščenjskih plač v slučaju rušeni dohodkov delavca ali nameščenca ali zaščita plač ob konkurzu podjetnika.
4. Zaščita delavčevega zdravja in življenja.

Minimalne plače

Plača, ki jo našemu slovenskemu oziroma jugoslovanskemu delavcu donaja delo, je zelo, zelo majhna. V mnogih slučajih ne dosega eksistenčnega minimuma niti do polovice, saj je znano — po uradnih statistikah OUZD —, da znaša povprečna plača slovenskega delavca od 20 do 30 Din na dan. Končno pa tudi ta plača ni zaščiten v naši zakonodaji. Vendar pa, kakor poročajo listi, tudi naša država pripravila zakon o minimalnih mezdah, ki ga bo minister za socialno politiko v najkrajšem času predložil narodni skupščini. Z ozirom na izrabljanje našega industrijskega in poljedelškega delavstva je to že nujna potreba. Seveda se ne sme zgoditi, da se ne bi dovolj upoštevale dejanske razmere in bi se moglo vzeti za osnovo plača progovnih delavcev pri železnici ali plača tekstilnega delavstva. Najprej in najvažnejše bo, da se ugotovi povprečna življenjska potrebnost za posamezne banovine, ker je ista v različnih banovinah zelo različna. Take indekse ima danes že zagrebški Delavski zbornica za njen teritorij, ki objavlja svoje podatke v reviji »Index«. Na primer: Za mesec november 1933 je ugotovila, da je znašala povprečna potrebna posameznega delavca 630 Dni 77 par, za 4 člansko družino pa v istem mesecu 1593 Din 77 par. Če hočemo, da bo eksistenca očetov-delavcev in njihovih družin zagotovljena, bo moral znašati njihov zaslužek vsaj toliko, kolikor bo sproti indeksno ugotovljeno. Toda, kakor smo že omenili, bo morala vsaka banovina zase ugotovljati indekse, ker so življenjske prilike v posameznih banovinah zelo različne (Slovenija, Vojvodina). Pri vsem tem pa mora obveljati načelo družinskih plač. Ker s tem, kar minimalno porabi za svojo prehrano samski delavec, ne bo mogel izhajati oče s številno družino. Javno pa je, da se bodo v tem slučaju delodajalci branili sprejeti v službo družinske očete, in kar jih že ima službe, jih bodo odpustili. To bi se pa preprečilo z zakonskim določilom, da mora delodajalec, ki zaposluje toliko in toliko delavcev, zaposlovati tudi 5, 10 ali več odstotkov oženjenih delavcev, ker bi drugače družinski očete in sploh hranilci, ki vzdržujejo svoje, ne dobili nikjer nameščenja in bi se jih vsak izogibal.

Izpopolnitev socialnega zavarovanja

Neugoden čas je potisnil naše delavstvo iz ofenzive v defenzivo. Izvršena socialna zakonodaja in izvršeno socialno zavarovanje pri nas ni popolno. Saj naš delavec in nameščenec danes od socialnega zavarovanja nimata dosti več, kakor zavezo, da jima v času bolezni ne bo treba umreti za lakoto in da dobita najnujnejšo bolniško oskrbo. V primeru pa, da postaneta čez noč brezposelna, pa da dobita za nekaj dni vsaj malenkostno podporo od Borze dela. To je pa tudi vse, kar imata od velikega gospodarskega in socialnega napredka v povojnih letih. Utičila je nekako stara zahteva našega delavstva pa zavarovanju za onemoglost, starost in smrt. Danes smo sicer še v gospodarski krizi, a nikdar še nismo čutili tako živo potrebe tega zavarovanja kot sedaj. Naša zahteva bodi: Izvede in izpelje naj se zakon o starostnem zavarovanju delavcev. Zakon o pokojninskem zavarovanju naj se raztegne na vso državo in na vse trgovske in vse ostale privatne nameščenice, ki dosedaj še niso zavarovani.

Sredstva, s katerimi se omiljuje brezposelnost in se podpirajo brezposelni, že zdavnaj ne odgovarjajo potrebam. V naši državi računajo, da imamo 300.000 brezposelnih. Kako ogromna številka je to! Kot najizdatnejši ukrep za omiljenje brezposelnosti bi bilo pametno uvesti 40-urni delovni teden. Vsekakor pa je nujno potrebno izvesti in to takoj, splošno zakonito zavarovanje za brezposelne.

Zaščita plač pred rušenjem in ob konkurzu podjetnika

Delavec ostane brez posla ali ga obiščejo druge neugode, kakor smrt, bolezen. Vse to ga tira v dolgove. Ko pride do dela in ker ne more dolga takoj poravnati, ga upniki tožijo. Sodišče ga obsodi in mu zarubi plačo. Za delavca se prične križev pot zopet iznova. Prav to velja tudi za nameščenca. Sicer je z zakonom z dne 29. aprila 1873 še vedno precej zaščiten mezdna nastalnih delavcev, zato pa je plača trgovskih in drugih zasebnih nameščenecv najslabše zaščiten, ker tozadevno

določilo zakona iz leta 1873 po vojni ni bilo spremenjeno. Nameščenec se lahko zarubi plača do letnega zneska 750 Din. Za zahteve iz preživnine pa celo do zneska 200 Din. Sodišča pa sama dovoljujejo izvršbe le do letnega prostega zneska 6000 Din. — Med tem je sicer bil izdan že novi izvršni red, o katerem pa še ni znano, kdaj bo stopil v celoti v veljavo. Po tem novem izvršnem redu bo zaščiten mezdna delavcev tako, da mora ostati dolžniku vendarle 20 Din na dan. Nameščenec pa mora, kakor državnim uradnikom, kakor smo že omenili, ostati prostih najmanj 6000 Din. Toda ta zaščita je veliko premajhna.

Zgodi se večkrat, da je podjetje pred propadom. Vodstvo to ve. Da bi se čimbolj okoristilo, zadržuje izplačilo plač delavcem. Ko se napove konkurz, so delavci več ali manj ob svoji zasluži. Radi tega bi moral zakon štiti delavske plače s tem, da bi se morale izplačati v celoti pred vsemi drugimi obvezami podjetja, to je, da pridejo zahtevki uslužbenecv na vrsto v I. razredu.

Zaščita delavčevega zdravja in življenja

Zakon o inspekciji dela nalaga »Inspekciji dela« važno nalogo v pogledu nadzorstva o izvrševanju zakonov, uredb, naredb in pravilnikov, ki se tičejo delavske socialno-zaščitne zakonodaje. Od svojega početka pa je ta zakon ostal v glavnem le na papirju. Primeri se, da dve ali več let ne

Okolica Kranja se proletarizira

Nobeno podeželsko slovensko mesto se ne more primerjati s tako hitrim naraščanjem tekstilne industrije, kakor je to doživelo v zadnjih desetih letih mesto Kranj. Kapital pri izbiri kraja ni računal slabo: kranjska okolica doslej ni poznala industrijskega delavca. Takega, ki je navezan samo na dohodek od svojega dela, ki raren svojih delovnih rok nima ničesar, marveč je bila ogromna večina poljedelškega kvečjemu se gozdnega delavstva, ki pa je bilo vsled socialne strukture naše okolice organsko povezano tako tesno med sabo, da med gospodarjem in poslom ni bilo izrazite razlike, ki bi vodila do takih nasprotij in učinkov, kakor je danes med industrijskim delavstvom in tovarnarjem. Oba, kmet-gospodar in posel sta skupaj delala, jedla pri skupni mizi iz skupne skledice, oba bila deležna enakega počitka ter delila blagoslov zemlje in sprejemala z istimi občutki nesreče, ki jih je poslal nad nje Stvarnik; skratka, bila je to ena družina. Kapital je pa tudi dobro vedel: delovna moč bo tod poceni, ker delavstvo ne bo navezano na moje plačilo, marveč bo »v suhih dneih« prejemalo še od doma, kjer so še ostali zvesti svoji zemlji in jih ni premamila moja vaba, da bi pustili poljsko delo in pobegnili v mesto »za lažjim zaslužkom«.

Zgodilo se je točno po računu: vse je hitelo z doma v tovarne, tako, da je na razpolago vedno dovolj delovnih rok, dela pa premalo, da bi moglo dobiti vse roke delo in zaslužek. Delavstvo se ni naselilo v samem Kranju, marveč je hodilo in po večini še sedaj hodi dnevno na delo z doma, včasih po 8 do 10 km daleč, ali pa še več. Napori delavstva so očitni in veliki: zlasti če se še pomisli na dejstvo, da napravljajo te dolge poti ob vsakem vremenu in v vsakem letnem času. Zaslužek pri vsem tem pa je malenkost. Sicer je naše delavstvo skromno v svojih zahtevah. Računa zgolj s sedanjostjo in je zadovoljno s tem, da dobi vsaj nekaj denarja, ne pomisli pa na svojo bodočnost, na leta, ko ne bo več moglo na delo in ko bo prepuščen v oskrbo domači občini. Za sedaj je v splošnem to mogoče, ker ima delavstvo stanovanje brezplačno pri svojih starih, kjer dobiva tudi zajtrk in večerjo. Za kosilo pa prinese s seboj steklenico kave ali pa použije v gostilni juho. Posledice takega nerednega in slabega življenja se še danes poznajo na blelih licih stotine delavcev in delavk.

Kakor ima vsaka stvar sončne in senčne strani ter vedno dva konca in se vidijo lahko vedno samo najlepše stvari, ako se ne vpoševa celote, tako je tudi z industrializacijo Kranja. Kdor gleda številne nove tovarne, opazuje nova posloja po samem mestu in ocenjuje blaginjo Kranja po tem, koliko je različnih trgovin ter kakšno je življenje po trgovinah in gostilnah, kdor event. obrne svoj pogled na številne nove hišice po okoliških občinah v neposredni bližini Kranja, ta mora vzklizniti z največjim veseljem in obenem zavidičljivostjo: »Kranj! Srečen si in s teboj vred vsa okolica, ker si privabil v svojo sredo tuji kapital, ki je dal in še daje življenje tolikemu številu ljudi. Hvaležen moraš biti onemu, ki je dosegel prihod kapitala.« Za mesto Kranj je in ostane taka sodba pravilna. Od industrializacije Kranja ima in bo v bodočnosti imelo pretežno bolj in pravilneje povedano izključno korist edino mesto. Delavstvo se ne naseljuje v mestu, kar najbolj izpričuje zadnje ljudsko štetje. Kolikor je število prebivalstva narastlo, se je to zgodilo vsled povečanja državnega in zasebnega uradništva ter priselitve tujcev, ki so uslužbeni v tovarnah in opravljajo posle z višjim zaslužkom. Osnovno lice mesta Kranja pa je ostalo v svoji socialni strukturi isto: trgovci in obrtniki, ki ima vsak nekaj odvisnecev, ter uradništvo, ki je najmočnejši element. Kranj je gospodarski in gospodarski Kranj ne pozna krize. Delavstvo znosi ves svoj zaslužek v trgovine in — žal — tudi gostilne, tako, da ostane denar v Kranju, delavci in delavke pa prave roke, s katerimi more naslednji dan zopet začeti delati in služiti nov denar, da ga bo prihodnjic mogel znova pustiti v mestu. Mesto Kranj ima tedaj od tovarn in delavcev profit.

Kakšna pa je druga slika? Polne čakalnice na

stopi nadzorni organ inspekcije dela v posamezna industrijska podjetja. Pod nadzorstvom dravske »Inspekcije dela« se nahaja okrog 5000 trgovskih, okrog 23.000 obrtnih in 563 industrijskih obratov. V letu 1931 je bilo nadzorovanih 26% industrijskih, 0,86% trgovskih in 3,3% obrtnih podjetij, skupno samo 3,35%. V letu 1932 pa 17% industrijskih, 10% trgovskih in 5% obrtnih podjetij, skupno 6,17% vseh obratov. V letu 1932 se je v podjetjih, ki so bili pregledani, našlo 2800 nedostatkov. Posledice nedostatkov v obratih so številne neugode delavstva. Samo v obratih, katerih delavstvo je zavarovano pri OUZD, je bilo v preteklem desetletju 21.738 obratnih nezdod. Težjih obratnih nezdod je bilo 666, med temi 423 smrtnih. V letu 1933 se je zgodilo 2209 obratnih nesreč, smrtnih 29. Tem nezdodam je treba prišteti še tisoče delavstva, katerim je vsak dan ogroženo zdravje v obratih, zaradi tehničnih in higijskih nedostatkov. Ugotovljeno je, da pretežno del tuberkuloze izvira ravno iz obratov. Imamo podjetja, ki razpolagajo z visokimi fondji in bi lahko brez težko zadostila higijskim predpisom in poskrbela za zdravstveno zaščito delavstva. Žalostno dejstvo je, da še danes mnogo obrtnih pomočnikov in vajencev spi kar v delavnicah. — Iz teh dejstev nujno sledi, da mora »Inspekcija dela« svoje naloge bolje vsrčiti. Potrebna sredstva naj ji da nadzorna oblast, da se delavcu v delavnici, obratu ne bo treba bati za svoje zdravje in celo za svoje življenje.

To niso nobene posebne pravice, ki naj jih zagotovi in da država delavstvu, marveč je vse to potrebna obramba delavskih interesov. S tem, da varuje eksistenco, varnost in življenje onim državljanom, ki se teže branijo, država izvršuje samo svojo dolžnost. Preželj Franc.

kolodvoru po prihodu jutranjih in pred odhodom večernih vlakov, množice delavcev in delavk po cestah, ko prihajajo jutraj na delo in ko odhajajo zvečer v gručah domov, izrpani in blede obrazi mladih življenj, to je vsakdanja slika, ki so jo dale predvsem okolici mesta Kranja nove tovarne. Vsakih 14 dni ob plačilnih dnevih te delavske množice dajejo Kranju svojstveno sliko: ves trg je poln veselih obrazov in žarečih oči, saj je dobil delavec svojo skromno plačilo za zvesto izvršeno delo. Tako se menjavajo dnevi za dnevi, izginjajo

Delavec v mariborski tekstilni industriji

Razvoj mariborske tekstilne industrije je najnovejšega datuma. Še pred par leti smo imeli v mestu in okolici 4—5 podjetij, danes jih šteje Maribor z ožjo okolico že 26. Snujajo se pa še neprestano nove tovarne. S številom obratov raste tudi število v njih zaposlenega delavstva, ki ga je danes že nad 3500. Od tega zaposlujejo samo dve največji tovarni preko 2000 ljudi. Večino tekstilnega delavstva tvorijo ženske — namreč nad 70%. Ženske roke so za fino delo spretnše od moških — poleg tega pa je ženska skromnejša v svojih zahtevkih, manj dojetna za organizirane pokrete večje stila, kar je za tovarnarja za slučaj meznega spora velike važnosti.

Iz mesta in dežele

Rekrutira se delavstvo mariborskih tekstilnih obratov pol iz mesta, pol z dežele. Tako sprejemajo tovarne svile po večini dekleta iz mesta; med njimi jih je celo nekaj z učiteljsko maturo, veliko z meščansko ali trgovsko šolo, z obrtno naobrazbo, ki jih je sila časa pogotova v tovarno. V bombaznih tovarnah pa tvori večino podeželski živelj; zlasti bližnja okolica najde zaslužek skoro izključno v tekstilni industriji. V Radvanju, Studencih, Počrežju in še dalje proti Hočam. Dravskem polju ter v bližnjih delih Slovenskih goric hodijo iz vsake druge hiše ljudje, osobito dekleta, na delo v tovarne. Zadnje čase se opaža vedno lažji pritok delovnih sil tudi iz širše okolice. Če najde samo ena delavka iz takih oddaljenih krajev zaposlitev v tovarni, prejema dan za dnem pisma tovarišic iz domačega kraja, ki silijo za njo. Na videz lahek zaslužek in življenje v mestu premami mnoge, celo take iz trdnih kmetij, ki imajo doma dovolj dela in jela. Pomanjkanje delovnih moči na deželi je nujna posledica, ki jo kmetje že bridko občutijo.

In zaslužek?

Kakšen je zaslužek v tekstilnih tovarnah? — V splošnem mizeren. Pravzaprav je v Mariboru eno samo podjetje, ki nudi delavstvu možnost takega zaslužka, s katerim se lahko res preživi. Zaslužek je odvisen od nekaterih faktorjev: predvsem od tovarnarja, od vrste blaga, od mojstra, v največji meri pa od stroja. Vse tovarne delajo z akordom. Bombažne plačajo po »susu« (1/3 m dolg kos platna), tovarne svile pa od metra tkanega blaga. Tudi v predilnicah se vrši delo v akordu. Odgovoren pa je delavec za kvaliteto blaga ter se mu za vsako napako odtrga gotova svota, ki je sicer malenkostna, toda v teku 14 dni se nabere. Ako je stroj nov in dela brez napake, je blago lepo in enakomerno. Stari stroji pa kvarijo blago, vsak hip se pokvarijo, zastoj pa je v škodo delavca, ki napravi manj, kakor na dobrem stroju, poleg tega je pa še denarno odgovoren za vsako napako v stkanem komadu. Povprečno zasluži delavec na 14 dni 300, največ 400 dinarjev. En sam obrat je, ki plačuje minimalno mezdno 350 Din od ure, tako da pride delavec v 14 dnevih na 600 Din. Pa so obrati, kjer znaša zaslužek, preračunan na uro, 1,50 in še manj. V ilustracijo dvojje plačilnih listkov, izdanih 17. t. m. v neki tukajšnji tovarni: Pri prvem znaša mezdna v 14 dneh: zaslužek 78,33 Din, premija 2,25, čiščenje stroja 2.—, diverzno 30.—, skupaj 112.—; od tega pa odtegljaj: bolniška blagajna 8,88, diverzno 4.—, a conto 50.—, predujem 10.—, netto izplačilo Din 38,70. — Drug slučaj:

tedni za tednom. Vsa dan pa se ponavljajo isti dogodki, ki jim plačilni dnevi dajejo samo prijetno in zadovoljivo izpremembo.

Če hočem biti pravičen, moram priznati, da imajo trenutno korist tudi delavstvo in one občine, kjer je dotično delavstvo naseljeno. Vselej svojega zaslužka je delavstvo opustilo svoj dosednji življenjski standard in hoče kljub svoji zelo skromni plači posnemati v obleki in zunanjem načinu življenja meščane. To ima za posledico, da pustijo delavci svoj zaslužek v Kranju. Ničesar pa jim ne ostane za prihranke. Ta delavski rod je za zdaj še na dobrem, ker še ni pravi delavski rod, marveč bo iz njega šele nastalo pravo industrijsko delavstvo. Sedanji delavci so kmečki sinovi, ki so že dobili ali pa bodo še dobili od svojih starišev doto, ki jim omogoča zgraditev delavske hišice ali pa jim daje možnost, da hodijo domov, dokler stariši še žive. Drugače bo pa takrat, ko izgube to možnost in ko bodo njihovi otroci navezani zgolj na plačo, ki jo bodo dobili kot tovarniški delavci. Njihovi potomci bodo brez vsakega upanja, da bi mogli dobiti pomoč od svojih starišev, ker sami stariši ne bodo imeli več grunta, marveč samo majhno delavsko bajto in izdelane roke. Takrat se bo zlasti pokazalo prokletstvo, ki so ga rodile za delavstvo in okolico tovarne, takrat bo slehernemu postalo jasno, da s prihodom tovarn v Kranj ni nastopila doba sreče za prebivalstvo kranjske okolice, ker je industrializacija Kranja uničila dosednji način zadovoljivega življenja, uničila gospodarsko trdni kmečki živelj, ki je zvesto služil domači grudi in napravila iz dosedanjega prebivalstva rod nemančev, ki daje kapitalu v izkoriščanje svojo telesno in duševno silo, vse skupaj pa samo toliko časa, dokler so delavčeve sile mlade in močne, potem pa ga vrže brezsrčno na cesto kot izžeto limono.

Pri ocenitvi celotnega položaja, ki je nastal vsled prihoda tovarn, bi na kratko označili:

Povojni Kranj se je industrializiral in uživa njene ugodnosti. Kranjska okolica se je izpremenila in se proletarizirala, t. j. postaja delavska. Brezmenita te industrializacije bo nosila kranjska okolica in njene občine, ker bo končna posledica industrializacije pavperizacija, obubožanje celotne okolice. Bodoči Kranj pa ostane »sotirišče« v križajočih se cestah, sejišče brez duše in vekovite krvi, kjer je »vsa prošlost čestni petake«, »sena prasičev« in »žitni kup«, sejišče iz ponedeljka v ponedeljek z geslom, da tišto veljaš, kar plačaš. (Dr. Pregelj; Simon iz Praš.) Dr. Albin Šmajd:

zaslužek 97,72, čiščenje 1.—, diverzno 30.—, skupaj 128,72; odtegljaji: bol. blagajna 4,46, diverzno 3.—, netto izplačilo 121,46 Din. — Način izplačevanja je predmet stalne ostre kritike. Delavci zahtevajo, da se jim točno obrazloži na plačilnem listku vsi prejemki in odtegljaji ter zlasti naziv »diverzno« jih razburja, ker nikdo ne ve, kaj se pod tem zakriva. Govori se celo, da se odteguje pod tem nazivom po nekaj tudi prispevek za čiščenje stranišč! Predpisani osemurni delavnik se ponekod raztegne ter traja mnogokrat tudi 10 ur. V delavnik se namreč ne vračuna povsod čiščenje stroja, ki je zlasti pri starih obratih zamudno.

Življenje, stanovanje . . .

Naravno je, da je pri takem zaslužku življenje večine delavcev pod vsako kritiko. Imamo v Mariboru celo vrsto družin, kjer je oče ali mati zaposlena v tekstilni tovarni, pa jo mora podpirati pomožna akcija, ker drugače ne bi mogli živeti. Nekoliko so na boljšem delavci s kmetov, ki si prinašajo s seboj z doma hrano. Pa tudi ti porabijo skoro vse zaslužek za stanovanje, ki je mnogokrat borno in nezdavno, da ne zasluži tega naziva. Delavci iz širne okolice stanujejo namreč po večini v mestu ter zabajajo le ob sobotah domov. Je več slučajev, da pride ta v mesto v tovarno žena in mož, otroke dasta doma v rejo ter odhajata domov le v soboto popoldne. Prehrana je pri vseh nezadostna. Ti ljudje živijo po večini le od kave, zlasti oni, ki delajo v dveh shtah, da nekaj več zaslužijo. Kos kruha in steklenica kave, pa vztraja pri delu 16 ur!

Inozemski strokovnjaki

Posebno poglavje v mariborski tekstilni industriji tvorijo takozvani inozemski strokovnjaki. V vsaki panogi obrata jih je polno. Ponekod so morda še res potrebni, drugod, zlasti v pisarnah, pa bi se z lahkoto brez škode nadomestili z našimi. Večina mojstrov in mojstrinj, obratovodij, ravnateljev — so inozemci, češki Nemci, pisarniški uradniki in trgovski potniki pa dunajski Židje. Tukaj naletimo na diskrepance, kot nikjer: normalna plača našega mojstra je v akordu 500—600 Din na 14 dni. Inozemski tovariš je plačan od ure, ima po 7 in več dinarjev, povrhu pa še razne dodatke. Višji mojstri zaslužijo pri nas 3000 do 4000 Din, obratovodje in slično tehnično osebo tudi do 9000 dinarjev in še več. Na Češkem znaša njihova plača 3000—4000 Din! Izobrazba vseh je večinoma zgolj praktična. Po večini imajo taki strokovnjaki zgolj meščansko in nato tekstilno šolo ter primerno prakso.

Odpri vprašanja

V takem položaju je delavski problem mariborske tekstilne industrije zamotana stvar. Vidi se šele v avojih obratih, ki niso javljali. Celotno vrsto še neresenih vprašanj je prinesla ta industrija s seboj: deželo je oropala delavskih sil, ustvarja nam nov proletarijat, ki zre v temno bodočnost; urediti bi treba mezdno in življenjsko vprašanje teh tisočev ter zavreti zdravstveni in moralni propad zdravih mladih ljudi, ki jih pripelje potreba ali želja po zaslužku v tekstilno tovarno. Vsa ta vprašanja so v Mariboru še odprta ter bodo zahtevala velike dela in veliko žrtv. Dr. F. V.

Dobra pijača!

Za praznike ne pozabite na

Zadružno klet v Ljubljani

Kongresni trg štev. 2

Ugodna postrežba

NEKAJ VESELIH ZA PIRHE

Prvi april

Stari koledarji zatrjujejo, da izvirajo prvo-aprilske potegavščine iz sive davnine, ker so nekoč polagali na ta dan oskrbniki in upravitelji celotne izkaze dobička oz. izgube, kar jim je nudilo priliko opehariti lastnike zaupnega premoženja. Če je to resnica, lahko sklepamo, da so bili nekdanji asi bolj pošteno kakor sedanjí. V naši dobi je prekanjenost in nesolidnost zalibog na dnevnem redu, ne da bi se ozirala na petek ali svetek. Zato vedno bolj izgublja prvi april svoj pomen. Nihče ne pošilja na ta dan služkinje v trgovino po golobje mleko ali dečka v lekarno po brezovo mast, kakor so to storili naši naivni predniki. Poprej, dokler so se ljudje manj lagali, je bil prvi april nasprotno v veliki modi. Tako pripovedujejo, da je napovedala skupina potujočih nemških igralcev v Petrogradu v začetku XVIII. stoletja na ta dan »posebno sijajno pretresljivo predstavo«. Gledališče je bilo razprodano in je prišel celo car z velikim spremstvom, toda na odru je zažarel samo veliki napis: »Prvi april«. Peter I se ni razjezil in je rekel samo, ko je odhajal iz gledališča: »Razposajeni komedijanti! Zgodovina ne pove, koliko denarja so zbrali potujoči igralci, a ni nobenega dvoma, da bi obrodila ponovitev te zvijače v naših hudih časih namesto dobička same neprijetne posledice.

V Parizu umira karneval. Letošnji sprevod je bil tako žalosten, da zahtevajo dnevniki od mestne uprave njegovo končnoveljavno prepoved, ker je samo osmešil prestolico. Isto usodo je doživel prvi april. »Nihče ne kupuje več zabavnih igrač in sličnega blaga« — tožijo lastniki velikih papirnic — »samo z dežele dobivamo še vedno naročila za jajca iz papirjevine, brizgajoča nalična peresa, miške, ki skačejo iz škaflice z vžigalicami itd. Če ne bi priredili

Lloyd George — kočijaj

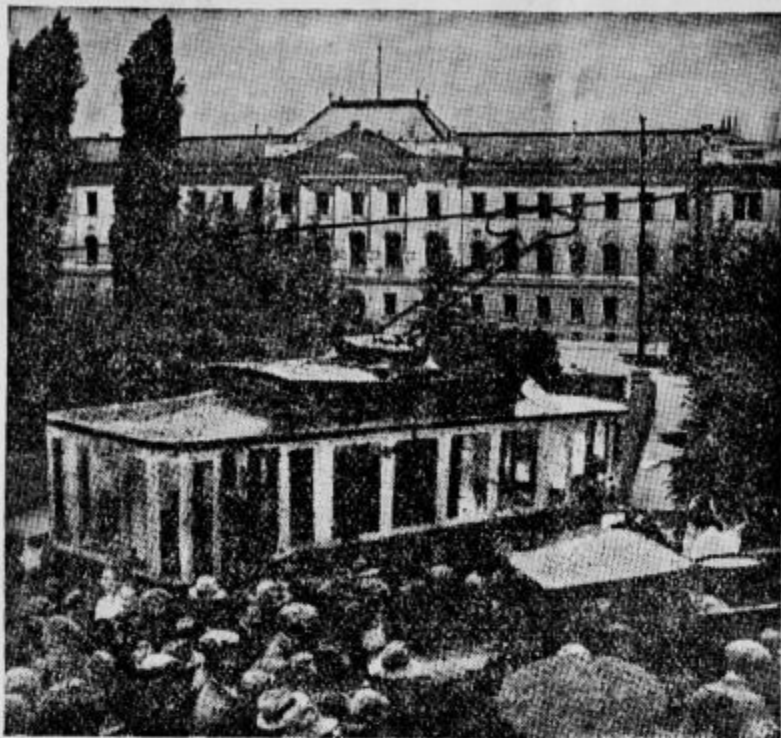
študentje v Latinski četrti na ta dan mačje godbe obsovaženim profesorjem, se Pariz sploh ne bi spomnil na prvi april. Razglednice z rdečenosim možakom, ki vtihotapi steklenico v žepu, in z ženo, ki ga pričakuje z metlo, s taščo, ki kaže kačji dolgi jezik itd., so skoro izumrle. — Če bo šlo tako naprej — je rekel pariški prodajalec razglednic, »bomo kmalu črtali prvi april v koledarju in pisali na ta dan 32. marec.« — Nemški ilustrirani listi so bolj zvesti staremu izročilu. Menda so Nemci bolj konzervativni ali pa bolj potrebni razvedrila. Berlinski magazini prinašajo prvega aprila neštevilno neverjetnih fotografskih slik novih »znanstvenih izumov« in »političnih sestankov«, dasi ne gredo današnji čitatelji tako lahko na limanice. Izmed teh senzacij je še najbolj zabavna »galerija dvojnikov«: čevljarja, ki je popolnoma sličen Bernardu Shawu, izvoščka z Lloyd Georgevim obrazom itd. Fotograf je seveda samo nataknil glave znanih osebnosti na trupla bolj skromnih ljudi... V Sovjetski Rusiji je prvi april seveda dan grobnega molka. Na Ruskem itak pripovedujejo preveč anekdot. Anonimna smešnica je zadnja možnost izraziti protest in dati duška nezadovoljstvu. Pred leti je smel objaviti moskovski humoristični tednik »Neumno šalo« slikarja M. Čeremniha, ki je dne 1. aprila naznanjala »popolno zmago nad vsemi napakami upravnega aparata in uresničenje vseh naših načrtov.« Zdej je to seveda izključeno, dasi nudi nekončna »prijateljska« vedno več gradiva za slične šale.

TOVARISH!

Danes, samo danes vam smem sporočiti veselo novico, da smo popolnoma premagali papirnato povodenj, kleeplazenje in druge nedostatke našega upravnega aparata, da smo doživi sijajno uresničenje naših »pohalnih načrtov!

Auto vrgel s tračnic ljubljanski tramvaj

Ljubljana, 1. apr.

Na tramvajski progi, ki pelje od Figovca po Dalmatinovi ulici do hiše inštrijca g. Antona Rojine v kolodvorski ulici se je davi zgodila resna nesreča. V smeri od Figovca proti Kolodvorski ulici je vozil tramvaj, ki je bil kakor navadno na tej progi prenapolnjen, s hitrostjo 68 km na uro. Z Miklošičeve ceste pa je v Dalmatinovo ulico zavil z veliko hitrostjo tovorni avtomobil in vrgel tramvaj s tira, tako, da je tramvaj zavozil v sodnijski park. Tramvaju se ni nič posebno hudega zgodilo, pač pa so bile tračnice tako skrvljene, da so jih morali takoj odstraniti in zaenkrat opustiti promet na tej progi.

Bernard Shaw — čevljar

Da bi ostale lepe

»Novo lepčilno sredstvo?« vprašate za- tegnjeno. Takih izdelkov je res že dovolj! »Ostanem zvesta »X« vodi in »Y« mazilu, boste rekli in nagubanele čelo. Toda ravno tega ne smete. Za nobeno ceno! Odpodite, prosim, gubo nevolje med obrvmi in smehljaje berite dalje.

Nočem vam torej odsvetovati preizku- šenih lepčilnih sredstev; nasprotno — jem- ljem jih kot predpogoj za novo navodilo.

Človeški značaj in njegova zunanost sta neposredno v zvezi, posebno vsakršno razpo- loženje in temu odgovarjajoč izraz v obrazu. Ali ste kedaj skrbno opazovali obraze svojih znancev? Ali ste opazili da ljudje zadovolj- nega in srečnega temperamenta vse drugače izgledajo in učinkujejo kakor taki, ki imajo težaven in neubran značaj? Ne menim usod teh ljudi, temveč njih razpoloženje in te- meljno vedenje.

Ali se razumemo? In tako bi vam svetovala, da se enkrat neopazovani opazujete. N. pr., ko vas nadle- gujejo neprijetne misli, nekaj res neveselega in kar ni malenkost. V takem trenutku se pogumno pogledite v zrcalo: Črte in gube ne- volje na čelu, neprijazna poteza okoli ust.

Ali pa se pogledite, ko vas doleti razočar- ranje. Ustrašili se boste žalostno navzdol po- tignjenih ustnih kotičkov.

Tako, kakor je upravičena vaša bole- čina, tako zelo škodujete vašemu mladost- nemu izrazu. Za nobeno ceno bi bolečini ne smeli dodati še te izgube.

Zaupam naj vam čudodelno pravilo, ki vam more v takih trenutkih prinesiti rešitev. Toda samo eno in edino stavim v ospredje! — Ljubiti!

Kakršnikoli potrnosti, ko se razočarani pripravate z usodo, brž pomislite:

»Tam prihaja Aleksander!« To vam ne pove ničesar, kajne?! To bi moral biti prav neverjeten slučaj! Za neka- tere velja — toda vaš »Aleksander« se kaj- pada imenuje čisto drugače. Postavite drugo ime na njegovo mesto: Jože ali Janez, Nace ali Francé — vsekako ime, ki vam pove vse, ker je nekemu »gotovemu« tako ime.

Mislím, da ima pravilo sedaj smisel tudi za vas.

»Tam prihaja X. Y.!« Predstavite si to z vso močjo fantazije in sreča, kakor bi resnično prihajal. In potem se za poskušnjo pogledite v zrcalo: Izginile so gube, izginila je ža- lostna poteza okoli ust. Čudovito! Obraz kaže veselo napetost, celo smehljaj. Nadvse vab- ljivi izgledate.

Ali bi ne hoteli izgledati vedno tako? Poskusite!

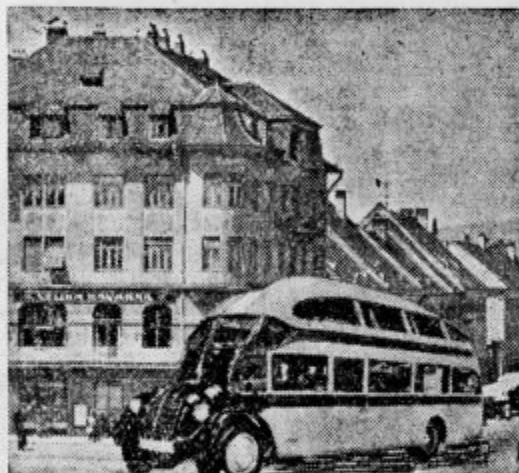
Ne pozabite pravila. Ne opustite kot ne- ukrotljivo željo, iščite zaslabo v tem. Da bi imele uspeh, vam z lepimi pozdravi želi opazovalka.

Kdo je boljši

V nekem mestu je koncertiral slavní pe- vec Kjepura. Ljudje so seveda do zadnjega kotička napolnili dvorano in se pevcu z na- vdušenim ploskanjem zahvalili za njegovo petje. Smehljaje je opazoval Kjepura zar- dele deklice in mladeniče, ki so ga pri izhodu čakali, da bi ga naprosili za podpis. Na koncu vrste je stal mladenič s črno obroblje- nimi očali in ga prosil za štiri podpise. Osupnjen vpraša Kjepura:

»Kaj hočete s štirimi mojimi podpisi?« »Tega ne morem povedati,« je odvrnil mladi mož, »prosim vas pa prav lepo, da mi daste štiri podpise.« In Kjepura je ugodil njegovi prošnji.

Nekaj časa pozneje je druga turneja pri- vedla umetnika v mesto in spet se je zgo-

V promet mariborskega mestnega avtobusnega obrata pridejo z današnjim dnem najmoder- nejši enonadstropni avtobusi, ki bodo Maribor- čanom nudili pri vožnji največjo udobnost. Ali ni takšno-le vozilo lepo in udobno?

dilo, da ga je na koncu koncerta pričakoval isti mladenič in ponovil svojo čudno prošnjo. Tokrat je bil Kjepura še bolj osupnjen in je nestrpno dejal:

»Dal vam bom štiri podpise, ampak po- vedati mi morate, zakaj jih hočete toliko.«

Mladenič pa je spet zagotavljal, da ne more povedati in Kjepura je ustregel nje- govi želji. Ko je Kjepura tretjič stal na koncertnem odru tega mesta, se je spomnil svojega zvestega občudovalca in res je spet prišel mladenič. Sedaj je prosil samo za dva podpisa. Ko je Kjepura tudi tokrat ustregel njegovi želji, je mladenič priznal, zakaj zbira njegove podpise:

»Veste, gospod Kjepura, neki prijatelj mi je obljubil, da mi da za deset vaših pod- pisov Mc Cormacka.« (Mc Cormack je slavní irski tenorist.)

Pohorska žična železnica

Pohorska vzpenjača pristaja pri Sv. Bolfenku na Pohorju.

Senzacija v Kamniku

Kamnik, 1. aprila.

Ves Kamnik je danes pod utisom nepriča- kovane in senzacionalne najdbe, ki bo gotovo globoko odjeknila v vsem znanstvenem svetu. Iz naše zgodovine namreč vemo, da je zidanje znane trinadstropne cerkvice na Malem gradu zvezano z bajko o zakleti grofici Veroniki. Trojčkom-novomašnikom so hoteli Kamničani sezidati trinadstropno cerkvico, da bi vsi na- enkrat v njej brali novo mašo. Ko so prišli prosit za majhen dar lepo, toda oholo in skopo grofico Veroniko, je rekla, da se rajši spremeni v kačo, kakor pa bi dala najmanjši denar za tako neumnost. Komaj je to izrekla, je udarila strela v močelni grad, zemlja se je odprla in Veronika je spremenjena v ostudno pošast pol ženske in pol kače izginila z vsem svojim bo- gactvom v globoko brezno.

Večkrat so že kopali na Malem gradu, da bi izsledili zaklad ohole grofice Veronike, toda vedno brez uspeha. Današnji znanosti, ki s svo- jimi pripravami že lahko prodre do vseh pod- zemeljskih tajnosti, pa se je vendar posrečilo nekoliko razjasniti to skrivnost. Znano je nam- reč, da se da z neko pripravo, takozvano vrbrico, odkriti nahajališča dragocenih rud, čeprav so globoko v zemlji. To so posebno z uspehom prakticirali v svetovni vojni. Trije strokov- njaki, ki so čuli o zlatem zakladu na Malem gradu, so v plemenitem stremeljenju, da poma- gajo mestu v njegovih težavah in potrebah, prišli v Kamnik in pričeli z vrbrico raziskavati razvaline in zeleno trato na Malem gradu. V levem kotu razvalin je vrbrico močno reagirala in ko so v največji tajnosti pričeli s kopanjem, so prišli v globini 1,92 m do senzacionalnega odk- ritja. Kramp je zadel na nekaj trdega in ko so previdno nadaljevali s kopanjem, so v sploš- no začudenje spravili na dan nekako masivno troblo, podobno zavitemu rogu, ki je tako velik, da bi vanj lahko trobili vsi Kamničani naenkrat. Ta nenavadni rog ima na širšem koncu v premeru 57,2 cm, postavljen pokonci na meri v višino 1,36 m. Zaviti rog konča s topim puščicastim sidrom, zato so spočetka mi- slili, da je to zadnji del kakega zmaja, kroko- dila ali dinozavra, zdaj pa je dognano, da gre za rep bajne Veronike z Malega gradu.

S to najdbo je zdaj dokazano, da pripove- dovanje o zakleti Veroniki ni nikaka bajka, ampak čista resnica. Nerešeno pa je ostalo še vprašanje, kje je gornji človeški del skope Veronike in kje njen zaklad. Ali bodo izkopali tudi celine in ostale dragocenosti, ki so se po- greznile v zemljo? To bo dognalo nadaljnje ko- panje po praznikih.

Zanimivo in vsekakor važno najdbo so takoj včeraj prenesli z Malega gradu v naj- bližjo hišo, v trafiko A. Janežič, kjer bo ostala shranjena do nadaljnje odločitve. Ker so se vsa raziskovanja na Malem gradu vršila v največji tajnosti, je nepričakovano odkritje zbudilo v našem mestu velik halo in z razumljivo nestr- nostjo pričakuje naša javnost nadaljnjih od- kritij.

»Preberite no na naslednji strani zgodbo o razmišljenem brivcu — naravnost imenitna je, Vam rečem!«

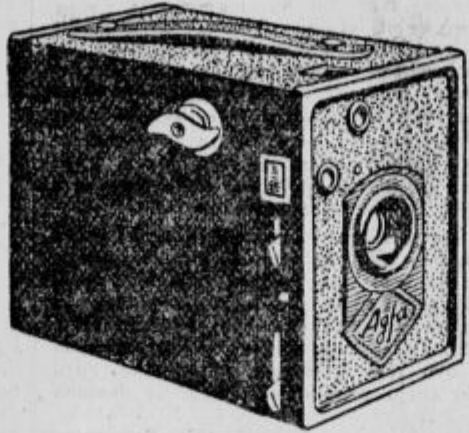
Gostilničar: »Kako vam ugaja ta-le moj vi- pavček, gospod?«

Gost: »Ni slab — zdi se mi pa, da je malo preveč Vipave v njem...«

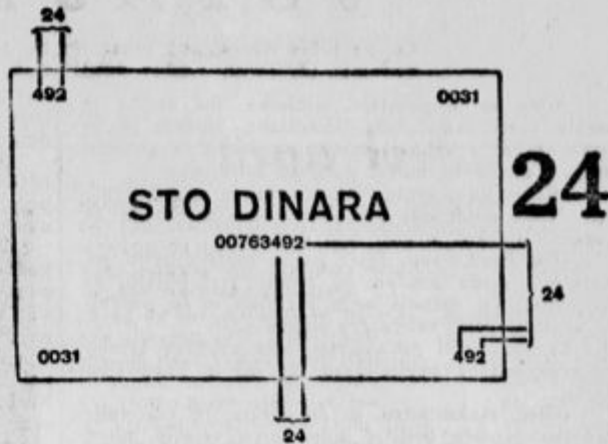
NATEČAJ!

Tudi Vi lahko dobite natečajno

Ta mali izvrstni aparat vsebuje vse prednosti moderne tehnike in to: dobro optiko, enostavno manipuliranje, splošno dobre rezultate tudi pri začetnikih, posebno pri uporabi najboljčuljivejšega Agfa Isochrom filma. Vaši znanci, ki so ta aparat že nabavili, vam bodo potrdili dosežene sijajne uspehe.

Agfa-Box
kamero
št. 24!

Agfa-Box
kamero velikosti 6x9 cm.

HITITE!

Natečaj traja samo kratek čas.

Najdite bankovec po sto dinarjev, ki v svojih številkah vsebuje cifre 2 in 4 tako, da morete sestaviti številko 24.

Pojdite s tem bankovcem do katerega fototrgovca, pa vam ga bo zamenjal z

Poceni - krizi primerno - za malo denarja novo obleko!

ako prinesete staro v naše sprejemališče na barvanje in svaženje, Vošnjakova ulica št. 4 (prejšnja cesta na Gorenjski kolodvor).

o krojačnico Prezelj

kjer se prevzema za tovarno Wagner, Radovljica.

Vsa oblačila se lepo popravijo in elegantno zlikajo.

Pozor!

Pohištvo vsakovrstno in kuhinjsko opremo

od priprave do najfinejših domače ročne izdelave si nabavite po zelo ugodnih cenah vsled inventurne odprodaje radi pomanjkanja prostorov pri

Produktivni zadrugi mizarskih mojstrov r. z. z. o. z.
Maribor, Aleksandrova cesta 28
Brezobvezni ogled, prepričajte se!

Za nego lica in rok

rabite
Benkovo pomado in Violette-kremo!
Lekarna pri Sv. Trojici,
F. pl. Benko, Zemun

„FITONIN“

zdravilo za stare zapuščene rane na nogah (ulcus cruris). Po naših zdravniških in zdravstvenih institucijah je dokazano, da

zanestljivo in sigurno zaceli tudi najstarejše kronične rane. Steklenica 20 Din v lekarnah. Po poštnem povzetju 2 steklenici 50 Din.

Poučno knjižico št. 15 pošlje brezplačno »Fitonin« dr. z. o. z. Zagreb 1-78. Reg. pod Sp. ur. 1381 od 28. VII. 1933.

NOGAVIC in ROKAVIC
po najnižjih cenah priporoča
OSVALD DOBEIC
Ljubljana :: Pred škofijo 15
Galanterija in kratko blago
Na debelo! Na drobno!

KRUH TURIST
Glavna zaloga: **FEIERTAG** Podružnice: **NOVA VAS**
Betnavska 43. trgovina Skaza
Telefon 2824. prej Sirk,
Glavni trg
in ul. X.
oktobra 5

Črni kruh iz rži je zelo tečen, ostane 8-10 dni v največji vročini popolnoma svež in zdrav

Najboljše vino
kupite pri trvdki
Brača Lasan
Ljubljana VII. v gostilni
„Dalmacija“
Nudimo vam tudi prošek, olivno olje, vinski kis in razno lastno kuhano žganje. Cenjenim gostom želimo vesele Velikonočne praznike in se priporočam
Brača Lasan

VELIKA ZALOGA
klavirjev, glasovirjev in pianinov svetovnoznanih znamk Ehrbar, Stingl, Förstner itd.
T. Bäuerle
Maribor, Gosposka ulica 56
Izvršuje vsakovrstna popravila, uglašuje in tudi posojuje.
Se priporoča!

INSERIRAJTE V »SLOVENCU«

Vinarna in Bučar pri Tromostovju
Cankarjevo nabrežje št. 5
nudi prvovrstna dalmatinska vina nove pošiljke iz lastnih vinogradov. Maslinovo olje, prošek, tropinovec in razno drugo žganje.
Se priporoča vsem cenj. gostom in želi vesele praznike
I. A. Sunara

Ljudska posojilnica v Celju
registrovana zadruga z neomejeno zavezo v novi lastni palači
sprejema hranilne vloge in jih obrestuje najbolje
Denar je pri njej naložen popolnoma varno, ker jamči zanj poleg rezerv in hiš nad 5000 članov-po sestnikov z vsem svojim premoženjem.

Kako lahko vsi sami pobliate brezposelnost?
S tem, da zaupate Vaše prihranke DOMAČIM DENARNIM ZAVODOM
Z vlogami, katere sedaj vložite, lahko razpolagate vsak čas, obenem pa z njimi omogočite denarnim zavodom, da bodo zopet redno dajali kredite. — Novi krediti bodo omogočili stavbno delavnost, bodo dali kruha neštetim delavcem, bodo poživeli trgovino, obrt in industrijo in kmetovalci bodo zopet mogli ugodno prodajati svoje pridelke. Vlagajte Vaše prihranke proti ugodnemu obrestovanju v
MESTNO HRANILNICO LJUBLJANSKO
ki ima vlog Din 420.000.000 — rezerv Din 12.600.000 — in pri kateri je zaradi jamstva Mestne občine ljubljanske vsaka izguba izključena.

Kurja očesa
Najboljše sredstvo proti kurjim očesom je masi CLAVEN. — Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz tvornice in glavnega skladišča
M. Hrnjak, lekarnar, Sisak
Varujte se ponareč!

Opuščam prodajo avtomobilov znamke:
OPEL, BLITZ, STUDEBAKER, PERL, BEDFORD

ter razprodajam po nenavadno nizkih cenah. Primer:
Studebaker Pulmanlimuzina, 7 sedežna, 8 cilindrov, prosti tek, specijalna izdelava prej Din 260.000 —, sedaj 150.000 —.
Studebaker Komander z 8 cilindri, prej Din 185.000 —, sedaj Din 95.000 —.
Opel proiz. GMC, limuzina 6 cil., 4 sedežna prej Din 75.000 — sedaj 49.950 —.
Perl šazija 3-4 tone prej Din 165.000 — sedaj 110.000 — itd.
Opel motocikl 500 cm z električno lučjo popolnoma kompl. prej 22.000 — sedaj 12.000 —.
Izkoristite to izredno priliko, dokler traja zaloga, ter zahtevajte ponudbe za osebne avtomobile, tovorne šazije, autobuse, motocikle.

Rezervni deli za gornje avtomobile so stalno na skladišču po ugodnih cenah.

Zlatko Kardoš
Zagreb, ilica 75.
brzjavlj. Kardošauto.

Če si kupec za kolo, kupi le novo „PUCH“ chromirano kolo
ki ti ne rjavi in imel ga boš 10 do 20 let!
Dobiš ga le pri trvdki
IGN. VOK - Ljubljana
Tavčarjeva ulica
ali v podružnicah v Kranju in v Novem mestu

Bluze, otroške plašče
ter vse vrste oblek od najcenejše do najfinejše izdelane v modnih pastelnih barvah dobite pri znani tordki
BELIHAR & VELEPIČ
sedaj tudi Šelenburgova ulica št. 6
poleg Glavne pošte. Istotam se sprejemajo vsa druga naročila

Kaj premišljuje?
— Ne vem, kje naj si kupim blago za novo obleko.
— Tu ni treba nič premišljevati, temveč pišite še danes Trgovskemu domu Sternecki po vzorce, ker tam je ogromna izbira v suknju, kamgarnu, ševjotu in drugem blagu za moške obleke. Vse blago je dobre kakovosti in cene so zelo nizke.
Trgovski dom Sternecki
Tovarna Perla in Oblek
Celje št. 18
izdeluje na željo obleke in drugo konfekcijo po meri v par dneh.
Cenik in vzorci zastonj.

Joža Herfort:

VSTAJENJE

Če ne jočeš danes, boš jokal
vekomaj. (T. Taseo: Krizev pot.)

Jutro se je porajalo. Globoka tiha dolina je
ležala pred nama, tiha, zaspana. Nočnik je še
pošepetaval z vrhovi smrek, pa zaspal v globoki
dragi. Petelin bi moral peti, to jutro ni.

»Kako tiho, sveto tiho je.« mi je šepnil Fred,
oni veliki modrooki plavalasi Saks, ki me je že
parkrat obiskal v naši lepi domovini.

»Da, Fred,« sem dejal, pa se zazrl v nebo, po
katerem, svede umitem so romali sivi oblaki, ki
so postali vsi rožnati, nato vsi zlati in so puhteli
v nastajajočem veličastju sonca.

Ze sem ločil posamezne bele cvetove teloha
in krvavordeče cvetje rese, ko mi je Fred tiho
dejal:

»Glej, včasno jutro, ki se poraja, in vse veli-
čanstvo prirode budi v meni novo veselje, nove
upe. Toda nekoč ni bilo tako. Tudi pesem sinu
godne tišine, pesem divjega petelina, ki prav
danes noče peti, mi je bila nekoč grenka, silno
grenka. Ti rumenobeli cveti naših čudežnih rož,
prelestnih blagajk, so mi bili nekdanj tako ločestni,
kot da bi imeli trnje.«

Fred, Fred, pusti me, naj bom v tišini, rad
bi bil sam, brez človeške govorice v tem božjem
jutrulj sem tiho zaprosil.

»Oh, oprosti, saj sem sam enako razpoložen,
toda prav v jutranjih urah, ob zgodnji pomladi mi
kipi duša in tedaj bi govoril, govoril, bi razkril
vse svoje najskritejše spomine. Toda, le onemu,
ki me razume. In to si ti, edino ti! Da, pozneje,
pozneje!«

Na bližnjo smreko je priletel drozgec in pričel
žvižgati svojo jutranjo pesem. Visoko, visoko je
začel, prešel v za oktavo nižjo melodijo in kon-
čaval globoko, otožno. Zdelo se mi je, kot da prosi
pomlad, naj pride že enkrat v gore, naj mu se-
greje srček, da bo ljubil, da si bo zvil gnezdece.
V dolini je gostolela taščica, na nasprotnem bregu
je pel carar — pričel se je veličastni jutranji
koncert.

Ozrl sem se na Freda. Obraz, z ostro rezanim
germanskim profilom, je naslanjal na puškino cev,
lice je izražalo globok mir, roki je imel sklenjeni,
kot da bi molil; oko pa mu je blestelo v modrini
čistega neba, to je bil moj Fred, moj vrli Saks.
Za gorami se je zbudil veter, odšla sva proti Ga-
bišam. Takrat je pričel svojo povest.

»Tedad sem študiral na jugu, pod temnomodrim
nebo in vročim soncem. Veliki petek je bil. S
tovarišci sem šel na sprehod, da, Jela je bila.
Vitka, temnooka, polna ognja v očeh, ki so žarele
v čudnem južnem ognju. Prišla sva do znamenja,
ki je bilo ob cerkvi, Kristus je bil na križu viseč,
kraj njega je stala njegova Mati in Janez.

Neko čudno privlačnost je imel ta zame. Ka-
dar sem šel mimo, sem se odkril in pogledal v ono
obličje, zmučeno, v potnih sragah bleščeče. Nikdar
ni nanj posijalo sonce, le lučca, ki je brlela pod
nogami, je ožarjala sveto obličje. K nogam so pola-
gale pobožne žene cvetje, zvečer prižigale voščence,
pa tam molile in tožile Kristusu svoje reve in
težave.

Ker je bil tedaj veliki petek, so ga obsule žene
s cvetjem in so celo podnevi gorele sveče. Z Jelo
sva prišla mimo. Odkril sem se in bežno prekrizal,
odkrito ti povem, da me je bilo nekoliko — aram!
Jela me je brezbrizno pogledala in dejala:

»Si tudi ti tak? Tega te bom morala odvaditi!«

Molčal sem, skoro vse popoldne je bil najin
pogovor prazen — tehtal sem Jeline srce. Zdelo
se mi je, da sem Hamlet, ki tehta Jorickovo lo-
banjo — tudi meni se je zdelo, da je njeno srce
prazno, votlo, kot mrtvaška lobanja.

Tiho sva prispela v Gabrše, v našo ljubko,
raztrgano lovsko kočjo. Fred je sedel na klop,
sam sem šel kuhat zajtrk. Na jablani je gostolel
ščinkavec, pomlad je prišla tudi v gore; tudi pod
strmim Toščem so zacvetele rože in zapele ptičke.
Stopil sem s skodelico na praž, ko se je na so-
sednjem bregu, prav v »Sovju« oglašila kukavica.
Skoro bi mi padla skodelica iz rok.

»Fred, jo slišiš? Pomlad je tu!«

»In ti boš vse leto kukal,« mi je smeje dejal
modrooki Saks.

Po zajtrku sva se odpravila naprej. Dolomiti
so stali okoli nati v veličastnem vencu, midva pa
sva šla na strmo goro svetega Lovrenca gledat.

Nikar si ne predbacivajte, da niste preiz-
kusili vseh sredstev proti izpadanju in
prhljaju las. Preizkusite še Capillon!

Capillon preprečuje prhljaj, izpadanje las
in krepi korenine istih

(Rumena škatla, rdeče črke)

Cena originalni steklenici Din 28.-
Dobi se v vsakem kraju

Po pošti razpošilja:

Apoteka kod Belega krsta, Pallč
Dunavska banovina

»Če premislim, je bil Adam res zavidanja
vreden.«

»Zakaj pa, možek?«
»Njegova žena mu ni nikoli očitala, da bi se
lahko boljše poročila.«

BANKA BARUCH

15. RUE LAFAYETTE
PARIS

Telef.: Trinité 81-74 — Telef.: Trinité 81-75
Naslov brzojavkam: Jugobaruch Paris 22

Banka Jugoslovanskih izseljencev v Bel-
giji, Franciji, Holandiji in Luksenburgu.
Odpremilja denar v Jugoslavijo najhitreje
in po najboljšem dnevnem kurzu.

Vrši vse bančne posle najkulantneje.
Poštni uradi
v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksen-
burgu sprejemajo plačila na naše
čekovne račune:

BELGIJA: No. 3064-64 Bruxelles,
FRANCIJA: No. 1117-94 Paris,
HOLANDIJA: No. 1458-65 Ned. Dienst,
LUKSENBURG: No. 5967 Lux-embourg.

Na zahtevo pošljemo brezplačno
naše čekovne nakaznice.

če že cveto blagajke. Drugič, drugo leto sva že
šla! Za goro sva se zajedla v breg in šla strmo
navzgor. Pri prvih rumenih belih cvetih kraljeve
rože sva se ustavila. Fred se je oddahnil in mi
dejal:

»Sedaj pride drugi in tretji del one čudne
zgodbe z Jelo. Saj veš, da sva šla lani z njo na
petelina, takrat, ko bi ga lahko ustrelil, pa je
nisem.

Zvečer sva lepo prenočila v Gabršah; prvo,
kar je bilo, ji je bila ta ljubka kočja — preraztrgana,
postelja pretrda, molčal sem. Zjutraj ob treh sva
šla. Vsa zaspana se je komaj dvignila. Prišla sva
na Presedljev in sva tam počakala sivine jutra.
Gozdni trubadur je bil točen i s časom i z mestom;
pel je na svojem starem rastišču pod Slemenom.
Naskakovala sva ga. »Jela, Jelica, ališiš petelina,«
sem jo vprašal.

»Kaj, to je tista vaša pesem, nad katero tako
vživite? To ni nič posebnega.«

Pogledal sem jo postrani.

»Veš kaj, kar sam pojdi za njim naprej, meni
pa daj pelerino, da bom še malo podremala. Kajti
škoda je časa za to »petje«. Zadnjo besedo je
nalašč poudarila.

Zavil sem jo v pelerino in šel za petelinom,
trdno odločen, da ga ustrelim. Kot nalašč sem
prišel urno do krivega borovca, od koder bi ga
lahko streljal. Toda, preveč lep, preveč poln lju-
bezni je bil njegov spev in premalo ljubezni do
narave je imela Jela, zato ga nisem ustrelil.

Ko je odletel h kokoškam, sem šel tudi jaz
k Jeli — spala je spanje brezskrbnega otroka.

Prebudil sem jo. Šla sva za streljaj niže in sedla.
Sonce je tako lepo sijalo, ptičji kor tako ubrano
pel; ona ni imela za vse to najmanjšega smela.
Mislim, da ima kamen mesto srca. Človek božji,
je li še kaj lepšega kot pomladno jutro v gorah
in petje vsega ptičjega kora? Sitna in naveličana
vsega, mi je dejala:

»Fred, pojdi mi po blagajke, po prepovedane
rože, tišče, o katerih toliko govoriš, pa mi jih
prinesil!«

Pomislim, pa tiho dejal: »Bom!«, odložil
puško in nahrbtnik pa šel. Po najtežjih mestih sem
plezal, da sem nabral par lepih kraljevih rož.
Lepše so bile kot tele, pri katerih sediva. Ko sem
bil zmučen spet pri njej, je spet spala. Zdelo se
mi je zdelo podobna Petru na Oljaki gori. Zbudil
sem jo in ji dal sveži šopek.

»Kaj nisi dobil lepših?« Nisem odgovoril. Šla
sva v kočjo zajtrkovat. Mleko ji ni bilo všeč, čaj
iz termovke prekišil — moj Bog, kaj je tej ženski,
sem tiho dejal sam pri sebi. Opoldne sva avto
zamudila, na večer sva prišla domov, jaz nataknen,
ona nič boljše.

Zvečer v kavarni je pravila prijateljicam, kako
krasen je lov na divjega petelina, kako lepe rože
ima in da gre z menoj čez teden dni spet.

Ni šla, ker je nisem maral. Bil je veliki teden
in šel sem v hribe aam, da sem sam poslušal pesem
vstajenja in da sem sam doživel vstajenje. Zbral
sem v sebi vse sile, da sem se otresel žene, ki
je zahtevala za svojo vročo južno kri mojo bero,
mojo prirodo. Tedaj, one dni po tistem klavrnem
petelinjem lovu sem dobojeval v sebi boj, rešil
sem sebe in svojo prirodo, rešil sem se demona
žene.

Severnjak sem, zame ni vroča južna kri, zame
ni temnomodro nebo in njega vroče sonce.

Odkril se je v dolini, v prelepem Polhovem
gradu se je oglašila raglja, ura je bila devet. Ozrl
se je na razceve nežne blagajke, pa tiho dejal:

»Tedad, ob onem Jelinem šopku sem obljubil
sam sebi, da nikdar več ne bom utrgal niti ene
blagajke, pa naj me prosi zanjo kdorkoli.« Po-
gledal sem ga v oči, one sinje modre, vzvilele so
se mu v solzah...

»Pojdiva Fred,« sem dejal, le da sem prekinil
mučni molk. Spet sva lezla navkreber. Kmalu sva
prišla na sedlo, Pretovč imenovano. Z vrha gore
se je emehljala in vabila ljubka šentlovenska
cerkva.

»Glej Fred, tu so zidali nekoč cerkev.«

»Kje?«

»Tu na sedlu. Previsok se jim je zdel vrh; pa
kar so podnevi sezidali, jim je ponoči sveti Lovrenc
podrl in znosil kamenje na vrh gore. Par dni je
bilo tako, vse dotle, dokler niso ljudje spoznali,
kaj hoče svetnik, in so mu postavili cerkvico vrh
gore.«

»Ljubka legenda, kje si jo čul?«

»Naš logar Lojze mi jo je pravil. Če jo boš
hotel ališati v izvirniku, pa ga vprašaj!«

»Bom, zanima me!«

»Pospešila sva korak, kmalu nama je prijazen
logar voščil dobro jutro.

»Kje je pa petelin?«

»Danes je veliki petek, danes ni peti!«

»Bo že res,« je odvrnil logar in odšel v hlev,
midva sva pa šla z mislijo in pogledom preko
Polhovega gradca, ki se je tiščal pod svetim Lo-
vrencom mimo vseh gričev, čez Ljubljansko barje do
borovniških viaduktov, vse do tja, kjer so zaprli
obzorni hribi razgled. Za nama so bili griči in
gore, čezdalje višje; Triglav na eni in zaslužnjem
Snežnik na drugi strani.

Logar se je vrnil in pričel Fredu pripovedo-
vati šentlovensko legendo. Najmlajši Logarjev
bosopeti samosrajčnik je zlezal meni v naročje in
poslušal očka, kaj pripoveduje. Kmalu sem imel
okoli sebe tri mlade, zdrave gorske otroke, ki niso
vajeni pestovanja in nežnosti mestnih razvajancev.
Najstarejši se je opogumil, ko je oče končal, pa me
vprašal, če vem, zakaj ima pes gole tace?

»Ne vem, veš ti?«

»Oja, če hočete vam pa povem.«

»Lela!«

Sedel je na ekalo in pričel: »Ko so Jezusa
po zadnji večerji vjeli in ga peljali h Kajfu, so vo-
jaki zakurili na dvorišču ogenj in se gredli, to je
bilo tam, kamor je prišel Peter, ko je potem Jezusa
zatajil. Živali je pa tudi zeblo, pa so se prišle k
ognju gret. Zajec in pes sta se gredla skupaj. Takrat
so imeli peti še šape porastle kot zajci. Pričela sta
se pripraviti in med prepričev je pahnil zajec psa
v ogenj, da si je posmudil šape, sam pa seveda
stekel. Pes je planil iz ognja, pa za zajcem. Od
takrat ima pes gole šape in preganja zajca še dan-
danes! Mali Lovriček je končal, jaz pa sem mu
dal iz nahrbtnika oranžjo, zato, ker mi je tako lepo
povedal to mično zgodbo in ker je bila Velika noč
blizu, z njo vred pa pirhi.

Počasi sva šla z gore, sonce je že toplo gredo,
saj je bil april že čez sredino. Blížala sva se do-
lini, do Blagajevga spomenika sva prišla. Moj
Saks je postal otožen, oprl se je z roko ob ograjo
spomenika in glasno čital:

»Fridericus Augustus serenissimus Saxonias
rex«. O, domovina, moja domovina. Kako si ti da-
leč, kako hrepeni tvoj sin po tebi!«

Pojdiva, ne bom se toliko spominjal na dom,
če ne bom čul, če ne bom čital o njej, o njenih
možeh!

Sprejel naju je Polhov gradec, skozi obok sva
prišla na grajsko dvorišče; grad je stal mrko po-
nosno, kot je bilo ponosno ostro obličje mojega
Saksa. Na nasprotni breg sva šla, tako da je stal
sveti Lovrenc, Polhov gradec in grad pred nama
v vsej svoji močnatosti.

Sonce je stalo visoko nad nama, poldne je bilo,
pa vse tiho, mrtvo, mir, tišina pred velikimi praz-
niki —

Fred, Fred, kje si zdaj ti, daleč, daleč —
doma. Klicala te je domovina, odzval si se ji, meni
si pa pokazal globine svoje duše, popeljal si me
v galerijo svojih spominov, pokazal si mi vse boje,
vse skušnjave in skušnje; pokazal si mi pota, po
katerih te je podila južnjakinja Jela, toda popol-
noma sam si prišel do vstajenja svoje duše, k Nie-
mu te je peljala tvoja živa vera in ta vera naj
pomaga meni in mnogim, da bomo prišli do vsta-
jenja.

VATO

v tablah in za odeje — preden
naročite za Vašo potrebo — za-
htevajte moje vzorce in cenik

»Japonci znajo baje pripraviti riž na dvesto
različnih načinov.«
»Moj žena tudi — ampak samo na pravi
način nle!«

Za spomlad so došli novi damski klobuki

M. JAHN, modistinja

Maribor - Stolna ulica 2

Prenavlja, popravlja in olepsa stare hitro in poceni

Otroški vozički
vseh vrst
po nizkih cenah pri
Bogom r D vjak. Maribor.
Tattenbach-va 4

Za dobro
velikonočno pecivo
Jela Velikonoč!
Jamčijo izdelki
Dr. Oetkerja

IVAN KRAVOS
MARIBOR, Aleksandrova 13.

Pošljite naročnino!

Stanovanjska oprema
KAROL PREIS
Maribor, Gosposka 36
palača banovinske hranilnice

Preproge, linoleji, zavese, blago za zavese
blago za pohištvo, odeje, prevleke za postelje,
posteljno perje in gosje perje, tapetništvo
železno pohištvo in iz medi.
Reducirane cene. Cenik se pošilja brezplačno

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
SOLSKO ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.
NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
IL NADSTROPJE

Bilanca tujskega prometa na Štajerskem

Maribor, 29. marca.

Včeraj popoldne se je vršil v terasni dvorani hotela »Orel« redni letni občni zbor Tujskega prometne zveze v Mariboru. Na zborovanju je podala lani izvoljeno novo vodstvo te naše gospodarske in kulturne ustanove obračun o svojem poslovanju in lahko rečemo, da je ta obračun sprejemljiv. Zveza je v teku enega leta napravila nedvomno korak naprej v veliko korist člega področja, ki ga zastopa. Napredek se kaže tako v notranji organizaciji ustanove, kakor v zunanjem delovanju.

Kot prvo je bilo na dnevnem redu izčrpano in temeljito poročilo predsedstva, ki ga je podal lani izvoljeni neumorni novi predsednik dr. Ivan Jančič. V uvodu je orisal splošen položaj tujskoprometne službe v naši državi ter poudarjal koristi, ki jih tujski promet že sedaj od nezadostni zunanji propagandi in notranji izgrajenosti prinaša našemu gospodarstvu. Letno imamo od tujskega prometa 200 milijonov dinarjev dohodka, kar je sicer v primeri z drugimi državami še neznatno. Pojasnil je vzroke, ki zavirajo razvoj tujskega prometa v naši državi: so to valutne razmere, prevelike pristojbine za vizume, ki so na primer zavirale izletniški promet z avtobusi iz Avstrije v Maribor, slabe ceste, ki jih zlasti nam nasprotne države izrabljajo za propagando proti obisku naše države. Edna od pomoči bo, slediti zgledu drugih držav ter poglobiti propagandno delo v inozemstvu, doma pa odstraniti vse ovire, ki delajo tujcem težave pri prestopu meje in bivanju.

Izčrpano je bilo poročilo o izvedbi notranje organizacije, ki je bila lani na obnem zboru predmet ostre kritike. Uredilo se je knjigovodstvo po modernih načelih, ki nudi vsak dan točno sliko o gmohtnem stanju Zveze. Veliko je pridobila Zveza z novim ravnanjem g. Loosom, ki je prevzel komercialno vodstvo s 1. septembrom. Izvršila se je tudi preselitev v primernejše prostore v isti hiši, ki pa še vedno ne odgovarjajo zahtevam, ter se je nabavilo nekaj nove opreme. Revizije, ki so se izvršile od centrale Putnika, od prometnega ministrstva in dvakrat od strani finančnega ministrstva, so izpadle povoljno ter so se vsi revizorji pohvalno izrazili o poslovanju.

Veliko skrb je posvetila Zveza propagandi ter so se skušali privabiti tujci na ves teritorij Zveze, Mariborčane pa seznaniti z drugimi kraji. Propaganda se je vršila potom osebnih stikov, potom časopisja, s plakati, okrožnicami ter informativno korespondenco. Za Maribor posebej se je trudila Zveza dospeči uvrstitve v klimatska mesta, kar tu prineslo mestu nesporne koristi. Z razstavo v Belgradu se je interesiral širok krog za lepote Maribora in okolice ter za zdravilišča in letovišča. Istotako pa tudi ob priliki razstave na Mariborskem tednu.

Poročilo o poslovanju zveze je podal ravnatelj g. Loos. Svoje 7. poslovno leto je ustanova ugodno zaključila. Na zvezinem ozemlju je lani bivalo 48.775 tujcev, od tega 11.545 inozemcev; število nočnin je 205.697 (povprečno 4.22 nočnine na osebo). Največji obisk beleži Rog. Slatina s 5280 tujci in 63.283 nočninami, sledijo Dobrna (2568 tujcev in 31.444 nočnin) Maribor sicer 14.421 tujcev, pa le 17.938 nočnin, nato Celje 10.315 tujcev in 15.870 nočnin, Slatina Radenci s 805 tujci in 8805 nočninami, Ptuj s 2124 tujci in 8095 nočninami ter Laško s 752 tujci in 8009 nočninami. Nekateri kraji, kakor Logarska dolina, manjša letovišča v Savinjsko-Dravski in Mežiški dolini beležijo porast, vendar pa je splošno število nočnin napram letu 1932 padlo za 8,5 odst. — Število članstva se je v minulem letu povečalo za 14 in šteje koncem leta 8 ustanovnih, 58 rednih in 12 podpornih. Članarine je bilo vplačane Din 16.647.25, Zaključek za l. potletje je bil za 15.616.63 pasiven, po reorganizaciji obratov pa se je stanje zboljšalo ter zaključilo s koncem leta s 40.632.24 Din prebitka. Čisti dobiček znaša 25.015.61 Din in od tega je uprava dala za podpore raznim društvom in ustanovam 18.390 Din. — Glavni donosni obrat je biljetarna v Mariboru, ki je lani prodala 27.454 vozovnic. Promet je znašal 2.049.475, lahko se bo pa še primerno

dvignil. Biljetarna izdaja in posreduje vizume, prodaja vozne reče, potopise, peča se z zavarovanjem proti potnim neizplačam itd. Informacijska služba je brezplačna. Tudi biljetarna v Celju in v sezoni v Rog. Slatini sta aktivni. Projektirani sta še ekapozituri v St. Ilju in Gor. Radgoni z menjalnicama. Kolodvorske prodajalnice v Mariboru, Celju in Čakovcu so ugodno poslovale ter vrge skupaj 23.506.70 Din. Važen faktor v tujskem prometu je menjalnica na mariborskem glavnem kolodvoru, ki se lepo razvija. Promet je znašal skupno 15 milijonov 797.221.35 Din. Lani je začela Zveza z organizacijo avtobusnih izletov v domače in inozemske kraje, ki so se dobro obnesli. Tudi izletniški vlak v Otoče, s katerim se je peljalo 2633 potnikov, je ugodno uspel. Občutno je prizadel Maribor izpadek avtobusnih izletov iz Avstrije, ki so prinašali mestu dokaj prometa.

Za propagando je izdala Zveza lani 58.048.50 Din. Izdala je brošuro Celje, Gornja Savinjska in Logarska dolina, nabavila so se diapositivi, kliseji, razstavljeni material itd. Sodelovala je na higijenski razstavi v Zagrebu, pri izdaji reklamne brošure o Slovenskih gorah in Badruovem vodiču. Organizirala se je tudi izdaja vremenskih poročil.

Sledilo je poročilo nadzorstva, sklepanje o proračunu, dopolnilne volitve 4 članov odbora in enega člana nadzorstva.

Školja Loka

»Mali kralj«. Na cvetno nedeljo je samostan oč. m. uršulink nudil gostom iz mesta in okolice prav lep užitek. Gojenke IV. letnika tuk. učiteljskega so skupno z učenkami meščanske šole uprizorile tokrat — kakor že za svečeno Gregorove »Svete tri kralje« — duhovno igrano »Mali kralj«, ki jo je priredil in dramatisiral g. spirital prof. Jožef Šimenec. Igra je vzeta iz francoske revolucije in predstavlja preganjanje redovnic. Učenke so svoje vloge dobro rešile. Glavno vlogo je igrala in zelo dobro podala gđ. Homanova. Navzoči so bili avtorju č. g. Šimencu, ki je med odmore pojasnjeval vsebino, za novo duhovno dramo, vzeto iz francoskih tal in iz socialnega zgodovinskega okolja, iz srca hvalile. Igra obsega 7 slik in je zlasti primerna za samostanske in kongregacijske odre.

Litija

Zavrnitev prošnje za sprejem v občinsko zvezo. Na zadnji občinski seji je bila med vsemi točkami najzanimivejša točka o sklepanju za sprejem v občinsko zvezo avstrijskega državljan g. Dontha, ki je pred 2 letoma prišel v litijsko predilnico za nadmojstra kota nenadomestljiv strokovnjak. Ze takrat je »Slovenec« opozarjal kompetentne oblasti na dejstvo, da imamo dovolj domačinov strokovnjakov za to nadmojstersko mesto, no vzlic temu so gotove »dobre zveze« g. Donthu preskrbele dovoljenje za zaposlitev v litijski predilnici, ki je bilo menda tudi že parkrat podaljšano, čeprav je vodstvo predilnice dobilo na občinsko upravo v Litiji precejšen vpliv, najbrže tudi še kaka posebna zagotovila, je vložil g. Donth na litijsko občino prošnjo za sprejem v litijsko občinsko zvezo, ki je predhodno potrebna za dosego našega jugoslovanskega državljanstva. Vse je bilo takorekčje do dogovorjeno in bi naši sedanji občinski možje gotovo tudi glasovali za ta predlog, da se ni oglasil proti temu predlogu občinski odbornik g. notar Grašič, ki je v temperamentnem govoru odbornikom pojasnil, da je ravno pod Donthovim vodstvom prišlo do preostre racionalizacije predilniškega obrata, ki je zahtevala redukcijo velikega števila delavcev ter sedaj čezmerno izkoriščanje skoro celotnega predilniškega delavstva, ki se za svoj borni kruh izkoriščava od absolutno tujega kapitala in tujerodnega vodstva. Na podlagi dr. Grašičevega govora je bil predlog za sprejem g. Dontha v občinsko zvezo odklonjen z 12 glasovi, 8 glasov pa je bilo za sprejem. Proti so glasovali vsi okoliški odborniki, ki so s tem rešili tolikokrat poudarjeno nacionalno čast sedanjega litijskega občinskega odbora.

Iz raznih krajev

Dobova. Preteklo nedeljo smo pokopali daleč na okrog znano dobro mater in gospodinjso gospo Marijo Cvetkovič iz Rigon. Ker je pokojna uživala velik ugled in spoštovanje, jo je spremljala na zadnji poti nenavadno veliko število občinstva, ki se je ob zbranih glasovih žalostnih tukajšnjih pevcev in turobnih zvokih godbe ob odprtem grobu poslovilo od rajne. Naj v miru počiva!

Ribno pri Bledu. Na cvetno nedeljo je Kat. izobraževalno društvo priredilo igrano Kovačev študent z mnogimi narodnimi pesmi pod vodstvom domačega organista. Vse se je vrlo dobro obneslo. Posebno je občinstvo zabaval Kovačev študent, ki je rojen humorist. Kljub krizi je bila udeležba zelo velika.

ca »Victimae paschali« zl. Jos. Gruber, ofert. »Angelus Domini« zl. St. Premrl.

Cerkev sv. Jožefa. Na velikonočno nedeljo ob 8 slovesna sv. maša; izjava se: Instrumentalna »Missa solemnns in C« zl. Ig. Mitterer. Graduale »Haec dies« in sekvenca »Victimae paschali« zl. Jos. Gruber ofert. »Terra tument« zl. A. Foerster. Pred mašo »Kristus je vstal« zl. St. Premrl; po maši: »Skalovje groba« zl. L. Cvek.

Redno mesečno celonočno čiščenje presv. Srca Jezusovega bo v ljubljanski stolnici v noči na prvi petek v aprilu (od 5. na 6. aprila). Nočni častitvi molijo iz knjige »Večna molitev« 23. uro: Za velikonočni čas. — Možje in mladeniči vljudno vabljeni!

Bratovščina sv. Rešnjega Telesa bo imela svojo mesečno pobožnost v četrtek 5. aprila v uršulinski cerkvi. Zjutraj ob 5 bo prva sv. maša, ob pol 6 pridiga in ob 6 sv. maša z blagoslovom za žive in rajne ude bratovščine. Vabimo vse častilce sv. Rešnjega Telesa, da se v obilnem številu udeležijo evharistične pobožnosti v uršulinski cerkvi.

Ljubljana

1 Kino Kodeljevo. V nedeljo ob 3., 5., 7. in 9. in v ponedeljek ob 3., 5., 7. in 9. film slavnega tenorista Heriberta Ernesta Groha »Pesem o srečju«. V torek ob 8 »Zenitovanski posrednik« (Sigfrid Arno).

1 Društvo upok. učiteljstva za dravsko bano-vino ima svoj redni letni občni zbor v četrtek, 5. aprila ob 15 popoldne pri Novem svetu v Ljubljani z običajnim dnevnim redom. Vabljeni vsi.

1 Organizacija diplomiranih tehnikov ima XI. redni občni zbor v nedeljo, dne 8. aprila ob 9 dopoldne v beli dvorani hotela Union. Tovariši iz Belgrada in Splita so obljubili delegate in povabljeni so javni činitelji, zato je naša dolžnost, da bo udeležba polna. Vzemite seboj legitimacije in ne oddajajte železnih kart, ker bo najbrže dovoljen 25% noupust na železnici.

Požari brez konca

Ptuj, 30. marca.

V živem spominu je še velik požar v Ge-rečji vasi, pri katerem sta postali žrtvi požara Marija Drevenšek in njena 18-letna hčerka Antonija, ki sta na posledicah groz-nih opeklin umrli.

Danes predpoldne pa je izbruhnil požar pri kočarju Fricu Paveu in mu upepelil stan-ovanjsko hišo in gospodarsko poslopje. Za-hvaliti se je treba domačim gasilcem, da se ogenj ni razširil. Ptujskim gasilcem, ki so bili na potu na kraj nesreče, se je med potjo pokvaril motor, vsled česar pri gašenju niso sodelovali. Škoda se ceni na 20.000 Din in je krita z zavarovalnino. Na kak način se je vnelo, še ni dognano.

Kranj

Ogenj v hotelu »Kranjski dvor«. — V sredo dopoldne je v podstrešju hotela »Kranjski dvor« nepričakovano nastal ogenj, ki bi bil imel go-tovo velike posledice, če ga ne bi pravočasno preprečili. — V podstrešni sobi je slikar zakuril v štedilniku, da bi se barve hitreje sušile. Ikre so pa v dimniku našle pot do lesenih predmetov in tako so se vnele deske in tramovi. — Sreča je bila, da se je to zgodilo dopoldne. V bližino ognja je prišel namreč lastnik hotela g. Peterlin, ki je ogenj pravočasno zapazil in pričel pridno gasiti s pomočjo domačih, poklical pa je na po-moč tudi gasilce. Vsi skupaj so potem naglo od-stranili nevarnost požara.

Lep čin mladega društva. Skupina »Jugoslo-vanske strokovne zveze« v Kranju je na Cvetno nedeljo dopoldne v Delavskem domu razdelila znesek 700 Din med 11 brezposelnih članov in tudi nečlanov.

Zopet se nam obeta igra. Agilna »Strokovna skupina delavcev in nameščenec« v Kranju pri-pravlja zopet gledališko vpriporitev. — V so-boto, 7. aprila ob 8 zvečer in v nedeljo, 8. aprila ob 4 popldne bo na odru Ljudskega doma igrala komedijo: »Vojna slava in njeni mešetarji«, ka-tero je iz francoščine prevedel M. Slrbinec.

POZOR!

Botri in botrice — ženini in neveste!

Največjo izbero ur, zlatnine in srebrnine Vam nudim najcenejše in najsolidnejše ter se priporočam

Ivan Levičnik, urar

Kranj — Jesenice

Trbovlje

Pokojnine je predčasno izplačala bratovska skladnica radi praznikov, da so vpokojenci že v četrtek prejeli svoj denar. Prizadetim je bilo s tem zelo ustreženo. Enako uslugo je napravila občina svojim ubogim.

Pri rudniku bodo prvi teden aprila delali samo dva dni, v torek in četrtek. Kaj bo potem, se še nič ne ve. Zastopniki delavstva, ki so šli posredovat v Belgrad, se še niso vrtni.

Aranžerski tečaj za okenske izložbe in pouk o sodobni reklamni bo za trgovske nastavljenec v Trbovljah in iz okolice. Tečaj se začne z apri-lom min bo vsako nedeljo popldne v šoli na Vo-dah. Bomo zopet bolj moderni, samo žepi so vedno bolj prazni.

Trbovlje. Igra »Henrik« — govavi viteze se na velikonočni ponedeljek popoldne ponovi v Društvenem domu. Igra je lepa, vstopnina zni-žana.

Ljutomer

Krajevni odbor Rdečega križa je imel pred par dnevi svoj občni zbor. Iz poročila je bilo razvidno, da je odbor v preteklem letu izvršil veliko dobrega v prid revnih slojev. V kratkem se bo Rdeči križ organiziral po novem zakonu. Kot predsednik je bil izvoljen g. Zacherl. Drugi odborniki so obdržali svoje funkcije.

Šolska kuhinja, ki je skozi tri mesece delo-vala in vsaki dan preskrbela okoli 180 šolskim otrokom obed, je z velikonočnimi počitnicami prenehala delovati. Vsa čast in zahvala gre meštnim gospe, ki so ves čas požrtvovalno oskr-bovale šolsko kuhinjo.

1 Pogrebno in podporno društvo drž. usluž-bencev v Ljubljani. Člansko zborovanje bo 8. aprila ob 8 v salonu pri »Levue«.

1 Ribarsko društvo v Ljubljani ima svoj redni letni občni zbor dne 7. aprila 1934 ob 20 v hotelu »Metropol« z običajnim dnevnim redom, 1 Nočno službo imajo lekarne: danes in jutri: mr. Sušnik, Marijin trg 5 in mr. Kuralt, Gosposvet-ska c. 4; v ponedeljek: mr. Trnkoczy ded., Mest-ni trg 4 in mr. Ramor, Miklošičeva c. 20; v torek: mr. Leustek, Resljeva c. 1; mr. Bohinec ded., Rim-ska cesta 24 in dr. Kmet, Tyrševa c. 41.

Maribor

m Hoče pri Mariboru. Kakor običajno vsako leto priredi tudi letos hoško Prosvetno društvo na velikonočni konedeljek svojo predstavo. Vseložgra »Maks v škripcih« (tri dejanja) vam bo privabila solze smeha.

m Ipavčeva župa poziva članstvo, da se ude-leži koncerta praškega pevskega zbora »Smetane«, ki bo dne 3. aprila ob 20 v unioanski dvorani.

Drugi kraji

Begunje pri Lescah. Prost. gasilska četa po-novi igrano »Carski sel« na velikonočni ponedeljek ob 3 popoldne.

Jesenice. Na veliko nedeljo ob 20 in na veli-konočni ponedeljek ob 15 popoldan obiščemo ope-reto »Pri belem konjičku« v Krekovem domu, kjer se bomo od srca nasmejali.

Poizvedovanja

Reven delavce je včeraj izgubil na poti od Ilirske ulice do Vidovdanske ceste ves svoj tedenski zaslužek 400 Din. Pošten naj-ditelj naj vrne znesek pri tvrdki Pičman v Ilirski ulici.

Denarnica s 105 Din vsebine je bila najdena na Krekovem trgu. Naslov najditelja v upravi.

RES JE!

da Vam nudimo razen ogromne izbere in najlepših vzorcev blaga za obleke, plašče itd. ter manu-fakture sploh tudi

najceneje

na pr. kamgarne za praznične obleke od 98 Din
štofe za deške obleke od . . . 32 Din
volneno za damske obleke od . . 26 Din
modno za damske plašče od . . 68 Din
svilo različno že od . . . 12 Din

Ogled in nakup pri nas Vam bo užitek.

Specialna trgovina

NOVAK — LJUBLJANA
KONGRESNI TRG 15. pri nunski cerkvi.

Tržič

Občinski proračun sprejet. Naše pripombe k proračunskemu predlogu so našemu g. županu kar prav prišle, zakaj kar vse je porabil za svoje po-ročilo, ko je k uvodu proračunske razprave v sredo prebral ves naš članek in je obsegalo poročilo v glavnem nejevoljo, da si upa kdo povedati svoje mnenje k proračunu. Na odgovor je klical radi do-pisa zastopnika opozicije v občinskem odboru g. Janeza Majersiča. Konstatiramo, da ni imenovan v nikaki zvezi z dopisom, ker je bil tiste dni, ko je bil pisan članek, na potovanju. Dopisnik »Slovenca« v Tržiču je neodvisna oseba, ki se ji ni treba ozi-rati ne na levo in ne na desno. Dopisnik je vzel v roke proračunski predlog in je napisal svojo sod-bo, katere pa ni dal v kritiko ne g. Majersiču in ne g. Globočniku in ne komu drugemu.

Proračun je bil na seji sprejet tak, kot je bil predlagan, v višini, kot smo navedli zadnjič in so naše številke točne. Vincencijeva konferenca pri podporah res ni upoštevana, pač pa bo dobila po izjavi g. župana nekaj več iz ubožnega sklada iz postavke: Vzdrževanje ubožcev v posebnih oskrb-nih zavodih. Po izjavi g. župana dobi Vincencijeva konferenca iz te postavke kot popolno oskrboval-nino za otroke iz Tržiča in kot podporo 10.200 Din, kar vzamemo z odobravanjem na znanje. Neki prispevek dobi tudi socialistična delavska organiza-cija »Svoboda«, kar v proračunu ni bilo omenjeno.

Seja je bila tuhtana zelo živahna. Naj navede-mo samo nekaj važnejših postavk. Med osebimi izdatki so poleg raznih uslužbencev navedeni pred: sednik 15.000 Din, prvi član uprave s 5000 Din in blaginjak s 7200 Din. Med stvarnimi izdatki pa uprava in najemnina 53.200 Din, razsvetljava me-sta 20.000 Din, narodna šola 94.060 Din, prispevek meščanski šoli 6000 Din, sokolski četi 5000 Din, drugim društvom 4000 Din, za nove orgle 6000 Din, gradbena stroka 30.117 Din, ubožni sklad 111.300 Din, uprava občinskih zemljišč in poslopj 60.800 Din in nepričakovani izdatki 60.000 Din.

Krile se bodo te številke s 50% doklado na vse državne davke v iznosu 169.016 Din; občinske trošarine bodo dale 195.000 Din, vodarina 45.000 Din, prispevek industrije 250.000 Din; drugo donos posestev in gospodarskih podjetij ter raznih taks.

Novo mesto

Materinska proslava v Novem mestu. Prosvet-ni dom je bil v nedeljo 25. t. m. zopet poln, saj so nam plakati sporočili, da bomo gledali na odru otroško nedolžnost, ki bo s svojo nežnostjo in ljubeznijo pokazala svojim ljubim mamicam vso udanost in spoštovanje, ki ga zaslužijo. Ze nastop mladih virtuozov v vijolini in klavirju nam je pri-nesel prijetno iznenađenje in zlasti igra na klavir (gđ. Pavčičeva) nas je prav zadovoljila. Prijeten užitek so nam dali skupno vijolinisti in pianista. Zive slike z dolgimi deklamacijami so nekoliko utrudile nas in izvajalce ter se je vsa prireditel-radi tega zavlekla v noč. Jasno je deklamirala mala Jelica Krizostomova »Ali poznate moje mamico?«, tako da smo kar navdušeni poslušali. Zadržila pa nas je igrice »Pavelčeva piščalka«. Pohvaliti moramo vse igralce in sploh vse, ki so bili na odru in pred poročilom, bodisi kot pevci ali kot god-beniki. Vse priznanje in zahvalo za lepo po-poldne pa izrekamo pred. g. p. Ladijavu, ki je imel mnogo mnogo truda s priredbo. Gotovo nas ne bodo naši mali pustili dolgo čakati nase ter nas bodo znovič razveselili s svojim nastopom.

Na uspehi prireditvi imajo odlično zaslu-go naše matere, članice KA, katere so proslavo or-ganizirale in materialno mnogo žrtvovala, zakar im tem potom izrazimo najtoplejšo zahvalo.

Pričetek z javnimi deli. Takoj po Veliki noči se bo začela graditi cesta Novo mesto—Hmeljnik. Za to odredjena komisija je za to že odkupila svet po ceni 1—8 Din m², nekaj sveta je bilo dano na razpolago tudi brezplačno.

Izgubljena je zlata zapesna damska ura na Sv. Petra cesti. Najditelja prosim, da vrne za na-grado v Rožni ulici 41-11.

Ušel je mali papagajček — zelene barve. SIŠI na ime »kokica«. Poštenega najditelja prosimo, na-ga vrne, Domobrnska c. št. 25, pritičje.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

Drama

Začetek ob 20.

Sobota, 31. marca. Zaprtlo.

Nedelja, 1. aprila ob 15: »INRI«. Izven. Cene od 20 Din navzdol.

Ob 20: »Belgrad nekdanj in sedaj«. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 2. aprila: Ob 15: »INRI«. Izven Cene od 20 Din navzdol.

Ob 20: »Charleyeva tet«. Izven. Znižane cene od 20 Din navzdol.

Torek, 3. aprila: Zaprtlo.

Opera

Začetek ob 20.

Sobota, 31. marca: Zaprtlo.

Nedelja, 1. aprila ob 15: PARSIFAL. Izven. Zni-zane cene.

Ponedeljek, 2. aprila ob 15: PLES V SAVOJU. Izven. Znižane cene. — Ob 20: POLJSKA KRI. Premijera. Izven. Znižane cene.

Torek, 3. aprila: Zaprtlo.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 31. marca: Zaprtlo.

Nedelja, 1. aprila ob 15: JURČEK. Premijera. Zni-zane cene. — Ob 20: GORENJSKI SLAVČEK. Premijera.

Ponedeljek, 2. aprila ob 15: GORENJSKI SLAV-ČEK. — Ob 20: STAMBULSKA ROŽA. Zni-zane cene.

Naznanila

Cerkveni vestnik

Cerkvena glasba v stolnici

Pri slovesnem vstajenju veliko soboto popoldne ob 4 so bodo izvajale sledeče skladbe: Dva Premrlrova rensponzorija, Riharjeva velikonočna pesem »Zveličar naš je vstal iz groba«, Premrlor »Tebe Boga hvalimoc, Kimovčeva »Raduj se, Kraljica ne-beška« in »V Zakramentu vse sladkosti« ter Premrlrova pesem »Veliko noč praznujemo«.

Velikonočno nedeljo pri veliki pontifikalni maši ob 10: Kimovčeva antifona »To je dan, ki ga je naredil Gospod«, Premrlrova pesem »Kristus je vstal«, Perosijeva Misa pontifikalna v d-molu, Premrlor gradual in sekvenca, Dietrichov ofertorij in Cvekova pesem »Skalovje groba«.

Velikonočni ponedeljek pri veliki pontifikalni maši ob 10: Foersterjeva Misa solemnns, Premrlor gradual, sekvenca in responzorij »Angelus Domini«.

CERKEV V KRIŽANKAH

Velika sobota. Ob pol 8 zvečer slovesno vsta-jenje. Po 3 kratem Aleluja: »Zveličar naš je vstal, zl. Gr. Rhar, nato procesija z Najsvetejšim. Po procesiji: »Te Deum«, zl. Jos. Gruber, »Regina coeli«, zl. A. Foerster. Na koncu: »Skalovje groba«, zl. L. Cvek. Vse s spremljevanjem instrumentov.

Velikonočna nedelja. Ob pol 11 sv. maša z bla-goslovom. Pojo se velikonočne pesmi starejših in novejših skladateljev s spremljevanjem godal.

Velikonočni ponedeljek. Ob 10 slovesna nova maša, katero daruje preč. gosp. p. Norbert Klemen O. T. Izjava se: »Novi mašnik« zl. G. Rihar, »Veni sancte Spiritus« zl. A. Foerster. Po govoru: Instrumentalna »Missa solemnns in hon. B. M. V.« zl. I. B. Menerer. Graduale »Haec dies« in sekven-

Boj in smrt pri živalih Smrt ni samo pokončevalka

Ljudje smo v bolj rahlem stiku s trdimi zakoni narave, ker nam je Bog dal razum. Minuli so časi, ko se je pračlovek bojeval z živalmi ledene dobe za svoje golo življenje, ko je vsakdo brez pomisleka živalsko dušil drugega, da bi ga pregнал s prostora pod solncem. V živalskem kraljestvu pa o tem ne vedo ničesar. Za svoj obstoj se bojuje vsak na svoj način, ker nimajo vesti.

Morski volk ne more živeti od alg, toda za svoj prekrasni mišičasti telesni motor potrebuje žrtje, žrtje in spet žrtje. Zato lovi dan na dan z okorelim žrelom.

Smrt in življenje se ne bojujeta drug proti drugemu, delata roko v roki. Del vsega rojenega služi drugemu za hrano. Narava v tem ne pozna niti najmanjše čustvene omame. Zanj je važno samo to, da ostane ohranjen vsak način in vsaka oblika, ne pa, kaj se zgodi s posameznim stvarom.

Smo na robu dobe sladkih živalskih zgodb, ko so ta dejstva bila prezrta, ali pa so se samo površno omenjala in opisovala. Kakor bi bilo potrebno, da priznavaš naravi! Kakor da njena ogromna polnota skriva samo mehko in drobno čustveno blaženost! Ne! Ona je mati in tragika, slepa usoda, grozovitost in darovalka ljubezni obenem.

Tudi mi in naše bivanje in naša bodočnost, smo njen dar. Mislimo njeno trdoto, ker nam je dala razum. A ne smemo je gledati skozi spakujoče naočnike, ne smemo je videti enostransko. Kdor občuti spoštovanje, mora stremeti po resnici ter človeško »dobro in zlo« ne sme uvrščati med večne zakone, ki jih moremo samo slutiti, a nikoli zapopasti.

Eden teh večnih zakonov je — smrt.

Ce se v ribo vsesa pijavka, pomeni to zanjo samo bogat plen. Morda je leže pod stebli smiljke stradala cele tedne, preden je ljubko se vijoč zaplaval v vodovje, ko se je nenadoma pojavila riba — njena žrtev. Z obema sesalnima korčkom na sprednjem in zadnjem koncu se čvrsto oprime luskega telesa, njene škrge si utro pot v staniče in sok žrtve. Napolni se s to pojedinjo, ki bo zadostovala za tedne, morda celo za mesece.

Njena mladost je bila ograjana od sester iste ribe, ki je postala njen plen. Bila bi zanje masten grizljaj in zato je s tem, da je zrastle, zadela glavni dobiček. Mnogo njenih tovarišic je bilo požrtih, preden so zrastle.

Tako se godi libelni ličinki, ki umazano siva in neznanca tiči na drobnem listu, kolikokrat mora bežati in se skriti, in kolikokrat je morala stegniti členasto lovko, da bi zgrabila ribo, črva ali vodno žuželko.

Tako se godi nasilnim roparjem v vodovju. Kdor je majhen in slaboten, je požrt. Kdor je velik in močan, žre.

Te drobne živali zležejo veliko jajčec, ki so po večini uničena, preden je iz njih nastala žival. Narava računa tako: številne stvore doboči za žrtev drugim; tehta število rojenih s številom zavratno umorjenih in skrbi samo zato, da ostane prebitek. Vse drugo je za hrano drugim vrstam, ki so ji prav tako ljube, ali pa brezpomembne.

V naših rekah bi bilo več rib kakor vode, če bi ne bilo tega. Zdrste sto in tisoč jajčec; nekatere jih odlože celo na milijone. Pomislimo, da imata beluga in jeseter, ki iz Črnega morja zahaja v vse tam se izlivajoče reke, pri 1400 kg skupne težine — 400 kg težke jajčnjake. Vsako jajce je veliko kot kaviarsko zrno. Lahko bi izračunali zvezdoslovno število potomstva ene take živali.

Zato je potrebno, da ščuka preži, da se z rahlim plavutnim udarom splazi do svoje žrtve,

jo sune in hlastne po nji. Kar dela ona v naših rekah, delajo v rekah drugih dežel — želve. Tako so ameriške aligator-želve nasilni roparji, katerih kot nož ostre čeljusti morejo odtrgati človeški prst.

Nasprotno njim pa raki redko ulove zdravo ribo. Ona je zanje preurna in pregibčna.

Njihove žrtve so navadno bolne ali ranjene ribe. Kot mrhovinožrči skrbje, da gnoloba ne zastrupi rek.

To je ene vrste boj: boj za hrano. Drugi boj je boj tekmovalcev za samico. Mnoge privablja, a samo eden si jo osvoji. Narava hoče, da zapusti dedščino močnejši. Kdo bo ta, se odloči v boju. Nekaj nenavadnega pa je, da je pri izidu boja za ljubezen deležen naše naklonjenosti skoro vedno zmagovalac, redko kedaj premaganec. Večni zakon narave učinkuje prav tako sporedno in pravilno tudi v nas, ki seveda dolgujemo pokorščino višjemu zakonu: božjemu.

Boljši in močnejši, najvrednejši oče, ta, ki se je junaško držal v tisoč nevarnostih in bojih, naj živi v potomstvu. Tak postane smisel smrti očiten. Ni samo pokončevalka, je tudi vzdrževalka. Zato se lahko mirno veselimo nad krasno možjo ropajoče ščuke. Njeno počenje je dobro in potrebno v njenem kraljestvu.

O kraljestvu duha, kamor sodi človek, tu seveda nismo govorili. (Po »Atlantisu«.)

Moderna glasba v Vatikanu

Prvo mašo z moderno glasbo bodo v baziliki sv. Petra v Rimu slišali prvič jutri, na Veliko noč. Sam sv. oče je dal znanemu skladatelju Lorenzu Perosiju nalog, naj jo sestavi. Nova maša je zelo komplicirana in zahteva dva zbora. Sikstinski zbor bodo v ta namen povečali do 100 glasov. Sv. oče želi, da bi se proglasitev don Bosca za svetnika izvršila na kar najslovesnejši način. Lorenzo Perosi je mašo dokončal v dobrih dveh mesecih. V njej nastopata mešani in moški zbor. Prvi zbor sestoji iz soprana, alta, tenorja in basa in vodi melodijo, drugi zbor pa sestoji iz prvega in drugega tenorja ter iz prvega in drugega basa in spremlja prvega kakor nekak orkester. V Vatikanu so zelo navdušeni za novo delo.

Ovratnice iz kačje kože

Northampton je svetovno znan po izdelovanju raznih predmetov iz kačje kože. Tam izdelujejo čevljičke, torbice in vse mogoče toaletne predmete iz kačje kože. Northampton je zdaj stopil pred svet z novo senzacijo: iz kačje kože je napravil moško ovratnico, ki je lepa in celo bolj trpežna kakor svilen. Northampton je takoj poslal eno ovratnico prestolnemu nasledniku, ker dobro ve, da se nova moda takoj vpelje, ako prične nositi kačjo ovratnico prestolonaslednik.

Iveri

Norci in modrijani imajo skupen privilegij: brezskrbnost.

Kdor zime ne ceni, ne zasluži pomladi.

Nihče ni tako trdno prepričan, da je na pravi poti, kakor tisti, ki neprestano tava v zmoti. Malo veš, če ne veš, katere stvari ne moreš vedeti.

Večni mir je ideal slabotnih: vasaka moč potrebuje gibanja.

Zelja in izpolnitev si zelo redko sličita: kogar želja zadovolji, ta najbolj upravičeno pričakuje, da postane srečen.

Človeštvo ne more napredovati na račun kakega naroda.

Laž je naravni izgovor slabičev.

Najboljša krepitev volje je vera.

Kdor zase skrbi, zadostuje, da dela po lastnih skušnjah. Kdor pa hoče skrbeti za svoj narod, mora poznati njegove skušnje: in to je njegova zgodovina.

Zbral G. Eckelmann.

Dr. Kaas se ne vrne več

Sv. oče Pij XI. je imenoval dr. Kaasa, bivšega voditelja centroma, za prvega apostolskega protonotarja. Doslej je dr. Kaas nosil samo naslov častnega protonotarja. Kaas je že več kakor eno leto v Rimu. Kolegiju devetih protonotarjev predseduje nemški prelat Wilpert. Po tem imenovanju sklepajo, da se Kaas ne vrne več v Nemčijo.

Misijonar sestavi kitajsko slovnico

Pred nedavnim je bil natisnjen v Pekingju v tiskarni lazaristov tretji in zadnji del kitajske slovnice, ki jo je spisal belgijski misijonar p. Mullie. Knjiga je zopet izšla kot izdanje »Mednarodne zbirke jezikovnih razprav«, ki jo izdaja znana etnološka revija »Anthropos« v Mödlingu pri Dunaju. Prava slovnica obsega 1000 strani, priključen ji je slovar, ki zavzema 440 strani. Delo je pisano v flamskem jeziku in ima naslov »Het Chineesch Taaleigen«. Prestavljeno je tudi že v angleščino.

Dva druga belgijska misijonarja iz Scheutvelda sta izdala v univerzitetni tiskarni katoliškega vseučilišča v Pekingju 521 strani obsegajoč mongolski slovar pod naslovom »Monguur narečje Mongolov v zahodnem Kansu«. Prvi del tega dela je izšel v »Anthropos-u« pod naslovom »Monguur narečje, slovnica«.

Izvestje katoliške univerze v Pekingju je priobčilo pred kratkim dolgo razpravo scheutveldskega misijonarja p. Mostaerts o mongolskem plemenu Ortos in njegovem jeziku. Učni misijonar pripravlja tudi obsežen slovar o jeziku Ortov.

V Sanghaju je v tem času v tisku 80 velikih slik p. van Dyeka. Večina teh slik predstavlja prizore iz Jezusovega življenja, ostalih 20 pa glavne praznike cerkvenega leta. Že prejšnje ilustracije istega umetnika-misijonarja h kitajskemu malemu katekizmu so bile povsod prav toplo sprejete in misijonarji jih pri verskem pouku uspešno uporabljajo.

Mož, ki mu je noga zaspala.

★

Med poukom o higijeni: Zakaj torej mora biti stanovanje vedno čisto?

Ker lahko vsak trenutek kdo pride na obisk, gospod učitelj.

★

Ali ni to neprijetno, da imaš tako raztresega moža.

To ima tudi svoje dobre strani. Včasih mi da denar za gospodinjstvo dvakrat.

★

Visokošolec Jezernik: »Praviš, da se življajš s tem, da pišeš?«

Visokošolec Zolna: »Da, vsak teden pišem svojemu stricu po denar.«

Japonski katolicizem v številkah

Po najnovejši statistiki, ki je bila dovršena 30. junija preteklega leta, ima Japonska v ožjem pomenu 13 cerkvenih okrožij. Eno od teh upravljajo japonski misijonarji (škofijo Nagasaki), tri misijonarji pariškega misijonišča (škofije Tokio, Fukuoka in Osaka), dve nemški misijonarji iz družbe Božje besede (apostolski prefekturi Niigata in Nagoya), po eno nemški jezuiti (Hirošima in katoliško univerzo v Tokiju), nemški frančiškani, španski dominikanci, kanadski frančiškani in dominikanci, italijanski salezijanci in poljski frančiškani (na Sahalinu).

Po ljudskem štetju iz leta 1932 je bilo na področju teh 13 cerkvenih okrožij 64.700.557 prebivalcev. Število katoličanov je od junija 1932 do junija 1933 poraslo od 98.143 na 100.491 vernikov, število tujih misijonarjev od 199 na 204. Domačih misijonarjev je bilo v preteklem letu 59, sedaj 64. Tudi pomožno osebje, domači in tuji misijonski brati in sestre, se je pomnožilo, prvi od 208 na 235, druge od 596 na 692. Tudi število učencev v osnovnih šolah se je pomnožilo, pri srednjih šolah in vseučilišjih opažajo majhno nazadovanje. Povprečno se je število katoličanov od leta 1927 vsako leto povišalo za 2000 vernikov.

Hitrejši napredek opažamo na japonski Koreji in otoku Formozi, ki sta razdeljeni na 3 cerkvenih okrožij in jih upravljajo misijonarji pariškega misijonišča (Seoul), ameriški misijonarji in Maryknolla, nemški benediktinci (Wonsan) in na Formozi španski dominikanci. Ta misijoni so imeli koncem junija 1933 od skupnega števila prebivalstva, ki šteje za Japonci vred 25.848.167 prebivalcev, 122.999 katoličanov.

Da bi se ljudstvo ne razburjalo

Po nalogu češkoslovaškega notranjega ministra so bile črtane iz dnevnega filma (žurnala) »Fox« slike o demonstracijah v Parizu. Prav tako je cenzor zrezal vse prizore 6. februarja v Parizu iz filma družbe »Paramount«. Ista usoda je zadela dnevna poročila filmske družbe UFA. Tudi iz filma »Dunaj in politični dogodki« v februarju so morale vse slike, ki kažejo nastop vojaštva, vojaške pohode po Dunaju in pogreb žrtv.

Za eno sliko 300.000 dolarjev

Iz New-Yorka poročajo, da so Američani kupili Rubensovo sliko »Bachanalk«, ki je bila prej last kralja vžigalic Ivana Kreugerja, za 300.000 dolarjev. Kupil jo je tovarnar John Richardson iz Philadelphie, ki je takoj na dražbi plačal 300.000 dolarjev, vzel sliko in odšel.

Samoumor z avtomobilom

Pariški inženjer Marcel Lucas, ki je bil strasten avtomobilist, je izvršil v Parizu samoumor na ta način, da se je z avtomobilom zagnal z mosta v reko. Pozneje so avtomobil izvlekli iz vode, samoumorilec pa niso našli.

V ameriški armadi so zdaj vpeljali plinske maske tudi za konje. Ne samo vojak, temveč tudi konj bo tako zavarovan pred morilnim plinom.

Na Zugspitze je nemška obmejna straža, ki budno preži na tihotapce. Kadar zasačijo tihotapca, ga zvežejo na smuč in ga vlečejo v dolino.

101 vdova v češkoslovaški zbornici

V torek se je v češkoslovaškem parlamentu oglasile vdove po rudarjih, ki so bili zasuti v Nelsonovem rovu. Po številu jih je 101. Radi velikonočnih počitnic ni bilo v zbornici poslancev. Vdove je sprejel češki socialist Brožik ter jih peljal ministru za socialno skrbstvo Meisnerju. Vdove so zahtevale, naj se denar, nabran za njihovo podporo, izroči neposredno njim in naj se iz tega denarja ne ustvari posebni sklad. Nato so šle vdove še k ministru dela dr. Czechu.

Občni zbor Društva za varstvo deklet

Ljubljana, 30. marca.

Dne 25. marca t. l. je Društvo za varstvo deklet imelo svoj občni zbor. Iz tajniškega poročila posnemamo te-le podatke, ki pričajo, kako važno je to društvo.

Društvo za varstvo deklet ima po svojih pravih namen nuditi dekletom vsestransko varstvo in pomoč na potovanju, ob času brezposelnosti ali boleznih ter jim oskrbeti pravno zaščito. Da doseže ta svoj namen vzdržuje društvo: 1. Kolodvorski misijon, 2. zavetišče, ki zbira po Kolodvorskem misijonu došla dekleta in jih začasno oskrbuje, 3. posvetovalnico za potujoče ženstvo in 4. posredovalnico za delo. Poleg tega prireja predavanja, tečaje in podobne društvene prireditve, pa tudi skrbi za moralno ogrožena dekleta, za vzgojo padlih deklet, za izpuščene kaznjence, vodi boj proti prostituciji in zvodništvu ter kar je še temu podobnega.

KOLODVORSKI MISIJON

Kolodvorski misijon ni namenjen samo pomoči ženstvu, ampak vsakomur, ki je prosil pomoči. Če ne drugega, vsaj z dobrim svetom se je pomagalo premnogim, ki so se obrnili v tej ali oni zadevi nanj.

Kolodvorski pomočnica opravlja službo pri prihodu vseh vlakov od 7 zjutraj do pol 11 zvečer. V njeni oskrbi so dekleta in žene, pa tudi matere z otroci, ki potrebujejo kakršnega-koli nasveta, informacije, dejanske pomoči, spremstva ali kakršnihkoli navodil. Tako je v tem poslovnem letu dala kratkih informacij 3162 in sicer 181 moškim, 2910 ženskam, 11 družinam. Z nasveti je pomagala v 95 primerih. Njene dejanske pomoči je bilo deležnih v 213 primerih 28 moških, 164 žensk in 20 otrok. Ta pomoč se je raztezala na spremstvo bolnih do tramvaja, v bolnišnico, na policijo, na razne konzulate, h karitativnim ustanovam, posredovala je v prometnem uradu, pri porodu, rešilni avto je klicala, nezakonskim materam dajala navodila itd.

Večkrat je bilo treba nastopiti na kolodvoru proti nadlegovanju žensk ter zato tudi posredovati pri policiji in vojaški upravi. Pri doseljevanju izseljenških družin je kolodvorska pomočnica stalno pomagala z nasveti, s spremstvom na razne urade, pa tudi s prehrano, ki jo je oskrbel Kolodvorski misijon.

Od navedenih primerov pomoči spremstva, nasvetov in informacij je bilo deležnih nad 30 tujih državljanov.

ZAVETIŠČE KOLODVORSKEGA MISIJONA

Je v Kotnikovi ulici 8, to je v stranskem poslopij Marijinega doma, ki je gostoljubno odstopilo dve sobici. Tam dobi prenočišče po 7 prenočevalk, kar je seveda možno le od poznih večernih in nočnih vlakov, vse druge pa je treba napotiti v druga zavetišča. Gospodinja v zavetišču nima lahkega stališča. Dogaja se, da pridejo razne dvomljive prenočevalke, ko je treba pogosto energično nastopiti, da vlada v zavetišču red in mir. V tem poslovnem letu je prenočevalo v tem malem zavetišču 549 prenočevalk 876 noči. Ker je društvo brez premoženja in vsakršnih gmotnih sredstev, je primorano zavetišče zahtevati od prenočevalke prenočnino 5 Din, kar se zdi morebitno pretirano, a ni, če pomislimo, da stanejo prijavnice listine za posamezno 2 Din. Seveda je bilo komaj 676 plačanih prenočnin. 200 popolnoma brezplačnih in deloma plačanih 7.

Ker ima društvo po svojih pravilih § 2 skrbeti tudi za delo svojim varovankam, je otvorilo v imenovanem zavetišču tudi

POSREDOVALNICA ZA SLUŽBE

in sicer 1. oktobra 1953. Vendar je v posredovalnici stalno več deklet, ki čakajo na službo, kakor pa gospodinj, ki vprašajo zanje.

Vsi važnejši in daljši razgovori in nasveti so se izvršili v pisarni Kolodvorskega misijona. Brez števila prošenj za preskrbitev služb je prišlo v to pisarno. Delila je tudi pravno pomoč nezakonskim materam. V vseh teh primerih je radevolje sodeloval pravni zastopnik društva dr. Kruk.

Društvo je izdalo priporočilne karte za potnice, ki odhajajo v tuje kraje, po katerih jih Kolodvorski misijon v drugih državah spozna in jim nudi pomoč. Pisarna je s Kolodvorskim misijonom pomagala tudi številnim tujcem.

Pisarna je vzdrževala stike s centralo v Švici, pa tudi s sorodnimi organizacijami v Zagrebu, Beogradu, Skoplju, Splitu in Sarajevu, delo pa je vezalo ljubljansko društvo prav tesno z mariborskim.

Društvo samo je pod varstvom Matere božje družbe sveta, ki je zaščitnica vseh katoliških društev te vrste. Društveni praznik društvo slovesno praznuje 26. aprila.

Društvo ima po sedanjem stanju 88 rednih, 54 izrednih, 11 ustanovnih in 16 delavnih članov.

nov, ki so se pa v zadnjem času zmanjšali za dve članici, ki sta se odločili za redovni poklic. Težko vprašanje je bilo ves čas društvenega dela vprašanje

ODPUŠČENIH KAZNJENIK

Od precejšnjega števila, ki so se zatekle k nam po pomoč, mora društvo žal ugotoviti, da ni niti ena ostala na pravem potu. Vsa prizadevanja, da bi jih spravili v primerne in varne službe, je razen pri eni ostalo brezuspešno, ker so ob prvi priliki krenile zopet na staro pot. V zatišju pobjeljševalnice ali kaznilnice v Begunjah se jim ni treba boriti z življenjskimi težavami in zapeljevanji, ki jih zagrabijo takoj prvi dan po prihodu v javno življenje. Prav nič čudnega, ako temu niso kos in zaidejo zopet na slaba pota. Na ta način pa so vsa leta, prebita v pobjeljševalnici ali kaznilnici, zanje pogosto

Sirote narave

Tako je imenoval gluhanome Fr. Herman Czeh, učenjak na dunajski gluhanemnici. Da ne prečirava, o tem je trdno prepričan vsaj tisti, ki ima priliko, da pride v stik s tem ali onim gluhanem. Da, sirote narave so! In žive pri nas in trpe tam gori na severu ter se žalostje tam doli na jugu, pa tudi tam preko Oceana so, ki jih je zajela trpka usoda gluhanemosti. Da, trpka je njih usoda!

Velikonočni zvonovi tako veselo pozvanjajo, slavnostni spevi velikonočnih radostnih peem prelepo done, pri zvokih melodijoznih instrumentov vse zaživi in se radosti, veselja. A gluhanom z dneva v dan, da, tudi v velikonočnem jutru občuti vso težino temne tišine, ki je ne prodre ne brneči bron slavnostno ubranih zvonov, ne melodijozna pesem, ne najsilnejša muzika; vse je zadržano v neopredno temo. Uboгим gluhanemim je zaprt vstop v občestvo veselja, radosti...

Vse polnočutne nekako veže globoka, izrazita hvaležnost za dragoceni dar sluha. Pogled na stotisoče »sirot narave« silijo vse dobročutne »polnočutne«, da ponovno izražajo vso hvalo Dobrotnemu Stvaritelju za premalo upoštevani dar sluha in govora.

Turoben je pogled na »armado« gluhanemih sirom sveta! Statistika nam razdane strahotne številke. Indija, dežela bašnega bogastva, ima na 200.000 gluhanemih! Usoda teh je bila in je detno še danes nad vse žalostna. Poganski rod še danes gleda v gluhanemih obsedenec, jih sovraži in jih smatra za izobčence; in še danes so nešteti roditelji, ki gluhanome otroke brezsrčno izpostavijo na ceste, v gozdove, kjer umirajo počasne smrti.

Velikostno delo je zato začel duhovnik msgr.

polnoma brez pomena in brez uspeha. Zato bi bilo v tem oziru nujno potrebno, da se preuredi vzgojno in pobjeljševalno delo v kaznilnici, ali pa, da se po prestani kazni nudi odpuščeni primeren pouk za življenje in resnična vzgoja zanj.

Druško težko vprašanje je

KAM Z PADLIMI?

Ko so ho začeli izvajati § 12. zakona o pobijanju spolnih bolezni, je očividno, da bodo dekleta, ki so se vdala česti in nemoralnemu življenju, spravili najprej v bolnišnico, odtod pa v domovinske občine, kjer bodo, morebiti ozdravljene na telesu, a še vedno bolne v moralnem oziru, kvas za vse dotične kraje, kar pomeni grožnjo nevarnost za mladino tistega kraja. Nujno potrebno je, da se ta dekleta zbero v posebnih zavodih, kjer bi jih v več let trajajočem vzgojem in učnem delu bilo morebiti možno pridobiti za resno in pošteno življenje. V teh zavodih naj bi se tudi naučile tistega posla, ki jim je najljubši in najprimernejši, ter bi s tem znano opremljene postale zopet koristni člani človeške družbe. To je seveda združeno z velikimi gmotnimi žrtvami. Tozadevno se je vršil v posebnih seji tudi razgovor z Rafaelovo družbo.

de Haerne, ki je v letu 1885 ustanovil prvi zavod za gluhanome v Bombay. Deset let nato je bil enak zavod ustanovljen v Kalkuti; pozneje so sežidali še tu in tam par manjših šol. Je pa isti pojav tam kot pri nas! Radi premajhnih zavodov za gluhanome morajo letno odkloniti na stolne otroke, ki potem brez pouka odrasčajo ter postanejo v balast občinam.

Prav tako kakor v Indiji je tudi pri nas v Sloveniji! Prvi mecen gluhanemih je bil duhovnik Ignacij Holzapfel, ki je v svoji oporoki z dne 1. septembra 1862 zapustil vse svoje premoženje zavodu za gluhanome. Holzapfel je bil dekan v Ribnici; njegov spomin živi v lepem zavodu, oživlja ga pa tudi Holzapfelova ulica. Ko so otvorili zavod za gluhanome v letu 1900, je deželni glavar Oton pl. Delata upravičeno imenoval Holzapfel pravega ustanovitelja zavoda, ki je takorekto slovenski »Abbé de l'Espère«. Slednji je bil znani francoski duhovnik, ki je, prežet ljubezni do gluhanemih, žrtvoval vse, da je olajšal bedo gluhanemih ter jim sezidal zavod.

Razveseljuje to do dejstvo, da so imeli duhovniki v vseh časih največ zmisla za trpeče.

Ali ni čudno, da indijski maharadžje niso prišli na plemenito idejo, da bi odkrili drobce enega samega biserja ter bi ga poklonili v dar plemeniti ideji. Ali ni čudno, da slija bogastva preslepi močtee tega sveta, da ne vidijo trpečih? Tudi danes! Tudi pri nas!

»Ah, »sirote narave« širom sveta, mi sočustvujemo z vami!

»Zato pa vi vsi, ne zapustite gluhih in nemih sirot — maež brezmejnih bi bil to za naš kulturni, prosvitljeni rod!»

Ljubljaničina struga in narasle vode

Koliko vode odvaia sedanje korito Ljubljanice

Na to vprašanje je težko pravilno odgovoriti, ker imamo na celi progi Ljubljanične različne profile in različne padce. Tudi je v dnu Ljubljaniče vse polno kotanj in hrbtov. Najmanjši profil meri 180 m², največji 350 m², v velikem številu pa imamo profil 220 m², s katerim moramo za »eja računati.

Dno Ljubljaniče pada od izvira Tunicke do Grubarjevega prekopa na dolžino 20 km samo 2,0 m. dohimo temu skladni padec 1 = 0,01‰. Za profil 220 m², pri obsegu 55 m in padcu 1 = 0,01‰, dohimo račun za brzino vode v = 0,86 m na sek., za množino vode pa 220 × 0,86 = 189,20 m³ na sek., torej slučajno samo polovico računane visoke vode. Že ta račun nam pokaže, da tudi po izvršeni regulaciji Ljubljaniče povodnji ne bodo odstranjeni.

Še bolj porazne številke pa dobimo, če računamo množino izrečno visokih voda, kakor n. pr. za zadnjo povodnjo, samo za pritoke Ljubljaniče brez kraških voda. Za naše ravne je najbolj primerna formula Iszkowski. Vzemimo v račun najprej hudournike, ker največ priomorejo k povodnji in pridvijo radi velikih padcev na Barje že v nekaj urah.

Med najnevarnejše hudournike spada brezdvomno lška, ki izstopi iz korita že pri srednje visokih vodah in prvi poplavlja Barje. Povodje lške meri 87,3 km². Po formuli Iszkowski dobimo:

M(aks) = 0,082 × 7,45 × 1,60 × 87,30 = 85,30 kub. m na sek.

Vrtni ograje

zložljive, železobetonske, raznih vrst, kakor tudi vsa stavbna dela izvršuje eno in solidno Rudolf Terčelj, mestni zidar, moister, Ljubljana VII., pri novi škofski cerkvi. Vsem veselo aleluja! (t)

Da smo bolj gotovi, da je ta račun za katastrofalne vode pravilen, vzamemo za račun največjo dnevno padavino 120 mm s 70% odtokom, dobimo: 87300000 m³ × 0,12 = 10,476.000 m³, 70% = 7,332.000 m³, odtok na sekundo 733'000 : 86400 = 84,87 m³ torej isto množino vode, kakor pri prvem računu. Smo torej popolnoma gotovi. Na isti način dobimo tudi množino visoke vode za druge pritoke. Nič manj nevaren hudournik je Gradaščica s pritoki, povodje okroglo 183 km², odtok 166,85 m³ na sek.

povodje okroglo odtok na sek.

Borovniška	61 km ²	65,70 m ³
Podlipišica	17 km ²	20,96 m ³
Tunjska	13 km ²	16,92 m ³
Iščica	109 km ²	85,08 m ³

Skupno povodje Ljubljaniče do mesta meri 1900 km², od te površine odpade na kraške vode 1270 km² ostane za ostalo povodje pritokov Ljubljaniče 630 km². Ker imajo že računani pritoki skupaj okroglo 470 km² povodja, ostane že 160 km² povodja za ostale manjše pritoke, glavne odvodnike in za ravnično računani odtok 72,9 m³ na sek. Skupaj torej odvajajo vsi pritoki Ljubljaniče 513,83 m³ na sekundo.

Ostanje nam še kratke vode: vsi izvirki Ljubljaniče, Lubiše in Bistre, ki odvajajo skupaj na manj 200 m³ na sek. Na ta način dobimo račun za skupni odtok najvišje vode okroglo 714 m³ na sek.

Skraini čas je, da pričnemo tudi s tem študijem in meritvami, predvsem kraških voda.

Kako prazne so naše, da bi z izpraznitvijo korita Ljubljaniče, predno se je bati večjih padavin, preprečili povodnji, ovirje že sam račun. Povprečni profil v Ljubljaniči meri, kakor že omenjeno, 220 m² na 24 km dolžine dobimo 24000 × 220 = 5,280.000 m³ prazne prostornine. Že popolna izpraznitev struge je nemogoča, ker imamo ravno jeseni, ko imamo največ padavin, močne pritoke. Ostane

Veličasten zaključek sv. misijona na Jesenicah

Jesenice, 28. marca.

Nedeljski »Slovenec« je poročal o veličastni misijonski eharistični procesiji, ki se je vršila v četrtki zvečer, v kateri je molilo svojega Kralja nad tritisoč vernikov, vsak noseč v roki prižgano svečo.

Kakor je bila ta procesija nekaj veličastnega, tako je bil mogočen zaključek svetega misijona. Krasno vreme je privabilo polno ljudstva iz vse okolice, po dve uri in še več daleč so prišli na Jesenice, da so prisostvovali veličastnemu zaključku blagoslova polnega sv. misijona. Večkrat med misijonskimi govori je bila cerkev polna vernikov, na cvetno nedeljo popoldne pa bi bila morala biti še vse večja, ako bi hotela sprejeti vso tisočglavo množico. Točno ob treh je stopil na prižnico č. g. superior Kopatin ter zbranim v prekrasnem govoru predložil sadove svetega misijona. Marsikatera solza je se utrla tudi po moških licih, ko je iz tisočih grl zagrmela ponovitev krstne obljube, vere in obljuba, da hočemo odslej z vso večjo verno služiti Bogu.

Pretresljivo se je nato glasila po cerkvi zahvala na pesem Bogu za tolikšno milost, ki jo je v tem svetem misijonu dodelil Jesenicam in zopet so srca zahtela, ko je vse ljudstvo pelo veličastno in vedno lepo pesem »Povsod Bog«.

Omeniti je še treba, da je bilo v teku misijona 40 pridig in da je bilo podeljenih nad 8000 svetih obhajil.

Ali hočeš biti izobražen?

Pod tem naslovom piše »Domoljub«

Ali ti je znano,

da je predsednik irske republike De Valera odločen katoličan in da se kot najvišja glava v državi ne sramuje streči duhovniku pri sv. maši? — da je predsednik avstrijske republike dr. Miklas zelo izobražen mož, a ga vzlic temu ni bilo sram, da je lansko leto v dunajski stolni cerkvi, polni naroda, javno in na glas molil vero?

— da je avstrijski državni kancler dr. Dollfus kot vsak drug priprost katoličan opravil lansko leto v Rimu spoved in prejel sv. obhajilo, da si pridobi jubilejni odpustek?

— da je nedavno 800 inženjerjev, bivših dijakov visoke tehnične šole v Parizu, skupno prešlo v pariški stolnici zakramenta sv. pokore in sv. Rešnjega Telesa?

— da po naših mestih v Ljubljani, v Zagrebu, v Sarajevu, v Beogradu, v Splitu in drugod pristopajo k mizi Gospodovi poleg kmeta in delavca tudi trgovci, učitelji, profesorji srednjih in visokih šol in drugi priznani učenjaki in umetniki?

Ali si še kdaj slisal,

da je slavni nemški pesnik Goethe izjavil: Luter je napravil veliko napako, ker je iz protestantovske vere odstranil sv. spoved in tako napravil tisoče in tisoče ljudi nesrečne?

— da je slavni francoski učenjak Janet nazval velikanom Onega, ki je dal svetu zakrament svete pokore?

— da je pred štirimi leti znani zagrebški zdravnik dr. Thaler v nekem časopisu hvalil sv. spoved in jo nazval najboljšo zdravilo proti samoumoru?

— da je isto napisal v nekem zdravniškem listu nemški zdravnik dr. Mayer?

— da je že tisoče učenjakov, vzgojitelcev, pesnikov in drugih pametnih in zelo izobraženih ljudi, ki z največjo pohvalo govore o sv. spovedi?

Pa če vse to veš:

ne sramuj se, bodi dosleden, uvrsti se med prave izobražence, poiđi in opravi svojo velikonočno dolžnost!

nam dobro računano še okroglo 4.000.000 m³ prostornine.

Koliko bi vode oteklo na dan skozi ta prazni prostor, nam pokaže zopet račun 4.000.000 : 85.400 = 46,4 m³ na sek., pa samo za en dan, potem smo zopet v prejšnjem položaju. Kaj je ta malenkostna vodna množina napram skupnemu odtoku 714 m³ sek.? Ker pa imamo same hudournike, ki strugo hitro napolnijo, bi niti te male ugodnosti ne bili deležni v polnem obsegu. Tudi če upoštevamo še prazno korito Grubarjevega prekopa in Ljubljaniče skozi mesto do zatvornic, ne bomo nič na holjšem.

Drugo vprašanje pa je, kakšno stališče bodo zavzeli napram temu upravičeni vojni naprav v Fužinah in Vevčah, in ali je to sploh dopustno.

Regulacija Ljubljaniče napreduje zelo počasi. Od vseh strani se ji stavijo ovire, da z regulacijo ne pridemo naprej, kakor bi bilo želeli. Kako na hitro roko so izdelali projekt za regulacijo Savinje (brez pritokov) s proračunom 45 milj. Din in še bolj hitro je bil zagotovljen državni in banovinski pripevek po tri milijone dinarjev za dobo 10 let. Ali ne bi mogli teh ugodnosti doseči tudi za regulacijo Ljubljaniče, da bi država in banovina dali večje prispevke na razpolo in da bi tako važno regulacijo čimprej dokončali? Večji pripevek obeh faktorjev je na mestu, ker bodo stala melioracijska dela na Barju 60—70 milijonov dinarjev.

Ing. Hočevar

Aljoša:

Legenda o križevem potu stotnika Longina

V zgodnjih jutrnjih urah je bilo. Stotnik Longin je ležal in brez pokoja premetaval glavo po blazini svoje vojaške postelje. Bil je izmučen, a miru ni našel. Minila sta dva dni izza onega doživlja, ko je izvršil svojo strogo vojaško dolžnost. Dva dni sta utonila v preteklost, odkar je visel na križu Galilejev. Ves prevzet od groze in strahu, ko je otemnelo solnce in so pokale skale, je takrat zaklical:

Resnično, ta človek je bil sin božji! »Do možga me je pretreslo. Ne poznam lepih misli, brez sočutja gledam trpljenje. Samo vojak sem, ki jokati ne zna in tudi ne sme. Izvršujem le svojo dolžnost. A takrat se je oglasil v meni glas, ki je bil proti mojemu ponosu. Neznana moč bi me bila skoro prisilila, da bi zajokal kot otrok...»

Trpeč in prisiljen bilasme mu je zaigral na ustih.

»Morda se je v meni vžgala ljubezen in vera.« Odgovarjal si je misli sočutja, a s pomnoženo silo so se mu vračali in ga vznemirjale.

Vstal je in si ogrnil plašč ter se namenil v oljkov gaj za mestom.

Po Jeruzalemskih ulicah je bil mir. Medlobarvni mesec se je zajedal v svit bodočega se jutra in je z blede svetlobo razsvetljeval čelade vojakov, ki so stražili pred Kajfovo palačo. Vzbočile so se jim prsi in z nemim molkom so pozdravili stotnika. sledeč skrivnemu, neznanemu klicu.

V ozki ulici se je šele zavedel, da je na poti, koder je pred dvema dnevi, s četo vojakov in ljudstva spremljal s križem obloženega Galilejca.

V pot je bila zarisana sled. Odtisi nog in brazda, ki jo je zarezal križ v cestni prah, vse je bleščalo v čudni svetlobi. Ob potu pa so žareli biseri, nalik onim v slavnostni čeladi njegovega svetlega gospodarja, cesarskega namestnika Pilata.

Upognil se je, da bi jih pobiral. In spoznal je v biserih kaplje krvi.

»Hm, da! Kri mu je kapljala iz ran, ki so jih prizadejali moji vojaki. Toda dolžnost je dolžnost!»

Po svoje je modroval, da bi se ubranil neprijetnih občutkov. Bleščeča sled nog in križa in biseri krvi so ga pekli v dušo. Bežal je po potu naprej.

»Tu mu je Veronika podala notni prt...« Na tem ovinku ga je pričakovala Mirjam. Stotnika je tesno k križu visoka in vitka, podobna lilijam. Njena preprosta siva tunika ji je v ravnih gubah padla z ramen. Niti en dragulj ni krasil roke ali vratu, le lasje so tvorili zrat venec na njenem čelu. Ko so se srečale njune oči — še kamen bi se razjokal...»

Samo rimski stotnik ne mara spoznati bolečin. Brezčutno sem dajal povelja. Moj vojak Argencij Marcij ga je udaril z bičem čez prsa, da se je poznal nabrekel, s krvjo podplut udarac.

Čustvoval je pijan bolelosti, ki je ni mogel premagati. Zdaj se je začela pot vzpenjati v hrib.

»Simon Cirenejski nas je srečal na tem klanec. Zmučen od dnevnega dela je hitel domov. Njemu sem naročil, da je pomagal do smrti utrujenemu Jezusu. Tu mu je odvezel težo križa...»

Stotnik Longin hiti. Vsaka stopinja mu je skrivnost, polna bolečin in ljubezni.

Kalvarija izteza svoje nizje ležeče rebri v temo, vrh pa žari v zarji bodočega se jutra praznično odet.

Stotnik stopa po strmim pobočju griča. Glavo nosi pokoncu, oči zrejo proti vrhu — pred križ, krvavi križ. Sami od sebe so mu koraki prožni in pot mu je prekratka.

Pred križem obstoji. Vse prevzet doživlja smrtni boj.

»Objel je postavljeno znamenje svoje smrti. Poljub njegovih blelih ustnic se je vsesal v ta ničvredni les, na katerega smo ga pribili. Mirjam je sledila žalostnemu sprevodu. Z nami je stala ob križu, ko smo stražili in žrebali za njegovo obleko. V hladni, neprijetni temoti je vztrajala do konca.

Dopolnjeno je, je zašepetal. V Zarji mladega jutra se je prebujal Jeruzalem.

Odločil se je tedaj, da odide pogledat še k Jezusovemu grobu, ki ga je stražilo krdelo vojakov. Komaj napravi par korakov skozi vrt, zasliši neki šum, rahlejši, kakor je šum nočne ptice, kadar leti mimo. Bilo je, kakor da se je plašč podrsnil, oviran po grmu trnja. Stotnik stopa naprej. Sum na mu je prihajal bliže in bliže in mahoma ni bil več sam.

Po stezici v cvetnem nasadu se mu približa lepi vrtnar v belem oblatilu. V omamni krasoti mu žari obraz. In lepi vrtnar razpne roki. V dlaneh se mu prikažejo rane, ki so jih naredili žebli.

V razbolelo dušo zapoje lape besede: Dopolnjeno je delo, ki ga je Oče svojemu Sinu izročil. Mir bodi tebi in tvojim! Stotnik je padel na ko-

lena. Strmel je nekaj časa v vrtnarja mirno, duhu podobno. Nato so mu vztrepetale ustnice in izdihnila le eno besedo:

Učenik!

Vrtnar pa je izginil med rožnimi gredicami in cvetjem.

Dolgo je klečal med rožnimi gredicami in cvetjem. Dolgo je klečal stotnik na tleh. Veter se je poigraval z njegovimi rdečerjavimi lasmi in razpuščenimi gubami plašča. Nato je njegov ponosni trdi tilnik, ki ga ni bilo mogoče nikdar prej upogniti, klonil globoko k zemlji. Roke so zastrle krepke poteze obraza, po katerem so tekale solze.

Vsem članom

želi

Gospodarstvo

Dohodki naših železnic

Mesec junij lanskega leta je pokazal najnižjo točko gospodarske depresije, katere je zelo občutno prizadela naše železnice, dočim se je v mesecu juliju nenadoma ustavila depresija in nadaljnje padanje dohodkov. Ta mesec je pokazal ne samo zastoje v padanju, pač pa so dohodki v tem mesecu presegli za celih 12,3 milij. Din prometne dohodke meseca julija prejšnjega leta. To napredovanje se je razlagalo različno. Na kompetentnih mestih so domnevali, da imamo pričakovati stalnega zboljšanja gospodarskih razmer, dočim so skeptiki bili mnenja, da je treba iskati vzrokov povečevanja dohodkov v ureditvi trgovskih odnosov z inozemstvom. Tako je naša država sklenila v preteklem letu več »ad hoc« trgovinskih sporazumov z Madjarsko, Grško, Avstrijo, Francijo, Nemčijo, Italijo, Romunijo in Albanijo, v katerih se je umaknila v znatni meri s svojih dosedanjih postojank. Radi ureditve trgovskih odnosov, zlasti z Italijo, Avstrijo in Nemčijo, s katerimi je naš promet nekaj časa skoro popolnoma prenehal, se je promet povečal, ker so se med tem naše blagovne količine, namenjene za izvoz, nepričakovano nagomilile ter silile za vsako ceno na vnovčenje.

Kazalo bi, da so ipak imeli skeptiki bolj prav. Če pogledamo železniške dohodke za mesece avgust, september in oktober, vidimo, da so dohodki naših železnic stalno rasti, čim so se odprli s trgovinskimi pogodbami silno zamašeni kanali. Ali že v mesecu novembru 1933 so prometni dohodki zopet padli in to za celih 9,2 milij. Din napram novembru 1932 in so bili ti dohodki sploh najnižji v istih mesecih, v vseh letih po vojni. To dokazuje pravilnost stališča onih, ki iščejo vzrokov padca prometnih dohodkov v agrarni politiki samozadovoljenja velikih industrijskih držav. In če pogledamo sedaj trenutni položaj gospodarske politike velikih evropskih držav, tedaj vidimo, da vse te države najgroznejše izvajajo politiko avtarkije zlasti na agrarnem področju. Potemtakem je prognoza skeptikov utemeljena ter imamo pričakovati še mnogo težjih gospodarskih depresij v prihodnosti. Gospodarstvo agrarne države mora tedaj brezopojno računati s poslednjimi rezervami gospodarsko-političnega mer, ki jih ima na razpolago, in se ne sme več obotavljati, da prebíti z radičalnimi sredstvi bodoče dogodke, saj se jasno vidi iz dosedanjih izkušenj, da so vse dosedanje mere bile vedno nezadostne in brezuspešne, ker so vedno prišle časovno — prepozno.

Kako nujno je potrebna radikalna, na znanstvenih metodah zasnovana sanacija in načrtno gospodarstvo zlasti pri nekaterih javnopravnih gospodarskih podjetjih, vidimo jasno iz pričujočih števil, ki več povedo, kot vse parlamentarne ekspozice o — dobrem in racionalnem gospodarstvu. Pogledajmo!

Po proračunu za 1933-1934 bi morali od 1. aprila do 30. novembra lani, torej v 8 mesecih, znašati dohodki 1509 milij., faktično pa so znašali 1.353.049.138 Din, torej 155.950.862 Din manj kot je znašal proračun.

Bilo je tedaj v prvih 8 mesecih lanskega leta: v proračunu določenih 1.509.000.000 Din, ostvarjenih pa samo 1.323.049.138, ali manj 185.950.862 Din. Ker za nadaljnje mesece do konca proračunskega leta 1933/34 niso še znani definitivni podatki, nam je končni deficit še neznan. Ipak bi mogli uporabiti za zadnje štiri mesece definitivne dohodke iz leta 1932 za odgovarjajoče mesece. Pri tem bi dobili sledečo sliko:

	predvideni 1933/34	faktični 1932/33	manj
dinarjev			
december	173.000.000	153.661.297	19.338.703
januar	141.000.000	123.183.933	17.816.067
februar	133.000.000	118.838.101	14.161.899
marec	152.500.000	138.637.468	13.862.532
Skupno:	599.500.000	534.320.799	65.179.201

Rekonstruktivna slika:

1. proračunano za celo proračunsko leto 1933/34	2.108.500.000
2. faktično od IV. do XI. 1933	1.323.049.138
od XII. do IV. dohodki iz leta 1932	534.320.799
skupno:	1.857.409.937
ali manj	251.090.063

Ta številka pa je odločno prenizka, ker imajo dohodki tendenco nadaljnjega padanja napram letu 1932. Ako vzamemo povprečno, da je v prvi tabeli pomota med predvidenimi in faktičnimi dohodki 14% in diferenca med predvidenimi in faktičnimi dohodki za zadnje štiri mesece proračunskega leta 1932/33 celo 20%, potem smemo mirno sklepati na enako »realnost« tudi v letu 1933/34. S tem bi se deficit, odnosno razlika med proračunom za leto 1933/34 proračunanimi in faktičnimi prometnimi dohodki zvišala na blizu 300.000.000 Din. To pa je vsota, katero smo »prorokovali« lanske leto v našem listu, ko so se z novimi lokalnimi povečanimi tarifami in z uvedbo višjih pristojbin pričakovali večji dohodki in sanacija finančne službe naših železnic. Kakor že sedaj vidimo, se v naši prognozi nismo čisto nič varali. Vsako gospodarsko podjetje, oziroma trgovsko podjetje je podvrženo gospodarskim zakonom, ki vladajo. In eden teh zakonov zahteva brezopojno znižanje tarif in sedanjih časih in to tem bolj, čim večja je gospodarska kriza in čim manjša je možnost za najširše plasti naroda, da se poslužujejo — prometnih železniških sredstev.

Pospesevanje izvoza v Italiji

Nacionalni zavod za izvoz v Rimu prevzame za izvozni kredit garancijo, kadar so ti izvozni krediti posebno riskantni. Ta določila so bila namenjena predvsem za promet z Rusijo. Najvišji zakoniti za garancijo znaša 200 milij. lir, od česar sme odpasti na eno državo največ 100 milij. lir. Državna garancija je leta 1927 ob uzakonitvi teh določil znašala 65%. Med tem pa je bila državna garancija povečana na 75%, ves kredit v ta namen za 200 milij. lir, najvišja vsota za posamezno državo pa je bila za leto 1933-34 zvišana na 150 milij. lir. V oktobru leta 1932 je vlada pooblastila zavod, da sme zavarovanje izvoznih kreditov pozavarovati, kar je dalo novega pogona zavarovalnim družbam in tudi izvozu.

Praktično pa se najbolj pozna pospeševanje izvoza pri uvozu sirovin in polfabrikatov, tu se namreč povrne industriji del uvoznih carin za porabljenih sirovin in polfabrikatov pri izvozu gotovih izdelkov. Na ta način so bile sanirane nekatere posebno slabo stoječe izvozne industrije.

Trgovske zbornice v inozemstvu so v nasprotju z anglosaškimi naziranjem, ki pozna svobodna združenja interesentov, pod nadzorstvom ministrstva za korporacije, ki tudi odloča pri imenovanju vodilnih uradnikov teh zbornic. Brez pristanka tega ministrstva vodilni uradniki ne morejo biti imenovani. Vsako leto se vrši ob priliki milanske velesjeme tudi sestanek vodij teh zbornic, kjer se vrše važni razgovori za pospeševanje izvozne trgovine.

Omejitev dividend v Nemčiji

Pretekli teden je nemška vlada objavila celo vrsto gospodarskih zakonov, med katerimi omenjamo zakon o vzdrževanju in dvigu kupne moči. Ta zakon namreč omejuje donose, ki so jih dobivale različne številne organizacije in društva v obliki daril in prostovoljnih prispevkov.

Drug važen zakon pa se imenuje zakon za tvorbo posojilnega zaklada pri delniških družbah. Z ozirom na nedavni govor državnega kancelarja Hitlerja se bodo prepričile neupravičene višje dividende na ta način, da bo višina dividend omejena. Delniške družbe, ki bodo v letu 1934 izplačevale višjo dividendo kot prejšnje leto in če presega dividenda 6% osnovne glavnice, bodo morale tvoriti posebni posojilni fond. Če je bilo prejšnje leto izplačanih že nad 6%, tedaj se mora presežek, ki je višji, porabiti za nakup državnih papirjev. Predpisi ne veljajo, če je bilo izvršeno v prejšnjih treh letih znižanje glavnice. Delniške družbe morajo za omenjene presežke kupovati papirje s stalno obrestno mero, torej obligacije države, dežel ali občin, teh papirjev pa ne morejo prodati pred 31. marcem 1936. Zakon torej omejuje praktično višino dividend na 6%, vendar posebnih izjem ne pričakovati in tudi ne veliko večjih nakupov državnih in drugih papirjev, ker le redke družbe dajejo visoke dividende ali so dividendo letos zvišale. Frankfurter Zeitung jih našteva po tečajnici berlinske borze komaj 6, ki bodo prišle v poštev. To število se ne bo dosti povečalo.

Borza
Denar

30. marca.

Ta teden je znašal promet na ljubljanski borzi 1.114 milij. Din v primeri s 1.040, 1.417, 1.073 in 1.901 milij. Din v prejšnjih tednih.

Zahteve obrtnikov

Na zborovanju, ki ga je priredilo Društvo jugoslovanskih obrtnikov v sredo zvečer so bile sprejete resolucije, ki zahtevajo med drugim:

1. Ukinitje mestnih obrtniških podjetij in delavnice. Mestne delavnice naj bi izvrševale le najnujnejša opravila in naj bi mestna občina oddajala delo obrtnikom naravnost.
2. Glede davkov naj se uvede tudi v mestih pavšaliranje za obrtnike, kot je to uvedeno za deželo. Osnova za pridobitno naj se ne odmerja po stanovanjskih najemninah in razmerah. Pri taksi-ranju računov naj se upoštevajo potrebe modernega kupčijskega prometa in naj bo to združeno z najmanjšimi sitnostmi.
3. Okrožni odbori obrtniških združenj naj se ukinejo.
4. Pri volitvah v Zbornico za TOI naj vrše agitacijo samo prostovoljne obrtniške organizacije. V volilnem odboru naj sodelujejo tudi zastopniki Društva jugoslovanskih obrtnikov.

Mednarodna banka za hipotekarni kredit je posodila v naši državi Drž. hipotekarni banki 2,5 milij. švicarskih frankov leta 1931. V bilancah omenjene banke s sedežem v Bazlu figurira ta kredit Drž. hip. banki v bilancah za 1932 in 1933 z vsoto 2,25 milij. švicarskih frankov.

Belgrajske banke. Belgrajska trgovska banka izkazuje isti čist dobiček kot za 1932: 0,5 milij. in ostane dividenda neizpremenjena: 3%. Pri zmanjšanju tujih sredstev so narasla lomska posojila. — Izvozna banka izkazuje zmanjšanje tujih sredstev za 9,8 na 44,3 milij., kar odgovarja zmanjšanju posojil. Čisti dobiček se je zmanjšal od 1,0 na 0,15 milij., kar se porabi za fond.

Revija »Tehnika in gospodarstvo« je prišlo izdati društvo »Napredek«. List izpolnjuje vrzel v naši znanstveni literaturi. Revija prinaša serijo odličnih člankov naših strokovnjakov. Univ. prof. dr. ing. Kralj razpravlja o »modernih cestih«, ing. F. Fine o »motornih vagonih v železniškem prometu« in Fr. Sink o »Pogledih na elektrifikacijsko zakonodajo«. Univ. prof. ing. M. Osana je napisal članek »Radio v gospodarski luči«, nakar sledi drobne beležke. Vsi članki so zelo aktualne vsebine, pisani sicer v strokovnem stilu, vendar razumljivi za najširše inteligenčne kroge, saj je revija namenjena našim gospodarskim krogom in institucijam, tehnikom, poslovnim delavcem, pravnikom in sploh vsem onim, ki se zanimajo za naše javne tehnične in gospodarske probleme. Ako bo revija posvečala malo več pozornosti tudi gospodarskim vprašanjem, smo prepričani, da bo doživela uspeh, saj je zbrala v krog sodelavcev odlične strokovnjake. Pozdravljamo novo revijo in smo prepričani, da bo našla ugodno oceno v slovenski javnosti. Revija izhaja mesečno in stane na leto 60 Din, za dijake 40 Din. Naslov za naročbo: »Tehnika in gospodarstvo«, Ljubljana, Beethovnova 10, prtiličje.

Zavarovanje vlog v USA. Število bank, pri katerih so vloge zavarovane, je v prvih 2 mesecih naraslo za 1.015 na 13.632. Istočasno se je število zavarovanih računov povečalo za 2,07 na 54,81 milij., vloge pa za 450 na 15.513 milijonov dolarjev.

Novi hmeljniki prepovedani v ČSR. V češkem uradnem listu je izšla naredba, ki prepoveduje saditev novega hmelja.

Kliring v ČSR. Zemlska banka v Pragi piše v svojem poročilu za 1933, da je plačala češkim dobaviteljem v izvajanju kliringa, za kar jo je pooblastila Narodna banka, z Jugoslavijo 291 milijonov (leta 1932 samo 119 milij. Kč, ker je bil klirinški sporazum uveljavljen šele 20. jun.).

Slabo stanje posevkov v ČSR. Pšeničnega posevka je zelo veliko škodila rja. Računajo, da bo treba preorati 50% vseh posevkov ozimne pšenice. Vendar povsod ne bo mogoče posejati jarega žita, tudi semenskega žita je premalo.

IV. svetovne ženske igre
Londonu

Letos od 9. do 11. avgusta se vršijo v Londonu IV. svetovne ženske igre. Ker se udeležijo tudi jugoslovanske hazašnice in lahkoatletinje te velike prireditve, je prav, da se tudi mi malo podrobneje seznanimo z letošnjimi igrami, ki bodo, po pripravih sodeč, največje, kolikor jih je doslej bilo. Sivar je zlasti za nas zanimiva, saj se tudi nekaj slovenskih hazašnic in lahkoatletinje udeležijo te impozantne svetovne prireditve. Priprave so v polnem teku in naša dekleta lepo napredujejo. Sicer pri prvem nastopu običajno ni takih uspehov, kakor bi želeli, vendar bo to za nas velika šola za splošno svetovno olimpijado, ki se vrši čez dve leti v Berlinu. Tedaj bo šla iz naše države brez dvoma močna deputacija najrazličnejših sportnikov na olimpijado in gotovo je, da tudi deklet ne bo manjkalo. Ze iz tega razloga je potrebna naša udeležba na letošnjih svetovnih ženskih igrah; kajti na prih. olimpijadi smemo in moramo računati na uspehe, saj vemo, da so naša dekleta na lepi višini in bodo, če bo šlo v tem pravcu naprej, kmalu dosegle svoje prednice, ki so imele celo svetovne rekorde. Mednarodna prireditelj tudi močno vzpodbudi vsakega sportnika, da potem, ko se vrne domov, še z večjo vnuemo trenira. Iz tega torej sledi, da se po vsakokratni mednarodni tekmi tudi kvaliteta sportnikov močno dvigne; dokaz za to so dosedanje olimpijske igre, brez katerih sport danes ne bi bil na taki višini, na kakršni je.

Zamisel prireditelj ženske svetovne igre se je rodila meseca oktobra leta 1921 v Parizu, kjer so se zbrale nekatere države z namenom, da osnujejo mednarodno sportno zvezo. Tedaj so gledali to gibanje z neko bojaznijo, češ, saj ne bo nič iz tega. Toda že naslednjega leta so bile v Parizu prve moderne ženske igre. Tedaj so tudi sklenili prireditelj te igre vsaka štiri leta po vzorcu olimpijad. Druge igre so bile leta 1926 na Švedskem, tretje pa v Pragi leta 1930. Pri kongresu, ki se je vršil istočasno v Pragi, se je konstatiral velik napredek na celih črti. Mednarodna zveza je radi svojih uspehov pridobivala vedno večji ugled, število članstva je vedno bolj narasčalo, tako, da ima zveza danes v članjenih že trideset narodov, odnosno držav iz vseh delov sveta.

Londonске igre se bodo vršile — kakor že omenjeno — v času od 9. do 11. avgusta v znamenit White City Stadion, kjer je prostora za 80.000 gledalcev in ki ima 440 jardov, oziroma 402,3 m dolgo tekašnico. Omenjeni stadion spada med najmodernije stadione ter se vrše na njem tudi vsa angleška prvenstva. Program letošnjih iger pa je naslednji: Teki na 60, 100, 200 in 800 m, zapreke na 80 m, dalje skok v višino in daljavo, kroglja, disk, kopje, štafeta 4 krat 100 m in peterboj sestoji iz 100 m, skoka v višino, metanja kopja, skoka v daljavo in suvanja krogle. Vsaka narodnost sme postaviti v vsaki disciplini po dve atletinji, v štafeti pa po eno moštvo. Ob tej priliki se bo tudi vršil kongres mednarodne zveze, ki bo med drugim razpravljal o V. svetovnih ženskih igrah, ki se vršijo leta 1938, dalje o programu iger in pa, da bi se vzele v program še nekatere panoge, kakor plavanje, sabljanje itd.

Novi evropski rekordi v plavanju. Nemci so priredili olimpijsko preizkušnjo svojih kandidatov za prihodnje olimpijske igre v Magdeburgu. V 100 m hrbtnem plavanju je postavil Klippers iz Bremena nov evropski rekord s časom 1:08,4. Prav tako je bil postavljen nov evropski rekord v štafeti 4 krat 200 m s časom 9:24,4. Gdca Stolta iz Düsseldorfa pa je rabila za 100 m progo v hrbtnem plavanju 1:24,4.

Evropsko prvenstvo amaterskih bokserjev. V času od 12. do 15. aprila t. l. se bo vršilo v Budimpešti evropsko prvenstvo amaterskih bokserjev. Teh tekmovalcev se udeležijo vse evropske države, ki v boksu kaj pomenijo. Še celo Anglija, ki se je tudi v boksarskem sportu (kakor v mairskakeh drugim sportu) držala nekam rezervirano ter je prirejala samo v svojem krogu tekmovalce, se je odločila, da se udeležijo letošnjih tekem v Budimpešti, kamor pošlje svoje izbrane tekmovalce za vse kategorije.

Italijani pa znajo. Znani italijanski tekač in svetovni rekordar Beccali se je mudil pred kratkim v Nemčiji, kjer je dosegel pri berlinskih sportni prireditvi v zaprti dvorani krasno zmago. Na povratku v svojo domovino ga je v Milanu sprejela ogromna masa navdušenih lajštov. Tudi tajnik lajšistične stranke mu je brzojavno čestital k novim uspehom.

Svetovni rekordi v lahki atletiki. Predsednik rekordne komisije pri mednarod. lahkoatletski zvezi objavlja listo onih svetovnih rekordov, ki so bili zboljšani po kongresu, ki se je vršil leta 1932 v Los Angelesu. Četudi jih bo šele stockholmski kongres definitivno potrdil, je vendar prav, da si jih že danes ogledamo: 500 jardov: Eastman (Amerika) 1:09,2; 1000 jardov: Beccali (Italija) 2:10; 1320 jardov: Ladoumègue (Francija) 3:06; ena milja: Lovelock (Nova Zelandija) 4:07,6; štiri milje: Iso-Hollo (Finska) 19:01; 100 m: Metcalfe (Amerika) 10,3; 200 m: Metcalfe (Amerika) 20,6; 1500 m: Beccali (Italija) 3:49; 3000 m: Kusocinski (Poljska) 8:18,8; 4 + 80 jardov: Velika Britanija 40,2; 110 m zapreke: Beard (Amerika), Keller (Amerika) in Morris (Amerika), vsi 14,4; skok v višino: Marty (Amerika) 2,04; skok s palico v višino: Graber (Amerika) 4,37 m; kroglja: Serion (Amerika) 16,06 m; Douda (ČSR) 16,2; kopje: Järvinen (Finska) 74,28 in 76,1 m.

Nad 300 Italijanov bo šlo na olimpijske igre, ki se vrše, kakor znano, leta 1936 v Berlinu. Med temi bo 40 lahkoatletov, 40 za sabljanje, 30 plavalcev, 24 veslačev, 16 boksarjev, 14 kolesarjev, po 10 smučarjev in telovadcev itd., skupaj torej 267 aktivnih sportnikov. K temu je pristihi še trenerje, maserje in spremljevalce, vsled česar bo cela ekspedicija iz Italije štela 329 sportnikov za prihodnjo olimpijado.

Hmelj v ČSR. Po uradnih podatkih je bilo zasajeno hmelja v Češkoslovaški leta 1931 12.424 ha, prihodnje leto se je površina zmanjšala na 9.843, leta 1933 pa zopet povečala na 10.752 ha. V tekočem letu je računati, da bo znašala površina hmeljnikov okoli 10.800 ha.

Padee vlog v ČSR. Leta 1930 so se hranilne vloge pri hranilnicah v ČSR povečale za 1 milijardo Kč, leta 1931 celo za 2,4 milijardo Kč, leta 1932 je nastopil zastoj in če ne bi bilo pripisanih obresti, bi se najbrž pokazalo nazadovanje. Hranilne vloge so znašale konec leta 1932 21,8 milij. Kč, v teku leta 1933 pa so se zmanjšale za 1,5 milijardo Kč na 20,3 milijardo Kč.

Olimpijski stadion v Berlinu

Leta 1936 se vrši svetovna olimpijada v Berlinu. Nemčija hoče izpeljati te svetovne igre, ki se vrše na njenih tleh, kar najbolj velikopotezno. Razume se, da se je vrgla z vso silo na gradbo olimpijskega stadiona in drugih prostorov, ki spadajo k sodobnemu olimpijskemu stadionu.

Stadion bo ogromen. Imel bo 65.000 sedežev in 35.000 stojišč. Na zbirališču, ki bo merilo 110.000 kvadratnih metrov, bo našlo prostora 200.000 ljudi, na naspini in tribunah bo pa prostora za 60.000 ljudi, tako da bo na zbirališču in stadionu ter v areni in tribunah prostora za 440.000 ljudi.

Projekt predvideva glavno areno in razne stranske prostore za vežbanje najrazličnejših sportov kakor tudi gledališče na prostem, zbirališče in slavnostni prostor. Gradilo se bo, odnosno povečalo poslopje, ki bo v bodočnosti hiša nemškega sporta. To poslopje bo imelo 87 upravnih prostorov državnega sportnega voditelja. Dalje se bo gradila velika dvorana za razne gimnastične in plesne predstave, dvorana za rokoborbo, boks in sabljanje z 1500 gledalcev. Poslopje bo imelo prostora za 506 dijakov in 200 tečajnikov ter veliko jedilnico.

Prostor bo razdeljen na 17 igrišč z dvema po 400 m dolgima tekašnicama. Plavalni stadion je dolg 50 m in širok 20 m ter ima prostora na tribunah za 6000 gledalcev, za olimpijske igre ga bodo toliko povečali, da bo prostora za 10.000 gledalcev. Poleg omenjenih prostorov bo še polno raznih okrepčevalnic, prostorov za solnčenje, manjših telovadnic in igrišč.

Kolesarski stadion ima 333,33 m dolgo dirkalno progo ter prostora za 15.000 gledalcev. V tenis-stadionu bo našlo 6000 gledalcev prostora; pa tudi ta se bo povečal, da bo moglo o priliki olimpijade 10.000 gledalcev prisostvovati tenis-turnirju. Tudi za jahanje je vse preskrbljeno. Prostor za jahanje bo velik 130×65 m. Za avtomobile in druga vozila je določen poseben prostor. 8000 avtomobilov bo našlo prostora v tem ogromnem kompleksu.

Z deli za ta stadion so že deloma začeli. Predvideno je, da bo gledališče na prostem končano 1934, zgradbe in prostori »Sportforum« do spomladi 1935, zbirališče in arena stadiona do jeseni 1935. Otvoritev se izvrši spomladi l. 1936, tako da se bo vse že pred olimpijado preizkusilo.

Za vsa ta dela bodo rabili skozi dve leti stalno 1500 delavcev. Zemlje morajo premetati ca. 570.000 kubičnih metrov.

Tudi Grčija in Bolgarija se udeležita prihodnjih olimpijskih iger. Tako namreč poročajo iz matic olimpijskih iger glavnemu organizacijskemu komiteju v Berlinu, češ, grška mladina ne sme zamuditi prilike, da ne bi sodelovala na velikih slavnostnih sportnega bratstva. — Bolgarski olimpijski odbor se je ravno tako odzval povabilu in upa, da pošlje v Berlin ekspedicijo, ki bo štela 80 sportnikov. Glede na prijavo Grčije in Bolgarije se je doslej definitivno prijavilo za olimpijske igre 11 držav.

Mladika : Sloga. V nedeljo ob pol 10 dopoldne igra I. moštvo SK Mladike proti Slogi v sledeči postavi: Anzle, Bevc, Boh, Vrhovnik, Gvardjanič, Ramovš, Somrak, Jančigaj, Gerjol, Pavšič, Debevc. Rezerva: Stepančič I. — V nedeljo ob pol 4 igra rev. Mladike proti Panoniji v sledeči postavi: Šrinč, Petrin, Otrin, Cottič, Stepančič I., Brajer, Stepančič II., Rot, Gerbaja, Orehek, Židan.

TSK Sloga. Na Velikončno nedeljo ob pol 9 dopoldne v gostini pri Beliču, morajo biti sledeči: Moša I., IL, Marelnotti I., Uhan, Grm, Galle, Jovanovič, Vidic, Kobal, Thuma, Kolaric, Jančigaj, Sluga. Stranski sodnik Ceglar, reditelj Znidaršič, Jerančič in Sinček II. Opremo preskrbi gospodar. — Na praznik, v ponedeljek ob pol 16 na igrišču Korotana na Rakovniku morajo biti sledeči: Gvardjanič, Perc, Dečman, Šavs, Batič, Smrekar, Znidaršič, Jerančič, Sinček II., Ceglar, Bricej, Bügel, Poznik, Zevnik, Schlegl in Ferizov. Stranski sodnik Zemljčič. Opremo za rezervno moštvo priskrbe igralci sami od gospodarja, kapetan rezerve mora skrbeti, da bo oprema pravočasno na Rakovniku.

Turni smuški tečaj SPD (od Staničeve kočje do Vogla). Ponovno opozarjamo na turni smuški tečaj SPD, ki se vrši od 8.—15. aprila in katerega vodi zvezni učitelj g. Kveder Janko. Vse potrebne informacije, kakor tudi točen program tega tečaja, je objavil včerajšnji »Slovenec«.

Fantje, ki imajo veselje do kolesarskega sporta! V nedeljo, dne 15. aprila priredi Mariborska kolesarska podzveza otvoritvene kolesarske dirke vseh klubov na progi Maribor-Fala-Maribor 30 km. Obenem priredi tudi dirko na 10 km za novince, ki še niso startali, kjer starta lahko vsak, četudi ni član kakakega kluba. Dirka se vrši s startom na Vodnikovem trgu v Mariboru ob 10 dopoldne. Kdor bi imel veselje do kolesarskega sporta, naj se prijavi do 14. aprila pri predsedniku podzveze g. Slavku Markoviču, Maribor, Gosposka u. 40, ali pri tehničnem referentu g. Franju Kebriču, Maribor, Aleksandrova cesta 6. Prijavnina 8 Din plus 2 Din za olimpijski fond.

Smučarji-planinci! Opozarjajo se vsi smučarji in planinci, posetniki Velike in Male planine in drugih okoliških planin, da ne vlamljajo v zaprte pastirske stanove ter ne odnašajo iz njih drva in delajo škodo. Proti vsakomur, ki se za loti pri vlamu, se bo sodno postopalo.

Kam za praznike in še potem? Vabijo odprte in oskrbovane planinske postojanke: Kocbekov dom na Korosici. Najidealneša smuka zagotovljena še ves april in maj. — Frišauflov dom na Okrešlju. Na metre za smuko idealnega snega. Na velikonočni ponedeljek tekma v smuku v Savinjskega sedla. Smučarski tečaj od 2.—8. aprila. Dohod: do Luč s celjskim mestnim avtobusom ali s poštnim avtobusom z železniške postaje Smartno ob Paki. Iz Luč do Igla peš vsled porušene ceste, naprej pa s Solčavskim avtobusom (podjetje Urh) v Logarsko dolino. Nadaljna pešpot še dve uri. — Piskernikovo zavetišče v Logarski dolini je stalno oskrbovano. Splošno znana dobra postrežba. — Mozirka kočja na Golteh. Za izvrstno smuko snega še dovolj. Dohod: tri ure iz Mozirja. Diven smuški svet! Velicasten pogled na Savinjske Alpe. Idealen prehod na smučeh do Koritzkega planinske koe na Smrekovcu. — Celjska kočja nad Celjem smučarjev, žal, več ne privabi, pač pa pomladanske izletnike. Dohodov je toliko, da jih ne našteješ na prste. Izberimo si pot čez Vipoto. Krasna je, z divnim razgledom. Povratek pa čez Laško, kamor nas vabi termalna kopel. Domov pa z večernim vlakom.

Kofce, 30. marca ob 7 zjutraj: Temperatura -6 stopinj, sneg areni smuka prav dobra.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Sobota, 31. marca: 12.15 Haydn: Glockensymphonie (plošče) 12.45 Poročila 13.00 Čas, nadaljevanje Haydnove simfonije 17.30 Prenos velikonočne procesije iz cerkve sv. Petra v Ljubljani 20.00 Velikonočne pesmi, poje mešani oktet 20.30 Sionski spevi (Premrl) za sopran solo s spremljevanjem Radio orkestra — 21.00 Koncert Radio orkestra 22.00 Čas, poročila 22.20 Slavnostne kompozicije v reprodukciji, glasbi.

Nedelja, 1. aprila: 8.15 Poročila 8.30 Orgelski koncert (Blaž Arnič) 9.00 Versko predavanje 9.30 Religiozna glasba na ploščah 10.00 Prenos cerkvene glasbe iz stolnice 11.00 Radio orkester 12.00 Čas, reproduciran koncert godb na pihala, vmes instrumentalne solistične točke 16.00 Smetana, »Prodana nevesta« v reprodukciji (I. in III. dejanje) 20.00 Mešani oktet poje velikonočne pesmi 20.30 Radio orkester 21.15 Vokalni koncert Marijana Ruša 22.00 Čas, poročila, Radiojazz.

Ponedeljek, 2. aprila: 8.15 Poročila 8.30 Telo-vadba (Pustišek Ivo) 9.00 Versko predavanje 9.15 Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve 9.45 Plošče 10.00 Žensko delo na Bolgarskem (Pavla Hočvarjeva) 10.30 Narodne pesmi v vprašanih in odgovorih 11.00 Slovenska glasba, izvaja Radio orkester 12.00 Čas, malo za res in malo za ples (pestra revija gramofonskih plošč) 16.00 O ureditvi kmetijskega vrtna (Lap Anton) 16.30 Šrnel kvartet Flis, vmes poje kuplete g. Bajde, vmes citre solo 20.30 Prenos opere »Thais« iz Beograda. V odmoru čas in poročila.

Torek, 3. aprila: 12.15 Tuji kraji, tuje pesmi pesmi in plesi raznih narodov na ploščah 12.45 Poročila 13.00 Čas, jugoslovanska narodna glasba na ploščah 18.00 Otroški kotiček (ga. Medvedovaj) 18.30 Slavni pevci v reprodukciji glasbi 19.00 Sokolstvo 19.30 O državljanski vzgoji (prof. Marinko) 20.00 Ljubljanski komorni trio 20.45 Vokalni koncert Antona Drmota 21.15 Radio orkester 22.10 Čas poročila 22.30 Angleške plošče.

Drugi programi:

SOBOTA, 31. marca: Belgrad: 20.00 Bosensko-hercegovački večer — Zagreb: 19.00 Prenos vesela-nja iz Markove cerkve — Dunaj: 16.35 Velikonočne orgelske skladbe — 17.55 »Parsifal« — Budimpešta: 18.45 Koncert opernega orkestra 20.50 Orgle in petje 22.00 Čiganska glasba — Milan-Trst: 20.40 Prenos iz opere — Rim: 21.00 Prenos iz opere — Praga: 19.40 Dramatična legenda Zeyer-Suk: »Pod jablano« 22.40 Orkestralna glasba — Varšava 20.00 Orkestralna glasba 21.20 Vokalni in klavirski koncert 22.15 Vstajenje — Nemčija: 19.00 Veselo velikonočno rajanje (iz Stuttgarta).

NEDELJA, 1. aprila: Belgrad: 19.50 Narodne pesmi in kola 20.00 Violinski koncert 21.00 Orkestralni koncert kraljeve garde — Zagreb: 20.15 Du-hovne pesmi 20.45 Instrumentalni koncert 21.45 Vo-kalni koncert — Dunaj: 17.00 Orkestralni koncert 20.05 Ljudska igra »Raševinasta srca« — Budimpešta: 18.00 Čiganska glasba 19.25 Operetna glasba 21.00 Igra »Sveže pobarvano« — Milan-Trst: 17.00 Orkestralni koncert 20.10 Koncert po željah postu-šalcev 20.55 Prenos iz opere — Rim: 20.45 Opereta »Da«, Mascagni — Praga: 16.00 Orkestralna glasba 19.15 Peser večer 21.00 Opereta »Divji lovci«, Ko-stak — Varšava: 18.40 Kitara 19.50 Orkestralni in vokalni koncert 21.15 Vesela ura iz Lvova — Lip-skoj/Monakovo: 19.00 Opera »Tannhäuser«, Wag-ner.

PONEDELJEK, 2. aprila: Belgrad: 19.40 Klavirski koncert 20.30 Opera »Thais« — Zagreb: 20.30 Belgrad — Dunaj: 16.00 Orkestralni koncert 18.20 Glasovi znanih zgodovinskih oseb na ploščah 20.00 Opereta »Netopir«, J. Strauss — Budimpešta: 18.30 Plošče 20.00 Dunaj — Milan-Trst: 21.00 Violinski koncert Jacquesa Thibauda 22.15 Plesna glasba — Rim: 20.45 Koncert 22.00 Orkestralni, klavirski in vokalni koncert — Praga: 20.00 Lahka glasba 20.50 Po Smetanovi domovini — Varšava: 18.40 Vokalni koncert 19.50 Opereta »Čikaška vojvodinja«, Kal-man.

TOREK, 3. aprila: Belgrad: 20.00 Iz kulturne-ga in umetniškega življenja 21.00 Polikratov prstan 21.45 Narodne pesmi — Zagreb: 20.30 Chopinovi preludi 21.00 Enodejanka »Ivan Ivanović je kriv« — Dunaj: 17.35 Koncertna ura 19.15 »Ples v ma-skah« — Budimpešta: 18.30 Violinski koncert 20.00 Predavanje 21.45 Orkestralna glasba — Milan-Trst: 20.45 Kulturni in umetniški večer (prenos iz Tr-sta) 22.00 Pestra ura — Rim: 20.45 Trst — Praga: 19.20 Slovanska glasba 21.05 Slovaške pesmi 21.30 Sonata za celo in klavir (Jirak) — Varšava: 20.00 Wagnerjev koncert 22.00 Plesna glasba — Nemčija: 20.15 Nemške pesmi (kantata Hansa Tesserja).

Ludvik Ganghofer:

53

Samostanski lovec

»Ne — ne vem...«

V muki in brezupju je prijel pater Dezert z obema rokama soljarja za glavo. »Clovek! Rotim te, kako se imenuje grad, kjer je bil otrok rojen?«

Komaj opazno je zmaljal Wolfrat z glavo, ni vedel kaj odgovoriti.

»Kje je bil grad?«

»Ne — ne vem...«

»Iz ognja — sem ga...« Hotel je govoriti na-prej, toda kri mu je udušila glas.

»Wolfrat! Wolfrat!« je kričnil pater Dezert iz svojega izmučenega srca.

»Gospod Henrik ga je prijel za roko. »Diet-wald, poglej, pater Evzebij prihaja s sveto popot-nico!«

Pater Dezert si je z obema rokama zakril obraz in odstopil.

Velik čoln, že ladjica, ki so jo ravnali trije hlapci, je pristala ob bregu. Hajmo je stopil na suho; nosil je večno luč; ozrl se je na Wolfrata in s solznimi očmi pogledal proč. Oče Evzebij, maj-hen, upognjen starček, je prinesel ciborij, ovit v pozlačen plašček. Spustil se je na kolena poleg Wolfrata, ki je počival z glavo na proštovi roki.

Nihče ni govoril. Hlapci so razoglavili v s skle-njenimi rokami klečali v čolnu. Na vrhovih gorā je ugašal zadnji odsev zahajajočega solca. Globo-ka tišina se je pela čez gozd in vodo.

Ko je oče Evzebij zmrmraje začel moliti, je v šentjernejski samotarni mrapr zvonček in njegovi plavajoči glasovi so rahlo odmevali od vseh skal-natih sten.

V gine zavesti je prejel Wolfrat sveti za-krament in se že spet onesvestil, ko se je dvignil oče Evzebij.

»Dietwald!« je rekel gospod Henrik. »Čuvaj Najsvetejšo!«

Kurenčkuva Neška ma tud beseda

Na vem, kuku more en člouk trdet, de Sluveni nima špasa lde in de ni med nam nubeneh humuristu-več, udkar sta nas Milčink-ki pa Murnik zape-tila. Buh jima dej ne-besa. Ampak humuri-stu, tu je takeh, ke znaja špase ugajnat pa vice delat, mama še zmeri več, ket za ena putreba.

Seer je res, da je pr teh časeh kisleh ku-mar, čluvek tešku špase ugajnat. Tu b mugu tist mužakar, ke nam pu časupise tu naprej meče, sam sprevidej, de iz snega na moria gautože vn pugajnat. Vnder sma pa lblančani že tku utrijen, da nas špas na zapesti, če prou kuga, kolara al pa griza razsaja. Zatu pa tud jest iz lohka vestjo trdem, da še nkol, kar jest pounem, če prou bom že hmal Abrahama vidla, ni blu tulk špasa na svet, kokr zdej. Kamer člouk pugleda, pousod sam špas.

Puglejte tramvaj. Kene, če u tramvaj not zlezeš, al pa vn skočeš na tistmu konc, ke t bl pr rukah in pa, de t ni treba skus ceu nabasan vagon ldom, ke t nisa u žulejn še nkol n hudga naredil, tem nč men nč, pu kurieh učoseh tancat, pa s prec ub enga matulčka, al greš pa za ene šternđvejt ur u špekamra pajkem družna delat. Zdej nej pa eden reče, če tu ni špas. Za počt.

De maja lblančane res za špasne ldi, je tud tu en lep dukaz, ke nam je maloželeznska družba prštimala kar tlela sred lblane tak fajr ringlšpil, de še u Amerik nimaja tagca, če prou sa mel tam, de velik preh nebutične, kokr pr nas. Iz ringl-špilam, al kokr mu prauma, iz krožna progā, sma pa le Amerikance prekosl. Pa za kua sa nam na-redi ta ringlšpil? Sam za tu, de se tud lblančani lohka včaseh mal puzabavama, ke družga dobrga tku nimama nč na tem evet.

No vite, a ni tu špas? Oh, špasu zadost kamer se ubrneš. Špasu nam na manka. Ampak takeh nam pa res manka, de b špase zastupil.

Puglejte, a zastop kašn špas? Prou nubenga na zastop. Če na udrineš pinklilh tistga, kar t je naluzila na puki in te še prašala ni, auš mugu nost, al ne, te kar ajnfoh zarub, pa je fertik.

Vite, pa kde tega špasa na zastopja. Te psmode se še jezejo in šimfaja, de se kar kadi. Men se pa use tu zdi špas. Kene, kuku b se lde smejal, če b eden enga mejčnka peička upregu u en tešku naluzen parizarek vuz. Lde b ud smeja pupokal. Pa je vnder tu glih tku špasn, kokr če čluvek več naluziš na puki, kokr more nest. Seveda sa pa nas lde tku naumen, da b se peičke smejal, ke b na mugu vuzu putegniti, namest, de b se tistmu, ke je peička u tku naluzen vuz upregu.

Lde se holt na špase več na zastopja, pa je fertik.

Noja, pa je še tud drugeh špasu zadost. Kene, če mal pumismo, kuku se pr nas griza rešuje, b se mogli tud smejat, če b špas zastupil. Kene, če edn država za en meljontek ubnaš »b mogli puslat pu pulcaja in ga pestit zapri, kokr nardi pek, če mu kdu kašna štruca ukrade. Tu b blu pametn in čist ajnfoh brez usakeh strošku. Če b pa pek sklicu use pekuske mojstre Jugoslavije akup nej s bo že u Zenevo al pa u Butale, in b se tam en ceu teden pusvetval in špeteral, kua čja s tem lumpam narditi, ke je štruca ukradu. Sliša, ta špas bu pa kuštou gvišn več, kokr je bla štruca uredna. In pek b znou zavle ene boge štruce pri-dej cli u kunkurs. A b na blu tu tud špasn. U Butalah b blu tu muguče, pa še tam na verjamem.

Pa veste, kua m je prlu tud špasn naprej? Zadnē enkat, še ni douh tega, am puslušala enga precej ubiliga gspuda, ke se je jeziu preke coj-mu prijatle, de je usa deluska banda nasramna in nahvaležna, ke sa začel glih zdej štrajkat, ke ma ta nar več dela. »Kene«, je reku, »jest skrbim, de maja lde kruh, te mrhe m pa pestejo use u stih. A ni tu grda nahvaležnost?« — »Kuk s jm pa plačvou?« — »Pu pet in šest kuvaču na tedan. Nahter sa mel pa še več.« — »Ja, viš, prijatu. Pol b mugu bt pa ti delucam hvaležen, ke sa t garal kumi za kruh, in pa zatu, de teb ni treba nč delat, pa use glih lohka piške uberaš. Jest mislem, da tu ni nahvaležnost, kokr ti prauš. Glih narobe. Deluci s holt mislja, kua uš ti kruh nam dajau? Raj ga sam puij. Viš, deluci teb več prvoeja, kokr ti nm.«

Glih tula sm jest na ušesa ujela. Kua eta mela še pol med saba, pa nism več elišala. Vidla em pa še, kuku sta uba ukul sebe z rukam mahala, kokr de b muhe luvila.

Tku, zdej b se pa spudubil, de b vam vušila vesele velikonočne praznike. Noja, pa velikončn prazniki uja useglih, če vam ih jest voim, al pa ne. Veeel pa na uja mogli bt, ke na bo nč putic. Putice s bo pa letos sam Jadranska straža lohka prvu-šila, k sa ja šolari pudprl. K. N.

Vesele velikonočne praznike želi in se priporoča

Šolar Fran, autopromet Gorje pri Bledu

Trg. pomočnik

vojaščine popolnoma prost, dobro izvežban v manufakturni, špecerijski, galanterijski in železni stroki, prvovrsten prodajalec in iz-ložbeni aranžer, ki ima vesele samostojno voditi podružnico, se takoj sprejme. Samo pisemne ponudbe s prepisi spričeval in na-vadbo dosedanjega službovanja je poslati na:

Alojzij Remic, Dravograd.

Vesele velikonočne praznike

želi vsem svojim cenj. odjemalcem

pekarna Stanislav Žnideršič
CELJE, Ostrožno 78

Razglas

I. Ker se bo v doglednem času nada-ljevalo zasipanje onega dela pokopa-lišča pri Sv. Krištofu, ki je od-ločen za novo cesto, najemnike grobišč ponovno opozarjamo, da čimpreje poskrbe za eventuelni prenos ostankov k Sv. Križu in da odstranijo spomenike.

II. Uprava pokopališča pri Sv. Križu opozarja p. n. stranke, da pravočasno obnove najemnino za grobo. Prekopalna doba za odrasle je 10 let, za otroke 7 let.

Pokopališki sklad v Ljubljani

dne 27. marca 1934.

Tekstilna tovarna v Sloveniji išče korespondenta za prodajo

zmožnega dispozicij, perfektnega slovenščine, srbohrvaščine in nemščine, stenografije in strojepisja. Samo prvovrstne moči naj pošljejo lastnorčno pisane ponudbe s prepisi spričeval ter potrdilo o neoporečnem dose-danjem življenju na upravo lista pod »Staino mestec 3624

Obhajljne slike!

Beli molitveniki!

Približuje se doba prvih sv. obhajlj, zato si do-voljume opozoriti proč gg. katehete na obhajljne slike, katerih imamo v dveh velikostih po približno 50 vzorcev. Cene so izjemno nizke, tako da si vsak lahko nabavi najfinješe vzorce.

Istotako nudimo edino le mi molitvenik »Pri Jezusu« v beli vezavi. Dobi se v okusni izdelavi ter v dveh izpeljavah, prva gladko bela, druga imi-tirana kot bisernica. Cena Din 30.—. Pri večjem odjemu popusti!

Oglejte si zalogo!

H. NIČMAN - Ljubljana - Kopitarjeva 3

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta 5 (paviljon)

lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domo-ljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 stu-traj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne. Telefonska številka 3030.

C. PICKEL

D. Z. O. Z.

MARIBOR

ZAHTEVAJTE PONUDBE!

STREŠNA LEPENKA KAMENINASTE CEVI KERAMIKA CEMENTAPNO STOPNICE

TLAKI:

KERAMITNI | GUMIJASTI
KSILOLIT | TERACO
ASFALT | PLOŠČE

IZOLACIJE BETONSKE CEVI

tudi drugi čoln na temačno jezero, ki se je v ve-černem vetru začelo kodrati.

Pater Dezert se je sesedel na bližnji kamen; misli so se mu vrtinčile in občutek je podil ob-čutek. Gospod Henrik je stopil na obrežje in gle-dal za odhajajočima čolnomā. Tedaj je zagledal na vodi temno stvar. Bila je ubita Hela. »In tako sem jo zaman izžgal!« je zamrmral gospod Henrik, in pogled mu je šel za čolnom, ki je nosil smrtno-rajenega soljarja proti samotarni.

21.

Pater Dezert in gospod Henrik sta ostala sa-ma. Morala sta čakati, da bi se vrnil čoln iz Šent Jerneja in ju odpeljal.

»Pojdi, Dietwald, kar groza me je pred tem krajem!« je rekel gospod Henrik in odšel pred pa-trom proti samotarni. Pater Dezert mu je molče sledil; pa je neprestano postajal in si pritiskal pesti na razburkane prsi.

Ne dolgo in sta sedela na klopi. Gospod Hen-rik je vzdihnil: »Težak, težak dan! Misli! sem, da sem otel človeško življenje, in zdaj je izgubljeno.« »In zaprta usta, ki so spregovorila le napol,« se je utrgalo z usten patra Dezerta. »Vendar ne, ne, ne! Kaj naj še čakam na besede tega moža? Saj jasno govori moje sree. Kako zaslepljen sem bil, kako gluhi in kako bloden, da nism slutil resnice in je ne takoj spoznal. Moj otrok je! In vendar... kaj ne bi dal za jasno, neovrgljivo be-sedo. Ah, gospod! Zakaj mi niste dovolili, oditi z možem? ...«

»Ker odideš na pot še to noč!«

Pater Dezert se je uprl. »To da bi mogli zahte-vati od mene? Zdej? V tej uri? Ko mi hoče raz-nesi prsi strah in upanjan? Ko v drhtečim hrepe-nenju stegam roke za svojim otrokom?«

»Pater Dezert! Redovnik?« mu je resno segel v besedo gospod Henrik. »Ne razumem te in ne tvojih besed! Srce se je rešilo ene blodnje in že grozi nova zajeti tvoje misli in čustva! Mar ho-češ pozabiti, da so se v trenutku, ko si stopil v

hišo božjo, zaprla železna vrata med teboj in vsem, kar leži za teboj v svetu? Kriv sem tega tudi jaz, kajti moral bi bil molčati o tej slutnji, ki je zla! tako malo gotova ko prej. Ne segaj mi v besedo! ... In tako imam dvojno dolžnost, da te varujem pred novimi boji in dvomi. Odpotoval boš še to noč. Tvoj prošt ti ukazuje!«

Pater Dezert si je z rokama zakril obraz.

Gospod Henrik mu jih je potegnul spet proč. »Pojdi, sedi sem k meni. Zdej bo Henrik z Inziga govoril s svojim prijateljem Dietwaldom!«

Pater Dezert se je sesedel na klop in pritiskal obraz na ramo gospoda Henrika.

Prošt je pomolčal, potem je rekel: »Mirno me poslušaj. Priznam: ta čudna slutičnost in to malo priznanje, ki ga je bližajoča smrt iztrgala ubogemu možu... sta res zapeljivi priči. Kako pa sta ven-dar dvomni, spoznavajo že iz tega, da bi sam brez moje nepremišljene besede niti z mislijo ne bil prišel na tako zvezo. Vidiš! Zdej že povešaj gla-vo. Ni nič gotovega! Le upati smeš! Tega ti vzeti ne morem. Toda tudi to upanje je dvomno. Diet-wald. Če to dekle res ni solarjeva sestra, kaj že zaradi tega mora biti hči onega grofa Dietwalda s Falkenbergā, ki je, če se prav spominjam, za svet umrl? Mar dekle ne sme biti kakega dru-gega obeta... ne govori, Dietwald, kajti te boleti ti ne morem prihraniti, če nočem, da bi te more-bitno razočaranje ne zadelo dvakrat hudo. Mora li prav tvoj grad biti dom tega otroka? V teh bojnih časih, ko razdirajo gradove ko krvine in požigajo trdnjave kakor predivo v sušilnicah — mar je v teh časih kaj redkega, da zalde gosposki otrok v kmečko bajto? Toda kdorkoli bodi oče te-ga otroka... nekaj ga gotovo — gosposki otrok je, in vrnil ga bom njegovemu stanu, pomagati mu moram do njegove pravice. In tudi tu, Dietwald, ne morem vedeti, samo upati, da bo njegova pr-rica tudi njegova sreča. Že jutri odpošljem dekle v dom kanonistin v Salzburg...«

»Proč odidite?«

(Dalle.)

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonjska, 3 mm visoka pešna vrstica po Din 2.50. Za pisarne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Vsem svojim cen. odjemalcem želim veselo praznike in se priporočam za obilen obisk tardka

F. M. Schmitt
Ljubljana
Pred Škofijo 3 Ljugarjeva 4
Pridite! Pridite!

Tudi Vaša obleka bo kakor nova

sko jo pustite kemično čistiti in barvati v tovarni

JOS. REICH
Ljubljana
Poljanski nasip 1-5
Pralnica — Svetlokalnica

Guštin Milan
Ljubljana

Staničeva ulica 6. za Bežigradom

drogerija, oblast. konc. prodaja strupov, zaloga barv, firneža, lakov in fotografskih potrebščin

Želi veselo alelujo

Službe

Trgovski pomočnik mešane stroke, vaje vseh del, mlad, nekadilec, išče mesto proti manjši plači. Gre tudi za inkasanta ali slugo. Prvi mesec brezplačno. Ponudbe upravi »Slovenca« v Ljubljani pod »Manjša plača« št. 3520. (a)

Mlad cerkvenik brat duhovnika, star 28 let, išče službo samo v farno cerkev. — Ponudbe pod šifro »Imam veselje« št. 3532. (a)

Prodajalka v specialni trgovini, vajena tudi gospodinjstva — želi premeniti službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3633. (a)

Spl. ključavničar zmožen samostojne izdelave, popravil vseh kmetijskih, poljedelskih strojev, mlatilnic, slamoreznic, žičnih, vodovodnih, električnih naprav, struženja, varenja, kovanja kolenastih osi, zob, vijakov itd. — zdrav, srednjih let, trezen, nekadilec, želi službo kjerkoli. Logar Fr., Koseze 22, Ljubljana VII. (a)

Kravar izvežban v molži, krmljenju in drugih delih — išče službo. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3579. (a)

Oženjen mlinar išče službo oziroma vzame mlin v najem. Naslov v podružnici »Slovenca« Celje. (a)

Kuharica starejša, za vsa hišna dela ali kot gospodinja — išče službo. Ponudba na upravo »Slov.« pod »Pobena« št. 3640. (a)

Trgovka (samska) pridna, zanesljiva, starejša moč — išče primerno službo v trgovini z mešanim blagom. Zmožna tudi samostojno voditi kakor trgovino ali zadrugo. Dopise na naslov: Polonca Smaja, Braslovče 49. a

Službo hlapca išče priden in zanesljiv kmečki fant. Naslov: Tomažin, Krško. (a)

VRTNARSTVO
IVAN JEMEC - Maribor

Vrtnice nizke novih vrst, 10 grmičkov 60 Din, visoke 15 Din. Hibiscus grmiček 8 Din. Ligustrum za meje 3 Din. Vitis Vetschi 20 Din. Breskve, zgodnje, cepljene 10 Din. Hruške nizke 15 Din. Dalije v krasnih barvah novih vrst 6 Din. Gomolaste begonije 3 Din. Kane, velikocvetne 3 Din. Aubracija 3 Din. Rarbarbara 5 Din. itd. razpošilja po povzetju.

Prodajalka z dveletno prakso v trgovini z mešanim blagom, katere je vodila dalj časa samostojno podružnico — sprejem. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Pridna in pošena« št. 3684. (b)

Agilnega potnika na provizijo, sprejme »Zavod za pokrovanje« »Unitas«, Selenburgova ul. 7-1. Sprejemajo se ponudbe tudi onih, kateri že potujejo v sorodni stroki. (b)

Dve prodajalki mlajši, z večletno prakso v delikatesni trgovini, z dobrimi sprječevali, išče večje podjetje. Pisarne ponudbe pod »Prodajalka« št. 3677 na upravo »Slovenca«. (b)

Vajenci
Trgovskega učenca s primerno šolsko izobrazbo takoj sprejem. Klum Janko, trg. z meš. blagom, Prevalje. (v)

Kmečki fant želi mesta ključavničarskega ali mehaničnega vajenca za takoj ali pozneje. Naslov v upravi »SL.« pod št. 2955. (v)

Vajenca (-ko) zdravega, pridnega in noščenega — se sprejme. Prednost z znanjem nemščine. Ponudbi je priložiti šolska sprječevala in sliko. — R. Dolinar — trgovina, Jesenice. (v)

Brivski vajenec se takoj sprejme s hrano in stanovanjem. Prednost ima samo tisti, ki se je že učil najmanj pol leta. A. Štojs, brivec, Sevnica. (v)

Pekovski vajenec za prodajo naših švedskih posnemalnikov za mleko, kakor tudi brzoparilnikov za krmno. Družba »Tehna« Ljubljana, Mestni trg 25-1. (b)

Mesarski vajenec se sprejme v ugledno mesarijo. Izve se pri upravi »Slov.« v Celju. (v)

Pouk

Trgovsko računstvo stenografijo ter druge predmete za trg. šolo — instruiram. Dajte naslov upravi »Slov.« pod zn. »A. T. S.« št. 3703. (u)

Kako postaneš šofer? Ako se vpišeš v J. Čehovo šolo na Tyrševi cesti 36, ki ti pošlje na zahtevo prospekt za stonj. (u)

Denar

Ureditel dolgov, sodne in izvensodne poravnave, konkurzne zadeve, vpeljavo, vodstvo, revizije in stalno nadzorstvo knjigovodstva, sestavo bilanc, izdelavo proračunov in kalkulacij, nabavo kreditov, likvidacijo kmečkih dolgov in uvedbo kmečke zaščite, vse trgovsko-obrtno informacije in druge neurejene poslovne zadeve poverite zaupno koncesionirani komercialni pisarni Lojze Zajc, sodni zadr. revizor in zapriseženi knjigovodski strokovnjak — Ljubljana, Gledališka ulica št. 7/L. (d)

Hranilno knjižico Zadrugne gospodar. banke — za 18.200 Din — prodam. — Ponudbe pod »Zadruga« št. 3567 upravi »Slovenca«. (d)

Stanovanje eno-, dve- ali trisobno oddam sredi Kamnika. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3565. (c)

Kupim knjižice manjše in večje, ljubljanskih in podeželskih zavodov. — Sporočite zavod, znesek in ceno na upravo »Slov.« pod »Vsaka vloga« št. 3686. (d)

Semena vsakovrstna, kakor: travna, deteljna, zelenjadna in cvetlična, posebno pa za **peso**

neprekosljive kakovosti in kaljivosti, Vam priporočam v nakup staroznana trdka

M. Berdajs, Maribor
Telefon 23-51 (interurban)
Ustanovljeno 1869 — Ceniki na razpolago

Damo 100.000 Din

in tudi več za dobro rentabilno stvar. Obširne ponudbe na naslov: Perssons, Ljubljana, pp. 307.

Hranilno knjižico

Ljudske posojilnice Ljubljana prodam. — Ponudbe pod »12.000 Din« št. 3572 upravi »Slovenca«. (d)

Daljšeročno posojilo 25.000 Din išče od zasebnika trgovca na deželi. Sprejme tudi starejšo osebo s primernim premoženjem v dosmrtno oskrbo. Vknjižba na prvo mesto. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Varstvo« 3577. d

Hranilno knjižico

Mestne hranilnice Maribor z vlogo 40.000 Din — prodam najvišjemu ponudniku. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Gotovina 11« št. 3576. (d)

Hranilne vloge

vnovčite ali kupite najboljše pri St. Praznik, Zagreb, Varšavska 6, telefon 28-33. Zapišite naslov za slučaj potrebe. (d)

Objave

Šimenc Anton

se je preselil s svojo trgovino ščetk in čopičev, iz Razljeve 2 v Gosposko ul. 10, kjer prodajam po znatno znižanih cenah. o

Izjava

Ni res, da sem na operkarni »Emona« dobil 1000 opek več kakor sem jih plačal. Če sem to rekel, sem bil v zmoti. Zahvaljujem se za odstop od tožbe. Franc Selan, Stranska vas 7. (o)

Svarilo!

Ker so se razširile o meni neresnične vesti, javljam tem potom, da bom napram vsakemu sodnijsko postopal, kdor bi kaj sličnega govoril in raznašal. — Dolanc Leopold, mesar, Zagorje ob Savi. o

Ženitbe

Bodočnost.

Šestdesetletnik sprejem naobraženega zeta. Imam novo trgovsko hišo v prometnem kraju Slovenije. Ponudbe na podružnico »Slov.« v Celju, pod zn. »200.000« št. 3711. (z)

35 letni vdovec

brez otrok, s 75 joki krasnega posestva — se želi poročiti z gospodino v starosti od 25 do 35 let. Vdova ni izključena. Kapital 80.000 Din. Ponudbe s sliko naj se pošljejo na upravo »SL.« Maribor pod šifro »Gospodinjstvo«. (z)

Organist

srednjih let išče življenjsko družico z nekaj imenja. Ponudbe pod »Harmonija« upravi »Slovenca« Maribor. Slika zaželjena. (z)

Damske pomladne plašče

nudi po zelo nizkih cenah in sicer:

Sporten plašč, reklamna cena Din 180.—
Eleganten športni raglan Din 350.—
Trenskoti v novih fazonah Din 400.—
Temno modri, črni in rjavi Din 450.—
Damska krila in bluze od Din 55.—
Otroške obleke velika izbira od Din 28.— naprej
F. L. GORIČAR, Ljubljana, Sv. Petra c. 29
Plašči in kostumi se izdelujejo tudi po meri!
Oglejte si izložbo! Oglejte si izložbo!

Stanovanja

IŠČEJO:

Dvosobno stanovanje

išče trilateralna družina. — Ponudbe na upravo »SL.« pod »Maj« št. 3588. (c)

Sobico s številnikom

iščem ali grem kot stanovalka k dobri osebi. Sem starejša, mirnega, tihega značaja. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3491. (c)

ODDAJO:

Dvosobno stanovanje

s kuhinjo, pritliklami, z elektriko in vodovodom — oddam za maj v Rožni dolini cesta X. št. 8, Podrožnik. (c)

Lepo stanovanje

v Vižmarjih, blizu kolodvora in tramvaja takoj in poceni oddam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3533. (c)

Dvosobno stanovanje

parketirano, oddam. Poizve se: Vodovodna 26. c

Dvosobno stanovanje

s kopalnico se odda za Bežigradom. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 3687. (c)

Vnajem

Poslovni lokal

za zdravnik ali zobozdravnik oddam takoj na prometnem kraju v Kranju. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 3226. (n)

Lokal na Bledu

na prometnem kraju, se za letošnjo sezono odda. Naslov pove uprava »Slovenca« pod šifro »Bled« št. 3513. (p)

Njivo

pri Sv. Križu oddam v najem. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 3660. (n)

Garaža

se odda. Vprašati portirja. Hotel Slon. (n)

Posestva

Ob progi Kranj-Tržič

se da takoj v najem ali pa se pod ugodnimi pogoji proda veliko posestvo z mlinom in žago v dobrem stanju, 5 stanovanjskih sob, novi svinjaki, dobra gospodarska poslopja, lepi travniki in njive, 60 oralov gozda. — Vprašanja na: V. S., v Slomškovi ulici 15, Ljubljana, Kodeljevo. (p)

Hiša s trgovino

na prometni točki v Kranju, zaradi preselitve takoj naprodaj. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Priložnost« št. 3429. (p)

Dve posestvi

vsako ca. 75 oralov, z mladim gozdom, naprodaj. — Naslov v upravi »Slovenca« Maribor. (p)

Enonadstropno hišo

na prometnem kraju v Lescah, pripravno za obrt, trgovino, posebno manufakturno, prodam. Cena po dogovoru. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3371. (p)

Na Bledu naprodaj

dvostanovanjska hiša s poslovnim lokalom za Din 56.000 ob cesti Bled-Vintgar. Gotove knjižice pridejo v poštev. Informacije daje Jožef Petkovšek, Rečica 22. (p)

Enonadstropno hišo

v Kamniku, v centru — prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 3253. (p)

Hišo z vrtom

enonadstropno, petstanovanjsko, vso podkleteno, pripravno za vsako obrt, v Udmatu, prodam. Pojasmila: Gostilna Zajec — Zgornja Šiška. (p)

Gostilna

mesarija, trgovski lokal, ledenica, 2 vrta, sadonosnik, njiva, lažeče ob križišču treh cest ter avtobusni postaji proge Maribor-Celje — se prodaja oz. zamenja z gosposkim posestvom v okolici Maribora. Naslov: Jagodič, Maribor, Vojašniški trg. p

Gostilno in posestvo

s 7 orali — prodam. Poizve se: Gostilna Dolinar, Vrteče, Laško. (p)

Zloženo posestvo

ki je bolj za sebe in s dobro rahlo zemljo, z dobrimi poslopji, z lepim sadonosnikom, s sladko krmno in lepim polnim gozdom — kupim. Ponudbe z natančnim opisom posestva, poslopji, lege kraja in cene, prosim na naslov: Podgajski štev. 33, Sv. Jurij ob juž. žel. (p)

Posestvo

zelo rodovitno, idilično, četrt ure od železniške postaje oddaljeno, v izmeri 11 ha in 59 arov — naprodaj. Pripravno za intenzivno živinorejo in sadjarstvo. Pojasmila daje g. Anton Dobratinšek — Podgorje, Sv. Jurij ob juž. žel. (p)

Kmečko posestvo

malo, v Vrbi štev. 13 na Gorenjskem prodam. Cena po dogovoru. (p)

Njiva 7000 m²

(tudi v manjši parceli) — blizu Sv. Križa — naprodaj. — Naslov v upravi »Slovenca« št. 3480. (p)

Dvodružinska hiša

z lepim vrtom poceni naprodaj. Stanko Vrazova št. 22, Pobrežje, Maribor. (p)

Posestvo

16 oralov, v Zgornji Velki pri Mariji Snežni naprodaj. Straus Leopold, posestnik. (p)

Nova hiša

z velikim vrtom naprodaj. Nova vas pri Mariboru, Bolkankova 19. (p)

1 joh gozda

pripravnega za stelo, pod Šmarno goro, prodam. — Jerko, Ljubljana, poštni predal 79. (p)

Nova hiša

tristanovanjska, visokopriključna, tik Ljubljane, elektrika, vodovod, parketi, kopalnica, vse moderno izdelano, naprodaj ozir. se oddajo stanovanja. — Vselitev takoj. — Mišvalj, Moste, Ljubljanska 37. (p)

Enodružinsko hišo

z vrtom, v Ljubljani, kupim. Ponudbe s popisom, navedbo kraja in cene je poslati na upravo »Slov.« pod »Enodružinska hiša« št. 3661. (p)

Krasna parcela

700 m² na Brinju, ugodno naprodaj. — Naslov v upr. »Slov.« pod št. 3708. (p)

Dvostanovanjsko vilo

novi, prodam v Ljubljani zraven Tivolija. Informacije v trafiki pred glav. kolodvorom. (p)

Denar naložite

najbolj varno, ako kupite stavbne parcele na lepem, mirnem kraju v neposredni bližini mesta. — Vse ugodnosti: vodovod, elektrika, plin, tramvaj. Plačate lahko s hranilno knjižico Ljudske posojilnice. Kje — izveste v upravi »Slovenca« pod št. 2249. (p)

Lušajte pesmu PROLEČA!

Vaše veselje bo popolno, ako si nabavite

PHILIPS SUPER INDUCTANCE

radio prejemnik

634
834
938

philips
Super Inductance

Pomladanski plašči

zadnje mode — elegantni že od Din 190-

le pri

Drago GORUP & Co., Ljubljana.

Miklošičeva cesta 16/prvo nadstropje

Kupim posestvo

srednje, Savinjska dolina ali bivša Stajerska. Skrajna ponudba, opis: upravi »Slov.« v Celju, pod zn. »Arondirano 3697«. (p)

Lepa zidana hiša

z vrtom, ob državni cesti, radi selitve ugodno naprodaj. Vprašati pri Ferdo Čepe, Janževa gora, p. Selnica ob Dravi. (p)

Hiša

s prav dobro vpeljano gostilno v Mariboru, z lepimi lokali, elektriko, plinom, z inventarjem vred, zaradi bolazni poceni naprodaj. Vprašati pri Ferdo Čepe, Janževa gora, p. Selnica ob Dravi. (p)

Hiša s pekarijo

nad 30 let obstoječa, dobro vpeljana, na prometni cesti pri Mariboru, zaradi bolazni ugodno naprodaj. Pismena pojasnila: Alojz Plaj, Maribor, Židovska ulica 5. (p)

Krasno posestvo

bremen prosto, blizu Maribora, veliko, novo zidano poslopje, velik sado-mosnik, vinske trte, njive, travnik, lep gozd, naprodaj z vsem inventarjem ali pa se zamenja za hišo pri Mariboru. — Polovico kupnine je treba položiti v gotovini, ostalo v hranilni knjižnici. — Več pri Alojziju Jevšenku, stari-narna, Stolna 5, Maribor. (p)

Več parcel

ob Dunajski cesti v Brinju naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3540. (p)

Stavbne parcele

pelčena zemlja, v bližini tramvaja, zaradi preselitve ugodno naprodaj. Informacija dale Jože Rožanec, mizarar, mojster — Trata, pošta št. Vid nad Ljubljano. (p)

Posestva, hiše, mlince,

gostilne, trgovine, graščice prodaja Posredovalnica Maribor, Slovenska ulica 26. (p)

Dve hiši

z vrtom in dvema njivama, v občini Zg. Šiška — po ugodni ceni naprodaj. Prevzame se vključeni dolg, ostalo se plača lahko s hranilnimi knjižnicami. Ponudbe upravi »Slovenca« pod šifro »Ugodna prilika« št. 3571. (p)

Za Weekend

primerno parcelo ugodno prodaja Drnovšek, Zlebe-Medvode. (p)

Nova hiša

v Mengšu št. 170 naprodaj. Pripravna za obrtnika. Cena 28.000 Din. (p)

Enonadstropno vilo

dvostanovanjsko, podhrbniško, Šiška — oddam ali tudi ugodno prodam. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 3655. (p)

Se štiri parcele

je od 12 stavbnih parcel oddati po ugodni ceni. Gostilna Permozer, Celje. (p)

V Celju

10 minut iz mesta, v bližini sv. Jožefa, naprodaj novozidana hiša z vrtom. Ponudbe na naslov: A. Prosenak, Celje, Cesta na grad št. 51. (p)

Enonadstropno hišo

novo, zaradi selitve prodam za polovico gotovine. Podrožnikom cesta V/33. (p)

Hiša z malim lokalom

v Ljubljani naprodaj za gotovino. Naslov v upravi »Slovenca« št. 3580. p

Trgovska hiša

v sredini mesta, se prodaja. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Trgovska hiša« št. 3637. (p)

Hiša

večstanovanjska, na Raketu, se prodaja. Kupnina se lahko plača s hranilni knjižnicami priznanih zavodov. Poizve se pri Jakob Moravec, Rakek 128. (p)

Parcela

ob Streljski ulici naprodaj. Pojasnila: Strma pot št. 6. (p)

Mlin ob Krki

na 5 kamnov, s posestvom — ugodno naprodaj. Vprašati: Škerlj Jak., p. Zagradec. (p)

Radio**Radijski naročniki!**

Naročite se na tednik »Radio Ljubljana« ki je neodvisno glasilo poslušalcev naše postaje. »Radio Ljubljana« se že pet let bori le za napredke naše radiofonije! Da se pri naročilu izognete ev. zamenjavi, Vas prosimo, da posebno pazite na naš točni naslov, ki je: Uprava tednika: »Radio Ljubljana«, Ljubljana, Miklošičeva cesta 7. (r)

Glasba**Klavirje**

planine prvovrstnih inozemskih znamk nudi najceneje, tudi na obroke. Uglasuje in popravlja: Muzika, Ljubljana, Sv. Petra cesta 40. (g)

Klavirji

prvovrstni instrumenti — različnih vrst kakor tudi lastnih izdelkov že od 11.000 dalje dobite pri R. WARBINEK Ljubljana, Gregorčičeva 5

Dolgoletna garancija. — Prodaja na obroke tudi proti bančnim knjižnicam. Strokovniška popravila in uglaševanje izvršujem točno in ceno. — Najcenejša izposojevalnica.

Dve harmoniki

kromatično, štirivrstno, z 80 basi, in diatonično (navadno) štirivrstno — obe malo rabljeni, poceni prodam. Maribor, Mejna ulica 6. (g)

Črn kratak klavir

poceni naprodaj. Cerkvena ulica 21-L, vrata 13. g

Auto-motorBMW motor 500 cm³ OHY s priklopec, v najboljšem stanju — poceni prodam — tudi za knjižico. — Pihler, Maribor, Tržaška 39. (f)**Poltovorni avto**

zaprt, znamke Fiat, malo rabljen — prodam. Ugodna prilika! Anton Glas, parna pekarna, Studenci-Maribor. (f)

Mal potniški auto

v dobrem stanju, kupim. Prešeren, Kranj. (f)

»Opel« limuzina

pedsedežna, dobro ohranjena, poceni naprodaj. Ponudbe na »Opel« 3531 na upravo »Slovenca«. (f)

Motorna kolesa

nova, angleški motorji Blackburn, »Tiger« vilice, električno razsvetlavo itd. razprodajamo pod tovarniško ceno. Izrabite to izredno priliko. »Jugu«, d. z o. z., Maribor, Tattenbachova št. 14. (f)

Naprodaj

skoraj nov električni motor kompletno z žago, vozom in priborom. — Kje, zove uprava »Slovenca« pod št. 3569. (f)

Pohištvo

Preden si nabavite, ogledajte si mojo zalogo spalnic (orehove korenine), trde, mehke, pleskane, in kuhinje po znižanih cenah. Andlovic, Komenskega ul. št. 34. (s)

Pohištvo

Najpreprostejše, kakor tudi najmoderneje, Vam nudim po nizkih cenah: Franc Kuhar, mizarstvo, Vižmarje, St. Vid nad Ljubljano. (s)

Kupimo

stara in nova, v večini rdeča, dobrih kvalitet, in pristno slivkovo nudi v poljubnih količinah Ivan Vehovar, Koprivnica pri Raihenburgu. (i)

Vsakovrstno zlato kovanje

po najvišjih cenah po najvišjih cenah ČERNE, juveir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Modele

za betonske cevi, dobro ohranjene, kupim. Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Cevi« št. 3225. (k)

Zlato, srebro, platin

kupuje po najvišjih dnevnih cenah Marihorska Afinerija zlata, Oroznova ul. 8.

Ženski šivalni stroj

z okroglim čolničkom — kupim. Grom, Stara Vrhnika 28, p. Vrhnika. (k)

Hrastov okrogli les

od 40 cm debelosti naprej, hrastove dogle ameriškanskih dimenzij in hrastove praže — kupuje M. Obrhan, Maribor, Loška ulica 15. (k)

Kostanjev les

za tanin, obeljen in neobeljen, prodaste najboljši, če ponudite na oglasni oddelček »Slovenca« pod »Celoletna dobava« št. 3323. (k)

Zdravih bukovih drv

kupi več vagonov prvovrstna trdka. Takojšnje plačilo. — Ponudbe pod »Suha drva« št. 3648 na upravo »Slovenca«. (k)

Razno**Davčne prijave**

pridobnina, rentnina, izvršuje strokovniško — »Gospodarska pisarna«, Miklošičeva 7-II. nadstr.

Semenski oves

zamenjam tudi za pšenico. Oddam tudi pisarniške lokale z opravo. — Ivan Ogrin, Gruberjevo nabrežje 8. (i)

Povečanje

spominskih slik ter nagrobnih plošč. (Ne nasedajte velikoustim agentom!) Interesenti naj blagovljivo javijo svoj naslov na: Fotokompanija Franjo Erhartič, Maribor, Sernčeva 5. (r)

Krojači in šivilje!

Čez kakih osem tednov bom izdal krojno knjižico za damske obleke in perilo. Imela bo poleg tekstov preko 100 slik in najrazličnejše kroje. Ker se bo tiskala le v določenem številu, opozarjam interese (in) na pravočasno pridržitev. — Knafe!, Alojzij, krojni učitelj, Križevniška ulica št. 2. (r)

Pozor!

Po vsej Ljubljani se govori, da »Pod skalco« se najboljši vino dobi. — Restavracija Ciglic, Mestni trg 11. (r)

Mizarji!

Kdor želi odpreti lastno delavnico, a nima obrtnega lista, mu ga preskrbim jaz. Rentne poudbe na poravo »Slov.« pod »Obrtni liste«. (r)

Prodamo**Vina**

stara in nova, v večini rdeča, dobrih kvalitet, in pristno slivkovo nudi v poljubnih količinah Ivan Vehovar, Koprivnica pri Raihenburgu. (i)

Prodajamo na obroke

POSNE MALNIKE za mleko! Sprememo potnike! VEGA SEPARATOR, Ljubljana pošt predal 3/7.

Slamnike

dobita nacenjene v salonu »Mia«, Florijanska št. 6. Istotam se si vajo na stroj vsakovrstne borte. (i)

Telefon 3934. Premog

drva, karbopake, nudi Slova. Koleziška 19. (i)

Sveže najfinije norveško ribje olje

iz lekarne dr. G. Piccolija v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam.

Stelaže

za železninsko ali specirjsko stroko ter nekaj kopalnih peči — ugodno prodaja Stanko Florjančič, železnina, Sv. Petra cesta št. 35. (i)

Elektro-motorii

novi in rabljeni za vse napetosti vedno v veliki izbiri na prodaj. Lastna delavnica za popravilne in popravljane dinam, avtomatov, elektro-motorjev ter vseh elektr. aparatov. FRANJO PERCINLIČ elektro-podjetje Ljubljana, Gospodarska 16 telefon 3971.

Dva pletilna stroja

skoro nova, okrogla, z dvema cilindroma — prodam. Cena zelo nizka. Poizve se v trafiki Janko Markič v Trzinu. (i)

PERJE

sivo, tehno kg Din 25- Pol puh bel kg Din 95- Puh sivi II. kg Din 100- Puh sivi I. kg Din 125- Puh bel, najfiniji kg Din 220- Vse kemično čistilo. E

Eksportna hiša

»Luna«, Maribor

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izbiri najugodnejše in najceneje trdka Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (i)

Otroški vozički

najnovejše oblike — najnižje cene. M. Tomšič, Sv. Petra cesta 52. (i)

ŽAGE

remscheidske, izberete tudi na knjižice najceneje pri »Jeklo«, Stari trg. — Zahtevajte ponudbe! (i)

Gorenjski semenski krompir

»Rožnik« najrodovitnejši in popolnoma zdrav, dobavlja Kmetijska okrajna zadruga v Kranju. (i)

OBRAČUN ENO ZAMENJO OTROŠKIH VOZIČKOV Celovška c. 26, Ljubljana VII KUCLER & CO. TOVARNA O. ROŠKIH VOZIČKOV.

Perje

Pub. bel 1.220 Din, puh. bel II. 90 Din, pol puh. bel. prima 75 Din, I. 70 Din II. 50 Din, poliv I. 38 Din, p. isiv II. 26 Din, mešano 15-20 Din. 1 kg franko Vaša pošta po povzeli. Trgovcem in hotelierjem znaten popust. Vzorci brezplačno. Zahtevajte cenik.

Adolf Wolkenstein

izvoz perja — Čonoplja Dunavska banovina

Otroške vozičke in igrače

šivalne stroje, kolesa — kupite najugodnejše pri: S. Rebolj & drug, Vošnjakova ulica 4. (i)

Premog, drva, koks

prodaja Vinko Podobnik, Tržaška cesta šte. 16 Telefon 33-13.

Jaffa pomaranče

sladke in sočne, v prvovrstni kakovosti prodaja

GOSPODARSKA ZVEZA

Ljubljana, Tyrševa cesta.

Dolomitni pesek

za posipanje vrtov, dvorišč, tenis in balin prostorov, dobavlja najsolidnejše K. Vodnik. Naroča se v Podutiku 25, p. Ljubljana VII ali v trgovini »Jeklo«, — Stari trg. — Tel. 28-45. (i)

PREMOG

KARBOPAKETE DRVA KOKS nudi

Pogačnik

Bohoričeva ulica št. 5.

Vprezna kožija

naprodaj. Kolodvorska 33.

Žage, sekire, pile

lopatice, razno gospodarsko orodje, poceni pripravljeno železnina Koutny, Šiška, Medvedova 28. (i)

Pletarske izdelke

stole, kompletne garniture, zibeljke za otroke, lutke za izložbe, stojala za cvetlice, pripravljene cenj. občinstvu po zmerni ceni Učakar Franc, pletarstvo, D. M. v Polju pri Ljubli.

Otroški voziček

ponikljan, lepo ohranjen, prodam. I. K. Bežigrad št. 18-I.

Novi vozovi

težki, 11 cm široka kolesa — po 3000 Din, lahki vozovi od 120 do 800 Din, enovprežne kočije v dobrem stanju, zelo poceni prodam. Anton Gregl, Celje, Ljubljanska cesta. (i)

Torpedo kolo

dobro ohranjeno, prodam. Streljska ulica 18, Jerše.

Ali Vas ne vabi pomlad?
Zakaj bi Vam rjavel avtomobil v garaži?Lept pomladni dnevi prihajajo
Vzemite avtomobil iz garaže in

★ izberite pravilno poletno vrsto MOBILOILA za motor, gonilo in diferencijal po MOBILOIL kazalu priporočil

★ nabavite sodček 50 kg ali originalno ročko 20 lit-poletnega MOBILOILA za motor. Tako ste preskrbljeni za vso sezono (sodček 50 kg Mobiloila naročite pri naših trgovcih in mi Vam ga dostavimo. S plombo!).

★ uporabljajte za mazanje šasije MOBIL GREASE in MOBIL LUBRICANT, ker boste s tem preprečili neprijetno škripanje.

★ kot primes gorivu uporabljajte UPPER CYLINDER LUBRIKANT, da si zaguarate pravilno mazanje ventilov in gornjega dela cilindrov.

najcenejši pogon ker za in lamči popolno sigurnost

MOBILOIL
STANDARD-VACUUM
OIL COMPANY OF JUGOSLAVIA, INC.**Lepo seno in slamo**

3000 kg — prodaja Fr. Brzljaj, Preska 26, Medvode. (i)

Mlinarji in žagarji,

pozor! Prodajam zaradi postavitve turbine zobna kolesa za prestave, kompletno, skoraj novo, za vsak mlin in žago. Anton Kopše, umetni mlin, Zg. Poljskava. (i)

Ročni voziček

in ročni gramofon — prodam. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 3631. (i)

Prodajpribližno 7 m² lepih suhih lipovih desk, dimenzije 30 in 50 mm. — Feliks Hubad, Zapuže št. 6, St. Vid nad Ljubljano. (i)**Za želodec najboljša medicina,**

je kaštelanska črnina

UNIONSKI KLETI**Krušno moko**

in vee mlevske izdelke vedno sveže dobite pri A. & M. ZORMAN Ljubljana Stari trg 32

Poljoarmenik

tipe Esterot, skoro nov, z bačvastim ležajem 65 cm velik,

zelo poceni naprodaj

Ponudbe na upravo lista po L. Ge. egenheit-skauf 896.

Na javni dražbi

ugodno naprodaj Razni kleparski stroji in drugo, dne 5. 4. 1934 ob 15, Ljubljana, Gosposvetska cesta 13.

800 kom. okroglega lesa, 265 štosov suhe rize za splavarstvo, dne 3. 4. 1934 ob 11 v Podvoljku v grabnu, Bela pri Mozirju.

Deske, strug, stroj, razno pohištvo, dne 9. 4. t. l. ob 10, Litija 79.

Razno trgovsko blago, pohištvo in srebrnina, dne 5. 4. 1934 ob 15, Dolnja Lendava, Glavna ul. 77.

Pol vagona zidne opeke, moško kolo in drugo, dne 14. 4. 1934 ob 9 v Grbinu 22, pri Litiji.

1 bela krava, 1 svinja, slamoreznica, lahek dvo-vprežni voz, dne 5. 4. t. l. ob 7 v Otoku-Bočni 100, pri Gor. gradu.

2 svinji, 2 moški kolesi, dne 9. 4. 1934 ob 14, Ormož 74.

1200 l vina, dne 4. 4. 1934 ob 9 v Dornavi št. 1 pri Ptuj.

Parkete

vseh vrst dobavlja najugodnejše A. Kanc, Mengel. (i)

Vrtna škropilnice

solidno delo, 101 & 28 Din, 121 & 32 Din, 141 & 34 Din — nudi Matija Jankovič, splošno kleparstvo, Rimska c. 19. (i)

Velika izbira SVILE

v vseh modnih barvah, gladka in vzorčasta, različne kakovosti, za obleke bluze in perilo

R. Miklauc

Pri »Škofu« Ljubljana

Splošno krovstvo

obstoječe 32 let, se pri-poroča. — Ivan Križnar, Ljubljana, Hrenova ul. 9.

Krompir

zdravo, odbrano blago po 70 par za kg, vsako količino, oddaja trdka A. Volk, Ljubljana, Resljeva cesta 24. (i)

OBČE**Staro železnino**

litino, vsakovrstne kovine, rabljene stroje — kupuje in prodaja Gustinčič, Maribor, Tattenbachova št

UMIVAJTE **ZOBE** KAKOR UMIVATE **ROKE!****MILO ZA ZOBE**

JE EKONOMIČNO, KER TRAJA MNOGO DALJE KAKOR KATERA DRUGA ZOBNA PASTA

Poizkusite!

POIZKUSNA SKATLA

3-
DIN**Prevzem podjetja**

Podpisana R. M. Matz si usojata neznanemu občinstvu Maribora in okolice kakor tudi cenjenim gostom v Ptuj, da sta danes 1. aprila prevzela lokale

Zajutrkovalnica (prej Brauer) Maribor
Aleksandrova 17

Skrbela bota najbolj, da se bodo točila dobra vina, pivo in likerji in imela na zalogi le prvovrstne delikatese, in prosita, da ju p. n. občinstvo tudi v bodoče počašča z ugodnim zaupanjem.

R. Marija Matz, zajutrkovalnica in delikatese.

Obenem si usojam javiti cenj. obratnim podjetjem, trgovcem in ostalemu p. n. občinstvu, da z današnjim dnem stalno odvorim svoje znano, starovpeljano

spedijsko podjetje „Express“ v Mariboru
Tržaška cesta 71 — Podružnica PtuiNaročila za vsakovrstne prevoze v tu- in inozemstvu se sprejemajo po dogovoru v moji poslovalnici **Maribor, Aleksandrova cesta 1 (za utrkovalnico)** ali v moji pisarni, telefon št. 20-30. — Surošnje za zaupanje mojemu podjetju in zagoto ilom, da se v celoti zavarujejo vsi transporti p. n. naročnikov, se priporočam najboljše

R. Matz, avto-podjetje Maribor-Ptuj.

Viktor Tonejc - Kranj

Rožna ulica

Vam najcenejše nudi svoje priznane tapetniške in dekorativne izdelke od preproste do naj-finejše in najelegantnejše izdelave po naj-modernejših vzorcih.

Najbrže Vam še ni znano, da ima
na Kraja Petra trgu 1,
urar in optik**Jakob Mulavec**

bogato zalogo zlatnine in srebrnine, izdelnih priborov, servisov itd. v veliki izbiri in po zelo nizkih cenah. Izvršuje pa tudi vsa v to stroko spadajoča dela točno, solidno in poceni. Zato pa pohitite in ne odlašajte z nakupom!

PARFUMERIJAKoloniske vode in
parfumi v original-
nih steklenicah in
na dekagrameRazni pudri in
kreme svetovnih
znamk ter ves ostali
toaletni pribor

VELIKA IZBIRA

CENE NIZKE

* * *
Maribor, Slovenska ulica 8**Prvovrstna izbrana vina**

letnik 32 in 33

lasten pridelek

se ceno prodaja

Jos. FLICK, Fram pri Mariboru**SVILA** za poletne obleke za birmanke in botrce se dobi
v Trgovskem domu, Maribor, Aleksandrova c. 25**Turdka A. Volk**Ljubljana, Realijska cesta 24.
nudi najcenejše vse vrste
pšenične moke in druge
mlečne izdelke
Zabtevajte cenik!**Modroce**postelne mreže, železne
zložljive postelje, stoma-
ne divane in tapetniške
izdelke tudi na ceneneRUDOLF RADOVAN
tapetnik, Mestni trg 13
Ugodni nakup morske
trave, žime, cvilha za
modroce in blaga za
prevleke pohištva.**Občina Topolšica**

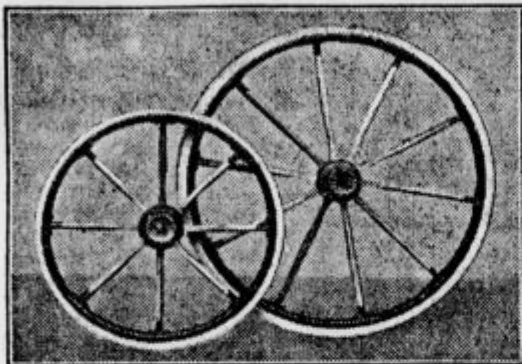
pri Šoštanju razpisuje mesto

občinskega delovodjeI. ošnje je nasloviti na gornji naslov do 21. 4. 1934
kjer se dobe tudi vse potrebne informacije.

Radiotermales, znane, za vse bolezni priporočljive

Šmarješke toplice 27 Rsprejemajo v predsezoni od 1. maja do 30. junija
na 10 dnevno penzijo (3 krat dnevno dobra domača
hrana, kopeli in zdravniški nasveti) za 400 Din.
V glavni sezoni od 1. julija do 31. avgusta za
10 dni 500 Din za osebo.

UPRAVA KOPALIŠČA — NOVO MESTO

Gozor!
Gozor!Naprodaj so kočije, kolesa, luksuzni vozovi: vseh
vrst, istotako tudi sama kolesa z gumijevimi obroči
za kočije. Interesenti se naprosajo, da si blagovolijo
ogledati zalogo, kjer se bodo lahko brezobvezno pre-
pričali o najsolidnejši izpeljavi po brezkon ureni h
cenah. Cenjena naročila novih vozil vseh vrst, kakor
tudi popravila se izvršujejo v najkrajšem času pod
osebnim jamstvom strokovnjaka — lastnika 1895 L
ustanovi enega, večkrat odlikovanega podjetja.Se priporoča za
cenjena naročila **Počivalnik Miha**
Maribor - Tržaška cesta šte. 8**Ali se hočete temeljito osvoboditi
protina in revmatizma?**Trganje in zbadanje v udih in sklepih,
zatečeni udje, pohabljeni roke in noge,
trganje in zbadanje po raznih delih
telesa, da celo tudi slabe oči so po-
gosto posledica revmatizma in protina,
ki se morajo odstraniti, ker sicer bo-
lezen vedno bolj napreduje.**Nudim Vam**zdravilno, mokračno kislino raztvorja-
joče, izmeno snovi in izločevanje po-
spešujoče**domače zdravljenje s pitjem**ki se na umetni način popolnoma na-
ravno sestavlja iz nekega dobrotvor-
nega, zdravilnega vrečka, ki ga daje
dobra mati narava za blagor bolujo-
čega človeštva.

Pišite mi takoj in dobili boste popolnoma brezplačno poučno razpravo.

Zbiralno mesto **August Märzke**, Berlin - Teltow, Hermann
za pošto: Göring Allee 8, Abt. 803.**Stolisočem naših zavarovancev**in vsem našim prijateljem
naj velja**to naše
velikonočno voščilo****Zadovoljstva za praznik Vstajenja
in novega življenja
in blagoslova za Vaše delo**Mi bomo čuvali nad uspehi Vašega truda,
bomo varovali Vaše imejte za Vas in Vašo deco
in Vam bomo pomagali v nesreči**Zaupajte nam in nas podprite
pri našem prizadevanju****Uzajemna zavarovalnica**
v Ljubljani